

Jag är övertygad om att verksamhetens olika syften, d. v. s. strävandena att öka förståelsen för svenska samhällsförhållanden, svensk utrikes- och handelspolitik samt att stödja svensk export och att stimulera utlänningars resor till Sverige, varken kan eller bör skiljas från varandra. Arbetet för dessa olika syften bör nära samordnas. Härigenom utnyttjas tillgängliga resurser på bästa sätt.

Sveriges ökade engagemang i den internationella politiken under senare år, vårt intresse att sprida kännedom om Sverige på de områden där vi är ett föregångsland och inte minst vårt beroende av en stor och växande utrikeshandel, delvis under helt nya och snabbt skiftande förhållanden, ställer stora krav på informationsarbetet utomlands. Under en följd av år har upplysningsverksamheten i stort sett varit begränsad till att möta utlandets spontana efterfrågan på informationer. I dag kräves av nyss anförda skäl att vi söker skapa vidgad och fördjupad kännedom om vårt land inom allt vidare områden. Vi måste med andra ord bli i stånd att dirigera vårt eget upplysningsarbete. Detta arbete bedrivs emellertid i en allt hårdare konkurrens, något som under senare år lett till stigande kostnader. Särskilt påkallar distributionens problem ökad uppmärksamhet och väsentligt ökad medelstilldelning. Vi har hittills fått koncentrera oss huvudsakligen på produktion av upplysningsmaterial och i stort sett inte haft resurser för något därutöver.

Förberedelser för speciella aktioner i Amerikas Förenta Stater, Västtyskland, Frankrike och Belgien pågår nu, sedan anslag beviljats av 1962 års riksdag. För att nyttan av dessa aktioner skall bli varaktig, krävs att det normala upplysningsarbetet i de nämnda länderna efter aktionernas slut bedrivs med större intensitet än före deras början. Vid planeringen av aktionerna bör därför hänsyn tagas till behovet av uppföljande åtgärder. Regionala aktioner såsom de här nämnda liksom de efterföljande åtgärderna kommer att ställa ökade krav på insatser av upplysningsorganen, i första hand utrikesdepartementets pressbyrå, Svenska institutet, Svenska turist- trafikförbundet och de svenska institutionerna i vederbörande länder.

Ur anslagsposten till övrig upplysningsverksamhet har medel innevarande budgetår anvisats bl. a. till vissa förberedelser för aktionerna i Västtyskland samt Frankrike och Belgien. Huvuddelen av de statliga bidragen till dessa aktioner, som har starka kommersiella och resefrämjande syften, har emellertid beviljats under tionde huvudtiteln. Jag finner det därför mest ändamålsenligt att i fortsättningen anslag för dessa aktioner upptas utslutande under tionde huvudtiteln.

Det har således befunnits nödvändigt att under begränsad tid genomföra koncentrerade upplysningsaktioner i enstaka länder. Sådana bör emellertid tillgripas endast då särskilda skäl talar härför. Man bör eljest eftersträva en kontinuerlig aktivitet över hela fältet och inrikta upplysningsorganens samfälliga resurser härpå. En sådan verksamhet kräver omsorgsfull och långsiktig planläggning. De tekniska förberedelserna är tidsödande, och beslut måste fattas flera år i förväg. Jag utgår från, att den särskilde råd-

givaren och upplysningsberedningen under 1963 skall skaffa sig sådan överblick att en långsiktig plan för upplysningsverksamheten kan framläggas som grundval för senare anslagsäskanden.

Erfarenheterna från senare år visar, att oförutsedda situationer kan inträffa och påkalla snabba, koncentrerade upplysningsaktioner, som inte kunnat planeras i förväg. Vidare bör upplysningsberedningen ges möjlighet att genomföra efterföljande åtgärder i några länder, bl. a. Nederländerna och Storbritannien, där särskilda s. k. Sverige-år nyligen arrangerats. Slutligen bör redan under nästa budgetår upplysningsverksamhet påbörjas eller intensifieras i några länderområden, där sådan hittills inte alls bedrivits eller förekommit endast sporadiskt. För dessa ändamål föreslår jag, att medel anvisas av riksdagen från ett särskilt anslag under tredje huvudtiteln. Förslag härom kommer jag att framlägga under nästpåföljande anslag.

Vidare föreslår jag, att förslagsanslaget till utländska pressbesök för vinande av bättre överblick överflyttas till förevarande anslag för att ingå som en anslagspost. Utgifter för utländska pressmäns besök i Sverige får anses ha samma syfte som detta anslag, nämligen att i utlandet sprida information om Sverige. Såväl medel under denna nya anslagspost som under anslagsposten till övrig upplysningsverksamhet torde numera böra ges karaktären av reservationsmedel, vilket bör ske genom att hela anslaget förvandlas till reservationsanslag.

1. Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet

Svenska institutets budget för innevarande budgetår förutser utgifter å sammanlagt 2 713 500 kr., vilka skall täckas dels av anslag från tredje huvudtiteln å 1 509 000 kr., dels av anslag från åttonde huvudtiteln å 417 050 kr. för lektorats- och stipendieverksamhet, gästföreläsarutbyte, konstutställningar i utlandet samt andra åtgärder inom det allmänna kulturutbytet ram, dels av medlemsavgifter och bidrag och dels av skilda intäkter, bl. a. av bokförsäljning och försäljning av filmer. Utgifterna för nästkommande budgetår beräknas uppgå till 3 598 050 kr. För bestridande härav begär institutet bidrag av statsmedel dels från tredje huvudtiteln med 2 204 750 kr., vilket i jämförelse med innevarande budgetårs anslag innebär en ökning med 695 750 kr., och dels från åttonde huvudtiteln med 604 750 kr. Resterande utgifter beräknas bli täckta genom medlemsavgifter samt bidrag och diverse intäkter från bl. a. försäljning av böcker och filmrätter.

I petitaskrivelse den 28 augusti 1962 erinrar institutet inledningsvis om den diskussion som under våren 1962 förts om den svenska upplysningsverksamheten i utlandet. Representanter för regeringen, utrikesförvaltningen och näringslivet var överens om att upplysningsverksamheten i utlandet i nuvarande läge är av största vikt för Sverige och att tillräckliga medel måste stå till upplysningsorganens förfogande. Den vikt som regeringen tillmäter Sveriges upplysningsverksamhet i utlandet framgår även av tillsättandet av en särskild beredning för dessa frågor.

Institutet framhåller, att dess verksamhet växt lavinartat under de senaste åren. Förfrågningar och krav på service från svenska beskickningar, från organisationer och enskilda personer i utlandet samt från institutets egna utlandskontor har ökat i en sådan takt att arbetsbelastningen inom alla byråer blivit svårbemästrad. Om institutet i fortsättningen på ett effektivt sätt skall kunna medverka i arbetet att i utlandet sprida begreppet Sverige och en riktig uppfattning om vårt land och dess folk ävensom skapa en ökad förståelse för vårt lands målsättningar, måste väsentligt större anslag ställas till förfogande.

Inom institutet har numera slutförts en översyn av organisationen, varvid personalbehovet inventerats. Den huvudsakliga orsaken till utredningen har varit den kraftigt ökande arbetsbelastningen, som gjort den nuvarande personalkapaciteten otillräcklig för att möta de krav som ställs på den allmänna upplysningsverksamheten. Därtill kommer, att institutet till byggnadsstyrelsen lämnat uppgifter om sitt beräknade lokalbehov fram till 1970 med tanke på det planerade Sverige-huset. Utredningen visar, att kostnaderna för nyanställning av personal uppskattas till cirka 450 000 kr. för perioden 1962—1965 och till ytterligare cirka 200 000 kr. för perioden 1965—1970. Institutet är medvetet om att den avsedda utbyggnaden av organisationen bl. a. av ekonomiska skäl inte kan ske på en gång och föreslår därför en kontinuerlig och successiv utvidgning av såväl personal som produktion. Institutet har för budgetåret 1963/64 endast tagit upp några av de viktigaste kraven och ämnar efter hand återkomma till övriga anslagskrav. Redan de anslagsförbättringar som institutet nu anhåller om skulle på ett avgörande sätt förbättra institutets organisation på några viktiga punkter och vara ett steg mot en rationell lösning av organisationsfrågan.

Institutet har blivit ett serviceorgan med synnerligen varierande och tidskrävande arbetsuppgifter. Detta gäller såväl mottagarsidan som produktionssidan. Samtidigt som studiebesöken blir allt flera ökas kraven på de producerande avdelningarna. Behovet av dokumentationsmaterial för att belysa olika sidor av vårt lands aktiviteter och attityder på olika områden har blivit mycket större under de senaste åren, vilket delvis sammanhänger med att alla länder satsar mer på aktiv informationsverksamhet än vad som tidigare varit fallet.

Institutet påpekar, att det förhållandet att kraven växer till en del är avhängigt av att en rad nya länder uppstått under de senaste åren, t. ex. på den afrikanska kontinenten. För dessa länder är Sverige på många områden (exempelvis sociallagstiftning, arbetsmarknadsfrågor, samverkan mellan stat och näringsliv, rättsväsende m. m.) ett föregångsland med en lång tradition av fredlig och expansiv samhällsutveckling. Institutet ser det som en viktig uppgift att förse dessa länder med ett så rikhaltigt dokumentationsmaterial som möjligt.

Att påpeka att Sverige nu och i framtiden måste intaga en ytterst aktiv informativ hållning gentemot de europeiska länderna är efter allt som skrivits i denna fråga närmast en truism, påpekar institutet. Men denna aspekt får

därför inte tappas ur sikte. Tonvikten på Europa markeras genom det beslutade anordnandet av s. k. Sverige-år i Västtyskland samt Frankrike och Belgien. Kraftfulla manifestationer av detta slag innebär för institutets del en stark merbelastning både på personal- och produktionssidan. Det gäller att utöver ordinarie arbetsuppgifter deltaga i planerandet, utförandet och uppföljandet av dylika länderaktioner, vilket med tanke på institutets otillräckliga personalkapacitet innebär att den ordinarie verksamheten blir efter-satt.

Institutet erinrar även om att dess arbetsuppgifter vidgats under det senaste året. Så har t. ex. institutet fått vissa samordnande uppgifter för den s. k. USA-kampanjen. Sveriges deltagande i världsutställningen i Seattle, vilken kan sägas ha blivit en framgång, är ett belysande exempel på en arbetsuppgift utöver den reguljära verksamheten som institutet med kort varsel tvingats ta ställning till och försöka lösa. Det är i sådana fall som institutets obefintliga marginaler både vad gäller arbetskraft och medel blir mest påtagliga. Det är också med tanke på behovet av att kunna bemästra situationer av detta slag, vilka institutet konfronteras med, som institutet framlägger sin organisationsutredning och äskar ökade produktionsanslag.

Bidragen från näringsliv och organisationer har starkt ökat under de senaste åren. 1959/60 uppgick de till 580 000 kr., 1960/61 till 670 000 kr. För budgetåret 1961/62 kan bidragssumman uppskattas till 700 000 kr. Dessa bidrag har under verksamhetsåret liksom tidigare helt tillförts produktionsavdelningarna.

Beträffande de huvudsakliga verksamhetsgrenarna lämnar institutet följande upplysningar.

För *filmverksamheten* har under budgetåret 1961/62 förbrukats ett belopp av 337 000 kr. mot 319 000 kr. året innan. En viktig åtgärd inom filmverksamheten under det gångna verksamhetsåret har varit den starka rationalisering som ägt rum vad beträffar filmdistributionen i Amerikas Förenta Stater, Storbritannien, Danmark m. fl. länder. Den viktigaste och kostsamaste omläggningen har skett i förstnämnda land. Efter överenskommelse med en firma i New York har ett särskilt distributionsbolag bildats, inom vilket en speciell avdelning kallad Swedish Film Centre kommer att fungera som ett centralt organ för förmedling av lån av svenska kortfilmer till såväl skolor, universitet, klubbar, organisationer etc. som till televisionen. Med anledning av denna omorganisation kommer de hittillsvarande sju amerikanska filmdepåerna att läggas ned. Det är institutets förhoppning, att denna omläggning skall medföra en smidigare, aktivare och mer selektiv distribution. Inte minst med tanke på den planerade USA-kampanjen har det ansetts nödvändigt att pröva nya och mer konstruktiva vägar för filmdistributionen.

Den viktigaste produktiva åtgärden i fråga om film har varit det fortsatta arbetet på framställningen av åtta trettiominuters TV-filmer, vilka fått arbetsnamnet »Sweden — Portrait of a Small Country». Filmerna kommer att ge en mångsidig belysning av Sverige av idag. De skall visas i s. k. educatio-

nal networks i Amerikas Förenta Stater i januari 1963 och kommer att ses av en publik på 25—30 miljoner människor. Ett flertal andra filmer befinner sig på planeringsstadiet såsom »Bruket», en film om svenskt bruksliv i modern tid, och en »Stockholmsfilm», vilken planeras i samarbete med Stockholms stad. Längst kommen är »Atomernas vintergata», en film om svensk teknisk forskning, vilken planeras bl. a. med tanke på USA-kampanjen. Institutet har även ekonomiskt bidragit till produktionen av en film om »Bror Hjorts konst» samt tagit initiativet till och medverkat i förarbetet till en film om Dag Hammarskjöld. Institutets framgångsrika allmänna Sverigefilm »Souvenirs from Sweden» erhöll en utmärkelse vid festivalen i Edinburgh 1961 och tilldelades första pris vid den internationella turistfilmfestivalen i San Remo 1962. — Anslagsbehovet för filmverksamheten under nästkommande budgetår beräknas till 380 000 kr. mot budgeterade 243 000 kr. för innevarande budgetår.

Publikationsverksamheten har under verksamhetsåret 1961/62 tagit i anspråk ett belopp av 268 000 kr. mot 298 000 kr. föregående budgetår. Under det gångna året har en femte, reviderad upplaga av institutets grundläggande bok om Sverige »Introduction to Sweden» utkommit. Den andra av institutets två standardböcker »Facts about Sweden» har framställts i ny, komprimerad form på engelska och tyska och i väsentligt större upplagor än tidigare. Franska och spanska upplagor förbereds. Två nya stora projekt har igångsatts: dels planeras en bok kallad »100 frågor och svar om Sverige», vilken är avsedd att ge en allsidig och populär belysning av Sverige av idag, och dels en »Klippbok för barn», huvudsakligen färgbilder med kommenterande text, illustrerande olika väsentliga ämnesområden. Under det gångna verksamhetsåret har också andra publikationer utgivits, bl. a. om modern svensk konst »Modern Swedish Art», om svensk teater »Swedish Theater during five Decades» samt om modern svensk arkitektur. Med anledning av femtioårsminnet av Strindbergs död har iordningställts en mindre skrift om författaren.

Huvudvikten inom publikationsverksamheten har dock legat på produktionen av de s. k. offsetskrifterna. Häftena, vilka trycks medelst ett billigt s. k. kontors-offsetförfarande, är koncentrerade och består sällan av mer än 32 sidor. Bland de ämnesområden som finns representerade märks skrifter om olika sociala, politiska och administrativa förhållanden, lagstiftning och undervisning, näringsliv, litteratur, konsthantverk, film och arkitektur. I denna serie kan naturligt nog aktualitetskravet lättare tillgodoses än vid produktionen av mer omfattande arbeten. Dessa skrifter har rönt stor efterfrågan och uppskattning. Svårigheterna är för närvarande att producera tillräckligt antal och tillräckligt många olika nummer för att kunna uppfylla beställarnas önskemål. — För publikationsverksamheten under 1963/64 föreslås ett belopp av 300 000 kr., vilket innebär en höjning med 130 000 kr. jämfört med det belopp som innevarande budgetår anslagits för dessa ändamål.

Uställningsverksamheten har under budgetåret 1961/62 dragit en kost-

nad av 220 000 kr. mot 152 000 kr. under föregående budgetår. Verksamheten har varit mycket livlig under det gångna året och institutet strävar efter att i största möjliga utsträckning variera utställningarna både till form, innehåll och omfång, för att kunna ge en så allsidig bild av olika delar av svenskt kultur- och samhällsliv som möjligt. Under det gångna verksamhetsåret har framträdanden med ett drygt fyrtiotal utställningar av varierande storleksordning skett i ett femtontal länder. Den ojämförligt största insatsen har varit det svenska framträdandet på världsutställningen i Seattle 1962, vilket arrangerades i samarbete med Sveriges allmänna exportförening och Svenska slöjdföreningen. Förutom att institutet deltog i det allmänna planeringsarbetet och utformningen av den svenska paviljongen ingick ett antal av institutets mindre utställningar i arrangemangen som förstärkande inslag. Den väsentligaste insatsen på konstindustrins område har skett i Västtyskland, där en mindre men slagkraftig utställning visats i olika större städer. En lång rad bildutställningar har visats i bl. a. Amerikas Förenta Stater, Australien, Canada, Frankrike, Hongkong, Kenya, Peru, Storbritannien och Västtyskland.

Den intensiva utställningsverksamheten beräknas fortgå, och bland de utställningar som är under förberedelse förutses deltagande i XIII Triennalen i Milano, eventuellt en silverutställning i samarbete med Nationalmuseum för visning i Storbritannien samt en folkkonstutställning i samverkan med Nordiska Museet för cirkulation i Amerikas Förenta Stater. Vidare undersöks förutsättningarna för en större utställning i Frankrike belysande svensk-franska förbindelser. En liknande manifestation planeras även för Italien. — För utställningsverksamhet under 1963/64 begär institutet ett belopp av 190 000 kr. från tredje huvudtiteln, vilket skulle innebära en anslagsförbättring med 54 000 kr. I detta sammanhang bör nämnas, att institutet under åttonde huvudtiteln äskat ett oförändrat belopp av 100 000 kr. för främjande av utställningar av svensk konst i utlandet.

Under posten »Övrig produktion och åtgärder vid särskilda Sverige-manifestationer» upptages i institutets budgetförslag för 1963/64 ett belopp av 100 000 kr. Dessa medel är avsedda att oavkortat gå till produktionsåtgärder vid olika Sverige-manifestationer i utlandet och för att möjliggöra ökade insatser i samband med dessa, utöver den reguljära verksamheten.

Den servicebetonade informationsverksamhet, som institutets studiebesöksbyrå bedriver genom aktiv handledning av studiebesökare och stipendiater och vilken — förutom individuellt omhändertagande — främst manifesteras i kurser, konferenser, informationsveckor och andra arrangemang, har vuxit kraftigt under de senaste åren. Betydelsen av denna verksamhet är odiskutabel, då studiebesökarna ofta tillhör de opinionsbildande kretsarna i sitt eget land. — För detta allmänna kulturutbyte äskas ett belopp av 185 000 kr., vilket innebär en höjning med 30 000 kr. jämfört med budgetåret 1962/63. Av denna höjning faller 18 700 kr. på tredje huvudtiteln och återstoden på åttonde huvudtiteln.

Institutets utlandskontor har under budgetåret 1961/62 dragit en kostnad

av 243 000 kr. För budgetåret 1962/63 har uppförts 247 000 kr., och för budgetåret 1963/64 föreslås 352 000 kr. eller en ökning med 105 000 kr.

Den största kostnadsökningen faller på Paris-kontoret. Sedan 1957 har direktören för institutets Paris-kontor även fungerat som föreståndare för Svenska studenthemmet i Cité Universitaire. Av olika skäl har det länge framstått som önskvärt att på nytt införa den ordningen att hädanefter befattningarna har var sin innehavare. Vissa kostnader uppstår därvid för anskaffande av bostad åt chefen för Paris-kontoret ävensom för visst lönetillskott. För institutets London-kontor önskas en förstärkning av personalen med en amanuens. För såväl Paris- som London-kontoren föreslås dessutom ökade medel för lokal upplysningsverksamhet.

I administrationskostnader förutses under nästkommande budgetår en ökning med sammanlagt 265 000 kr. Huvuddelen av detta belopp eller 215 000 kr. faller på utgifter för avlöningar och pensioner. I fråga om nya tjänster beräknas medel för en biträdande direktör med uppgift att direkt under verkställande direktören vara samordnande chef för produktionsavdelningen, en redaktör för publikationsverksamheten samt två biträden för dessa. Vidare hemställs om ökade medel för tillfällig arbetskraft, övertid, expertis m. m. Institutets omkostnadsstat beräknas stiga med 50 000 kr. Sammanlagt skulle sålunda administrationskostnaderna under budgetåret 1963/64 uppgå till 1 485 000 kr. Institutet understryker i detta sammanhang, att begreppet administration vad gäller löner och pensioner inbegriper all personal, således även personalen på produktionssidan; kostnaderna för rent administrativ personal utgör endast en mindre del av de totala lönekostnaderna.

Från åttonde huvudtiteln har institutet, såsom tidigare nämnts, äskat bidrag för sin verksamhet med 604 750 kr. I detta belopp ingår hela kostnaden för de svenska lektoraten i utlandet, 165 000 kr., varav 94 100 kr. innevarande budgetår faller på tredje huvudtiteln. Därest nämnda äskande avseende åttonde huvudtiteln inte skulle beviljas, ökas institutets äskanden under tredje huvudtiteln med sistnämnda belopp till 789 850 kr.

Departementschefen. Den ökade upplysningsverksamheten medför större belastning på de ordinarie upplysningsorganen. Inte minst gäller detta för Svenska institutet, där de planerade upplysningskampanjerna i Amerikas Förenta Stater, Västtyskland och Frankrike/Belgien kommer att ställa större krav på nyproduktion av upplysningsmaterial. Den ökning av statsbidraget jag önskar förordade bör i största möjliga utsträckning disponeras för större sådan produktion.

Jag finner emellertid inte tidpunkten kommen att nu taga ställning till frågan om institutets organisation och personalbehov på längre sikt. Till denna fråga blir det anledning att återkomma, när större erfarenhet föreligger av de åtgärder regeringen vidtagit för att samordna och effektivisera upplysningsverksamheten över hela fältet.

Efter samråd med chefen för ecklesiastikdepartementet finner jag inte

skäl tillstyrka den av institutet föreslagna överflyttningen av vissa kostnader för lektoratverksamheten i utlandet från tredje till åttonde huvudtiteln.

Jag vill förorda en ökning av det statliga bidraget och föreslår, att det för budgetåret 1963/64 utgår med 1 879 000 kr., vilket jämfört med innevarande budgetår innebär en höjning med 370 000 kr.

2. Svensk-amerikanska nyhetsbyrån

Svensk-amerikanska nyhetsbyrån, som innevarande budgetår uppbär ett statsbidrag av 599 000 kr., har i sina äskanden för nästkommande budgetår hemställt om en ökning av bidraget med 116 000 kr. till 715 000 kr. I petita-skrivelse den 3 september 1962 meddelar byrån, att den med ingången av budgetåret 1962/63 vunnit lokalgemenskap med Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet i enlighet med tidigare fattat beslut om administrativ integrering. Denna samordning innebär inte någon förändring av byråns arbetsuppgifter eller målsättning utan åsyftar endast en rationalisering av de gemensamma funktionerna, främst i fråga om dokumentation och omhändertagande av besökare.

Nyhetsbyrån framhåller, att ur svensk synpunkt framstår behovet av en informations- och dokumentationsverksamhet av den typ byrån bedriver kanske klarare än någonsin tidigare. De ständigt växande krav som från amerikansk sida ställs på byrån vittnar också värtaligt om den uppskattning den vunnit som kunskapskälla och kontaktorgan. Tillkomsten av nya informationsmedia med outtömliga tekniska resurser har för nyhetsbyråns vidkommande fått flerfaldiga följder: kravet på snabbhet ökar, antalet områden där det krävs informationer, material och dokumentation växer, men samtidigt med diversifieringen skärps behovet av specialiserade uppgifter, allt oftare av rent vetenskaplig karaktär. Samtidigt måste liksom tidigare behovet av aktuella grundskrifter tillgodoses och den kontinuerliga distributionen av allmänt bakgrundsmaterial vidmakthållas. I samband med världsutställningen i Seattle 1962 sattes byråns resurser på hårda prov. Speciellt gällde detta den omfattande förhandspubliciteten i press, radio och TV. För USA-kampanjen som nu förbereds kan byrån räkna med krav på nya, omfattande arbetsinsatser.

I nyhetsbyråns preliminära budget för 1963/64 har huvuddelen av den äskade anslagsförbättringen lagts på kanslikostnader i New York och verksamhetskostnader. Kostnaderna för kansliet i New York önskas uppräknade med 24 000 kr., i allt väsentligt för att täcka automatiska löneökningar, bidrag till pensionsåtaganden jämte compensation för väntade taxehöjningar för telefon, telegram, porto och frakter. På verksamhetssidan räknar nyhetsbyrån med att USA-kampanjen och New York-utställningen kommer att ge upphov till utmärkta avsättningsmöjligheter för informationsmaterial om Sverige. En koncentration av alla resurser inom denna sektor bör följaktligen vara en god investering ur allmän upplysningssynpunkt. Byrån uppför med anledning härav i sin preliminära budget för 1963/64 en post å 25 000 kr., som skall stå till styrelsens förfogande för speciella insatser i anslutning till Sverige-manifestationer i Amerikas Förenta Stater. Ökade me-

del för framställning av referens- och bildmaterial begäres med sammanlagt 49 000 kr., varav 10 000 kr. utgör kostnadsökningar av automatisk karkaktär.

Departementschefen. Under året har nyhetsbyrån gjort ökade insatser. En viss omorganisation av dess New York-kontor förestår för att byrån skall kunna tjäna som basorganisation för den planerade upplysningskampanjen i Amerikas Förenta Stater. Även om en förstärkning av personal och organisation för detta syfte bör finansieras med de särskilda kampanjmedlen, behöver också byrån sättas bättre i stånd att utöva den public relations-verksamhet som för framtiden synes bli en allt mer betydelsefull del av New York-kontorets uppgift. För att tillgodose detta vill jag förorda, att bidraget till Svensk-amerikanska nyhetsbyrån höjes med 60 000 kr. till 659 000 kr.

3. Svensk-internationella pressbyrån

Svensk-internationella pressbyrån uppbär innevarande budgetår ett statsbidrag av 187 000 kr. Kungl. Maj:t har därjämte den 28 juni 1962 till pressbyråns förfogande under detta budgetår ställt ett belopp av 74 000 kr., att disponeras för en utbyggnad av byråns nyhetstjänster på tyska och franska språken. Denna kostnad skall innevarande budgetår bestridas från den under förestående anslag förslagsvis upptagna anslagsposten övrig upplysnings-verksamhet.

I petitaskrivelse den 30 augusti 1962 hemställer Sveriges allmänna exportförening om ett statsbidrag av sammanlagt 271 000 kr. för Svensk-internationella pressbyrån. I detta belopp ingår dels 197 000 kr. för upprätthållande av pressbyråns verksamhet i tidigare omfattning och dels 74 000 kr. för angivna tyska och franska nyhetstjänster. Den begärda nettohöjningen är sålunda 10 000 kr. Tillsammans med en lika stor höjning av de enskilda bidragen till byråns verksamhet beräknas den äskade bidragsökningen täcka de automatiska kostnadsstegringarna för löner och allmänna driftskostnader.

Pressbyråns verksamhet under det senaste budgetåret har drivits efter samma riktlinjer som tidigare. En kontinuerlig publicitet har kunnat registreras i ett 60-tal länder. Byråns tysk- och franskspråkiga nyhetstjänster har fr. o. m. juli månad 1962 utökats att omfatta en nyhetsbulletin på vardera språket med cirka 2 500 ord per vecka, d. v. s. en fördubbling jämfört med tidigare. Antalet mottagare håller på att successivt utbyggas. Även bildtjänsten till dessa länder har utökats i enlighet med tidigare uppgjorda planer.

Slutligen framhåller pressbyrån, att önskemål under senare tid framkommit, att byrån skulle utge en nyhetstjänst på finska språket. Byrån vill gärna medverka härtill, om medel kan ställas till förfogande. Översättning och utgivning av en bulletin om 6—7 sidor var fjortonde dag, i cirka 100 exemplar, kan beräknas draga en kostnad av 10 000—15 000 kr. Fram till 1960 utgav byrån genom ombud i Helsingfors en dylik bulletin i mycket blygsam omfattning — blott en gång per kvartal. Nyhetsmaterialet återgavs flitigt av den finska pressen.

Departementschefen. Svensk-internationella pressbyråns publicitetsbefordrande verksamhet har under året utvidgats genom en fördubbling av dess tyska och franska nyhetstjänst. Kostnaden härför liksom för en planerad nyhetstjänst på finska språket bör bestridas från byråns anslag. För att vidmakthålla denna utökade verksamhet föreslår jag en höjning av bidraget med 97 000 kr. till 284 000 kr.

4. Utländska pressbesök

Departementschefen. Den intensifierade verksamhet, som det höjda anslaget för budgetåret 1962/63 möjliggjort, har redan givit goda resultat. För nästa budgetår förutses fortsatt intensiv besöksverksamhet, varför den nya anslagsposten torde uppföras med ett belopp av 200 000 kr.

5. Övrig upplysningsverksamhet

Departementschefen. Anslagsposten har hittills under budgetåret belastats med omkring 400 000 kr. Härav har cirka 125 000 kr. fallit på ökad produktion av publikationer m. m., huvudsakligen för den för 1963 planerade intensifierade upplysningsverksamheten i Västtyskland, 80 000 kr. på förstärkt kontaktverksamhet vid beskickningarna i Bryssel och Bonn, 74 000 kr. för ökad bearbetning av utländsk press genom Svensk-internationella pressbyrån samt omkring 30 000 kr. för inbjudningar av andra utländska opinionsbildare än pressmän ävensom för svenska talesmäns resor och public relations-åtgärder till förstärkning därav. Såsom en följd av den allmänt ökade intensiteten i informationsverksamheten har den löpande verksamhet av denna art som bedrivs av utrikesrepresentationen självfallet även ökat. Sålunda har för tillfredsställande av uppkommande angelägna behov härför disponerats omkring 75 000 kr.

För återstoden av budgetåret torde ytterligare omkring 375 000 kr. behöva tagas i anspråk. Härav beräknas 100 000 kr. för ytterligare åtgärder i Västtyskland, 115 000 kr. för verksamhet i Frankrike och Belgien — bl. a. till åtgärder för stärkande av effekten av de förestående officiella besöken i Frankrike — 80 000 kr. för ytterligare inbjudningar av utländska opinionsbildare samt för svenska talesmäns resor ävensom cirka 70 000 kr. för ytterligare produktion och inköp av informationsmaterial m. m.

Som jag inledningsvis anförde och som uttalas jämväl av chefen för handelsdepartementet bör kostnaderna för de planerade manifestationerna i Västtyskland och Frankrike/Belgien i fortsättningen anvisas på tionde huvudtiteln. En minskning av belastningen under förevarande anslagspost kan sålunda förutses. För fortsatt upplysningsverksamhet om Sverige vid beskickningar, delegationer och konsulat — inbegripet särskild kontaktverksamhet vid beskickningen i Bryssel — samt för övrig upplysningsverksamhet, t. ex. för svenska talesmäns resor och public relations-åtgärder i anslutning därtill, synes böra uppföras ett belopp av 350 000 kr.

Anslaget till Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige skulle enligt de framlagda förslagen ökas med 627 000 kr. och, inklusive medel för

utländska pressbesök, uppgå till 3 372 000 kr. Anslaget torde beräknas på följande sätt:

1. Bidrag till Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet	1 879 000
2. Bidrag till Svensk-amerikanska nyhetsbyrån	659 000
3. Bidrag till Svensk-internationella pressbyrån	284 000
4. Utländska pressbesök	200 000
5. Övrig upplysningsverksamhet	350 000
Summa kr. 3 372 000	

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 3 372 000 kr.

[36] 6. Särskilda medel för upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige

Departementschefen. Inledningsvis under nästföregående anslag har jag bl. a. anført, att särskilda medel är nödvändiga för att upplysningsverksamheten skall kunna möta oförutsedda situationer, för efterföljande åtgärder efter s. k. Sverige-år i vissa länder och för en intensifiering av verksamheten i en del andra områden av särskilt intresse.

Händelser under senare år har ådagalagt behovet av reserver för upplysningsverksamhet i oförutsedda situationer. Ett tydligt exempel härpå är reaktionen i vissa länder till Sveriges deltagande i Kongoaktionen 1961. I dylika situationer är det angeläget att medel står till förfogande för omedelbara insatser i syfte att tillrättalägga eventuella missuppfattningar.

I Nederländerna och Storbritannien har nyligen svenska upplysningsaktioner genomförts. De medel som stått till förfogande för dessa har emellertid inte räckt till för sådana efterföljande åtgärder, utan vilka full valuta för våra insatser inte kan erhållas. Medan effekten av aktionerna ännu något dröjer kvar bör insatser göras för att i möjligaste mån ta till vara aktionernas resultat.

Den politiska och ekonomiska utvecklingen på olika håll i världen gör det angeläget, att en viss intensifiering av upplysningsverksamheten genomföres dels i länder där sådan förekommer endast sporadiskt, dels i länder där Sverige hittills egentligen inte framträtt med aktivitet av detta slag. Till den första kategorin hör bl. a. Latinamerika och i den senare ingår exempelvis arabländerna, de fransktalande nya länderna i Afrika och i stort sett hela Asien.

Det torde ankomma på den särskilde rådgivaren och upplysningsberedningen att föreslå de åtgärder nu anförda synpunkter bör föranleda. För att möjliggöra den aktivitet som befinnes nödvändig torde ett belopp av 1 100 000

kr. böra ställas till förfogande under nästa budgetår. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda medel för upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 100 000 kr.

[37] 7. Bestridande av resekostnader för inom Förenta Nationerna utsedda svenska stipendiater

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 000	6 780
1962/63	1 000	
1963/64 (förslag)	1 000	

Föredraganden. Med hänsyn till den reservation som alltjämt finns under anslaget är någon medelsanvisning inte behövlig för budgetåret 1963/64 utan anslaget bör upptagas med ett formellt belopp av 1 000 kr.

Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bestridande av resekostnader för inom Förenta Nationerna utsedda svenska stipendiater* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

[38] 8. Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	110 000	110 000
1962/63	135 000	
1963/64 (förslag)	165 000	

För ifrågavarande ändamål har Kungl. Maj:t den 6 september 1962 fördelat anslaget för innevarande budgetår på följande sätt:

Utrikespolitiska institutet	105 000
Svenska FN-förbundet	30 000
därav för	
1. Svenska FN-förbundet	17 500
2. Svenska sektionen av Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet	5 000
3. Svenska freds- och skiljedomsföreningen (inkl. Nördiska fredsförbundet)	5 000
4. Sveriges studenters FN-förbund (inkl. Utrikespolitiska föreningen i Lund)	2 500

I skrivelse den 25 augusti 1962 har Utrikespolitiska institutet anhållit om ett med 45 000 kr. ökat bidrag. Denna ökning skulle möjliggöra dels en höjning av den nuvarande amanuens- och bibliotekspersonalens löner upp till

den statliga lönenivån och dels nyanställning av en arkivarie och ett biträde för skrivgöromål. Personalförstärkningen motiveras med den fortsatta expansionen av institutets verksamhet.

I gemensam skrivelse den 20 juli 1962 har organisationerna under 1.—4. hemställt om en bidragshöjning av 35 000 kr. Höjningen avser huvudsakligen att täcka kostnader för viss nyanställning inom FN-förbundets sekretariat ävensom ökade utgifter till följd av vidgad verksamhet.

Departementschefen. En uppräknig av anslaget med 30 000 kr. synes mig böra företagas. Därav bör 25 000 kr. komma Utrikespolitiska institutet till del. Institutet skulle härigenom sättas i tillfälle genomföra äskade lönejusteringar samt anställa ett biträde för skrivgöromål. Återstående 5 000 kr. torde fördelas mellan Svenska FN-förbundet och övriga upplysningsorganisationer. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 165 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond

[39] 1. **Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen.** I statsverkspropositionen till 1962 års riksdag (bil. 5) lämnades redogörelse för dispositionen under 1961 av de för budgetåren 1960/61 och 1961/62 till Kungl. Maj:ts förfogande ställda investeringsanslagen för nämnda ändamål. Därvid redovisades ett ännu icke ianspråktaget belopp av 1 334 000 kr. Som då förutskickades har sedermera avräknats 825 000 kr. för inköp av vissa grannfastigheter till sändebudsbostaden i Haag samt 60 000 kr. för notariella kostnader m. m. i samband med fastighetsförvärvet i Paris. Anslaget utvisade sålunda vid utgången av budgetåret 1961/62 en icke disponerad behållning av 449 000 kr.

Sedan för budgetåret 1962/63 anvisats ett belopp av 2 350 000 kr. under detta anslag, stod följaktligen till Kungl. Maj:ts disposition den 1 juli 1962 för hithörande ändamål ett sammanlagt belopp av 2 799 000 kr.

Av dessa medel har 220 000 kr. anvisats för inköp av tomt i Pakistans nya huvudstad Islamabad, 400 000 kr för inköp av chefsbostad i Nairobi samt 880 000 kr. för inköp av tomt i Kairo.

I Pakistans nya huvudstad *Islamabad* har planerats en diplomatenklav, där beskickningarna erbjudits förvärva tomträtter för uppförande av kanslier och sändebudsbostäder. Pakistanska utrikesministeriet meddelade våren 1962, att ansökan om tilldelning av tomt skulle vara inlämnad före den 1 september 1962. Fördelning av tomter skulle sedan ske på så sätt att för tur lämnades de beskickningar som träffade omgående uppgörelse. Från pakistansk sida förväntar man sig att beskickningarna påbörjar uppförandet av byggnader inom tre år från den dag uppgörelse om tomträttsförvärv träffats. Av såväl ekonomiska som praktiska skäl har det under rådande omständigheter ansetts angeläget att omgående träffa uppgörelse om förvärv av tomträtt för en svensk beskickningsanläggning. Den av svenska staten förvärvade tomträtten avser en tomt med en yta av cirka 8 000 m².

Genom beslut av 1962 års riksdag har från och med den 1 juli 1962 inrättats ett lönat generalkonsulat i *Nairobi*. I anslutning härtill har byggnadsstyrelsen bl. a. genom platsbesök verkställt undersökningar rörande möjligheterna att lösa konsulatets lokalfrågor i första hand genom förhyrning. Dessa undersökningar visade, att ändamålsenliga kanslilokaler samt bostäder åt kanslist och utsänd biträdespersonal kunde förhyras. Fortsatta undersökningar gav dock vid handen, att tillgodoseendet av behovet av chefsbostad inte kunde ske genom förhyrning. Förvärv av lämplig fastighet

genomfördes på gynnsamma villkor genom att svenska staten kunde inköpa den förutvarande svenske honoräre generalkonsulns villafastighet i Nairobis omedelbara närhet. Ifrågavarande fastighet består av en större friköpt tomt, på vilken är uppförd en tvåvåningsvilla.

I statsverkspropositionen till 1962 års riksdag redogjordes för beskickningens i *Kairo* lokalfrågor, varvid samtidigt anmälades behovet av att under innevarande budgetår inköpa lämplig tomt för nybyggnad inrymmande kansli och sändebudsbostad. Förhandlingar pågår om förvärv av en tomt, och en uppgörelse förväntas kunna slutas inom kort. Nybyggnadsfrågan kommer att sedermera föreläggas riksdagen.

Resterande medel av det för innevarande budgetår till förfogande stående beloppet, 1 299 000 kr., har i första hand avsatts för det i 1962 års statsverksproposition anmälda fastighetsköpet i New York och nybyggnaden i Dublin. Förhandlingar rörande fastighetsförvärvet i New York pågår alltjämt. Nybyggnaden i Dublin skall enligt gällande överenskommelse påbörjas före den 5 mars 1963. Kungl. Maj:t har anvisat erforderliga medel för projekteringsarbetets utförande. Ställning till frågan huruvida byggnaden bör komma till utförande torde i sedvanlig ordning få tagas, sedan förutsättningarna klargjorts genom projekteringsarbetets fullbordan. Med hänsyn till tidsfristen torde beslut i ärendet få ankomma på Kungl. Maj:t.

För budgetåret 1963/64 torde medel i första hand bli erforderliga för fastighetsprojekt i Belgrad, Berlin, Monrovia, Rabat, Alger och Tunis.

Beträffande den senast i 1962 års statsverksproposition anmälda fastighetsfrågan i *Belgrad* har hittills förda förhandlingar om tomtköp ännu inte givit resultat. Beskickningen har även bemyndigats upptaga förhandlingar om förvärv av lämplig tomt inom en av jugoslaviska staten planerad diplomatenklav. Dessa förhandlingar pågår. Beskickningen bevakar emellertid även andra möjligheter till lösning av sina lokalfrågor. Ett fastighetsförvärv i Belgrad kan sålunda aktualiseras under budgetåret 1963/64.

Ett fastighetsförvärv är även aktuellt för generalkonsulatet i *Berlin*. Medel härför torde förutses under nästkommande budgetår.

Under punkt 1 har jag tidigare föreslagit en viss utbyggnad av Sveriges representation i Nordafrika. Det torde vara lämpligt att här lämna en redogörelse för hur den svenska utrikesrepresentationens behov av chefsbostäder och kanslilokaler f. n. är tillgodosett på den afrikanska kontinenten.

Som i det föregående anmälts pågår förhandlingar om förvärv av en ändamålsenlig tomt i *Kairo*, avsedd för nybyggnad inrymmande sändebudsbostad och kanslilokaler. Förutsättningar kommer därigenom att skapas för en rationell och definitiv lösning av beskickningens lokalfråga.

Beskickningen i *Addis Abeba* disponerar en centralt belägen fastighet, som 1946 donerats till svenska staten av den etiopiske kejsaren. Under 1961—1962 har på beskickningstomten uppförts en ny kanslibyggnad inrymmande jämväl personalbostad m. m. Den nya byggnaden togs i bruk i september 1962. När en förutsedd upprustning av chefsbostaden före-

tagits, kommer beskickningens lokalbehov på längre sikt att vara tillgodosett på ett tillfredsställande sätt.

För det nyinrättade lönade generalkonsulatet i *Nairobi* har moderna kanslilokaler förhyrts i en nybyggd kontorsfastighet i stadens centrala delar. Som tjänstebostad åt generalkonsuln har, som förut nämnts, under hösten 1962 förvärvats en villafastighet. Generalkonsulatets anspråk på lämpliga lokaler är härigenom för dagen uppfyllda.

Beskickningskansliet i *Pretoria* är inrymt i förhyrda kontorslokaler i centrum av staden. Sändebudsbostaden, som förvärvades år 1955, består av en mindre villabyggnad belägen i en stadsdel med friliggande bebyggelse. I Kapstaden, där sändebudet vistas 4—5 månader av året i samband med parlamentssessionen, förfogar staten över en villa, som förvärvats och möblerats med donationsmedel. Under rådande förhållanden synes anledning saknas att företaga någon ändring av den nuvarande dispositionen av beskickningens i *Pretoria* lokaler.

För beskickningen i *Léopoldville* förhyres kanslilokaler i en kontorsbyggnad samt sändebudsbostad i en villafastighet. Kanslilokalerna anses vara tillfredsställande såväl ifråga om utrymmen som belägenhet. Chefsbostaden uppfyller däremot inte helt de krav som bör ställas på en bostad för ett sändebud. Undersökningar pågår om hur chefsbostadsfrågan skall lösas på ett ändamålsenligt sätt.

Lokalbehovet för beskickningen i *Lagos* har tillgodosetts genom förhyring av såväl kanslilokaler som sändebudsbostad. Kansliet är förlagt till en modern kontorsbyggnad i stadens centrum. För sändebudet förhyres provisoriskt en mindre villa. Nigerias regering har inom huvudstaden avskilt ett område, inom vilket främmande beskickningar skall beredas möjlighet att uppföra fastigheter. För den svenska beskickningen har preliminärt reserverats en tomt, som skulle upplåtas med tomträtt. I nuvarande förberedande skede räknar man med att där kunna förlägga både sändebudsbostad och kanslilokaler. Nybyggnadsfrågan torde i sinom tid få underställas riksdagens prövning.

Vid tillgodoseendet av beskickningens i *Monrovia* lokalbehov i samband med etableringen år 1961 var läget på hyresmarknaden mycket ansträngt till följd av den stora efterfrågan på lokaler för främmande beskickningar. För svenska beskickningens del kunde två sammanslagna bostadsvåningar förhyras och iordningställas till kansli. För sändebudets räkning har provisoriskt förhyrts en nyuppförd villa, som färdigställdes hösten 1962. Dess planlösning är emellertid inte tillfredsställande och den tekniska kvaliteten mindre god. Byggnadsstyrelsen undersöker för närvarande hur beskickningens lokalfrågor skall lösas på längre sikt, och beskickningschefen har erhållit i uppdrag att undersöka möjligheterna att förvärva en tomt för uppförande av en sändebudsbostad. Nybyggnadsfrågan torde få underställas riksdagens prövning.

Beskickningen i *Rabat* disponerar två förhyrda villafastigheter belägna i stadens moderna del. Den ena rymmer beskickningskansli, skrivbiträdebostad m. m. medan den andra är upplåten som tjänstebostad åt chefen.

Från beskickningen erhållna uppgifter tyder på att chefsbostadsfrågan bäst löses genom ett fastighetsförvärv. Medel för ett dylikt köp torde böra förutses nästkommande år.

Beträffande den blivande beskickningen i *Alger* har en förberedande undersökning, som företagits under hösten 1962, visat, att lämpliga kansli-lokaler kan förhyras i stadens centrala delar. Däremot är det svårare att förhyrningsvägen anskaffa en lämplig bostad åt ett sändebud. De villafastigheter, som skulle kunna komma ifråga, erbjuds till försäljning. Jag förutser därför, att en bostad åt den blivande beskickningschefen måste anskaffas genom förvärv av en lämplig fastighet. Det är även sannolikt, att bostäder åt andra utsända tjänstemän, som skall tjänstgöra vid beskickningen, bör anskaffas genom köp. Att för dagen uppskatta storleken av den investering som här blir erforderlig nästkommande budgetår är vanskligt.

Någon mera ingående undersökning rörande utsikterna att anskaffa lokaler för beskickningskansli och bostad åt sändebudet för den blivande beskickningen i *Tunis* har ännu inte företagits. Det torde dock kunna förut-sättas, att svårigheter kommer att uppstå även här att hyresvägen anskaffa lämpliga lokaler. Det är således troligt, att man även i *Tunis* tvingas lösa frågan genom fastighetsköp åtminstone vad beträffar chefsbostad.

Slutligen vill jag under förevarande punkt beröra ytterligare en fastighetsfråga av vikt. Såsom tidigare anmälts i statsverkspropositionerna till 1956, 1957 och 1958 års riksdagar är lokalerna för beskickningen i *Teheran* ur olika synpunkter otillfredsställande i vad avser såväl kansli som sändebudsbostad. I 1959 års statsverksproposition angavs, att lokalfrågan tills vidare ordnats genom fortsatt förhyrning. Då nya lokaler återigen måste anskaffas inom en nära framtid, undersöker byggnadsstyrelsen möjligheterna att förvärva en tomt för nybyggnad eller en fastighet. Några konkreta förslag föreligger dock inte för närvarande. Marknadsläget är dock sådant att det inte är uteslutet att man rätt snart tvingas taga ställning till frågan om förvärv av en tomt.

Även andra behov än de här anmälda kan bli aktuella under det närmaste budgetåret.

I enlighet med vad som nu anförts föreslår jag, att förevarande investeringsanslag för budgetåret 1963/64 uppföres med ett belopp av 5 300 000 kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 5 300 000 kr.

Statens utlåningsfonder

[40] 2. Utrikesförvaltningens lånefond. Fonden uppgår för närvarande till 525 000 kr. (III ht 1962 s. 55). Med hänsyn till det beräknade lånebehovet för nästa budgetår föreslår jag, att fonden tillföres ytterligare 200 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrikesförvaltningens lånefond* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

P. Bothén

Register 1963/64**DRIFTBUDGETEN****Tredje huvudtiteln****A. Utrikesdepartementet m. m.**

Sid.	Kr.
1	ÖVERSIKT
4	Utrikesförvaltningen: Avlöningar 137 000 000
6	Utrikesförvaltningen: Omkostnader 18 500 000
6	Vissa bostadskostnadsersättningar 12 500 000
6	Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat 11 500 000
6	Kursdifferenser 1 000
7	Ersättningar åt olönade konsulter 1 100 000
7	Särskilda förhandlingar med främmande makter 2 200 000
8	Kostnader för vissa nämnder m. m. 30 000
8	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga 300 000
9	Extra utgifter 125 000
9	Tillfälliga representationskostnader 350 000
	Säger för utrikesdepartementet m. m. 53 606 000

B. Bidrag till vissa internationella organisationer

10	Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag 4 000
10	Förenta Nationerna 14 450 000
11	Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling 2 175 000
12	Europeiska frihandelssammanslutningen 740 000
13	Europarådet 617 000
14	Bidrag till Röda Korsets internationella kommitté 50 000
	Säger för bidrag till vissa internationella organisationer 18 036 000

C. Internationell biståndsverksamhet*Bistånd genom internationella organ*

15	FN: s utvidgade tekniska biståndsprogram (EPTA) 10 400 000
16	FN: s särskilda fond 27 200 000
17	FN: s barnfond (UNICEF) 3 900 000
18	Internationella livsmedelsfonden 6 910 000
19	Övrigt multilateralt tekniskt bistånd 5 000 000

Bilateralt tekniskt bistånd

21	Nämnden för internationellt bistånd (NIB): Avlöningar 1 723 000
26	Nämnden för internationellt bistånd (NIB): Omkostnader 390 000
27	Fältprojekt 23 000 000
35	Stipendiat- och kursverksamhet 3 500 000

¹ Beräknat belopp.

64 *Statsverkspropositionen år 1963: Bil. 5: Utrikesdepartementet*

Sid.		Kr.
37	Rekrytering och utbildning av experter	500 000
38	Bidrag till insamlingen »Sverige Hjälp».....	1 000 000
	<i>Nordiskt bistånd</i>	
39	Bistånd till Tanganyika	2 750 000
	<i>Humanitärt bistånd</i>	
40	Humanitärt bistånd	5 000 000
	Säger för internationell bistandsverksamhet	91 273 000

D. Diverse

42	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond	9 629 000
42	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond	585 000
42	Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare	150 000
43	Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslands-svenskar	25 000
44	Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige	3 372 000
55	Särskilda medel för upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige.....	1 100 000
56	Bestridande av resekostnader för inom Förenta Nationerna utsedda svenska stipendiater	1 000
56	Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor	165 000
	Säger för diverse	15 027 000
	Summa driftbudget	177 942 000

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond

58	Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen	5 300 000
----	---	-----------

Statens utlåningsfonder

61	Utrikesförvaltningens lånefond	200 000
	Summa kapitalbudget	5 500 000
	Summa drift- och kapitalbudget	183 442 000

BIHANG
TILL
RIKSDAGENS PROTOKOLL
ÅR 1963

FÖRSTA SAMLINGEN

ANDRA BANDET

*Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1
angående statsverkets tillstånd och behov:
försvarsdepartementet,
socialdepartementet*

FÖRSVARSDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
3 januari 1963.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler de frågor som gäller utgifterna för budgetåret 1963/64 inom försvarsdepartementets verksamhetsområde och anför därvid följande.

ÖVERSIKT

Kostnaderna för det militära försvaret regleras sedan år 1958 av fleråriga beslut. Enligt beslut detta år, som bekräftades år 1961, skall krigsmaktens kostnader årligen få öka med visst belopp för teknisk utveckling; kostnadsramen regleras därjämte med hänsyn till pris- och löneförändringar. Tillägget för teknisk utveckling utgick budgetåren 1959/61 endast på driftbudgeten. Från och med budgetåret 1961/62 utgår tillägg också på kapitalbudgeten.

Mellan budgetåren 1958/59 och 1962/63 har anslagen för militära ändamål stigit från 2 817,4 miljoner kronor till 3 513,1 miljoner kronor. I fasta priser har anslagen vuxit med genomsnittligt 2,9 % per år; i löpande priser har den årliga ökningen varit 5,7 %. Det militära försvarets andel av bruttonationalprodukten har under samma tid gått ned från 4,6 till 4,2 %.

Den höjning av försvarsanslagen som sålunda skett har gjort det möjligt att bibehålla den försvarseffekt som statsmakterna år 1958 bedömde erforderlig som stöd för vår alliansfria politik. Ökningen har icke inneburit någon upprustning. Tvärtom har det — som förutsattes i 1958 års beslut — varit nödvändigt att begränsa antalet förband både i krigsorganisationen och i fredsorganisationen. Däremot har de ökade anslagen gjort det möjligt att bevara och stärka förbandens kvalitet och modernitet. Stora ansträngningar görs för att anskaffa och utveckla moderna vapen och vapenbärare. Inemot hälften av försvarsbudgeten används för sådana ändamål.

Giltighetstiden för gällande försvarsbeslut utgår med innevarande budgetår. En parlamentarisk försvarsutredning, 1962 års försvarskommitté, tillställdes därför i slutet av år 1961. Kommittén har att utreda och avge förslag bland annat rörande kostnadsutvecklingen för försvaret för närmast följande budgetår. Kommitténs arbete är ännu ej avslutat. Den har emellertid den 22 november 1962 enats om en kostnadsram för det militära försvaret för fyraårsperioden 1963/67.

Enligt försvarskommitténs förslag har utgifterna för det militära försvaret för budgetåret 1963/64 bestämts till ett basbelopp av 3 780 miljoner kronor. Under fyraårsperioden 1963/67 skall utgifterna årligen, oavsett löne- och prisförändringar, tillåtas stiga med 2,5 %. Löne- och prisförändringar skall beaktas enligt för närvarande gällande grunder. Investeringar i försvarets fabriksverk regleras utanför den militära kostnadsramen. Denna skall kunna förändras med hänsyn till besparingar och nya uppgifter. Försvarskommittén bedömer, att det med föreslagen anslagsutveckling skall bli möjligt att under fyraårsperioden bibehålla försvarseffekten enligt 1958 års försvarsbeslut. Fullständigt förslag från försvarskommittén är att emotse i början av år 1963.

I avvaktan på försvarskommitténs förslag är det budgetförslag som nu presenteras i åtskilliga hänseenden preliminärt. Slutsumman torde dock få anses i huvudsak fastlagd. Den anknyter till det av försvarskommittén föreslagna basbeloppet. Åtskilliga viktiga anslag upptas emellertid med endast beräknade belopp. Riktlinjerna för den framtida utformningen av det militära försvaret avses skola redovisas i proposition senare under riksdagen.

Jämförelse med 1962/63 års riksstat

Slutsumman enligt budgetförslaget är 3 919,1 miljoner kronor. Ökningen utgör 406,0 miljoner kronor, eller 11,6 %. Beloppet anknyter, som nämnts, till det av försvarskommittén föreslagna basbeloppet, 3 780 miljoner kronor. Till detta har lagts prisregleringsanslag preliminärt 100 miljoner kronor, investeringar i försvarets fabriksfond 13,8 miljoner kronor, anslag för flygtekniska försöksanstalten (nu under tionde huvudtiteln) 11,0 miljoner kro-

nor samt vissa militära objekt utanför försvarsramen m. m. 14,3 miljoner kronor.

Orsakerna till föreslagna anslagshöjningar sammanfattas i följande tabell.

	Förändringar i förhållande till riksstaten 1962/63	
	Absoluta tal milj. kr.	%
Pris- och lönestegringar m.m.....	+ 118,5	+ 3,4
Höjda värnpliktsförmåner	+ 57,0	+ 1,6
Teknisk utveckling m.m.....	+ 222,0	+ 6,4
Försvarets fabriksfond	+ 7,8	+ 0,2
Flygtekniska försöksanstalten	+ 11,0	+ 0,3
Färre objekt utanför ramen m. m.	— 10,3	— 0,3
	+ 406,0	+ 11,6

Budgetförslaget innebär, att det militära försvarets andel av bruttonationalprodukten kan beräknas stiga från 4,2 till 4,4 %.

Fördelning på försvarsgrenarna m.m.

Hur anslagsmedlen fördelas på de tre försvarsgrenarna m. fl. ändamål samt förskjutningar i förhållande till innevarande års riksstat framgår av följande tabell.

Ändamål	Belopp (mkr)			¹ Andel %		
	1962/63	1963/64	förändring	1962/63	1963/64	förändring
Armén	1 006,8	1 157,6	+ 150,8	30,3	30,6	+ 0,3
Marinen	406,5	468,6	+ 62,1	12,2	12,4	+ 0,2
Flygvapnet	1 218,2	1 359,0	+ 140,8	36,6	36,0	— 0,6
Gemensamt	483,2	548,5	+ 65,3	14,5	14,5	—
Kapitalbudget	210,8	247,0	+ 36,2	6,4	6,5	+ 0,1
Prisregleringsanslag m.m. ...	187,6	138,4	— 49,2			
Summa	3 513,1	3 919,1	+ 406,0	100,0	100,0	—

¹ Prisregleringsanslag m.m. ej inräknat.

Som framgår av tabellen är de relativa förskjutningarna måttliga. Arméns ökade andel sammanhänger till stor del med att lönestegringarna för fast anställd personal och ökade värnpliktsförmåner särskilt påverkar arméns budget.

Krigsmaktens högsta ledning m.m.

Vid 1961 års riksdag beslöts ny organisation av krigsmaktens högsta ledning. Omorganisationen innebar att överbefälhavaren gjordes ensam ansvarig under Kungl. Maj:t för de viktigaste funktionerna inom krigsmakten, nämligen i fred operativt krigsförberedelsearbete, långsiktisplanering och

avvägning inom krigsmakten samt i krig operativ verksamhet. Försvarsstaben erhöill samtidigt ny fredsorganisation från och med den 1 oktober 1961. Enligt denna skall den egentliga försvarsstaben ha cirka 240 befattningshavare, av vilka 150 militära och civilmilitära. Stabens omorganisation har numera genomförts. Endast obetydliga jämkningar i organisationen föreslås för nästa budgetår.

Försvarsgrenscheferna har i första hand ansvaret för utrustning, utbildning m. m. Försvarsgrenschef biträdes av försvarsgrensstab m. fl. enheter (försvarsgrensledning). Vid omorganisationen av krigsmaktens högsta ledning förutsattes, att försvarsgrensledningarnas (utom försvarsgrensförvaltningarnas) organisation skulle anpassas till försvarsstabens nya organisation. Detta arbete pågår inom försvarsdepartementet. En riktpunkt är härvid, att antalet befattningshavare vid försvarsgrensledningarna totalt sett skall minska.

I anslutning till omorganisationen av krigsmaktens högsta ledning över ses för närvarande krigsmaktens regionala ledning av 1960 års försvarsledningsutredning.

Centrala förvaltningar

Av följande sammanställning framgår översiktligt de skilda förvaltningsmyndigheternas fasta personalorganisation (ordinarie och extra ordinarie tjänster) från och med budgetåret 1958/59.

Myndighet	58/59	59/60	60/61	61/62	62/63
Försvarets civilförvaltning	291	289	287	305	304
Försvarets sjukvårdsstyrelse	51	51	50	50	54
Fortifikationsförvaltningen	445	452	453	459	462
Arméintendenturförvaltningen	211	212	210	211	212
Armétygförvaltningen	1 366	1 375	1 369	1 353	1 363
Marinförvaltningen	731	720	716	702	738
Flygförvaltningen	1 543	1 573	1 613	1 622	1 660
Försvarets förvaltningsdirektion	7	7	7	8	8
Summa	4 645	4 679	4 705	4 710	4 801

Utöver de i sammanställningarna angivna personalantalen har med stöd av årliga bemyndiganden av Kungl. Maj:t inrättats vissa extra tjänster vid i första hand fortifikationsförvaltningen och de tygförvaltande ämbetsverken.

Som framgår av sammanställningen har personalorganisationen vid försvarets centrala förvaltningsmyndigheter visat en mycket måttlig ökning sedan budgetåret 1958/59. Från och med nämnda budgetår till och med innevarande budgetår har personalorganisationen sålunda utökats med endast omkring 150 tjänster eller med drygt tre procent, d. v. s. med genom-

snittligt endast omkring 0,8 % per år. Att märka är vidare att en del av de angivna personalökningarna hänför sig till att vissa tjänster tillförts myndigheterna från andra håll och att ökningarna i den fasta personalorganisationen sålunda i verkligheten är mindre än som angivits i tablån. Som tablån utvisar har flertalet myndigheter haft i stort sett oförändrad personalorganisation sedan budgetåret 1958/59. Flygförvaltningen har dock ökat från 1 543 till 1 660 tjänster innevarande budgetår, eller med i det närmaste 120 tjänster. Detta beror främst på att den tekniska utvecklingen varit särskilt snabb i fråga om flygmaterielen. En kraftig utbyggnad av den för krigsmakten gemensamma robotavdelningen inom flygförvaltningen har också skett från och med den 1 juli 1962 (jfr prop. 1962: 64).

Syftet med vidtagna ändringar i förvaltningarnas personalorganisation har i första hand varit att söka tillgodose önskemålen om en kvalitativ förstärkning av främst den tekniska personalen inom en i stort sett oförändrad personalorganisation. All uppmärksamhet måste ägnas åt möjligheterna att minska det totala personalbehovet inom förvaltningarna och begränsa behovet av personalökning. Uppkomna personalbehov bör därför i första hand tillgodoses genom omdisponering av befintliga tjänster.

En betydelsefull rationalisering i förvaltningsorganisationen kommer att genomföras från och med nästa budgetår, då det nyinrättade försvarets intendenturverk träder i verksamhet.

Prövningen av framförda förslag till personalförändringar har skett efter samma principer som tillämpats under de senaste åren. För armétygförvaltningen föreslås sålunda att 18 nya tjänster inrättas och 13 befintliga i allmänhet lägre tjänster utgår. I fråga om försvarets civilförvaltning och försvarets sjukvårdsstyrelse föreslås smärre jämkningar i personalorganisationen. Beträffande fortifikationsförvaltningen, försvarets intendenturverk, marinförvaltningen och flygförvaltningen framlägges icke nu slutliga anslagsäskanden.

Försvarsgrenarnas personal

I försvarsgrenarnas fredsorganisation tjänstgör sammanlagt cirka 42 000 befattningshavare av vilka knappt 50 % är militära och civilmilitära befattningshavare på aktiv stat och återstoden civil personal.

Antalet reservanställda är drygt 16 000. Av dessa tillhör 3/4 armén.

Anslag för avlöningar till försvarsgrenarnas aktiva personal anmäles i riksstatsförslaget med beräknade belopp. Det beslut, som 1960 års riksdag fattade rörande befälsordningen vid armén, omsattes statmässigt endast beträffande infanteriet (utom pansarinfanteriet) och kavalleriet. I fråga om övriga truppslag har vissa jämkningar skett från och med innevarande budgetår. Återverkningarna i övrigt beräknas för närvarande av 1960 års befälsstatsdelegation.

Vid befälsbeslutet förutskickades att en översyn av befälsordningen skulle göras också beträffande marinen och flygvapnet. Arbetet härmed torde kunna påbörjas under år 1963.

Ett förslag om ändrad reservbefälsorganisation vid kustartilleriet är under beredning inom försvarsdepartementet.

Värnpliktskontingenten

Antalet värnpliktiga under första tjänstgöring (tjänstgöring i en följd) har ökat successivt under de senaste budgetåren. Ökningen sammanhänger med de stegrade födelsetalen under 1940-talet. Genom att värnplikts- och inskrivningsåldrarna ändrats utjämnas emellertid den branta stegringen i födelsekurvan på ett stort antal år. Fortsatt ökning av antalet värnpliktiga under första tjänstgöring m. m. är därför att emotse ytterligare några år.

Det antal tjänstgörande värnpliktiga, som förutsatts vid anslagsberäkningarna för budgetåren 1962/63 och 1963/64, framgår av följande sammanställning.

Försvarsgren	1. tjänstgöring			Rep. övning		
	1962/63	1963/64	+ / -	1962/63	1963/64	+ / -
Armén	36 050	36 500	+ 450	79 000	78 000	— 1 000
Marinen						
Flottan	3 200	3 350	+ 150	700	500	— 200
Kustartilleriet	2 500	2 800	+ 300	3 500	5 200	+ 1 700
Flygvapnet	6 800	7 200	+ 400	7 400	7 400	+ — 0
Summa	48 550	49 850	+ 1 300	90 600	91 100	+ 500

Den ökade värnpliktskontingenten för flygvapnet beror bland annat på att utbildning på luftvärnsrobot påbörjas; vid kustartilleriet har ökning skett för att erhålla anpassning till utbildningsbehovet på längre sikt. Slutligen kan nämnas, att repetitionsövningarna vid kustartilleriet tillfälligt begränsats under 1962/63.

Anslagen till avlöningar m. fl. förmåner till värnpliktiga och deras anhöriga upptas i riksstatsförslaget med beräknade belopp. Förslag kommer att framläggas om höjda familjebidrag, penningbidrag och premier för värnpliktiga samt ökat antal fria resor för värnpliktiga. För dessa ändamål har beräknats en ökning av berörda anslag med 57 miljoner kronor. Totalt upptas dessa anslag med 180,5 miljoner kronor.

Under arméns anslag till inventarier m. m. begäres medel för att påbörja en anskaffning av nya stålskåp för värnpliktiga m. fl. Höjd medelsanvisning föreslås också för att rusta upp inventarier i förläggningar, dagrum m. m.

Anskaffning av materiel m.m.

Omfattningen av krigsmaterielanskaffningen hänger direkt samman med avsedd krigsorganisation. Denna anskaffning är därför av central betydelse. I det föreliggande budgetförslaget uppföres anslagen för anskaffning av tygmateriel m.m. med endast beräknade belopp. Dessa är tillsammans 1 539,3 miljoner kronor, innebärande en ökning med 156 miljoner kronor eller 11,3 %.

Hemvärnet och frivilliga försvarsorganisationer

Hemvärnet spelar en viktig roll när det gäller skydd och bevakning av anläggningar samt insats mot begränsade kuppföretag. Sjövärnsskåren och de frivilliga försvarsorganisationerna bidrar på olika sätt till att stärka försvaret. För några organisationer — centralförbundet för befälsutbildning, Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbund, Riksförbundet Sveriges lottakårer, Svenska Röda Korset och Svenska blå stjärnan — är därvid utbildningen av personal för befattningar i krigsorganisationen huvuduppgiften. Skytterörelsen bidrar till att vidmakthålla skjutskickligheten. Svenska aeroklubbens verksamhet slutligen anses vara av betydelse för flygvapnets rekrytering.

Antalet hemvärnsmän är för närvarande cirka 85 % av fastställd maximityrka. Antalet har ökat under senare år. Rekrytering till hemvärnet är god på de flesta orter. Antalet befattningar i krigsorganisationen som besättes med frivilligt utbildad personal är för närvarande cirka 30 000. Bris-ter föreligger härvid i förhållande till vad som ur organisatorisk synpunkt anses önskvärt.

Omfattningen av det stöd organisationerna åtnjuter från anslag under fjärde huvudtiteln framgår av följande tabell. Att märka är att från och med föregående budgetår den principen tillämpas att de militära kostnaderna för organisationerna skall redovisas över anslag som anvisas för organisationernas verksamhet.

	Anslag enligt riksstaten (mkr)			Ökning 1962/63— 1963/64
	Budgetår			
	1958/59	1962/63	1963/64	
Hemvärdnet	7,82	9,25	10,28	+ 1,03
Sjövärnsråren	0,33	0,39	0,40	+ 0,01
Svenska aeroklubben	0,42	0,37	0,37	+ — 0
Frivilliga befälsutbildningsrörelsen . .	2,53	3,08	3,63	+ 0,55
Lottaorganisationen	0,70	1,00	1,18	+ 0,18
Skytterörelsen	1,63	1,86	2,10	+ 0,24
Övriga organisationer	0,07	0,16	0,18	+ 0,02

Förmånerna till hemvärnets och frivilligorganisationernas personal har efter hand förbättrats. Från och med innevarande budgetår höjdes sålunda

daglönen med två kronor per dag. För nästa budgetår har medel beräknats för förbättrade reseförmåner. Förslag härom avses skola framläggas senare under riksdagen. I sammanhanget kan också nämnas att försvarets lärarutredning avgivit betänkande om förmåner i frivilligt instruktörsarbete inom krigsmakten.

Försvarets forskningsanstalt

Vid försvarets forskningsanstalt bedrivs forskningsverksamheten sedan 1957 enligt en av anstalten i samråd med övriga försvarsmyndigheter upprättad femårsplan, som årligen revideras. I planen redogöres för de olika huvudområden som forskningsanstalten skall bearbeta. Sedan några år inatar forskningen rörande skydd och försvar mot kärnvapen en dominerande ställning inom försvarsforskningen. Stora forskningsinsatser görs också beträffande robotvapen, spanings- och stridsledningsproblem samt kemiska och biologiska stridsmedel. Denna inriktning av forskningen torde bli bestående under de närmaste åren. Vid anslagsavvägningen inom försvarshuvudtiteln har försvarsforskningen givits prioritet under senare år. Detta har ansetts motiverat av att forskningsverksamheten skall dels ge underlag för bedömning av den framtida utvecklingen utomlands av militärtekniken, dels direkt ligga till grund för tillämpningar inom vårt försvar beträffande ny materiel och nya metoder. Anslagen (utom för investeringar) för forskningsanstalten har ökat från 26,1 miljoner kronor budgetåret 1958/59 till 50,5 miljoner kronor innevarande budgetår, d. v. s. en ökning med 93 %. För nästa budgetår föreslås anslag om sammanlagt 52 miljoner kronor, varvid anslaget Viss forskningsverksamhet i budgetförslaget upptagits med beräknat belopp. Personalen har självfallet även ökat under senare år. Antalet tjänstemän har vid slutet av budgetåren 1958/59—1961/62 uppgått till följande antal, nämligen 1 033, 1 126, 1 234 och 1 373.

Under innevarande budgetår har en ytterligare personalökning skett. Antalet tjänster för kvalificerade forskare (lönegrad B 1 och högre) uppgår för närvarande till ett 70-tal. För nästa budgetår föreslås inrättande av 13 nya tjänster, av vilka 12 för kvalificerade forskare.

Högre undervisning vid försvaret

Försvarshögskolans lärarkader har i stort sett varit oförändrad sedan högskolans tillkomst år 1952. Ej heller för nästa budgetår föreslås någon förändring härvidlag. Elevantalet per kurs har dock nära nog fördubblats; man kan framdeles räkna med att varje kurs kommer att få ett 40-tal deltagare.

Sedan hösten 1961 bedrivs officersutbildningen på högskolenivå vid den för krigsmakten gemensamma militärhögskolan. Vid skolan undervisar för närvarande ett 30-tal heltidsanställda militära lärare. För nästa budgetår

föreslås bland annat att vid skolan inrättas 6 nya befattningar för militära lärare. Behovet av dessa har tidigare delvis tillgodosetts genom kommandering. Antalet elever uppgår för närvarande till cirka 200. Under budgetåret 1963/64 beräknas högskolan nå avsedd organisation och omfattning, dock med undantag för armélinjens allmänna kurs, som beräknas tillkomma hösten 1964. I och med tillkomsten av denna sistnämnda kurs beräknas elevantalet öka med 100—120 elever. Därvid beräknas behov uppstå av ytterligare lärare.

Föregående år godkändes vissa riktlinjer för den militärhistoriska verksamheten inom krigsmakten. I överensstämmelse med detta beslut föreslås nu inrättande av en militärhistorisk avdelning vid militärhögskolan, omfattande 2 militärhistoriker i högst Ae 27 och 3 regementsofficerare, kaptenner eller ryttmästare i Ar 27/25/21. En befattningshavare i A 27 — militär eller civil — förutsättes leda avdelningens verksamhet.

Fastighetsunderhåll m.m.

Storleken av de å driftbudgeten uppförda anslagen till ersättningar till fastighetsfonder reglerar omfattningen av möjligt underhåll av statens fastigheter. Medel beräknas för dels löpande reparationer och underhåll dels iståndsättningar.

Kasernunderhållet har länge varit eftersatt. Under senare år har en upprustning påbörjats. Medlen för iståndsättning av kaserner har sålunda ökats från 13,1 miljoner kronor budgetåret 1958/59 till 27,0 miljoner kronor budgetåret 1962/63. De värnpliktigas förläggningar har emellertid alltjämt på många håll en mindre tillfredsställande standard. Det för nästa budgetår beräknade ersättningsanslaget till kasernbyggnaders delfond bör göra det möjligt att i huvudsak bibehålla nuvarande volym beträffande iståndsättningsarbetena.

Medel för iståndsättning av befästningar användes främst för att förbättra det fortifikatoriska skyddet hos äldre anläggningar. Under budgetåren 1958/59—1962/63 har medelsanvisningarna för ändamålet ökats från 2,4 till 10,0 miljoner kronor. För nästa budgetår beräknat ersättningsanslag till befästningars delfond bör göra en ytterligare ökad iståndsättningsvolym möjlig.

Ersättningsanslagen till försvarets fastighetsfond avses skola behandlas i särskild proposition.

Flygtekniska försöksanstalten

Anslagen till flygtekniska försöksanstalten redovisas för innevarande budgetår under tionde huvudtiteln. Med hänsyn till de militära uppdragens dominerande roll i anstaltens verksamhet har det ansetts lämpligast att i stället redovisa anslagen för anstalten under fjärde huvudtiteln. Detta in-

verkar ej på anstaltens ställning i förhållande till Kungl. Maj:t eller andra myndigheter. Nettoutgiften för allmän forskning föreslås för nästa budgetår utgå med oförändrat belopp, 1,3 miljon kronor. För byggnadsarbeten vid anstalten föreslås 1,575 miljon kronor som investering i statens allmänna fastighetsfond.

Prisregleringsanslag

Från prisregleringsanslaget under fjärde huvudtiteln beredes reservationsanslag och obetecknade anslag ersättning för under budgetåret inträffande prisstegringar. För ändamålet har för budgetåret 1961/62 åtgått 87 miljoner kronor. För innevarande budgetår är anslaget uppfört med 80 miljoner kronor. I avbidan på ytterligare erfarenheter rörande prisutvecklingen beräknas i riksstatsförslaget 100 miljoner kronor för nästa budgetår.

Investeringar i försvarets fastighetsfond

Investeringarna i försvarets fastighetsfond hänger intimt samman med materielanskaffningarna. I likhet med tygmaterielanslagen upptas de därför i riksstatsförslaget med beräknade belopp. Sammanlagt uppgår dessa till 257,4 miljoner kronor, innebärande en ökning med 53,1 miljoner kronor.

I summan av investeringsanslagen har inräknats sammanlagt 7,5 miljoner kronor, utgörande merkostnader till följd av prisstegringar å kapitalbudgeten budgetåret 1961/62. Under vederbörliga anslag beräknas vidare medel för två objekt utanför den militära ramen, nämligen 3 miljoner kronor för ersättningsbyggnader för Norrlands dragoner och 2 miljoner kronor för att påbörja flyttningen av intendenturförrådet i Solna till Filipstad.

Försvarets fabriksfond

I enlighet med försvarsöverenskommelsen beräknas medel för investeringar i försvarets fabriksfond vid sidan av ramen för det militära försvaret. För nästa budgetår föreslås 13,8 miljoner kronor (+ 7,8 miljoner kronor). Ett särskilt anslag om 4 miljoner kronor begäres för att påbörja en ämbetsbyggnad i Eskilstuna för försvarets fabriksstyrelse.

Sammanställning

Förändringarna inom försvarsdepartementets verksamhetsområde i förhållande till riksstaten för budgetåret 1962/63 framgår av följande sammanställning.

	Anvisat 1962/63	Förslag 1963/64	Ökning eller minskning
tusental kr			
DRIFTBUDGETEN			
<i>Fjärde huvudtiteln</i>			
A. Försvarsdepartementet m. m.	3 325	3 785	+ 460
B. Centrala förvaltningsmyndigheter	120 851	139 967	+ 19 116
C. Försvarskrafterna:			
Försvarsstaben	10 725	11 936	+ 1 211
Armén	1 006 841	1 157 600	+ 150 759
Marinen	406 506	468 600	+ 62 094
Flygvapnet	1 218 198	1 359 000	+ 140 802
D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål:			
Försvarets forskningsanstalt ...	50 530	52 055	+ 1 525
Försvarshögskolan, Militärhög- skolan	3 929	4 699	+ 770
Bidrag och understöd	6 272	7 270	+ 998
Andra ändamål	115 842	141 098	+ 25 256
E. Flygtekniska försöksanstalten ...	—	10 950	+ 10 950
F. Diverse:			
Ersättningar till försvarets fastighetsfond	145 775	159 982	+ 14 207
Reglering av prisstegringar	80 000	100 000	+ 20 000
Övrigt	133 506	28 891	— 104 615
Summa för driftbudgeten	3 302 300	3 645 833	+ 343 533

KAPITALBUDGETEN

<i>Statens allmänna fastighetsfond</i>	—	1 575	+ 1 575
<i>Försvarets fonder</i>			
Försvarets fastighetsfond	204 345	257 425	+ 53 080
Försvarets fabriksfond	6 000	13 800	+ 7 800
<i>Statens utlåningsfonder</i>			
Värnpliktslånefonden	455	500	+ 45
Summa för kapitalbudgeten	210 800	273 300	+ 62 500
Totalt för försvarsdepartementet	3 513 100	3 919 133	+ 406 033

[1] Ramberäkning m.m.

Under denna rubrik behandlas frågor som sammanhänger med beräkning av ramen för det militära försvaret m. m. Vidare sammanställs förslag rörande beställningsbemyndiganden samt upptas fråga om överskridande av vissa anslag av beredskapsskäl.

Departementschefen

Giltighetstiden för gällande försvarsöverenskommelse utlöper med innevarande budgetår. För att utreda och avge förslag rörande försvarskostnaderna för tiden därefter tillkallades i slutet av år 1961 en parlamentarisk utredning, 1962 års försvarskommitté. Denna har den 22 november 1962 meddelat, att kommittén enats om förslag rörande försvarskostnaderna.

Enligt försvarskommitténs förslag skall hittills gällande ordning med en fixerad ram för utgifterna för det militära försvaret alltjämt tillämpas under budgetåren 1963/67. Basbeloppet skall för budgetåret 1963/64 utgöra 3 780 miljoner kronor. Ramen skall varieras med hänsyn till pris- och löneförändringar. Därtill skall läggas en årlig ökning av 2,5 % för teknisk utveckling. Utanför ramen regleras investeringar i försvarets fabriksfond. Vidare skall ramen enligt hittills tillämpade grunder förändras med hänsyn till besparingar och nya uppgifter. Försvarskommittén förutsätter, att det inom den angivna kostnadsramen skall vara möjligt att bibehålla den försvarseffekt som åsyftades med 1958 års försvarsbeslut. Försvarskommitténs arbete är dock ännu ej avslutat. Fullständigt förslag kan väntas i början av detta år.

Det är enligt min mening i hög grad tillfredsställande, att enighet om försvarskostnaderna mellan de fyra stora riksdagspartierna ännu en gång kunnat nås. Det förslag till försvarsbudget som jag framlägger har gjorts upp med utgångspunkt i försvarskommitténs förslag. I avvaktan på kommitténs slutliga förslag hemställer jag emellertid att flera viktiga anslag tills vidare upptas med beräknade belopp. Jag avser att senare under riksdagen återkomma med slutliga förslag till anslagsäskanden. Min avsikt är att då också framlägga mina synpunkter på riktlinjerna för det militära försvarets framtida utformning.

Utgifterna för det militära försvaret m. m. kommer vid bifall till mina förslag att för nästa budgetår uppgå till 3 919,133 miljoner kronor. Detta belopp har framkommit enligt följande. Utgångspunkt har varit det av försvarskommittén förordade basbeloppet 3 780 miljoner kronor. Till detta har lagts prisregleringsanslag om preliminärt 100 miljoner kronor, anslag om sammanlagt 10,95 miljoner kronor för flygtekniska försöksanstalten, som föreslås skola överföras från tionde huvudtiteln, samt 0,183 miljon kronor för förbandsbibliotek m. m. som tidigare bekostats från anslag under åttonde huvudtiteln. Till ramen har vidare lagts 0,6 miljon kronor för ytterligare kostnader för reservofficerspremier. Utanför ramen har medel beräknats för bärgning av regalskeppet Wasa (1,1 miljon kronor), priskompensation å kapitalbudgeten för budgetåret 1961/62 (7,5 miljoner kronor), ersättningsbyggnader vid Norrlands dragoner (3,0 miljoner kronor), påbörjande av byggnader för försvarets intendenturförråd i Filipstad (2,0 miljoner kronor) samt anslag till investeringar i försvarets fabriksfond (13,8 miljoner kronor).

Inom det av försvarskommittén angivna basbeloppet har jag tills vidare räknat med följande fördelning (miljoner kronor): armén 1 157, marinen 469, flygvapnet 1 360, gemensamt 547 och kapitalbudgeten 247. Överbefälhavaren har på mitt initiativ satt igång utredningar rörande materielplaner m. m. anpassade till aktuella kostnadsramar.

Efter ytterligare justeringar och tillägg upptas i riksstatsförslaget (i miljoner kronor) för armén 1 157,6, marinen 468,6, flygvapnet 1 359,0, gemensamt 660,6 (häri inräknat anslag för flygtekniska försöksanstalten 10,95 och prisregleringsanslag 100,0) samt kapitalbudgeten 259,5. Härtill kommer för försvarets fabriksverk 13,8 miljoner kronor.

Förslaget att hänföra anslagen för flygtekniska försöksanstalten till försvarsdepartementets verksamhetsområde föranledes av att anstaltens beställningsverksamhet till största delen — cirka 90 % — utgöres av arbeten för det militära försvaret. Jag vill betona, att någon förändring i anstaltens ställning som en Kungl. Maj:t direkt underställd myndighet icke är avsedd; anstalten avses icke heller skola ingå i krigsmakten.

Då flertalet viktiga materielanskaffningsanslag i riksstatsförslaget upptas med beräknade belopp, är de beställningsbemyndiganden som nu föreslås av relativt blygsam omfattning. Föreslagna bemyndiganden framgår av följande sammanställning, i vilken också intagits en beräkning av behovet av betalningsmedel för att likvidera bemyndigandena och dess fördelning på olika budgetår.

Anslag	Föreslaget bemynd. i 1 000-tal kr.	Olikviderat bemynd. 30.6.1964	Beräknat utfall		
			1964/65	1965/66	1966/67
Armén: Inventarier m. m.	2 400	2 400	2 000	400	—
» : Anskaffning av drivmedels- utrustning.	2 000	4 000	3 000	1 000	—
Byggnads- och reparationsbered- skapen: Materiel.	7 800	7 800	2 600	2 600	2 600
Engångsanskaffning av sjukvårds- materiel.	3 000	3 000	3 000	—	—
Vissa signalförbindelser.	12 000	17 950	8 000	6 000	2 500
Järnvägskrigsbromateriel.	12 000	9 000	3 000	3 000	3 000
Summa	39 200	44 150	21 600	13 000	8 100

1960 års riksdag godkände ett i 1960 års statsverksproposition (bilaga 2, punkt 8) framlagt förslag till införande av en ny form för handläggning av ärenden rörande den statliga husbyggnadsverksamheten. Enligt förslaget skall byggnadsärendena prövas av Kungl. Maj:t i två omgångar, nämligen dels då byggnadsprogrammet utarbetats, dels ånyo, när projekteringen framskridit så långt att huvudritningar utförts och en noggrann kostnadsberäkning verkställt. Först därefter skall byggnadsföretaget budgetbehandlas i vanlig ordning. Enligt de angivna riktlinjerna handlägges ny-, till- och

ombyggnad av hus för statens räkning för en beräknad kostnad överstigande 300 000 kr. Undantagna från den angivna handläggningen av byggnadsärenden är bland andra fortifikatoriska anläggningar.

Erfarenheterna från de senaste åren talar emellertid för att en bättre överblick över kostnaderna för planerade befästningar bör finnas innan statsmakterna fattar beslut. Det har därför i flera fall visat sig lämpligt att låta utföra projektering jämväl av fortifikatoriska anläggningar innan definitivt beslut fattats. Det anförda visar enligt min mening att fördelar kan vinnas om det s. k. tvåstegsförfarandet regelmässigt tillämpas jämväl på befästningsanläggningar för en beräknad kostnad överstigande 300 000 kr. Medel härför bör beräknas under det under fonden för förslag till statsverket uppförda investeringsanslaget Vissa projekteringskostnader. Denna fråga kommer senare att anmälas av chefen för finansdepartementet.

Vid anmälan av medelsbehoven för innevarande budgetår i 1962 års statsverksproposition anförde jag, att regeringen uppmärksamst följde den internationella utvecklingen. Om regeringen bedömde att ytterligare medel erfordrades för att momentant höja beredskapen, skulle den icke uppfatta försvarsöverenskommelsen som ett hinder härför. Vad sålunda uttalats äger givetvis alltjämt tillämpning. Jag vill erinra om att efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1962: 127 för innevarande budgetår 20 miljoner kronor anvisats för beredskapsförstärkande åtgärder. För närvarande ger den internationella situationen mig inte anledning föreslå någon motsvarande medelsanvisning.

Nu föreliggande möjligheter att förstärka den personella beredskapen m. m. bör bibehållas. Jag vill erinra om att riksdagen från och med budgetåret 1948/49 budgetårsvis medgivit, att vissa under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslag må överskridas enligt Kungl. Maj:ts bestämmande, om av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller till beredskapsövning eller om andra särskilda åtgärder av samma skäl måste vidtagas. Ett motsvarande bemyndigande erfordras jämväl för nästa budgetår. Jag föreslår, att riksdagens medgivande härtill inhämtas.

Under åberopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte

a) bereda riksdagen tillfälle avgiva yttrande med anledning av vad som anförts rörande ramen för det militära försvaret m. m.;

b) föreslå riksdagen att för budgetåret 1963/64 medgiva att, därest av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtagas, följande under riksstatens fjärde huvudtitel uppförda, av riksdagen maximerade anslag, nämligen Armén: Övningar

m. m., Armén: Underhåll av tygmateriel m. m., Marinen: Övningar m. m., Marinen: Underhåll av fartyg m. m., Flygvapnet: Övningar m. m. samt Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m., må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas.

[2] **Vissa frågor rörande totalförsvarets personalplanering**

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 november 1954 uppdrogs åt särskilda sakkunniga — vilka sedermera antagit benämningen 1954 års utredning rörande totalförsvarets personalbehov — att utreda frågan om de värnpliktigas utnyttjande i det totala försvaret. Sedermera har utredningen även fått i uppdrag att pröva frågan om krigsmaktens behov av värnpliktig personal med teknisk utbildning m. m. Utredningen¹ har den 29 december 1961 avgivit ett betänkande, benämnt Totalförsvarets personalfrågor (SOU 1962: 3).

Över betänkandet har efter remiss yttranden avgivits av överbefälhavaren — efter hörande av försvarsgrenscheferna, försvarets sjukvårdsstyrelse och militärpsykologiska institutet — arbetsmarknadsstyrelsen, centrala civila transportkommittén, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, generalpoststyrelsen, generaltullstyrelsen, telestyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, luftfartsstyrelsen, sjöfartsstyrelsen, statskontoret, statens jordbruksnämnd, överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, medicinalstyrelsen, civilförsvarsstyrelsen, civilbefälhavarna i första, tredje och fjärde civilområdena, civilbefälhavaren i andra civilområdet efter samråd med bland annat länsstyrelsen i Jämtlands län, civilbefälhavaren i femte civilområdet och länsstyrelsen i Kopparbergs län gemensamt, skolöverstyrelsen, överstyrelsen för yrkesutbildning, överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län gemensamt, länsstyrelserna i Kronobergs, Gotlands, Hallands, Västmanlands, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län, Tjänstemännens centralorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Statstjänstemännens riksförbund, Sveriges akademikers centralorganisation, Svenska arbetsgivareföreningen, Högerens ungdomsförbund, Svenska landsbygdens ungdomsförbund samt Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund.

Betänkandet omfattar tre huvudavsnitt: ett rörande värnpliktskontingentens storlek, ett rörande personal för totalförsvaret och ett rörande s. k. befattningsanalyser. I detta sammanhang vill jag till behandling uppta endast vissa av de delar av utredningens betänkande, som gäller frågan om

¹ Organisationssekreteraren S. H. E. Lundgren, ordförande, översten K. G. Brandberg, riksdagsmännen R. A. E. Eliasson och B. T. Gustavsson, f.d. riksdagsmannen F. U. Nihlfors samt riksdagsmannen P. G. A. Svensson.

planläggning m. m. av totalförsvarets personaltillgångar, d. v. s. vad utredningen kallat totalförsvarets personaltjänst. Betänkandet i övrigt torde få upptas till behandling i andra sammanhang. Jag vill i anslutning här till framhålla, att flera spörsmål i betänkandet är av den arten, att det närmast ankommer på berörda myndigheter att överväga desamma under myndigheternas fortsatta planläggningsarbete.

Betänkandet

Utredningen redovisar som underlag för sina beräkningar vissa uppgifter rörande totalförsvarets personalunderlag. Av dessa framgår bland annat att antalet män i åldern 18—65 år ökar från 2,23 miljoner år 1950 till 2,31 miljoner år 1960 och till 2,46 miljoner år 1970 eller mellan åren 1950 och 1970 med inemot en kvarts miljon. Ifråga om åldrarna 20—47 år — de från vilka krigsmakten hämtar huvuddelen av sin personal — är tillgångarna emellertid åren 1950 och 1970 i stort sett lika, omkring 1,46 miljon; år 1960 däremot omfattade denna grupp endast 1,39 miljon individer.

I betänkandet lämnas vidare en redogörelse för av totalförsvarets myndigheter angivna behov av värnpliktiga, vilka för de icke militära myndigheternas del i stort sett motsvarar uppskovsbehovet. Vidare redovisas det antal män i värnpliktsåldern som beräknas kvarstå i krigsmaktens register år 1970. Utredningen jämför dessa siffror och anför som slutsats, att det vid en omsorgsfull personalplanering inom totalförsvaret synes möjligt att på lång sikt antalsmässigt tillgodose ett uppskovsbehov svarande mot nuvarande uppskovsvolym och det ökande personalbehovet för 1959 års civilförsvarsorganisation jämte vissa andra utökningar av antalet uppskov. En viktig förutsättning är därvid, att en kraftig omfördelning av uppskoven sker mellan försvarsgrenarna. Utredningen föreslår dock i ett senare sammanhang att vid personalplaneringen rikets väpnade försvar och civilbefolkningens skydd skall ges prioritet och att en väsentlig förenkling av uppskovsförfarandet skall eftersträvas.

Utredningen anför därefter vissa grundläggande synpunkter på totalförsvarets personaltjänst, avseende bland annat personaltjänstens inriktning och omfattning samt ledningen av totalförsvarets personaltjänst.

Ifråga om personaltjänstens inriktning och omfattning framhåller utredningen, att den icke militära delen av vårt totalförsvar under 1950-talet organiserats fastare, vilket efter hand ökat konkurrensen om både den värnpliktiga personalen och viss personal över värnpliktsåldern. Enligt utredningen erfordras ett principbeslut om inriktningen och omfattningen av totalförsvarets personaltjänst för att därmed sammanhängande problem skall kunna upptas till detaljbearbetning. Utredningen anger personaltjänstens uppgift vara att säkerställa att landets personella tillgångar används vid krig eller krigsfara på ett sätt, som svarar mot målsättningen för total-

försvaret, och att erforderliga åtgärder härför vidtas i fred. För att denna allmänna uppgift skall kunna lösas måste enligt utredningen personaltjänsten i stort omfatta följande, nämligen en inventering och kontinuerlig uppföljning av personalbehov och personaltillgång, en långsiktig planering i nära samarbete med den personella utvecklingen inom det fredstida samhället, ett fortlöpande arbete för att samordna och normera handläggningen av personalfrågor inom totalförsvaret samt slutligen sådana registreringstekniska och administrativa åtgärder som erfordras för att säkerställa en snabb organisering av totalförsvaret vid krigsutbrott med kort förvarning.

Utredningen föreslår, att ledningen av totalförsvarets personaltjänst i central instans skall utövas av överbefälhavaren och arbetsmarknadsstyrelsen i samarbete. Arbetsmarknadsstyrelsen bör härvid genom kollegiala överläggningar med totalförsvarets övriga civila myndigheter inhämta erforderligt underlag från dessa, verka för samordning av personaltjänsten och svara för planering, prognoser och studier samt härav föranledda åtgärder av gemensam natur. Det föreslås att i regional instans motsvarande samarbete skall ske mellan militärbefälhavare och länsarbetsnämnderna. En länsarbetsnämnd inom civilområdet skall därjämte biträda civilbefälhavaren i vissa frågor avseende hela civilområdet, men dess uppgift skall härvid begränsas till allmän översikt över personalbehov, personalfördelning och bedömd utveckling.

För att arbetsmarknadsverket skall kunna utöva de föreslagna funktionerna erfordras enligt utredningen, att fastare arbets- och organisationsformer för försvarsärendenas handläggning inom verket skapas. Utredningen föreslår härvid bland annat, att den nuvarande försvarssektionen inom arbetsmarknadsstyrelsens lokaliserings- och utredningsbyrå ombildas till en försvarsbyrå. I detta sammanhang föreslår utredningen, att en gallring och komplettering sker av de s. k. beredskapsregistren. Detta arbete kräver en icke oväsentlig arbetsinsats och bör därför sammankopplas med de av utredningen ifrågasatta organisatoriska förändringarna inom arbetsmarknadsverket. Det bör ankomma på arbetsmarknadsstyrelsen att föreslå de närmare organisatoriska åtgärderna.

Remissyttrandena

Betänkandet har genomgående fått ett i huvudsak positivt mottagande av remissmyndigheterna. Exempelvis gör *överbefälhavaren*, *arbetsmarknadsstyrelsen* och *civilförsvarsstyrelsen* uttalanden av innebörd att utredningens arbete syns bli av stort värde för att bättre än hittills utnyttja landets personella resurser inom totalförsvaret. Ingen remissmyndighet har anfört någon principiell erinran mot utredningens sätt att angripa de förelagda utredningsuppgifterna.

Utredningens grundläggande synpunkter på totalförsvarets personaltjänst har vad gäller personaltjänstens inriktning och omfattning icke för-

anlett några erinringar från remissmyndigheternas sida. *Arbetsmarknadsstyrelsen* framhåller att för krigsmakten och civilförsvaret en individuell krigsplacering är ofrånkomlig medan för övriga totalförsvarsorganisationer handlingsfriheten för olika funktionsalternativ kommer att bli allt för låst om samtlig personal placeras individuellt. Styrelsen finner därför, att krigsplanläggningen ifråga om arbetskraften bör syfta till att begränsa de individuella krigsplaceringarna. Härigenom kommer möjligheterna till en flexibel användning av arbetskraften att vidgas. Enligt styrelsens mening bör därför följande grunder gälla för arbetskraftsplanläggningen, nämligen att möjligheterna till rörlighet och handlingsfrihet på arbetsmarknaden bibehållas för omdisposition till och mellan näringslivet, civilförsvaret eller krigsmakten, att en spridning av arbetskraft vid i fred befintlig och för krigstid planerad verksamhet förhindras, att personal som på grund av speciell utbildning eller dylikt är oundgängligen erforderlig för viss uppgift avställes för uppgiften samt att vad gäller övrig personal uppföljning göres endast för att klarlägga var arbetskraft erfordras och var resurserna står att finna. Styrelsen konstaterar, att de anförda synpunkterna i allt väsentligt överensstämmer med utredningens och att en kontinuerlig uppföljning redan i fred av arbetskraftsresurserna är en förutsättning för att registreringsverksamheten skall kunna begränsas. *Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap* anför synpunkter liknande arbetsmarknadsstyrelsens. *Överstyrelsen* anser sig, med viss reservation, i princip inte ha något att erinra mot vad utredningen anfört rörande allmänna uppgifter för totalförsvarets personaltjänst. *Överstyrelsen* betonar vikten av att begränsa personalregistreringen i fred. *Civilförsvarsstyrelsen* förklarar sig med tillfredsställelse se utredningens förslag ifråga om inriktningen och omfattningen av totalförsvarets personaltjänst. Särskilt uttalande till stöd för utredningens förslag göres vidare bland annat av *civilbefälhavaren för II. civilområdet* och *Landsorganisationen*.

Vad utredningen anfört om riktlinjerna för ledningen av totalförsvarets personaltjänst har tillstyrkts av det övervägande antalet remissmyndigheter. I åtskilliga fall har myndigheternas tillstyrkan kompletterats med särskilda uttalanden om att planeringsresurserna inom arbetsmarknadsverket måste ökas om totalförsvarets personalplanering skall nå den av utredningen åsyftade effekten. *Överbefälhavaren* tillstyrker förslaget och understryker särskilt de kvalificerade arbetsuppgifter som måste åläggas verksamhetens företrädare i regional instans. *Arbetsmarknadsstyrelsen* biträder förslaget under framhållande av att utredningens förslag icke behöver innebära, att styrelsen erhåller en i förhållande till övriga centrala civila myndigheter överordnad ställning. Styrelsen bedömer, att gällande författningsunderlag i huvudsak är tillfyllest för att arbetsmarknadsstyrelsen skall kunna fullgöra sina funktioner som centralmyndighet. Även arbetsmarknadsstyrelsen betonar nödvändigheten av att tillräckligt kvali-

ficerad personal handhar krigsplanläggningen hos länsarbetsnämnderna och att detta arbete icke skjutes åt sidan för andra uppgifter. Utredningens förslag tillstyrkes också av *centrala civila transportkommittén, generalpoststyrelsen, vattenfallsstyrelsen, luftfartsstyrelsen, statens jordbruksnämnd, medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, civilbefälhavarna för I., III. och V. civilområdet, länsstyrelserna i Stockholms, Hallands och Norrbottens län, Landsorganisationen, Statstjänstemännens riksförbund, Högerns ungdomsförbund och Svenska landsbygdens ungdomsförbund*. — Synpunkter som innebär en utvidgning eller begränsning av utredningens förslag anföres av vissa myndigheter. *Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap* framhåller sålunda, att från den 1 juli 1962 tillkommer vissa samordningsorgan för totalförsvaret, nämligen dels ett försvarsråd, dels en chefsnämnd. Vidare har rådet för ekonomisk försvarsberedskap — i vilket även chefen för arbetsmarknadsstyrelsen ingår — vissa uppgifter avseende samordning mellan ekonomiska försvaret och övriga totalförsvarsgrenar. *Överstyrelsen* menar, att de här nämnda organen är behöriga att behandla frågor rörande samordning av arbetskraftsbehoven och att, då samordningsfrågorna inom totalförsvaret så nyligen behandlats av statsmakterna, ytterligare åtgärder i samordningshänseende i central instans icke bör ifrågakomma förrän erfarenhet vunnits av dessa samarbetsformer. *Civilbefälhavaren för II. civilområdet* anför liknande synpunkter. *Civilförsvarsstyrelsen* hävdar, att styrelsen, jämte arbetsmarknadsstyrelsen, intar en sådan särställning bland totalförsvarets civila myndigheter att styrelsen här generellt bör sidoordnas med överbefälhavaren och arbetsmarknadsstyrelsen. Styrelsens uttalande i denna fråga är icke enhälligt. *Svenska arbetsgivareföreningen* framhåller, att prioriteringen av personalfrågor ofta innebär sådana avvägningsproblem att de bör hänskjutas till den regeringsledamot som har att samordna totalförsvaret. — Ifråga om den regionala ledningen anför *civilbefälhavaren för II. civilområdet*, att samarbetet i högre regional instans bör ske mellan militärbefälhavare och civilbefälhavare. Den länsarbetsdirektör som i krig är placerad i civilbefälhavarens kansli kan i förekommande fall företräda civilbefälhavaren i arbetskraftsfrågor. Liknande synpunkter anföres av *civilbefälhavaren för IV. civilområdet*.

Departementschefen

Det nu till behandling upptagna avsnittet av det betänkande som avgivits av 1954 års utredning rörande totalförsvarets personalbehov, avser personalplaneringen inom totalförsvaret.

I betänkandet lämnas inledningsvis vissa uppgifter om de befolknings-tillgångar, utifrån vilka personalfrågan måste bedömas. Härav framgår bland annat att antalet män i riket mellan åren 1950 och 1970 ökar med inemot en kvarts miljon, varvid dock antalet i åldrarna 20—47 år — de

åldrar från vilka krigsmakten hämtar huvuddelen av sin personal — blir i stort sett oförändrat.

Utredningen redovisar vidare vissa uppgifter om krigsmaktens och de civila totalförsvarsgrenarnas behov av värnpliktiga jämte uppgifter om tillgångarna härav år 1970.

Utredningen anför, utgående från de redovisade uppgifterna, vissa grundläggande synpunkter på totalförsvarets personaltjänst och behandlar härvid först frågan om personaltjänstens inriktning och omfattning. Utredningen anför härvid, att personaltjänstens uppgift allmänt bör angivas vara att säkerställa att landets personella tillgångar används vid krig eller krigsfara på ett sätt som svarar mot målsättningen för totalförsvaret och att erforderliga åtgärder härför vidtas i fred. För att denna allmänna uppgift skall kunna lösas, måste enligt utredningen personaltjänsten i stort omfatta följande, nämligen en inventering och kontinuerlig uppföljning av personalbehov och personaltillgång, en långsiktig planering under hänsynstagande till den personella utvecklingen inom det fredstida samhället, ett fortlöpande arbete för att samordna och normera handläggningen av personalfrågor inom totalförsvaret samt slutligen sådana registreringstekniska och administrativa åtgärder som erfordras för att säkerställa en snabb organisering av totalförsvaret vid krigsutbrott med kort förvarning. — Utredningen behandlar vidare ledningen av totalförsvarets personaltjänst i central instans och föreslår, att den skall utövas av överbefälhavaren och arbetsmarknadsstyrelsen. I regional instans föreslås motsvarande samarbete ske mellan militärbefälhavare och länsarbetsnämnder. I anslutning härtill uttalar utredningen, att inom arbetsmarknadsverket fastare arbets- och organisationsformer för försvarsärendenas handläggning bör skapas, varvid den nuvarande försvarssektionen inom arbetsmarknadsstyrelsen bör ombildas till byrå.

Remissinstanserna har i allt väsentligt lämnat utredningens förslag rörande personaltjänstens inriktning och omfattning utan erinringar. Förslaget rörande ledningen i central instans har biträttts av det övervägande antalet remissinstanser. Civilförsvarsstyrelsen hävdar emellertid, att styrelsen i förevarande hänseende bör sidoordnas med överbefälhavaren och arbetsmarknadsstyrelsen. Vidare anför överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, under hänvisning till förefintligheten av bland annat försvarsrådet och chefsnämnden, att tills vidare ytterligare åtgärder i samordningshänseende icke bör ifrågakomma. Förslaget till ledning i regional instans har föranlett vissa erinringar från civilbefälhavarehåll.

För egen del anser jag, i likhet med remissmyndigheterna, att utredningens betänkande bidragit till att klarlägga frågeställningarna beträffande totalförsvarets personalförsörjning.

De av utredningen framlagda förslagen i nu aktuell del av betänkandet synes mig för närvarande i stort böra föranleda åtgärder i två hänseenden.

Det bör nu sålunda angivas vissa principer för det fortsatta personalplaneringsarbetet inom totalförsvaret, vilket arbete därefter i huvudsak torde böra utföras av de berörda myndigheterna. Vidare torde en viss förstärkning böra ske av organisationen för personalplanering inom den icke militära delen av totalförsvaret. En sådan förstärkning har redan, efter förslag av utredningen, kommit till stånd inom krigsmakten (jfr prop. 1961: 109, s. 113 och 1962: 1, bil. 6, s. 273). Övriga av utredningen föreslagna åtgärder beträffande personalplaneringen t.ex. i fråga om prioriteringen torde i princip få ånyo övervägas och aktualiseras av myndigheterna som ett led i det fortsatta, löpande planläggningsarbetet.

I huvudsak i enlighet med vad utredningen föreslagit bör uppgiften för personaltjänsten inom totalförsvaret allmänt vara att säkerställa att landets personella tillgångar vid krig eller krigsfara användes på det för totalförsvaret lämpligaste sättet och att erforderliga åtgärder härför vidtas i fred. Vad utredningen anfört rörande omfattningen av personaltjänsten kan jag i allt väsentligt biträda.

Vad angår ledningen i central instans av totalförsvarets personaltjänst biträder jag utredningens uppfattning att ledningen bör utövas av överbefälhavaren och arbetsmarknadsstyrelsen i samverkan. Det är angeläget att få hithörande verksamhet samlad på så få händer som möjligt. I anledning av överstyrelsens nyssnämnda uttalande vill jag framhålla att, även om den föreslagna koncentrationen till två myndigheter av ledningen av personalfrågorna kommer till stånd, det är självfallet att sådana frågor bör uppstå till behandling i chefsnämnden, då de är av principiell natur eller då motsatta intressen gör sig gällande. Beträffande arbetsmarknadsstyrelsen torde denna sedan dåvarande riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap år 1961 omorganiserades i huvudsak redan ha den samordnande ställning, som utredningen förordat. Det är emellertid enligt min mening nödvändigt att styrelsen personalmässigt förstärkes för att kunna utöva de funktioner — avseende, förutom samordning, bland annat planering, prognoser och studier — som den i det föregående angivits böra ha.

Utredningen har vidare framlagt förslag rörande handläggningen av hithörande frågor i regional instans. Enligt min mening bör emellertid anstå med ett ställningstagande till ansvarsförhållanden och samverkansvägar i nämnda instans; jag erinrar om att försvarsledningsutredningen för närvarande överväger utformningen av totalförsvarets regionala ledningsorganisation. Å andra sidan torde man, i stort sett oberoende av hur ansvars- och samverkansfrågorna i regional instans formellt löses, böra räkna med en intensifierad försvarsplanering vid länsarbetsnämnderna. Enligt min mening kan det dock anstå med en bedömning även av personalbehovet för försvarsändamål vid nämnderna, bland annat med hänsyn till att viss tid torde åtgå för att inom arbetsmarknadsstyrelsen omsätta nu ifrågavarande allmänna riktlinjer till konkreta arbetsprogram.

De angivna principerna för personalplaneringen inom totalförsvaret bör enligt min mening tjäna som utgångspunkt vid fortsatta bedömanden av hithörande frågor. Principerna har också varit utgångspunkt för det förslag om förstärkning av arbetsmarknadsstyrelsens personal för handläggning av försvarsärenden, som framlägges senare denna dag vid anmälan av arbetsmarknadsstyrelsens avlöningsanslag.

Åberopande det anförda hemställer jag

att Kungl. Maj:t måtte bereda riksdagen tillfälle avgiva yttrande med anledning av vad sålunda anförts.

DRIFTBUDGETEN

Fjärde huvudtiteln

A. Försvarsdepartementet m.m.

[3] 1. Försvarsdepartementet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 540 000	1 514 341
1962/63	1 675 000	
1963/64 (förslag)	2 095 000	

Med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1962:108, SU 101) utnyttjas under innevarande budgetår för försvarsdepartementets samordningsavdelning dels en vid statsrådsberedningen inrättad, för handläggning av ärenden rörande samordning av beredskapsplanering m. m. avsedd tjänst för byråchef i Br 2, dels ett under statsrådsberedningens avlöningsanslag anvisat medelsbelopp om 38 000 kr. för avlönande av expertis m. m. för samma ändamål. Från och med budgetåret 1963/64 bör denna byråchefstjänst överföras till försvarsdepartementet och ifrågavarande medelsbehov för expertis beaktas vid beräkningen av anslagsposten till ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft under förevarande anslag. Hänsyn härtill har tagits vid anmälan av anslaget Statsrådsberedningen: Avlöningar för nästa budgetår.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag under försvarsdepartementets avlöningsanslag medel för utbyte av en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 mot en kontoristtjänst i Ae 9.

För att tillfälliga behov av personalförstärkning skall kunna tillgodoses i erforderlig utsträckning synes det nödvändigt att — utöver för nyss angivet ändamål — uppräknas anslagsposten Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft med i runt tal 80 000 kr.

Merkostnaderna under förevarande anslag för i det föregående angivna förändringar beräknar jag till 170 000 kr. Härutöver bör anslaget uppräknas med 250 000 kr. för merkostnader till följd av 1962 års avtalsuppgörelse, löneklassuppflyttningar, belastningen m. m. Försvarsdepartementets avlöningsanslag bör därför för nästa budgetår uppföras med $(1\,675\,000 + 170\,000 + 250\,000 =) 2\,095\,000$ kr., vilket innebär en anslagshöjning med 420 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för försvarsdepartementet som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	54 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	805 000
3. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	70 000
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 280
5. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	320 000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	300 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	523 000
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	20 720
Summa kr. 2 095 000	

c) till *Försvarsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 095 000 kr.

[4] 2. Försvarsdepartementet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	140 000	236 424
1962/63	300 000	
1963/64 (förslag)	340 000	

Försvarsdepartementets snabbtelefonanläggning är föråldrad och starkt nedsliten. En ny anläggning behövs därför. För nästa budgetår bör 33 000 kr. beräknas för ändamålet.

I övrigt förutser jag icke några förändringar i medelsbehovet under förevarande anslag. Med hänsyn till taxe- och prishöjningar bör dock anslaget höjas med 7 000 kr.

I enlighet med det anförda föreslår jag, att förevarande anslag uppföres med (300 000 + 33 000 + 7 000 =) 340 000 kr.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 340 000 kr.

[5] 3. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	1 000 000	923 279	78 060
1962/63	1 000 000		
1963/64 (förslag)	1 000 000		

¹ Härav 200 000 kr. å tilläggsstat II.

Av reservationsbehållningen vid utgången av budgetåret 1961/62 var cirka 8 000 kr. bundna.

Huvuddelen av de kommittéer som för närvarande arbetar inom försvarsdepartementets verksamhetsområde torde komma att fortsätta sitt arbete under år 1963, sannolikt även under nästa budgetår. Några kostnadskrävande utredningar torde dock komma att slutföras före budgetårsskiftet, bland dem den parlamentariska försvarskommittén. Å andra sidan medför höjda löner stigande kostnader för kommittéernas verksamhet. Möjlighet bör också hållas öppen att tillsätta nya kommittéer. Jag vill i detta sammanhang understryka, att arbetet med krigsmaktens anpassning till den militärtekniska utvecklingen måste fortsätta. Behov av ytterligare utredningar kan också yppa sig då det gäller att kartlägga rationaliserings- och besparingsmöjligheter.

Med hänsyn till det anförda och på grundval av medelsförbrukningen under föregående budgetår föreslår jag, att anslaget uppföres med oförändrat 1 000 000 kr.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

[6] 4. **Extra utgifter**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	400 000	348 535	114 147
1962/63	350 000		
1963/64 (förslag)	350 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i runt tal 80 000 kr. bundna.

Anslaget bör uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kr.

B. Centrala förvaltningsmyndigheter**FÖRSVARETS CIVILFÖRVALTNING****[7] 1. Försvarets civilförvaltning: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	6 000 000	5 994 891
1962/63	6 000 000	
1963/64 (förslag)	6 120 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning (skr. 10/8 1962) hemställer, att anslaget höjes med 1 128 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Juridiska byrån uppdelas på en juridisk byrå och en patentbyrå		
1 krigsråd Bo 3	54 816	
1 förste byråsekreterare Ae 21	28 260	
1 amanuens utgår		25 488
2. Nya tjänster m.m. i övrigt		
a) 1 kanslist (kanslibyrån)	15 204	
b) 1 kontorist Ae 9 och 1 assistent Ae 15 (kame- ralbyrån)	35 940	
c) 1 amanuens tjänst utbytes mot tjänst för kans- list (lönebyrån)		7 788
d) 1 assistenttjänst Ae 15 utbytes mot tjänst för kanslist (juridiska byrån)		5 532
3. Lönegradsuppflyttningar		
5 krigsråd Bo 1—Bo 3	25 500	
<i>Kanslibyrån</i>		
1 assistent Ae 15 — byråassistent Ae 19, 1 assistent Ae 15—Ae 17 och 1 kanslibiträde Ao 7 — konto- rist Ao 9 (värnpliktslönesektionen)	8 496	
<i>Lönebyrån</i>		
1 förste byråsekreterare Ao 23 — byrådirektör Ao 25 och 1 förste byråsekreterare Ao 21—Ao 23 (tjänstesektionen)	6 480	
2 kontorister Ao 9 — kansliskrivare Ao 11 och 1 kontorist Ae 9 — kansliskrivare Ae 11 (lönesek- tionen)	5 040	

	Ökning	Minskning
3 kontorister Ao 9 — kansliskrivare, vikariatslön Ae 11 och 1 kontorist Ag 9 — kansliskrivare Ag 11 (avlöningscentralen)	6 720	
<i>Kameralbyrån</i>		
1 assistent Ae 15—Ae 17, 1 kansliskrivare Ao 11 — kontorsskrivare Ao 13 och 1 materialförvaltare Ao 10—Ao 12 (kamrerarkontoret)	5 796	
1 förrådsförvaltare Ao 13 — assistent Ao 15 (bok- och blankettkontoret)	2 040	
<i>Juridiska byrån</i>		
2 assistenter Ae 17 — byråassistenter Ae 19 (skade- värderingsdetaljen)	4 992	
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål — kansli- biträde Ae 7 (expeditionen)	1 344	
4. Ordinariesättningar		
1 byrådirektör Ae 27—Ao 27 (juridiska byrån) ...	—	
1 byrådirektör Ae 25—Ao 25 (kanslibyrån)	—	
5. 1962 års lönereglering		
a) generell lönehöjning	581 152	
b) lönegradsuppflyttningar m.m.	143 417	
6. Omräkning		
a) löneklassuppflyttningar m.m.	230 988	
b) folkpensionsavgifter	10 000	
c) övrigt	623	
	1 166 808	38 808
		+ 1 128 000

Motiv

Göromålen inom försvarets civilförvaltning har under de senaste åren ökat, främst till följd av att verket undan för undan pålagts nya uppgifter. För att bemästra arbetsläget har civilförvaltningen också i ett par fall inrättat extra tjänster. Detta har innevarande budgetår kunnat ske inom ramen för anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

1. Från och med den 1 juli 1954 fungerar försvarets civilförvaltning som försvarets patentorgan. Patentärendena har inom ämbetsverket handlagts på juridiska byrån. Denna är under chefen — krigsråd i Bo 1 — indelad i allmän sektion, patentsektion, skadevärderingsdetalj, indrivningsdetalj och expedition och omfattar sammanlagt 37 befattningshavare. Enligt civilförvaltningens mening är de arbetsuppgifter som ursprungligen var avsedda

för juridiska byrån i och för sig fullt tillräckliga att motivera inrättande av en juridisk byrå. Patentärendena är väsentligt olika övriga ärenden på juridiska byrån. Nuvarande ordning har medfört, att det blivit svårt för chefen för byrån att skänka varje gren av verksamheten den uppmärksamhet som skulle vara önskvärd. Civildförvaltningen anser därför, att den nuvarande juridiska byrån bör uppdelas på en juridisk byrå (för handläggning av rätts- och skaderegleringsärenden samt indrivningsärenden) och en patentbyrå (för handläggning av egentliga patentärenden, vissa ärenden avseende gratifikationer samt ärenden avseende illojal konkurrens, varumärken samt skydd för mönster och modeller m. m.) Till patentbyrån bör överföras befattningshavarna å nuvarande juridiska byråns patentsektion — sammanlagt sex tjänster — samt från juridiska byråns allmänna sektion en byrådirektör i lönegrad A 25 och en amanuens i reglerad befordringsgång, vilken sistnämnda tjänst samtidigt bör utbytas mot en tjänst för förste byråsekreterare i Ae 21. För chef för patentbyrån bör tillkomma en tjänst för krigsråd.

2 a) Kanslibyråns allmänna sektion handhar såväl avlönings- som pensionsärenden. För budgetåret 1963/64 föreslår civildförvaltningen, att sektionen tillföres en kanslist i reglerad befordringsgång, främst avsedd för ärenden rörande premier till personal i reserv. Härvid kan en amanuens i reglerad befordringsgång utnyttjas uteslutande för avlöningsärenden, vilka ökar i omfattning bland annat till följd av beslutad arbetstidsreglering för militär och civilmilitär personal.

b) Assistentens vid kamrerarkontoret inom kameralbyrån arbetsuppgifter har ökat. Det har därför visat sig erforderligt att bereda assistenten visst biträde. Enär sådant icke kunnat erhållas från övrig personal inom kontoret, har civildförvaltningen inrättat en extra tjänst i lönegrad 9. Ett varaktigt behov av denna tjänst anses föreligga. Civildförvaltningen föreslår därför, att en tjänst för kontorist i Ae 9 tillkommer.

Civildförvaltningen svarar sedan år 1960 för den maskinbearbetning som erfordras för personalredovisningen inom kustartilleriet. För dessa uppgifter har civildförvaltningen tillsatt en särskild arbetsgrupp inom datacentralen. För föreståndare för arbetsgruppen har en tjänst i Ag 15 inrättats. Då ett varaktigt behov av denna extra tjänst anses föreligga, bör den ersättas med en tjänst för assistent i Ae 15.

Med hänsyn till att vissa ärenden överförts från kameralbyråns allmänna sektion till redovisningssektionen samt då lägerkassedetaljen inom allmänna sektionen från och med nästa budgetår skall överföras till försvarets intendenturverk (jfr prop. 1962: 168) kommer framdeles i stort sett endast ärenden angående kassatjänsten inom försvaret att handläggas å allmänna sektionen. Civildförvaltningen föreslår därför, att allmänna sektionen skall benämnas kassasektionen.

c) Genom ändring av vissa arbetsrutiner i fråga om personalstatskon-

trollen inom lönebyrån har det blivit möjligt att omfördela vissa göromål. Härvid kan en amanuens tjänst utbytas mot tjänst för kanslist i reglerad befordringsgång.

d) Inom juridiska byrån är det genom omfördelning av vissa arbetsuppgifter möjligt att utbyta en för närvarande vakant tjänst för assistent i Ae 15 mot tjänst för kanslist i reglerad befordringsgång.

3. I anslutning till att övriga myndigheter inom försvaret föreslår uppflyttning av bland annat krigsrådstjänster anser sig civilförvaltningen böra upprepa sitt i anslagsäskandena för budgetåret 1962/63 framförda förslag, att krigsrådstjänsterna skall placeras i Bo 3.

Förslagen till övriga lönegradsuppflyttningar motiverar civilförvaltningen huvudsakligen med arten och omfattningen av de arbetsuppgifter som är förenade med ifrågavarande tjänster.

4. Förslagen om ordinariesättning av en tjänst för byrådirektör i Ae 27, avsedd för chef för nuvarande patentsektionen inom juridiska byrån, och av en tjänst för byrådirektör i Ae 25, avsedd för chef för värnpliktslönesektionen inom kanslibyrån, motiveras i huvudsak av tjänsternas stadigvarande karaktär.

Yttranden

Över civilförvaltningens förslag att juridiska byrån skall uppdelas på en juridisk byrå och en patentbyrå har utlåtanden avgivits av justitiekanslersämbetet den 18 september 1962 och av statskontoret den 9 oktober 1962.

Justitiekanslersämbetet tillstyrker, att juridiska byrån uppdelas på sätt civilförvaltningen föreslagit.

Statskontoret finner med hänsyn till vad civilförvaltningen anfört och till vad som framkommit vid en av statskontoret verkställd utredning det motiverat med en förstärkning av den personal som är sysselsatt med patentärenden. Statskontoret har dock icke blivit övertygat om nödvändigheten av en så genomgripande omorganisation av juridiska byrån, som civilförvaltningen föreslagit. Åtgärder bör enligt statskontorets mening vidtagas främst för att minska arbetsbördan för chefen för juridiska byrån. Statskontoret föreslår därför, att ytterligare en tjänst för byrådirektör i lönegrad 27 inrättas vid byrån för att underlätta byråchefens handläggning av patentärenden ur rättslig och ekonomisk synpunkt. När erfarenhet vunnits av den föreslagna anordningen vid juridiska byrån bör byråns organisation närmare omprövas.

Vad beträffar de föreslagna lönegradsuppflyttningarna för ett kanslibiträde vid kanslibyrån, en assistent vid kameralbyrån och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål vid juridiska byrån har *statens lönenämnd* avgivit utlåtande den 12 oktober 1962. Nämnden har icke haft något att erinra mot de föreslagna lönegradsuppflyttningarna för assistenten och bi-

trädet för skriv- och kontorsgöromål. Däremot har nämnden icke funnit, att tillräckliga skäl anförts för uppflyttning av kanslibiträdestjänsten.

Departementschefen

Jag vill inledningsvis erinra om att 1962 års höstriksdag efter förslag i proposition 1962: 168 fattat beslut angående organisation m. m. av försvarets centrala intendenturförvaltning (SU 1962: 157; rskr. 367). I enlighet med riksdagens beslut skall försvarets civilförvaltnings bok- och blankettkontor (34 befattningshavare) samt lägerkassedetalj (3 befattningshavare) utgå ur civilförvaltningens organisation. Följande tjänster och befattningar utgår därför från och med nästa budgetår, nämligen för en förste byråintendent i Ao 23, en förste byråsekreterare i Ao 21, en förste tryckeriassistent i Ae 19, en assistent i Ae 17, tre assistenter i Ae 15, en förrådsförvaltare i Ao 13, en förman i Ae 10 (övergångsvis kvarstående), en förrådsförman i Ao 9, en förrådsförman i Ae 9, en kontorist i Ao 9, tre förste förrådsmän i Ae 8, två förrådsmän i Ao 7, sju förrådsmän i Ae 7, två kanslibiträden i Ae 7, en amanuens i reglerad befordringsgång och åtta biträden för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång (kontorsbiträden) samt för en pensionerad officer (förrådschef) i A: 24 och en pensionerad underofficer (förrådsunderofficer) i A: 18.

Då det för närvarande är ovisst, huruvida innehavarna av de tjänster som skall utgå ur civilförvaltningens organisation kommer att erhålla motsvarande tjänster inom försvarets intendenturverk, kan det bli aktuellt att vissa befintliga tjänster föres på övergångsstat eller övergångsvis kvarstår i organisationen. Kungl. Maj:t har erhållit riksdagens bemyndigande att meddela beslut härom liksom att i övrigt utfärda erforderliga föreskrifter för genomförande av ifrågakvarande organisationsförändringar (prop. 1962: 168, s. 73; SU 157; rskr. 367).

Jag övergår så till att behandla civilförvaltningens förslag till personalförändringar m. m. vid ämbetsverket från och med nästa budgetår.

Som framgår av det föregående har försvarets civilförvaltning föreslagit, att ämbetsverkets juridiska byrå skall uppdelas på en juridisk byrå och en patentbyrå. På av statskontoret anförda skäl anser jag mig emellertid inte böra tillstyrka omorganisationen. — Jag föreslår däremot, att en ny tjänst för byrådirektör i lönegrad Ag 27 inrättas för juridiska byrån för handläggning av patentärenden. Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t den 2 november 1962 med anledning av statskontorets yttrande medgivit, att civilförvaltningen vid juridiska byrån må ledigförklara ett förordnande att bestrida göromål som eljest ankommer på tjänsteman i lönegrad A 27.

Jag tillstyrker vidare, att en amanuens tjänst vid juridiska byrån utbytes mot tjänst för förste byråsekreterare i Ae 21.

För kameralbyrån tillstyrker jag, att tjänster för en assistent i Ae 15 och en kontorist i Ae 9 tillkommer. Jag vill erinra om att ämbetsverket för uppgifterna inrättat extra tjänster redan under innevarande budgetår.

Jag har inte något att erinra mot att två tjänster för kanslist i reglerad befordringsgång inrättas vid civilförvaltningen i utbyte mot tjänster för en amanuens vid lönebyrån och en assistent i Ae 15 vid juridiska byrån.

Jag föreslår vidare, att innehavarna av tre tjänster för kontorist i Ao 9 vid lönebyråns avlöningscentral må förordnas att mot vikariatslön bestrida göromål som ankommer på kansliskrivare i lönegrad Ae 11.

Enligt vad jag inhämtat kommer chefen för civildepartementet senare denna dag vid anmälan av utgifterna inom civildepartementets verksamhetsområde att framlägga förslag angående inrättande av ett nytt ämbetsverk, statens personalpensionsverk. Härvid föreslås, att frågor om beviljande av reservpensionsförmåner överföres till civilförvaltningen. Jag föreslår med anledning härav, att en tjänst för förste byråsekreterare i Ae 23 inrättas vid civilförvaltningen (kanslibyrån).

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet förut denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för uppflyttning av tjänster för en assistent i Ae 15 till Ae 17 och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång till kanslibiträde i Ae 7.

I övrigt är jag inte beredd tillstyrka de framförda förslagen till tjänsteförändringar vid civilförvaltningen för nästa budgetår. Jag vill emellertid erinra om att Kungl. Maj:t den 23 augusti 1962 med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1962: 169; SU 152; rskr. 341) medgivit, att två tjänster för revisor i Ao 19 vid civilförvaltningen må föras på övergångsstat.

Det ankommer på Kungl. Maj:t att besluta huruvida kameralbyråns allmänna sektion framdeles skall benämnas kassasektion.

Medelsbehovet under anslaget minskar till följd av de i det föregående angivna personalförändringarna med omkring 580 000 kr. Med hänsyn till generell lönehöjning och lönegradsuppflyttningar m.m. enligt 1962 års avtalsuppgörelse (prop. 1962: 169) och till löneklassuppflyttningar m. m. samt med beaktande av belastningen under föregående budgetår beräknas emellertid medelsbehovet öka med 700 000 kr. Anslagshöjningen blir därför vid bifall till mina förslag ($700\,000 - 580\,000 =$) 120 000 kr. Anslaget bör således uppföras med ($6\,000\,000 + 120\,000 =$) 6 120 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarets civilförvaltning som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets civilförvaltning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 230 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	10 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	3 300
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2 000 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 795 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	81 700
Summa kr. 6 120 000	

c) till *Försvarets civilförvaltning*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 6 120 000 kr.

[8] 2. Försvarets civilförvaltning: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 830 000	1 767 762
1962/63	1 470 000	
1963/64 (förslag)	1 600 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 135 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Höjda järnvägstaxor	3 000	
2. Anståndstraktamenten	5 000	
3. Ökad reseverksamhet	7 000	
4. <i>Expenser m. m.</i>	20 000	
5. Ökad användningstid för datamaskinanläggningen ...	105 000	
6. Engångskostnader under budgetåret 1962/63 vid förhyrning av viss datamaskin bortfaller		5 500
7. Avrundning	500	
140 500		5 500
		+ 135 000

Motiv

2. I anståndstraktamenten har under budgetåret 1961/62 utbetalats 5 800 kr. Civilförvaltningen anser det sannolikt, att anståndstraktamenten måste utbetalas även under budgetåret 1963/64.

3. Organisationsundersökningar vid förbandens kassaavdelningar och lokala revisionsförrättningar kan för närvarande på grund av knapp medelstillgång under anslagsposten till reseersättningar icke utföras i önskvärd omfattning.

4. För utbyte av nedslitna skrivmaskiner erfordras omkring 5 000 kr. Kostnaderna för telegram, telefon och annonsering beräknas med ledning av belastningen stiga med 10 000 kr. För skrivmateriel, papper och blanketttryck m. m. beräknar civilförvaltningen slutligen med hänsyn till prisstegringar m. m. ytterligare 5 000 kr.

5. Civilförvaltningens datamaskinanläggning utnyttjas i växande omfattning av andra centrala förvaltningsmyndigheter inom försvaret. Från och med maj månad 1962 har därför vid datamaskinanläggningen skifttjänstgöring införts. För närvarande uttages cirka 280 timmar per månad. Den ökade användningstiden medför, att hyreskostnaden stiger med omkring 105 000 kr.

Departementschefen

Som framgår av det föregående har civilförvaltningen under förevarande anslag för nästa budgetår beräknat ytterligare medel för hyreskostnader för ämbetsverkets datamaskinanläggning. Maskinens kapacitet utnyttjas för närvarande till omkring hälften av armétygförvaltningen. Jag vill i anslutning härtill anmäla, att armétygförvaltningen i skrivelse den 27 september 1962 hemställt om bemyndigande att till en beräknad årlig grundhyra av cirka 1 200 000 kr. få förhyra en för ämbetsverkets behov lämplig datamaskinanläggning. Ämbetsverket har samtidigt föreslagit, att sammanlagt tio extra tjänster från och med nästa budgetår skall inrättas för datasystemfrågor. Över framställningen har yttranden avgivits av försvarets civilförvaltning, statskontoret, statistiska centralbyrån och matematikmaskinnämnden. Kungl. Maj:t har med anledning av framställningen den 14 december 1962 uppdragit åt matematikmaskinnämnden att — med beaktande av befintlig maskinkapacitet vid statistiska centralbyråns maskincentral — utreda behovet av maskinkapacitet för i första hand civilförvaltningen och armétygförvaltningen. I avbidan på att nämnden redovisar resultatet av sin utredning är jag inte beredd taga ställning till armétygförvaltningens hemställan om att få förhyra datamaskinanläggning m. m.

Armétygförvaltningens maskinbehov bör tills vidare kunna tillgodoses med anlåtande av befintliga datamaskiner inom statsförvaltningen, i första hand försvarets civilförvaltnings anläggning.

Medelsbehoven för det fortsatta utredningsarbetet bör enligt Kungl. Maj:ts bedömande få tillgodoses med anlåtande av anslaget Rationaliseringsförsök. För ändamålet bör detta anslag uppräknas. Om den fortsatta prövningen skulle ge vid handen att en datamaskin behöver beställas för civilförvaltningens eller armétygförvaltningens räkning torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta härom.

Civildförvaltningen har föreslagit, att förevarande anslag för nästa budgetår skall uppföras med 1 605 000 kr. För egen del har jag i huvudsak inte något att erinra mot civildförvaltningens beräkningar rörande medelsbehovet. Jag föreslår därför, att anslaget uppföres med — avrundat — 1 600 000 kr., vilket innebär en höjning med 130 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets civilförvaltning: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kr.

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE

[9] 3. Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 260 000	1 279 015
1962/63	1 445 000	
1963/64 (förslag)	1 720 000	

Yrkande

Försvarets sjukvårdsstyrelse (skr. 6/8 1962) hemställer, att anslaget höjes med 370 000 kr.

	Ökning
1. Nya tjänster	
a) 1 byråintendent Ag 21	28 260
b) 1 kanslibiträde Ae 7 och 3 biträden för skriv- och kontorsgöromål (varav 1 extra)	48 960
2. 1 byråinspektör Ao 19—Ao 21	2 772
1 förste hälsovårdsassistent Ae 17 — biträdande byråinspektör Ae 17	—
3. Kontraktsanställning av läkare	100 000
4. 1962 års lönereglering	
a) generell lönehöjning	146 000
b) lönegradsuppflyttningar m. m.	31 000
5. Omräkning	
a) löneklassuppflyttningar	8 752
b) folkpensionsavgifter	4 000
c) övrigt	256
	370 000

Motiv

1 a) Den föreslagna tjänsten för byråintendent i Ag 21 är avsedd för sjukvårdsstyrelsens materielbyrå. Materielbyråns arbetsuppgifter har suc-

cessivt ökat på grund av ökad materielanskaffning, krav på moderniseringar av sjukvårdsmaterielen och deltagande i samarbetsdelegationer m. m. På grund av arbetsbelastningen å materielbyrån har enligt sjukvårdsstyrelsen viss eftersläpning uppstått. Innehavaren av den föreslagna tjänsten avses huvudsakligen för följande arbetsuppgifter.

Sammanställning av förvaltningsbestämmelser och slutförande av arbetet med sjukvårdsmaterielinstruktionen. Sammanställning och utarbetande av föreskrifter (instruktioner) för verksamhet vid centrala anstalter. Utarbetande av normer för förrådslokaler för sjukvårdsmateriel. Studium och översättning av utländsk litteratur rörande sjukvårdsmateriel. Utredning angående förrådsredovisning. Åtgärder för rationalisering av centralförråd och lokala förvaltningsmyndigheter.

b) Försvarets sjukvårdsstyrelse och arméöverläkaren betjänas av en armétygförvaltningen tillhörig telefonväxel inom Artillerigården. Antalet telefonister är fyra, varav ett kanslibiträde och tre biträden för skriv- och kontorsgöromål. Avlöningskostnaderna för dessa belastar armétygförvaltningens anslag. Under innevarande budgetår kommer armétygförvaltningens lokaler inom Artillerigården att övertagas av del av försvarsstaben. I samband därmed anses ansvaret för telefonväxeln böra övertagas av sjukvårdsstyrelsen. Undersökningar pågår för närvarande inom försvarsstaben om och i vilken utsträckning försvarsstaben skall anslutas till växeln. I avvaktan på slutförandet av dessa undersökningar kan behovet av personal för växeln icke bedömas. Sjukvårdsstyrelsen räknar emellertid i förevarande sammanhang med oförändrat fyra tjänster för ändamålet. De för närvarande under armétygförvaltningen inrättade tjänsterna erfordras enligt vad som upplysts från nämnda ämbetsverk för nya lokaler på Sandhamnsgatan.

3. Inom sjukvårdsstyrelsen är för närvarande två läkarbeställningar vakanta, en för förste byråläkare i Ae 23 och en för byråläkare i Ae 21. Sjukvårdsstyrelsen bedömer det vara omöjligt att med nuvarande lönesättning rekrytera lämpliga läkare med erforderliga kvalifikationer till de vakanta beställningarna. Sjukvårdsstyrelsen anser, att en förbättring av rekryteringen för närvarande bör åstadkommas genom kontraktsanställning. Då tillräckliga medel för kontraktsanställning icke rymmes inom sjukvårdsstyrelsens nuvarande icke-ordinariepost bör för ändamålet utöver medel hänförliga till de vakanta beställningarna ett belopp om 100 000 kr. beräknas för ändamålet.

I detta sammanhang upptager sjukvårdsstyrelsen frågan om heltidsanställning av läkare. Enligt sjukvårdsstyrelsen är i princip deltidsanställning icke lämplig för den medicinska personalen vid styrelsen. Utvecklingen inom krigsmedicinens område anses ha medfört sådana krav på arbetsinsatser att flertalet läkarbefattningar inom ämbetsverket borde vara förenade med heltidstjänstgöring. Med hänsyn till pågående utredning rörande militärläkarnas anställningsförhållanden anser sig sjukvårdsstyrelsen dock icke böra föreslå någon ändring såvitt avser den nu befintliga personalen. Vid

nyrekrytering medelst kontrakt bör dock heltidsanställning i princip eftersträvas.

Departementschefen

Jag anser mig inte böra biträda sjukvårdsstyrelsens förslag att en tjänst för byråintendent i Ag 21 tillkommer vid materielbyrån.

Med anledning av sjukvårdsstyrelsens förslag räknar jag medel för avlönande av ytterligare biträdespersonal hos styrelsen i samband med att denna övertager ansvaret för telefonväxel i Artillerigården.

I anslutning till sjukvårdsstyrelsens förslag om lönegradsuppflyttning av en tjänst för byråinspektör i Ao 19 vill jag erinra om att riksdagen vid 1962 års höstsession beslutat, att vissa tjänster vid sjukvårdsstyrelsen skall uppflyttas i lönegrad, nämligen tjänster för två byråinspektörer i Ao 19 till Ao 21, en biträdande byråinspektör i Ae 17 till Ae 19 och två översköterskor i Ag 11 (vid militärmedicinska undersökningscentralen) till Ag 13. Jag beaktar detta vid anslagsavvägningen (jfr prop. 1962: 195).

Jag kan i förevarande sammanhang inte biträda förslaget om särskilda medel för kontraktsanställning av läkare. Det bör erinras om att Kungl. Maj:t har erhållit riksdagens bemyndigande att besluta angående anslagsöverskridande till följd av kontraktsanställning (prop. 1962: 169; SU 152; rskr. 341). Jag anser emellertid att Kungl. Maj:t bör äga möjlighet att omreglera arbetstiden för två läkarbeställningar vid sjukvårdsstyrelsen till heltid. För ändamålet bör medel beräknas under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Anslaget bör uppräknas med sammanlagt 275 000 kr. med hänsyn till i det föregående nämnda förändringar samt generell lönehöjning och lönegradsuppflyttningar m. m. enligt 1962 års avtalsuppgörelse (prop. 1962: 169 och 195) och till löneklassuppflyttningar m. m. Anslaget bör således uppföras med (1 445 000 + 275 000 =) 1 720 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsstyrelse, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	530 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	60 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	84 600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	550 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	477 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	18 400
Summa kr.	1 720 000

b) till *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 720 000 kr.

[10] 4. **Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	110 000	117 623
1962/63	155 000	
1963/64 (förslag)	164 000	

Yrkande

Sjukvårdsstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 9 000 kr.

	Ökning
1. Höjda järnvägstaxor (från och med den 1 juni 1962)	500
2. Ökad inspektionsverksamhet	1 000
3. Höjda städlöner	3 400
4. Höjd allmän varuskatt (från och med den 1 januari 1962)	400
5. Ökade telefonkostnader	1 800
6. Ökad annonsering	2 000
7. Prishöjning å publikationstryck	300
	<u>9 400</u>
	Avrundat 9 000

Motiv

2. Anslagsposten till reseersättningar har för innevarande budgetår höjts med 1 000 kr. för ökad inspektionsverksamhet. Enligt sjukvårdsstyrelsen har det emellertid visat sig att denna uppräknig är otillräcklig. En ytterligare ökning av medelstilldelningen för ändamålet måste därför ske. Denna ökning beräknas för nästa budgetår till 1 000 kr.

3. Enligt den senaste avtalsuppgörelsen i fråga om städlöner kommer dessa enligt sjukvårdsstyrelsen att år 1963 höjas med 19,6 % jämfört med 1961 års löner. Då styrelsens årliga kostnader för städlöner — beräknade efter 1961 års löner — uppgår till 17 500 kr., beräknas merkostnaden under förevarande punkt till i runt tal 3 400 kr.

5. Såsom anförts under sjukvårdsstyrelsens avlöningsanslag betjänas styrelsen för närvarande av en armétygförvaltningen tillhörig telefonväxel. Telefonkostnaderna har tidigare fördelats på berörda myndigheter efter antalet anknytningar. Framdeles bör kostnaderna fördelas på grundval av frekvensberäkningar. De ändrade beräkningsgrunderna medför en kostnadsökning under förevarande anslag av 1 800 kr.

6. En ökad personalomsättning sammanhängande med det ansträngda arbetsmarknadsläget har medfört en kraftig ökning av annonskostnaderna. Ökningen uppgick under sistförflutet budgetår till cirka 2 000 kr. Då sjukvårdsstyrelsen icke anser det realistiskt att räkna med någon minskning av dessa utgifter, föreslår ämbetsverket, att medel beräknas för ifrågavarande merkostnader.

7. Tryckningskostnaderna har den 1 juni 1962 höjts med fem procent, vilket medför en kostnadsökning om cirka 300 kr.

Departementschefen

Sjukvårdsstyrelsen föreslår, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med 164 000 kr., innebärande en höjning med 9 000 kr. För egen del biträder jag styrelsens beräkningar rörande medelsbehovet under anslaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 164 000 kr.

FORTIFIKATIONSFÖRVALTNINGEN

[11] 5. **Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 9 800 000 kr.

Med stöd av Kungl. Maj:ts medgivande har jag den 14 oktober 1960 uppdragit åt 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga att verkställa översyn av fortifikationsförvaltningens organisation och personalbehov. De sakkunniga har med skrivelse den 17 december 1962 avgivit betänkande med förslag till principorganisation för ämbetsverket. Förslaget är för närvarande föremål för remissbehandling. Jag räknar emellertid med att beredningen av försvarsförvaltningssakkunnigas förslag skall kunna avslutas i sådan tid att förslag i ämnet kan föreläggas 1963 års riksdag. I statsverkspropositionen bör anslaget därför upptagas med allenast beräknat belopp. Fortifikationsförvaltningen (skr. 31/8 1962) har beräknat medelsbehovet under nästa budgetår till 13 898 000 kr., vilket innebär en höjning med 4 098 000 kr. För egen del anser jag, att anslaget bör beräknas till 13 800 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 beräkna ett förslagsanslag av 13 800 000 kr.

[12] 6. **Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	589 000	584 263
1962/63	660 000	
1963/64 (förslag)	750 000	

Yrkande

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 86 700 kr.

	Ökning	Minskning
1. Flygfältsärenden överföres från flygförvaltningen till fortifikationsförvaltningen m. m.	49 500	
2. Höjda städlöner	15 000	
3. Höjda järnvägstaxor från och med den 1 juni 1962	6 000	
4. Prishöjningar i övrigt (höjning av allmänna varuskatten m. m.)	10 000	
5. Ökad annonsering	19 500	
6. Ökade telefonkostnader	6 000	
7. Kostnader för översyn av arkiv m. m.	2 000	
8. Ökad reseverksamhet m. m.	6 500	
9. Engångskostnader för telefonväxel under 1962/63 bortfaller		27 800
	114 500	27 800
	+ 86 700	

Motiv

1. Ärenden angående byggande och underhåll av flygfält m. m. samt angående markförvärv för flygfält m. m. skall från och med nästa budgetår överföras från flygförvaltningen till fortifikationsförvaltningen (se prop. 1960: 1, bil. 6, s. 103 f.). Flygfältsbyrån utgår därvid ur flygförvaltningens organisation och personalen överföres till fortifikationsförvaltningen. Med hänsyn härtill samt till att fortifikationsförvaltningens personalorganisation jämväl i övrigt beräknas öka föreslår ämbetsverket, att förevarande anslag ökas med 49 500 kr. Av beloppet avses 5 000 kr. för kostnader för sjukvård, 14 000 kr. för telefon m. m., 9 000 kr. för städning, 18 500 kr. för skrivmaterialier, möbler, skriv- och räknemaskiner m. m. samt 3 000 kr. för annonsering.

5. Till följd av de ökade svårigheterna att rekrytera framför allt teknisk personal har annonskostnaderna för kungörelser angående tjänster ökat avsevärt.

6. Fortifikationsförvaltningen har såsom ett provisorium förhyrt vissa lokaler i några rivningsfastigheter i närheten av Tegelbacken i Stockholm. Dessa förhyrningar medför ökade kostnader för telefonabonnemang, enär ett antal direkttelefoner måst installeras sedan samtliga anknytningar å ämbetsverkets telefonväxel nu utnyttjats.

7. Den pågående översynen av fortifikationsförvaltningens arkiv och fotografering av matrikelkort m. m. har medfört en del tidigare icke förekommande utgifter av expensnatur.

8. Nya av chefen för försvarsstaben fastställda säkerhetsföreskrifter vid

upphandling eller arbete för statens räkning har medfört behov av ökad reseverksamhet. Vidare erfordras ytterligare medel för resor med hänsyn till beräknad personalökning.

Departementschefen

Med anledning av fortifikationsförvaltningens förslag bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med avrundat 750 000 kr., vilket innebär en höjning med 90 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kr.

[13] 7. Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	¹ 1 270 000	1 975 998	328 214
1962/63	1 340 000		
1963/64 (förslag)	800 000		

¹ Härutöver 60 000 kr. från anslaget Reglering av prisstegringar.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i hudsak bunden.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 2 000 000 kr. Av anslagshöjningen hänför sig huvuddelen till ökade utvecklingskostnader för viss försöksanläggning för prov med särskilt höga belastningar. Cirka 50 000 kr. utgör kostnader för prisstegringar m. m. Närmare motivering till förslaget lämnar ämbetsverket i särskild skrivelse. Till denna, vilken kommer att tillhandahållas vederbörande utskott, torde få hänvisas för erhållande av närmare kännedom om förslagets innebörd.

Departementschefen

Under förevarande anslag har från och med budgetåret 1960/61 medel anvisats för viss försöksanläggning för prov med särskilt höga belastningar, s. k. simulator. Totalkostnaderna för simulatoren beräknas nu komma att uppgå till 5 000 000 kr. Hittills har för anläggningen sammanlagt 1 800 000 kr. upptagits under förevarande anslag, varav 600 000 kr. för innevarande budgetår. För nästa budgetår beräknar fortifikationsförvaltningen 2 550 000 kr. för ändamålet. För egen del anser jag, att medel för simulatoren — en berganläggning med vissa byggnader ovan jord — framdeles ej bör anvisas under förevarande anslag utan under kapitalbudgeten. Med hänsyn till det anförda kan förevarande anslag minskas med 600 000 kr.

För forskningsverksamheten i övrigt beräknar fortifikationsförvalt-

ningen ökningarna av medelsbehovet till 50 000 kr. med hänsyn till prisstegringar m. m. Jag har inte några invändningar mot ämbetsverkets beräkningar. Anslaget bör därför uppföras med (1 340 000 — 600 000 + 50 000 = 790 000) avrundat 800 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kr.

FÖRSVARETS INTENDENTURVERK

[14] 8. Försvarets intendenturverk: Avlöningar. 9. Försvarets intendenturverk: Omkostnader

Efter förslag i proposition 1962: 168 har riksdagen beslutit (SU 1962: 157; rskr. 367), att arméintendenturförvaltningen, marinförvaltningens intendenturavdelning och flygförvaltningens intendenturbyrå skall utgå ur organisationen från och med den 1 juli 1963 samt att från och med sagda dag ett för försvaret gemensamt centralt intendenturverk, benämnt försvarets intendenturverk, skall inrättas. Kungl. Maj:t har den 6 juni 1962 föreskrivit, att för uppgifter sammanhängande med omorganisationen av försvarets centrala intendenturförvaltning skall finnas inrättad en särskild delegation.

I samband med omorganisationen bör de i riksstaten för innevarande budgetår uppförda förslagsanslagen Arméintendenturförvaltningen: Avlöningar om 3 520 000 kr. och Arméintendenturförvaltningen: Omkostnader om 285 000 kr. utgå. I stället bör i riksstaten från och med nästa budgetår uppföras nya förslagsanslag till avlöningar och omkostnader för försvarets intendenturverk. Jag föreslår, att dessa anslag benämnas Försvarets intendenturverk: Avlöningar och Försvarets intendenturverk: Omkostnader. Beredningen av frågan angående medelsbehoven under anslagen är emellertid ännu inte avslutad. Anslagen torde därför i statsverkspropositionen få upptagas med allenast beräknade belopp. För egen del räknar jag därvid med 6 400 000 kr. för avlöningar och 350 000 kr. för omkostnader. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1963/64 beräkna

a) till *Försvarets intendenturverk: Avlöningar* ett förslagsanslag av 6 400 000 kr.;

b) till *Försvarets intendenturverk: Omkostnader* ett förslagsanslag av 350 000 kr.

[15] 10. Försvarets intendenturverks anstalter: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	13 945 000	3 879 613
1962/63	13 965 000	
1963/64 (förslag)	4 545 000	

¹ Anslaget Arméintendenturförvaltningen: Arméintendenturförvaltningens anstalter: Avlöningar

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen (skr. 14/8 1962) hemställer, att anslaget höjes med 280 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. 1 värmeskötare Ae 8 och 1 reparatör Ag 9 har utgått		30 852
2. Lönegradsuppflyttningar		
a) Centralförråd för drivmedel		
4 förrådsförvaltare Ae 17—Ae 19, 4 förrådsförvaltare Ae 15—Ae 19, 6 förrådsförvaltare Ae 15—Ae 17, 14 förrådsmästare Ae 13 — ingenjörer högst Ae 15	60 111	
b) 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål — kansli-biträde Ae 7	780	
3. 1962 års lönereglering		
a) generell lönehöjning	179 000	
b) lönegradsuppflyttningar m. m.	39 450	
c) lönehöjning för kollektivavtalsanställda	33 000	
4. Omräkning		
a) löneklassförändringar		317
b) övrigt		1 172
	312 341	32 341
	+ 280 000	

Motiv

1. Angivna tjänster har tidigare redovisats vid arméns intendenturförråd i Karlsborg.

2. a) De till uppflyttning föreslagna tjänsterna för förrådsförvaltare och förrådsmästare är avsedda för tjänstemannapersonalen vid centralförråd för drivmedel. Förslaget har beträffande flertalet tjänster framförts tidigare (senast prop. 1962: 1, bil. 6, s. 84). Såsom motiv åberopas främst arten och omfattningen av de arbetsuppgifter som är förenade med respektive tjänster. Närmare motivering till förslagen lämnar arméintendenturförvaltningen i särskild skrivelse. Till denna, vilken kommer att tillhandahållas vederbörande utskott, torde få hänvisas för erhållande av närmare kännedom om förslagets innebörd.

b) Tjänsten är avsedd för expeditionen vid arméns intendenturförråd i Boden. Såsom motiv för höjning åberopas arten och omfattningen av arbetsuppgifterna.

Statens lönenämnd tillstyrker i yttrande den 26 oktober 1962 den föreslagna lönegradsuppflyttningen.

Departementschefen

Som jag tidigare anfört kommer arméintendenturförvaltningen att utgå ur organisationen från och med den 1 juli 1963. Från och med samma dag tillkommer det nya ämbetsverket försvarets intendenturverk. Förevarande anstalter kommer att vara underställda detta ämbetsverk. Med hänsyn härtill bör det i riksstaten för närvarande uppförda anslaget Arméintendenturförvaltningen: Arméintendenturförvaltningens anstalter: Avlöningar erhålla ändrad benämning. Jag föreslår, att anslaget från och med budgetåret 1963/64 benämnes Försvarets intendenturverks anstalter: Avlöningar.

Jag upptager så till behandling medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår.

Det torde vara ofrånkomligt att personalen vid centralförråden för drivmedel besitter viss teknisk kompetens. Med anledning av arméintendenturförvaltningens förslag angående lönegradsuppflyttningar av tjänster vid centralförråd för drivmedel föreslår jag därför att befintliga tjänster för förrådsförvaltare och 14 tjänster för förrådsmästare byts ut mot tjänster för 8 driftingenjörer i Ae 19, 6 ingenjörer i Ae 17 och 14 ingenjörer i högst Ae 15. Då de föreslagna utbytena bör kunna ske redan under innevarande budgetår, föreslår jag i annat sammanhang denna dag, att den i avlöningsstaten för anslaget Arméintendenturförvaltningen: Arméintendenturförvaltningens anstalter: Avlöningar uppförda anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för innevarande budgetår skall få överskridas med erforderligt belopp.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet förut denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag vidare medel för uppflyttning av en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål till kanslibiträde i Ae 7.

Vid anslagsavvägningen beaktar jag vidare, att medel ej erfordras för avlöande av en värmeskötare i Ae 8 och en reparatör i Ag 9 vid arméns intendenturförråd i Karlsborg.

Medelsbehovet beräknas till följd av de angivna personalförändringarna öka med omkring 30 000 kr. Med hänsyn till lönegradsuppflyttningar m. m. och generell lönehöjning för tjänstemän och kollektivavtalsanställda enligt 1962 års avtalsuppgörelser bör anslaget härutöver uppräknas med 550 000 kr. Den sammanlagda anslagshöjningen blir därför $(30\,000 + 550\,000 =)$ 580 000 kr. Anslaget bör således uppföras med $(3\,965\,000 + 580\,000 =)$ 4 545 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets intendenturverks anstalter, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	11 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	38 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	65 000
4. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	2 415 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	1 385 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	604 000
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	27 000
Summa kr.	4 545 000

b) till *Försvarets intendenturverks anstalter: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 4 545 000 kr.

ARMÉTYGFÖRVALTNINGEN

[16] 11. Armétygförvaltningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	27 550 000	25 979 874
1962/63	27 500 000	
1963/64 (förslag)	30 500 000	

Yrkande

Armétygförvaltningen (skr. 7/8 1962) hemställer, att anslaget höjes med 3 816 000 kr.

	Ökning	Minskning
I. Nya tjänster m. m.		
1. Vapenavdelningen		
a) Provskjutningscentralen omorganiseras, varvid ballistiska detaljen på 2. vapenbyrån utgår:		
1 byrådirektör Ae 27, 1 byrådirektör Ae 25,		
1 byråingenjör Ae 19, 2 ingenjörer Ae 17,		
1 förrådsmästare Ae 13, 1 tekniker Ae 9		
och 1 tekniskt biträde Ae 7	192 348	

	Ökning	Minskning
1 förrådsförvaltare Ao 17 — assistent Ao 17	—	
4 ingenjörer högst Ae 15, 1 kansliskrivare Ao 11, 1 förste förrådsförman Ae 10, 1 förman Ae 10 och 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål utgår		144 264
Antalet kollektivavtalsanställda nedgår (ej specificerat)		—
b) 1 förste byråingenjör Ae 23 (kontrollbyråns artillerisektion)	31 320	
1 ingenjör högst Ae 15 och 1 tekniker Ae 10 (kontrollbyråns artillerisektion) utgår ...		36 768
c) 1 kontorist Ae 9 (centralsektionen)	15 204	
2. Fordonsavdelningen		
a) 1 byråingenjör Ae 19 (fordonsbyråns stridsfordonssektion)	25 488	
b) 1 byråingenjör Ae 21 och 1 byråingenjör Ae 19 (fältarbetsbyråns flygsektion) ...	53 748	
c) 1 byråingenjör Ae 21 (kontrollsektionen)	28 260	
3. Elektroavdelningen		
a) 1 byrådirektör Ae 25 (telebyråns nätsek- tion)	34 740	
1 byråingenjör Ae 19 (telebyråns nätsek- tion) utgår		25 488
b) 1 byrådirektör Ae 25 (telebyråns special- sektion)	34 740	
c) 1 byråingenjör Ae 21 (telebyråns anlägg- ningssektion)	28 260	
d) 1 byråingenjör Ae 21 (telebyråns radiosek- tion)	28 260	
e) 1 byrådirektör Ae 25 (radarbyråns strids- ledningsradarsektion)	34 740	
f) 1 förste byråingenjör Ae 23 (radarbyråns specialradarsektion)	31 320	
g) 1 förste byråingenjör Ae 23 (kontrollsek- tionen)	31 320	
h) 1 byrådirektör Ae 27 (specialtekniska sek- tionen)	38 520	
4. Verkstadsavdelningen		
1 byråingenjör Ae 21 (driftbyråns tygverk- stadssektion)	28 260	

	Ökning	Minskning
5. Inköpsavdelningen		
1 förste byråintendent Ae 23 och 1 kansliskrivare Ae 11 (inköpssektionen)	48 204	
6. Administrativa byrån		
1 kanslibitråde Ae 7 (personalkontoret) ...	13 716	
7. Normaliebyrån		
a) 1 förste byråingenjör Ae 23 och 1 kontorskrivare Ae 13 (biblioteket)	50 016	
b) 1 kanslibitråde Ae 7 (expeditionen)	13 716	
c) 1 tekniskt biträde Ae 7 (förlagssektionen)	13 716	
8. Centralplaneringen		
1 kansliskrivare Ae 11 (expeditionen)	16 884	
9. Materielinspektionen		
1 byråingenjör Ae 21	28 260	
1 ingenjör högst Ae 15 (vapenavdelningen) utgår härvid		20 736
II. Löneregleringar		
1. Uppflyttning av byråchefer m. fl.		
5 byråchefer Bp 1—Bp 3, 3 byråchefer Bo 1—Bo 3, 1 krigsråd Bo 1—Bo 3 och 1 chef för centralplaneringen Bo 1—Bo 3	51 000	
2. Vapenavdelningen		
1. vapenbyrån		
1 byrådirektör Ao 27 — avdelningsdirektör Bo 1 (eldledningssektionen)	11 196	
1 förste byråingenjör Ao 23 — byrådirektör Ao 25 och 1 byråingenjör Ao 21 — förste byråingenjör Ao 23 (pjässektionen)	6 480	
1 byråingenjör Ao 21 — förste byråingenjör Ao 23 (infanterisektionen)	3 060	
2. vapenbyrån		
1 byrådirektör Ao 27 — avdelningsdirektör Bo 1 och 1 byråingenjör Ae 21 — förste byråingenjör Ae 23 (kemiska sektionen)	14 256	

	Ökning	Minskning
1 byråingenjör Ao 21 — förste byråingenjör Ao 23 och 1 byråingenjör Ae 21 — förste by- råingenjör Ae 23 (artilleriammunitionsssek- tionen)	6 120	
2 byråingenjörer Ao 21 — förste byråingen- jörer Ao 23 (robotsektionen)	6 120	
Kontrollbyrån		
1 byrådirektör Ae 25—Ae 27 (artillerisektio- nen)	3 780	
3. Fordonsavdelningen		
Fältarbetsbyrån		
1 byrådirektör Ao 27 — avdelningsdirektör Bo 1, 1 byrådirektör Ao 25—Ao 27 och 1 byrå- direktör Ae 25—Ae 27 (projektsektionen) ...	18 756	
1 byråingenjör Ao 21 — förste byråingenjör Ao 23 (maskinsektionen)	3 060	
Fordonsbyrån		
1 byråingenjör Ao 21 — förste byråingenjör Ao 23 (bilsektionen)	3 060	
4. Elektroavdelningen		
Telebyrån		
1 byrådirektör Ae 27 — avdelningsdirektör Be 1	11 196	
1 förste byråingenjör Ao 23 — byrådirektör Ao 25 och 1 byråingenjör Ae 21 — förste byråingenjör Ae 23 (anläggningssektionen)	6 480	
1 byråingenjör Ae 21 — förste byråingenjör Ae 23 (radiosektionen)	3 060	
Radarbyrån		
1 byråingenjör Ae 21 — förste byråingenjör Ae 23 (stridsledningsradarsektionen)	3 060	
Specialtekniska sektionen		
1 byrådirektör Ao 27 — avdelningsdirektör Bo 1	11 196	
Centralsektionen		
1 byråingenjör Ae 21 — förste byråingenjör Ae 23 och 1 byråingenjör Ae 19—Ae 21	5 832	

	Ökning	Minskning
5. Verkstadsavdelningen		
Driftbyrån		
1 byråingenjör Ae 21 — förste byråingenjör Ae 23 (tygverkstadssektionen)	3 060	
1 byråintendent Ae 21 — förste byråintendent Ae 23 (verkstadsförrådssektionen)	3 060	
1 byråassistent Ae 19 — byråintendent Ae 21 och 1 assistent Ae 15—Ae 17 (avtalsdetaljen)	5 028	
Anläggningssektionen		
1 byråingenjör Ae 21 — förste byråingenjör Ae 23	3 060	
6. Inköpsavdelningen		
1 byrådirektör Ae 25—Ae 27, 1 förste byråin- tendent Ae 23 — byrådirektör Ae 25 och 1 byråassistent Ae 19 — byråintendent Ae 21 (inköpssektionen)	9 972	
7. Administrativa byrån		
1 byrådirektör Ao 25—Ao 27 (kanslisektionen)	3 780	
1 byrådirektör Ao 25—Ao 27 och 1 förste byrå- sekreterare Ao 21—Ao 23 (personalkontoret)	6 840	
1 byråassistent Ae 19 — byråintendent Ae 21 och 1 förrådsman Ao 7 — förrådsförman Ao 9 (organisationskontoret)	4 260	
1 assistent Ae 15—Ae 17 (ekonomisektionen)	2 256	
8. Tygförrådsbyrån		
1 assistent Ao 15—Ao 17 och 1 kontorist Ae 9 — kansliskrivare Ae 11 (materielsektionen)	3 936	
9. Ammunitionsförrådsbyrån		
1 byråintendent Ao 21 — förste byråinten- dent Ao 23 och 1 kanslibiträde Ae 7 — konto- rist Ae 9 (ammunitionsredovisningssektio- nen)	4 548	
1 kontorsskrivare Ao 13 — assistent Ao 15 (ammunitionssektionen)	2 040	

	Ökning	Minskning
10. Normaliebyrån		
1 ingenjör Ae 17 — byråingenjör Ae 19 (biblioteket)	2 496	
1 faktor Ao 15—Ao 17 (förlagssektionen) ...	2 256	
1 ingenjör högst Ae 15—Ae 17 (beskrivningssektionen)	2 256	
11. Centralplaneringen		
1 förste byråingenjör Ae 23 — byrådirektör Ae 25 och 1 byråingenjör Ae 19—Ae 21	6 192	
III. Ordinariesättningar		
2 förste byråsekreterare Ae 23—Ao 23 (administrativa byrån)	—	
IV. 1962 års lönereglering		
a) generell lönehöjning	2 606 032	
b) lönegradsuppflyttningar m. m.	255 968	
V. Avgår med hänsyn till vakanser m. m.		500 000
VI. Omräkning		
a) löneklassuppflyttningar m. m.	213 466	
b) vikariats- och övertidsersättningar	193 050	
c) folkpensionsavgifter	18 800	
d) övrigt (exakträkning m. m.)	202 148	
	4 543 256	727 256
		+ 3 816 000

Motiv

I. Armétygförvaltningen anför, att erfarenheterna under senare år visat, att ämbetsverkets personalorganisation på en del punkter icke står i rimlig proportion till föreliggande arbetsuppgifter. Anledningen härtill anses bland annat vara, att ämbetsverket erhållit nya arbetsuppgifter inom skilda specialområden. Ämbetsverket nämner särskilt den ansvällning av arbetsvolymen, som sammanhänger med genomförandet av det i arméns materielplan upptagna fordonsprogrammet. Detta innefattar anskaffning till betydande värden av stridsfordon och andra specialfordon, traktorer och motorredskap m.m. Andra arbetsuppgifter som tillkommer sammanhänger med framtagandet av alltmer tekniskt komplicerad vapen- och elektromateriel, bro- och överskeppningsmateriel, lufttransport- och skyddsmateriel m.m.

Denna omfattande materielanskaffning, som i viss utsträckning, särskilt inom skydds- och elektromaterielområdena, även avser tillgodoseende av totalförsvarets behov, kräver enligt armétygförvaltningen att personalresurserna stärkes. Ämbetsverket anför, att verket i görligaste mån sökt tillgodose uppkommande behov av personalförstärkning genom omflyttning av tjänster mellan olika organisationsenheter. Endast sådana nya tjänster har föreslagits som befunnits oundgängligen erforderliga för att verket skall kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

För nästa budgetår föreslår armétygförvaltningen, att sammanlagt 42 nya tjänster inrättas. Samtidigt härmed anser ämbetsverket, att 12 tjänster kan indragas. Åtskilliga av de framförda förslagen till nya tjänster har jämväl framlagts tidigare (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 63 f.).

1. a) Under budgetåret 1961/62 har armétygförvaltningen verkställt utredning angående försöksverksamhet och beräkningsarbete m. m. inom vapenavdelningen. Utredningen har visat, att det med hänsyn till den snabba vapentekniska utvecklingen är nödvändigt med en enhet, som inom vapenavdelningen svarar för sammanhållning och utveckling av försöks- och mätteknik samt därmed sammanhängande beräkningstekniska frågor. Personalen inom denna enhet bör ha sådana kvalifikationer att den, med utnyttjande av alla moderna rön beträffande försöks-, mät- och beräkningsteknik samt datamaskiner, på bästa sätt kan planera och genomföra försök, utföra komplicerade beräkningar samt analysera resultaten. Härigenom blir enligt armétygförvaltningen bedömningen av nya vapen och vapensystem säkrare. Vidare bör tiden för utveckling av ny materiel kunna minskas. Ämbetsverket har funnit det lämpligt, att provskjutningscentralen, som redan nu handhar huvuddelen av vapenavdelningens försöksverksamhet, blir sammanhållande organ i dessa frågor.

Provskjutningscentralen består för närvarande av sammanlagt 44 befattningshavare och är under chefen (Bo 1) indelad i centraldetalj, handvapendetalj, verkstadsdetalj, skjutfältsdetalj och mätdetalj. Armétygförvaltningen föreslår på grundval av förenämnda utredning, att centralen skall organiseras på centraldetalj, teknisk sektion (i Stockholm), skjutfältssektion (i Karlsborg), handvapendetalj och verkstadsdetalj. Andra vapenbyråns ballistiska detalj, som omfattar åtta tjänster, utgår härvid ur nämnda byrås organisation och personalen överföres till provskjutningscentralens tekniska sektion. I samband med omorganisationen överföres även en för kontrollbyråns ammunitionssektion avsedd tjänst för kontorskrivare i Ao 13 till provskjutningscentralen.

Den föreslagna tekniska sektionen avses i första hand skola svara för de uppgifter, som för närvarande hänförs sig till andra vapenbyråns ballistiska detalj. Sektionen bör enligt armétygförvaltningen stå under ledning av en befattningshavare med såväl högre matematiskt som inner- och ytterballistiskt kunnande samt helst med erfarenhet från militärteknisk försöksverk-

samhet. Den föreslagna byrådirektörstjänsten i Ae 27 avses för denna sektionsschefsbefattning.

Skjutfältssektionen omfattar enligt förslaget i huvudsak den nuvarande delen av provskjutningscentralen i Karlsborg. I sektionens uppgifter skall bland annat ingå att i samråd med den tekniska sektionen ge råd och anvisningar åt försöksledare vid respektive saksektioner främst beträffande försöks- och mätteknik, planlägga och genomföra vissa andra försök samt utarbeta metodbeskrivningar för skjutning i samband med mottagningskontroll och försök. Chefen för skjutfältssektionen bör enligt armétygförvaltningen ha goda kvalifikationer ur såväl militärteknisk som förvaltningsmässig synpunkt. Den föreslagna tjänsten för byrådirektör i Ae 25 är avsedd för befattningen.

Utöver de förenämnda två byrådirektörstjänsterna föreslår armétygförvaltningen, att tjänster för en byråingenjör i Ae 19, två ingenjörer i Ae 17, en förrådsmästare i Ae 13, en tekniker i Ae 9 och ett tekniskt biträde i Ae 7 inrättas. Sammanlagt föreslås alltså åtta nya tjänster. I utbyte häremot föreslås indragning av likaledes åtta tjänster, nämligen för fyra ingenjörer i högst Ae 15, en kansliskrivare i Ao 11, en förste förrådsförmän i Ae 10, en förmän i Ae 10 samt ett kontorsbiträde. Härjämte kan enligt armétygförvaltningen antalet kollektivavtalsanställda arbetare minskas vid provskjutningscentralen. Under hand har minskningen uppgivits vara ungefär tio arbetare.

Slutligen bör enligt förslaget tjänstebenenämningen för en tjänst för förrådsförvaltare i Ao 17, avsedd för provskjutningscentralens centraldetalj, med hänsyn till arbetsuppgifterna omändras till tjänst för assistent i samma lönegrad.

b) Projektering och försök i fråga om bland annat bandpjäser och stridsfordon ledes och sammanhålls inom fordonsavdelningens stridsfordonsplanering. Enligt ämbetsverket har det visat sig nödvändigt att även kontrollen beträffande förenämnda objekt, såväl typkontroll som leveranskontroll, sammanhålls inom ämbetsverket. Kontrollbyråns artillerisektion avses skola svara för ledning och planering av ifrågavarande kontrollverksamhet. För uppgifterna erfordras med hänsyn till pågående arbeten med prototyper och nollserie tillgång till föreslagen tjänst i Ae 23, avsedd för kvalificerad kontrollingenjör. Härigenom blir det enligt armétygförvaltningen möjligt att med leverantören driva kontrollen så att sektionen avlastas vissa arbeten av rutinkaraktär. Vid bifall till förslaget kan två befintliga tjänster, en för ingenjör i högst Ae 15 och en för tekniker i Ae 10, indragas.

c) Centralsektionens arbetsuppgifter har ökat i omfattning. En utökning av sektionens personal med en kontorist i Ae 9 anses därför erforderlig.

2. a) Ifrågavarande tjänst i Ae 19, avsedd för fordonsbyråns stridsfordonssektion, erfordras med hänsyn till föreliggande eftersläpningar beträffande stridsfordonens underhåll. Eftersläpningarna beror främst på att re-

servdelsanskaffningen icke kan ske i den takt, som motsvarar förbrukningen vid tygverkstäderna, samt att det viktigaste underlaget för tygverkstädernas arbeten — reservdelskatalogerna — icke föreligger i tillräcklig omfattning eller i aktuellt tillstånd. Detta påverkar enligt armétygförvaltningen arméns materiella beredskap och truppens utbildning på ifrågavarande materiel.

b) Av de föreslagna två nya tjänsterna för fältarbetsbyråns flygsektion är den för byråingenjör i Ae 21 avsedd för ärenden rörande fallskärmar och anordningar för materielfällningar m. m.

Tjänsten för byråingenjör i Ae 19 avses för handläggning av ärenden rörande målflygplan samt förhyrning av flygplan och helikoptrar. Dessa ärenden, som tidigare handlagts inom arméintendenturförvaltningen, har från och med budgetåret 1962/63 överförts till armétygförvaltningens fältarbetsbyrå, vars personalorganisation emellertid saknar härför erforderlig tjänst.

c) Innehavaren av den föreslagna tjänsten i Ae 21 vid kontrollsektionen avses skola handlägga ärenden avseende bro-, maskerings- och lufttransportmateriel.

3. a) Den föreslagna byrådirektörstjänsten i Ae 25 för telebyråns nätsektion erfordras med hänsyn till den starkt ökade användningen av radiolänksystem för olika områden — bland annat dataöverföring — av arméns stridsledning. De tekniskt kvalificerade arbetsuppgifter, varom här är fråga, förutsätter civilingenjörskompetens. Vid bifall till förslaget kan en tjänst för byråingenjör i Ae 19 indragas.

b) För ärenden rörande anskaffning av komplicerad motmedelsutrustning är ifrågavarande byrådirektörstjänst erforderlig vid telebyråns specialsektion.

c) Byråingenjören i Ae 21 vid telebyråns anläggningssektion avses skola handlägga ärenden rörande anskaffning av ny teleteknisk materiel, som ingår i de högre stabernas rörliga enheter.

d) Tjänsten för byråingenjör i Ae 21 motiveras med hänvisning till den ökning av arbetsuppgifterna som ankommer på radiosektionen vid genomförande av det nuvarande stridsfordonsprogrammet.

e) Enligt armétygförvaltningen erfordras för stridsfältövervakning tillgång till markspaningshjälpmedel, som bygger på radar- och IR-teknik. För närvarande finnes inte erforderlig personal för ifrågavarande materiels utveckling och anskaffning. Den föreslagna tjänsten för byrådirektör i Ae 25 erfordras vid radarbyråns stridsledningsradarsektion för uppgifter rörande datapresentation m. m. i fråga om markmål.

f) Tjänsten för förste byråingenjör i Ae 23 erfordras som förstärkning vid radarbyråns specialradarsektion för uppgifter i samband med utveckling och anskaffning av ny markspaningsmateriel.

g) Den föreslagna tjänsten i Ae 23 vid kontrollsektionen erfordras för att en effektivare samplanering av elektroavdelningens kontrollverksamhet

skall åstadkommas. Innehavaren skall tillika leda större kontrolluppdrag m. m. samt utföra och uppfölja studier och åtgärder i fråga om driftsäkerhetsövervakning hos större sammansatta teletekniska system.

h) Tjänsten för byrådirektör i Ae 27 vid specialtekniska sektionen avses för typbesiktning av materiel från vapen- och verkstadsavdelningarnas anskaffningsområden. Innehavaren skall leda och svara för besiktningsverksamheten ur elektroteknisk synpunkt med avseende på exempelvis projektil- och minsökare, zonström samt radiologiska instrument. Han skall även handha mera kvalificerade tekniska hjälpmedel för reparations- och vårdverksamheten, såsom signalgeneratorer, oscillografer, rörvoltmetrar m. m.

4. Ifrågavarande byråingenjörstjänst i Ae 21 är avsedd för tygverkstadssektionen för handläggning av radar- och robotärenden.

5. Tjänsten för förste byråintendent i Ae 23 föreslås för inköpssektionens fordonsgupp. Arbetskraftförstärkning anses erforderlig med hänsyn till ökningen av stridsfordonsanskaffningen. Vidare framhålls, att materielens komplicitet samt ständiga ändringar och kompletteringar som följd av den snabba tekniska utvecklingen numera kräver kontinuerlig uppföljning av avtalen samt svåra ekonomiska förhandlingar med leverantörerna.

Kansliskrivaren i Ae 11 är avsedd för uppgifter beträffande leveransövervakning vid inköpssektionens elektromaterielgrupp.

6. Med hänsyn till omfattningen på arbetsuppgifterna vid personalkontoret har det visat sig nödvändigt, att kontoret förstärkes med ytterligare en tjänst för kanslibiträde.

7. a) Den föreslagna tjänsten för förste byråingenjör i Ae 23 anses erforderlig för armétygförvaltningens underrättelseorganisation, som är ansluten till normaliebyråns bibliotek.

Med hänsyn bland annat till det hemliga material som bearbetas inom underrättelseorganisationen bör denna utrustas med egen expedition. För ändamålet föreslås en tjänst för kontorsskrivare i Ae 13.

b) Kanslibiträdestjänsten avses för normaliebyråns expedition, vars personalresurser anses otillräckliga för kontors- och expeditionsarbetet.

c) Det tekniska biträdet i Ae 7 är avsett för biträde åt reproduktionsfotografen å förlagssektionen.

8. För föreståndare för centralplaneringens expedition bör med hänsyn till ökade arbetsuppgifter enligt armétygförvaltningen tillkomma en ny tjänst för kansliskrivare.

9. Byråingenjörstjänsten i Ae 21, som är avsedd för ärenden rörande inspektion och förbesiktning av ammunition, anses erforderlig för att skärpa kontrollen av ammunitionens tillstånd och förrådsförvaring. Armétygförvaltningen har främst ur säkerhetssynpunkt ansett det angeläget med en personalförstärkning för här avsedda arbetsuppgifter. Innehavaren av tjänsten skall planera och leda ifrågavarande verksamhet, innefattande främst kontroll av såväl förrådsställd ammunition som ammunition i bruk beträf-

fande dess tekniska tillstånd, förvaring och vård m. m. I utbyte mot tjänsten i Ae 21 kan en tjänst för ingenjör i högst Ae 15 utgå inom vapenavdelningen.

II. De relativt omfattande förslag till lönegradsuppflyttningar som framlägges är enligt armétygförvaltningen föranledda av de rådande svårigheterna att förvärva och i tjänst bibehålla kvalificerad personal, framför allt teknisk personal men även kvalificerad administrativ personal och kontorspersonal. Förslagen rörande uppflyttning av byråchefer m. fl. har framförts även för innevarande budgetår (prop. 1962: 1, bil. 6, s. 69). I övrigt föreslås höjning av sammanlagt 48 tjänster. Till en del innebär förslagen upprepningar av förut framförda yrkanden. Som motiv för förslagen åberopas huvudsakligen arten och omfattningen av de arbetsuppgifter som är förenade med ifrågavarande tjänster. — Ämbetsverket framlägger ånyo förslag om vidgad tillämpning av högstlönegradssystem såväl avseende teknikerpersonal som kontorspersonal (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 69).

Slutligen anmäler armétygförvaltningen önskemål om vissa ytterligare lönegradsuppflyttningar. Dessa bör emellertid enligt ämbetsverkets mening behandlas i annat sammanhang.

Såsom anförts i det föregående vid anmälan av försvarets civilförvaltnings omkostnadsanslag för nästa budgetår har armétygförvaltningen i skrivelse den 27 september 1962 hemställt, att ett särskilt systemkontor skall få inrättas vid ämbetsverket och att sammanlagt tio extra tjänster från och med nästa budgetår skall tillkomma för datasystemfrågor. Kostnaderna för tjänsterna beräknas till 321 300 kr., med vilket belopp armétygförvaltningens avlöningsanslag föreslås uppräknat.

Chefen för armén föreslår i sina anslagsäskanden för nästa budgetår, att två beställningar för kapten i Ao 21 skall tillkomma vid fälttygkåren. Den ena beställningen, som innebär upprepning av tidigare framfört yrkande (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 69), avses för armétygförvaltningens centralplanering. Den andra beställningen är avsedd för ämbetsverkets underrättelseorganisation.

Departementschefen

1961 års riksdag har efter förslag i proposition 109 fattat principbeslut, att försvarsgrenshefernas chefskap över respektive försvarsgrenars tygförvaltande verk skall upphöra. I propositionen 1961: 109 (s. 106) uttalades, att genomförandet av beslutet borde ske t. ex. då det nya gemensamma intendenturförvaltningsverket trädde i verksamhet. Med hänsyn till att försvarets intendenturverk organiseras från och med nästa budgetår anser jag tillfället lämpligt att genomföra riksdagens beslut angående chefskapet för armétygförvaltningen, marinförvaltningen och flygförvaltningen. Jag före-

slår därför, att försvarsgrenshefernas chefskap för respektive verk skall upphöra från och med nästa budgetår. I enlighet härmed bör vid armétygförvaltningen den i personalförteckningen uppförda tjänsten för souschef i Bp 6 utgå och ersättas med en tjänst för chef i samma lönegrad.

Armétygförvaltningen har som tidigare anförts anmält behov av sammanlagt 42 nya tjänster vid ämbetsverket från och med nästa budgetår samtidigt som 12 tjänster anses kunna indragas. För egen del föreslår jag med anledning av armétygförvaltningens anslagsäskanden, att sammanlagt 18 nya tjänster inrättas och att 13 tjänster indrages vid ämbetsverket från och med nästa budgetår. Min strävan har nu liksom under de senaste budgetåren varit att i första hand tillgodose önskemålet om en kvalitativ förstärkning av den tekniska personalen inom i stort sett oförändrad personalram. I likhet med armétygförvaltningen finner jag det särskilt angeläget att stärka personalresurserna för anskaffning av stridsfordon.

Som jag redogjort för i det föregående föreslår armétygförvaltningen, att provskjutningscentralen inom vapenavdelningen skall omorganiseras och att i samband härmed ballistiska detaljen vid andra vapenbyrån skall utgå ur organisationen och personalen överföras till provskjutningscentralen. Syftet med omorganisationen är att till en enhet inom vapenavdelningen, provskjutningscentralen, sammanföra sammanhållning och utveckling av försöks- och mätteknik samt liknande beräkningstekniska frågor. Provskjutningscentralen föreslås organiserad på centraldetalj, teknisk sektion, skjutfältssektion, handvapendetalj och verkstadsdetalj.

Jag har för min del inte något att erinra mot att provskjutningscentralen omorganiseras på föreslaget sätt. Ej heller har jag några invändningar att rikta mot de förslag till personalförändringar som armétygförvaltningen framlägger i anslutning till omorganisationen. Jag föreslår därför, att nya tjänster tillkommer för en byrådirektör i Ae 27, en byrådirektör i Ae 25, en byråingenjör i Ae 19, två ingenjörer i Ae 17, en förrådsmästare i Ae 13, en tekniker i Ae 9 och ett tekniskt biträde i Ae 7. Samtidigt bör tjänster för fyra ingenjörer i högst Ae 15, en kansliskrivare i Ao 11, en förste förrådsförman i Ae 10, en förman i Ae 10 och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål utgå ur organisationen. En tjänst för förrådsförvaltare i Ao 17 bör vidare utbytas mot tjänst för assistent i samma lönegrad. Slutligen räknar jag med att antalet kollektivavtalsanställda arbetare vid provskjutningscentralen skall kunna minskas med cirka tio. Vid omorganisationen kan det bli aktuellt att föra den ordinarie kansliskrivartjänsten på övergångsstat eller att vidtaga andra särskilda åtgärder. Med hänsyn härtill bör Kungl. Maj:t inhämta riksdagens bemyndigande att vidtaga erforderliga övergångsanordningar för omorganisationens genomförande.

Jag övergår så till att framlägga förslag till personalförändringar vid övriga enheter inom ämbetsverket.

I fråga om vapenavdelningens kontrollbyrå tillstyrker jag, att en ny tjänst för förste byråingenjör i Ae 23 inrättas. Samtidigt bör emellertid tjänster för en ingenjör i högst Ae 15 och en tekniker i Ae 10 indragas.

För fordonsavdelningen föreslår jag, att två nya tjänster för byråingenjör i Ae 19 inrättas, en för fordonsbyrån och en för fältarbetsbyrån.

Inom elektroavdelningen bör tillkomma två tjänster för byrådirektör i Ae 25. Jag föreslår emellertid, att tjänster för en byråingenjör i Ae 19 och en ingenjör i Ae 17 inom avdelningen härvid indrages. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma vid vilka enheter dessa tjänster skall utgå.

För inköpsavdelningen föreslår jag, att tjänster inrättas för en byråintendent i Ae 21 och en kansliskrivare i Ae 11.

Administrativa byrån (personalkontoret) bör förstärkas med en tjänst för kontorist i Ae 9.

I fråga om normaliebyrån anser jag mig böra tillstyrka inrättande av föreslagen tjänst för förste byråingenjör i Ae 23 vid biblioteket.

Vid materielinspektionen bör tillkomma en tjänst för byråingenjör i Ae 21. I enlighet med armétygförvaltningens förslag räknar jag med att vid bifall härtil en tjänst för ingenjör i högst Ae 15 utgår inom vapenavdelningen.

Som framgår av vad jag anfört i det föregående vid anmälan av försvarets civilförvaltnings omkostnadsanslag tar jag inte nu ställning till armétygförvaltningens förslag om inrättande av ett systemkontor med särskild personalorganisation vid ämbetsverket.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet förut denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag vidare medel för uppflyttning av tjänster för en ingenjör i Ae 17 till byråingenjör i Ae 19, en kontorist i Ae 9 till kansliskrivare i Ae 11, en förrådsman i Ao 7 till förrådsförmän i Ao 9 och ett kanslibiträde i Ae 7 till kontorist i Ae 9.

I övrigt anser jag mig inte böra biträda armétygförvaltningens förslag för nästa budgetår. De av arméchefen framförda förslagen om inrättande av två kaptensbeställningar vid fälttygkåren, avsedda för armétygförvaltningens centralplanering och underrättelseorganisation, tager jag ställning till framdeles vid anmälan av arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl.

Medelsbehovet beräknas till följd av de i det föregående angivna förändringarna öka med omkring 100 000 kr. Med hänsyn till generell lönehöjning och lönegradsuppflyttningar m.m. enligt 1962 års avtalsuppgörelse och till löneklassuppflyttningar samt med beaktande av belastningen under föregående budgetår bör anslaget härutöver uppräknas med 2 900 000 kr. Den sammanlagda anslagshöjningen blir därför (100 000 + 2 900 000 =)

3 000 000 kr. Anslaget bör således uppföras med (27 500 000 + 3 000 000 =) 30 500 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för armétygförvaltningen som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga övergångsåtgärder vid omorganisationen av provskjutningscentralen;

c) fastställa följande avlöningsstat för armétygförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 600 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	263 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	5 100
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal	330 000
5. Avlöningar till kollektivavtalsanställd personal, <i>förslagsvis</i>	1 000 000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	14 270 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	8 650 000
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	381 900
Summa kr.	30 500 000

d) till Armétygförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 30 500 000 kr.

[17] 12. Armétygförvaltningen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	¹ 1 330 000	1 670 547
1962/63	1 650 000	
1963/64 (förslag)	1 900 000	

¹ Av Kungl. Maj:t den 19 maj 1961 fastställd stat för anslaget slutar på 1 600 000 kr.

Yrkande

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 205 000 kr.

	Ökning
1. Anståndstraktamenten m. m.	20 000
2. Höjda löner	30 000
3. Prishöjningar	25 000
4. Nya lokaler	60 000
5. Ökade annonskostnader	65 000
6. Ökade kostnader för blankettryck	5 000
	205 000

Motiv

1. Anslagsposten till reseersättningar föreslås uppräknad med 20 000 kr. med hänsyn till beräknade kostnadsökningar för flyttningssersättningar och traktamenten i samband med omstationering.

2. Av beloppet hänför sig 20 000 kr. till höjda städlöner och 10 000 kr. till höjda bevakningslöner.

3. Av den föreslagna anslagshöjningen om 25 000 kr. för prishöjningar avses 8 000 kr. för kostnader för skrivmaterialier m. m., 9 000 kr. för möbler och skrivmaskiner m. m., 2 000 kr. för bokinköp och bindning, 5 000 kr. för annonsering samt 1 000 kr. för blankettryck.

4. Armétygförvaltningen erhåller tillsammans med flygförvaltningen under år 1963 nya lokaler vid Sandhamnsgatan i Stockholm. För kostnader för inredning m. m. av dessa lokaler har ett särskilt anslag, Inredning m. m. av vissa kontorslokaler, om 1 200 000 kr. anvisats för budgetåret 1962/63 (jfr prop. 1962: 110, s. 130). För kostnader för bevakning av de nya lokalerna beräknar armétygförvaltningen för nästa budgetår 25 000 kr. samt för telefonabonnemang m. m. 35 000 kr.

5. Med hänsyn bland annat till hög personalomsättning beräknas annonskostnaderna öka med 65 000 kr.

6. Kostnaderna för blankettryck beräknas öka med 5 000 kr. på grund av ökad förbrukning.

Som anförts i det föregående vid anmälan av försvarets civilförvaltnings omkostnadsanslag har armétygförvaltningen i skrivelse den 27 september 1962 hemställt om bemyndigande att få förhyra en datamaskinanläggning till en beräknad årlig kostnad av 1 200 000 kr.

Departementschefen

Jag vill inledningsvis erinra om att jag redan i det föregående vid anmälan av civilförvaltningens omkostnadsanslag uttalat, att frågan om förhyrning av datamaskinanläggning för armétygförvaltningen måste övervägas ytterligare.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår upptaget till 1 650 000 kr. Armétygförvaltningen föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres

med 1 855 000 kr., vilket innebär en anslagshöjning med 205 000 kr. Jag har i huvudsak inte något att erinra mot ämbetsverkets beräkningar rörande medelsbehovet under anslaget. Jag anser emellertid, att anslaget härutöver bör uppräknas med 45 000 kr. med hänsyn till belastningen under posterna till sjukvård, reseersättningar och bränsle. Enligt min mening bör anslaget alltså för nästa budgetår uppföras med $(1\,650\,000 + 205\,000 + 45\,000 =)$ 1 900 000 kr., vilket innebär en höjning med 250 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armétygförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kr.

[18] 13. **Armétygförvaltningen: Armétygförvaltningens anstalter:**
Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	8 020 000	7 967 900
1962/63	8 050 000	
1963/64 (förslag)	9 350 000	

Yrkande

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 886 000 kr.

Ökning

1. Personalförändringar

a) Nya centralförråd

2 kontorister Ae 9 och 2 maskinister Ae 9	54 048
10 kollektivavtalsanställda förrådsarbetare	100 000

b) 1 maskinchef Ae 15 och 1 förste maskinist Ae 13	39 432
--	--------

2. 1962 års lönehöjning

a) generell lönehöjning	462 737
b) lönegradsuppflyttningar m. m.	92 263

3. Omräkning

a) löneklassuppflyttningar m. m.	17 620
b) vikariats- och övertidsersättningar m. m.	113 650
c) övrigt	6 250

886 000

Motiv

1. a) På grund av den fortsatta utbyggnaden m. m. av vissa centrala ammunitionsförråd (jfr senast prop. 1962: 1, bil. 6, s. 77) erfordras ytterligare personal. För budgetåret 1963/64 föreslår armétygförvaltningen, att nya tjänster inrättas för två kontorister i Ae 9 och två maskinister i Ae 9. Härjämte erfordras tio kollektivavtalsanställda förrådsarbetare.

b) Befattningen som ansvarsman vid maskinanläggningen vid Stockholms tygstation (hänförd till klassificeringsgrupp 4) har tidigare uppehållits av en övergångsvis kvarstående tyghantverkare av 1. klassen i Ao 12. Vid Bodens tygstations maskinanläggning (hänförd till klassificeringsgrupp 3) har på ansvarsmannabefattningen varit placerad innehavaren av en beställning för förste tyghantverkare i Ao 15, vilken skall indragas vid vakans. Sedan förstnämnde beställningshavare erhållit högre extra tjänst vid armétygförvaltningen och innehavaren av den andra beställningen avgått med pension, har Kungl. Maj:t den 14 september 1962 medgivit, att för ansvarsman vid maskinanläggningen vid Stockholms tygstation må finnas inrättad en tjänst för maskinchef i Ag 15 och för ansvarsman vid anläggningen i Boden en tjänst för förste maskinist i Ag 13.

Armétygförvaltningen föreslår i sina anslagsäskanden för nästa budgetår, att för förenämnda två befattningar skall inrättas en tjänst för maskinchef i Ae 15 och en tjänst för förste maskinist i Ae 13.

Departementschefen

Jag tillstyrker armétygförvaltningens förslag att för nya centralförråd för ammunition skall tillkomma nya tjänster för två kontorister i Ae 9 och två tjänster för maskinpersonal i lönegrad som bestämmes av Kungl. Maj:t. Jag beräknar även medel för avlönande av ytterligare tio kollektivavtalsanställda förrådsarbetare vid ifrågavarande förråd.

Jag har inte heller något att erinra mot att tjänster för en maskinchef i Ae 15 och en förste maskinist i Ae 13 inrättas för ansvarsmännen vid Stockholms respektive Bodens tygstation i utbyte mot befintliga extra tjänster.

Medelsbehovet beräknas till följd av de angivna personalförändringarna m. m. öka med omkring 200 000 kr. Med hänsyn till lönegradsuppflyttningar m. m. och generell lönehöjning för tjänstemän och kollektivavtalsanställda enligt 1962 års avtalsuppgörelse och till löneklassuppflyttningar samt med beaktande av belastningen under föregående budgetår bör anslaget härutöver uppräknas med 1 100 000 kr. Den sammanlagda anslagshöjningen blir därför (200 000 + 1 100 000 =) 1 300 000 kr. Anslaget bör således uppföras med (8 050 000 + 1 300 000 =) 9 350 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för armétygförvaltningens anstalter, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, *förslagsvis* 105 000
2. Avlöningar till viss arbetarpersonal, *förslagsvis* 4 500 000

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	3 250 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 435 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	60 000
	Summa kr. 9 350 000

b) till *Armétygförvaltningen: Armétygförvaltningens anstalter: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 9 350 000 kr.

MARINFÖRVALTNINGEN

[19] 14. **Marinförvaltningen: Avlöningar.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 14 500 000 kr.

Med skrivelse den 12 oktober 1962 har 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga avgivit förslag till organisation och personaluppsättning m. m. för marinförvaltningens inköpsavdelning, verkstadsbyrå, normaliebyrå, administrativa byrå och centralplanering. Beredningen av de sakkunnigas förslag är ännu icke avslutad. Jag räknar emellertid med att beredningen skall kunna avslutas i sådan tid att förslag kan föreläggas 1963 års riksdag. I statsverkspropositionen bör anslaget därför upptagas med allenast beräknat belopp. Marinförvaltningen (skr. 25/10 1962) har beräknat medelsbehovet under nästa budgetår till 17 602 000 kr., vilket innebär en höjning med 3 102 000 kr. För egen del anser jag, att anslaget bör beräknas till 16 500 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Marinförvaltningen: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 beräkna ett förslagsanslag av 16 500 000 kr.

[20] 15. Marinförvaltningen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 125 000	1 165 434
1962/63	1 290 000	
1963/64 (förslag)	1 500 000	

Yrkande

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 180 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Intendenturavdelningen utgår ur marinförvaltningens organisation		58 000
2. Höjda löner	41 500	
3. Prishöjningar	12 000	
4. Annonsering	8 000	
5. Snabbtelefonanläggning för marinstaben	120 000	
6. Personalökning	15 000	
7. Inventarier m. m.	23 500	
8. Ökade bevakningskostnader	7 000	
9. Fönstertvätt m. m.	11 000	
	238 000	58 000
	+ 180 000	

Motiv

1. I samband med att försvarets intendenturverk inrättas (prop. 1962: 168) utgår intendenturavdelningen ur marinförvaltningens organisation. Medelsbehovet under förevarande anslag beräknas med hänsyn härtill nedgå med 58 000 kr.

2. Av beloppet hänför sig 35 000 kr. till lönehöjning för städningspersonalen och 6 500 kr. till höjda löner för vaktpersonalen.

3. Prishöjningar å renhållningsmateriel, skrivmaterialier, annonsering och inventarier m.m. beräknas öka kostnaderna med 12 000 kr.

4. Med anledning av hög personalomsättning har omfattningen av marinförvaltningens annonsering ökat.

5. Marinstabens snabbtelefonanläggning är enligt marinförvaltningen starkt försliten. Anläggningen har dessutom liten kapacitet. Kostnaderna för en ny anläggning beräknas till 120 000 kr.

6. För inköp av inventarier m.m. för nytillkommande personal beräknas 15 000 kr.

7. Av beloppet hänför sig 17 000 kr. till kostnader för anskaffning av ytterligare skriv- och räknemaskiner m.m. för marinstaben. — 5 000 kr. avses för nyanskaffning av utrustning till marinledningens lunchrestaurang. — 1 500 kr. beräknas för inventarier m.m. för kustartilleriinspektionens centrala truppregister.

8. Bevakningen har utökats för vissa av de lokaler i Stockholms luftvärnsregementes förutvarande etablissement som disponeras av marinförvaltningen. Kostnaderna härför beräknas till 7 000 kr.

9. Fönstertvättning sker för närvarande en gång per år. För ytterligare en fönstertvättning beräknas 4 000 kr. — För rengöring av marinförvaltningens samtliga telefoner beräknas kostnaderna till 7 000 kr.

Departementschefen

Marinförvaltningen har föreslagit, att förevarande anslag höjes med 180 000 kr. Jag har i huvudsak inte något att erinra mot ämbetsverkets beräkningar rörande medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår. Med hänsyn till belastningen under anslagsposterna till sjukvård och bränsle anser jag emellertid, att anslaget ytterligare bör uppräknas. För egen del föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 500 000 kr., vilket innebär en höjning med 210 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kr.

FLYGFÖRVALTNINGEN

[21] 16. **Flygförvaltningen: Avlöningar.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 33 500 000 kr.

Flygförvaltningen (skr. 15/8 o. 7/12 1962) har föreslagit, att ett stort antal tjänster skall tillkomma vid ämbetsverket från och med nästa budgetår. Vissa av de framförda förslagen erfordrar ytterligare överväganden. Jag är därför inte nu beredd att taga slutlig ställning till flygförvaltningens avlöningsanslag för nästa budgetår. Detta torde därför i statsverkspropositionen få upptagas med allenast ett beräknat belopp. Flygförvaltningen har beräknat medelsbehovet under nästa budgetår till 39 900 000 kr., vilket innebär en höjning med 6 400 000 kr. För egen del anser jag, att anslaget bör beräknas till 37 500 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Flygförvaltningen: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 beräkna ett förslagsanslag av 37 500 000 kr.

[22] 17. **Flygförvaltningen: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 485 000	1 664 378
1962/63	1 650 000	
1963/64 (förslag)	2 525 000	

Y r k a n d e

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 746 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Anståndstraktamenten	11 000	
2. Höjda löner	35 000	
3. Prishöjningar	26 000	
4. Intendenturbyrån och flygfältsbyrån utgår ur flygförvaltningens organisation		36 000
5. Nya lokaler	186 000	
6. Personalökning	85 000	
7. Snabbtelefonanläggning	350 000	
8. Pappersdestruktör	30 000	
9. Utrustning för flygledningens lunchrum	15 000	
10. Förvaringshjälpmedel	20 000	
11. Ökade telefonkostnader	30 000	
12. Ökad blankettförbrukning	9 000	
13. Engångskostnader för budgetåret 1962/63 bortfaller		15 000
	797 000	51 000
		+ 746 000

Motiv

1. Anslagsposten till reseersättningar — för innevarande budgetår uppförd med 64 000 kr. — bör med hänsyn till belastningen (cirka 90 000 kr.) uppräknas med 11 000 kr. Den höga belastningen hänför sig i första hand till kostnader för anståndstraktamenten och flyttningssersättningar m. m.

2. Av beloppet hänför sig 29 000 kr. till lönehöjning för städningsspersonalen och 6 000 kr. till höjda löner för vaktpersonalen.

3. Prishöjningarna mellan maj 1961 och maj 1962 har av flygförvaltningen i huvudsak beräknats till fyra procent. Av beloppet hänför sig 2 000 kr. till renhållningsmateriel, 6 000 kr. till skrivmaterialier, 10 000 kr. till annonsering och 8 000 kr. till möbler, skriv- och räknemaskiner m. m.

4. I samband med att försvarets intendenturverk inrättas (prop. 1962: 168) utgår intendenturbyrån ur flygförvaltningens organisation. Ärenden angående byggande och underhåll av flygfält m. m. skall vidare från och med nästa budgetår överföras från flygförvaltningen till fortifikationsförvaltningen (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 103 f). Även flygfältsbyrån utgår därför ur flygförvaltningens organisation och personalen överföres till fortifikationsförvaltningen. Medelsbehovet under förevarande anslag beräknas med hänsyn härtill nedgå med 36 000 kr.

5. Flygförvaltningen erhåller tillsammans med armétygförvaltningen inom kort nya lokaler vid Sandhamnsgatan i Stockholm. För kostnader för inredning m. m. av dessa lokaler har ett särskilt anslag, Inredning m. m. av vissa kontorslokaler, om 1 200 000 kr. anvisats för innevarande budgetår (jfr prop. 1962: 110, s. 130). Samtidigt lämnar flygförvaltningen vissa loka-

ler vid Framnäsbacken i Solna och inom kvarteret Garnisonen samt vid Fleminggatan i Stockholm. De ändrade lokaldispositionerna beräknas medföra kostnadsökningar under förevarande anslag med 186 000 kr. Av beloppet hänför sig 12 000 kr. till bränsle m. m., 64 000 kr. till renhållning och städning, 40 000 kr. till telefonabonnemang m. m. samt 70 000 kr. till bevakning.

6. Till följd av föreslagen personalökning beräknas kostnaderna under förevarande anslag öka med 85 000 kr. Beloppet avses för anskaffning av möbler m. m.

7. Flygledningens nuvarande snabbtelefonanläggning i ämbetsbyggnaden Tre Vapen är enligt flygförvaltningen starkt försliten och föråldrad. Den genomgripande omdisposition av lokalerna i Tre Vapen som blir nödvändig i anslutning till att vissa enheter utflyttar till Sandhamnsgatan kommer vidare enligt ämbetsverket att göra anläggningen obrukbar. Kostnaderna för en ny anläggning är beräknade till 350 000 kr.

8. Flygförvaltningen har för närvarande inte någon egen pappersdestruktör för förstöring av hemliga handlingar. Ur såväl sekretess- som expeditionssynpunkt anses detta otillfredsställande. Kostnaderna för en pappersdestruktör beräknas till 30 000 kr.

9. Diskmaskinen i flygledningens lunchrum har varit i bruk sedan 1943 och är enligt flygförvaltningen utsliten. Medel bör därför beräknas för en ny maskin.

10. Robotavdelningens ritningar förvaras för närvarande i konventionella ritningsskåp på olika ställen inom avdelningen. Genom anskaffning av en särskild anläggning skulle det bli möjligt att centralisera och rationalisera handhavandet av ritningarna samtidigt som tjänsteutrymmen friställes. Kostnaderna för en av flygförvaltningen angiven anläggning med utrymme även för de andra handlingar som arkiveras vid robotavdelningen beräknas till 20 000 kr.

11. Kostnaderna för samtalsavgifter beräknas öka med 30 000 kr.

12. I arbetsbesparande syfte har blanketter och blankettsystem använts i ökad utsträckning. Med hänsyn härtill beräknas medelsbehovet under förevarande anslag öka med 9 000 kr.

13. Engångskostnaderna för anskaffning av en snabbtelefonanläggning för robotavdelningens lokaler inom kvarteret Garnisonen har uppgått till omkring 15 000 kr.

Departementschefen

Flygförvaltningen har föreslagit, att förevarande anslag höjes med 746 000 kr. För egen del föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 2 525 000 kr., vilket innebär en höjning med 875 000 kr. Jag har i huvudsak inte något att erinra mot ämbetsverkets beräkningar rörande medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår. För personalökning an-

ser jag mig emellertid böra räkna med ett lägre belopp än flygförvaltningen utgått från. Däremot bör anslaget med hänsyn till belastningen under anslagsposterna till reseersättningar och till bränsle enligt min mening uppräknas med omkring 75 000 kr. Slutligen anser jag, att medel för vissa utgifter av expensnatur — för innevarande budgetår omkring 100 000 kr. — som för närvarande anvisas under anslaget till anskaffning av flygmateriel m. m. framdeles bör beräknas under förevarande anslag. Jag beaktar detta vid anslagsavvägningen. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vid fastställande av stat för anslaget taga slutlig ställning till hur detta bör fördelas på olika ändamål.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 525 000 kr.

[23] 18. **Flygförvaltningen: Datamaskiner m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	4 100 000	3 498 589	601 411
1962/63	3 600 000		
1963/64 (förslag)	3 600 000		

Reservationsmedelsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 icke till någon del bunden.

Ifrågavarande anslag är avsett för bestridande av kostnaderna för flygförvaltningens hålkorts- och databehandlingsmaskiner vid hålkortscentralen i Arboga. Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 600 000 kr. Förslaget motiveras med att behov föreligger av utökad skifttid och av ytterligare hålkort och blanketter m. m. samt med att den allmänna varuskatten höjts.

För egen del föreslår jag, att förevarande anslag för nästa budgetår med hänsyn till reservationsmedelsbehållningen — drygt 600 000 kr. — uppföres med oförändrat belopp, 3 600 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygförvaltningen: Datamaskiner m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 3 600 000 kr.

FÖRSVARETS FÖRVALTNINGS DIREKTION

[24] 19. **Försvarets förvaltningsdirektion: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	280 000	261 220
1962/63	290 000	
1963/64 (förslag)	325 000	

Yrkande

Försvarets förvaltningsdirektion (skr. 15/8 1962) hemställer, att anslaget höjes med 43 000 kr.

	Ökning
1. 1 amanuens — amanuens, byråsekreterare eller förste byråsekreterare högst Ae 21	2 772
2. 1962 års lönereglering	
a) generell lönehöjning	29 718
b) lönegradsuppflyttningar m. m.	6 432
3. Omräkning	
a) löneklassuppflyttningar	1 776
b) övrigt	2 302
	43 000

Motiv

1. Frågor om huvudförvaltningsprincipens tillämpning och om samarbetsdelegationernas verksamhet måste enligt förvaltningsdirektionen numera följas mera kontinuerligt än tidigare. Med hänsyn härtill bör ifrågasvarande tjänsteutbyte komma till stånd.

Departementschefen

Jag räknar inte med någon personalförändring vid förvaltningsdirektionens kansli.

Med hänsyn till generell lönehöjning och lönegradsuppflyttningar m. m. enligt 1962 års avtalsuppgörelse och till löneklassförändringar m. m. beräknas medelsbehovet öka med omkring 35 000 kr. Anslaget för nästa budgetår bör därför uppföras med (290 000 + 35 000 =) 325 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets förvaltningsdirektion, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	55 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	17 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	160 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	89 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 000

Summa kr. 325 000

b) till *Försvarets förvaltningsdirektion: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kr.

[25] 20. **Försvarets förvaltningsdirektion: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	20 000	13 836
1962/63	20 000	
1963/64 (förslag)	18 000	

Försvarets förvaltningsdirektion föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp, 20 000 kr. För egen del anser jag, att anslaget med hänsyn till belastningen bör sänkas med 2 000 kr. och alltså uppföras med 18 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Försvarets förvaltningsdirektion: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 18 000 kr.

C. Försvarskrafterna**FÖRSVARSTABEN****[26] 1. Försvarsstaben: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	8 651 000	8 770 825
1962/63	8 521 000	
1963/64 (förslag)	9 465 000	

Yrkande

Överbefälhavaren hemställer, att anslaget, i den del varom här är fråga, höjes med 841 000 kr.

Ökning

1. Nya tjänster

a) 1 regementsofficer Bo 1, Ao 27 eller Ao 25 (försvarsattaché i Warszawa)	—
b) 1 kapten Ar 21 (biträdande försvarsattaché i Bonn)	28 260
c) 1 regementsofficer Ao 25	34 740
d) 1 kanslibiträde Ae 7	13 716
e) 2 biträden för skriv- och kontorsgöromål	21 192

2. Löneregleringar

a) 4 pensionerade officerare A: 24—A: 28	10 512
b) 1 förste byråsekreterare Ae 21—Ae 23	3 060
c) 1 amanuens Ag 17/19 — byråsekreterare Ae 21	5 268
d) 1 materialförvaltare Ao 12 — förvaltare Ao 15	2 976
e) 1 kansliskrivare Ao 11 — kontorsskrivare Ao 13	1 812
f) 1 tekniker Ae 9—Ae 13	3 492
g) 1 kontorist Ao 9 — kansliskrivare Ao 11	1 680
h) 1 förste vaktmästare Ae 9 — vaktföreståndare Ae 11	1 680
i) 2 portvakter Ae 8 — vaktmän Ae 9	1 560
j) 1 portvakt Ag 8 — vaktman Ae 9	780
k) 1 vaktmästare Ae 7 — förste vaktmästare Ae 9	1 488
l) 1 kanslibiträde Ao 7 — kontorist Ae 9	1 488
m) 1 kanslibiträde Ae 7 — tekniker Ae 9	1 488

3. Attachéförmåner 13 390

4. 1962 års lönereglering 657 220

5. Omräkning

a) löneklassuppflyttningar	26 700
b) folkpensionsavgifter	8 000
c) avrundning	498

 841 000

Motiv

1. a) Överbefälhavaren föreslår viss omorganisation av försvarsattachéorganisationen så att en attaché med sex månaders årlig tjänstgöring i Moskva, tillika ackrediterad i Warszawa och/eller Prag, utbytes mot en i Warszawa stationerad helårstjänstgörande attaché, tillika ackrediterad i Moskva och Prag.

Beträffande motiven för förslagen under a) och b) torde få hänvisas till de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

c) Överbefälhavaren hemställer, att en befattning för regementsofficer i Ao 25, avsedd för arbetsuppgifter sammanhängande med frågor rörande automatisk databehandling, inrättas vid försvarsstabens allmänna avdelning.

d) Överbefälhavaren upprepar en hemställan om inrättande av en tjänst för kanslibiträde i Ae 7, avsedd för sekreterarbete inom operationsledningen (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 103).

e) Den ena skrivbiträdets tjänsten avses för attachéavdelningen, vars personalläge i detta avseende överbefälhavaren finner otillfredsställande. Den andra skrivbiträdets tjänsten avses för befästningsinspektionen och motiveras med den ökade arbetsbelastningen. Sistnämnda tjänst upptogs i anslagsäskandena även för innevarande budgetår.

2. a) Överbefälhavaren framhåller svårigheten att återbesätta befattningarna för expeditionsofficerare vid försvarsstaben och anför, att med befattningarna förenat ansvar och arbetsbelastning inte står i rimlig proportion till nuvarande löneförmåner. Under hänvisning härtill föreslår överbefälhavaren, att löneställningen höjes för de expeditionsofficerare som är placerade inom operationsledningen, sektion I, underrättelseavdelningen och sektion IV.

b) Tjänsten är placerad vid underrättelseavdelningen.

c) Tjänsten avses för attachéavdelningens inrikesdetalj.

d) Tjänsten är placerad vid det för försvars- och arméstaberna gemensamma intendentur- och tygmaterielförrådet.

e) Ifrågavarande tjänst är avsedd för överbefälhavarens sekreterare.

f) Med hänsyn till att arbetsuppgifterna avsevärt ökats i synnerhet vad beträffar FN-verksamheten anses denna tjänst vid press- och filmavdelningen böra uppflyttas till Ae 13. Förslag om uppflyttning av denna tjänst har tidigare framförts (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 103).

g) Kontoristen är placerad på kassaavdelningens avlöningsdetalj.

h)—j) Samtliga tjänster avser bevakningspersonal vid försvarsstaben.

k) Överbefälhavaren hemställer, att uppflyttning sker av befattning som vaktmästare vid försvarsstabens chefsexpedition.

l) Innehavaren av denna tjänst är bl. a. sekreterare hos chefen för attachéavdelningen.

m) Tjänsteinnehavaren är fototekniskt biträde vid försvarsstabens inrikesavdelning.

Yttrande

Yttrande över överbefälhavarens medelsäskanden har avgivits av *försvarets civilförvaltning*. Yttrandet redovisas här punktvis i anslutning till indelningen i det föregående under anslaget.

1. c) Civilförvaltningen ifrågasätter om det inte kan anstå med ett ställningstagande till denna personalfråga till dess ståndpunkt tagits till de samordningsproblem som aktualiserats bl. a. i samband med det av kommittén för maskinell databehandling avgivna betänkandet (SOU 1962: 32).

2. a) Civilförvaltningen är icke beredd tillstyrka förslaget. Ämbetsverket hänvisar till att frågan om försvarsgrensstabernas organisation och personalbehov för närvarande är föremål för särskild utredning.

d) Civilförvaltningen föreslår, att materialförvaltartjänsten omvandlas till tjänst för förrådsmästare i 13 lönegraden.

e) Civilförvaltningen tillstyrker den föreslagna höjningen.

f) Civilförvaltningen har tidigare avstyrkt förslag om höjning av ifrågasatt tjänst. På grund av vad numera anförts samt vad som vid besök på försvarsstaben framkommit om arbetsuppgifternas kvalitet och den betydande ökningen av verksamheten tillstyrker civilförvaltningen förslaget men ifrågasätter om inte assistent vore en mera adekvat benämning på tjänsten.

g) Frågan om förbättrad löneställning för kontoristen på kassaavdelningens lönedetalj synes enligt civilförvaltningen vara av natur att böra prövas i annan ordning.

h)—j) De äskade höjningarna av tjänsterna för bevakningspersonal biträdes av civilförvaltningen, som erinrar om att tjänsterna för vaktmän från och med den 1 juli 1962 uppflyttats till 9 lönegraden. Chefen för vaktmännen bör enligt civilförvaltningen ha visst försteg i lönehänseende varför civilförvaltningen inte har något att erinra mot att för honom inrättas en tjänst som förste vaktmästare i 11 lönegraden.

Departementschefen

Försvarsattachéorganisationen i Moskva omfattar en ständigt tjänstgörande arméattaché samt en marin- och en flygattaché, vardera tjänstgörande sex månader om året. Samtliga försvarsattachéer är tillika ackrediterade i Warszawa; armé- och flygattachéerna dessutom också i Prag. Överbefälhavaren har föreslagit, att en försvarsattachébeställning skall avses för en i Warszawa stationerad försvarsattaché, tillika ackrediterad i Moskva och Prag; samtidigt bör antalet för Moskva avsedda attachébeställningar minskas till två. Den tid försvarsattachéer sammanlagt tjänstgör i Moskva bör emellertid icke minska. Båda attachéerna där bör därför

tjänstgöra i princip hela året. De i Moskva tjänstgörande attachéerna bör tillika vara ackrediterade i Warszawa och i förekommande fall i Prag. Jag kan tillstyrka en ändring av organisationen i överensstämmelse med vad sålunda föreslagits. Vid bifall härtill bör ortstillägget för vardera i Moskva tjänstgörande attaché utgå med 11 000 kr.; ortstillägget för försvarsattaché i Warszawa bör vara 11 000 kr.

Jag tillstyrker, att en kanslibiträdestjänst i Ae 7 inrättas för sekreterararbete inom operationsledningen. Övriga förslag till inrättande av nya tjänster kan jag inte biträda.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet tidigare denna dag anfört vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för utbyte av en tjänst för materialförvaltare i Ao 12 mot en förrådsmästartjänst i Ae 13, en tjänst för tekniker i Ae 9 mot en kansli-skrivartjänst i Ae 11, en tjänst för förste vaktmästare i Ae 9 mot en vaktförmantjänst i Ae 10, två tjänster för portvakt i Ae 8 och en tjänst för portvakt i Ag 8 mot tre vaktmannatjänster i Ae 9, en tjänst för vaktmästare i Ae 7 mot en teknikertjänst i Ae 9 samt en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 mot en tjänst för fotograf i Ae 9. Övriga förslag till löneregleringar kan jag inte biträda.

I anslutning till att försvarsstabens krigshistoriska avdelning indragits från och med innevarande budgetår och verksamheten överförs till militärhögskolan bör vidare tjänster för en arkivarie i Ae 21 och ett kontorsbiträde i Ao 5 utgå ur försvarsstabens personalförteckning.

I det föregående angivna åtgärder innebär ökade utgifter under anslaget med 18 800 kr. Medelsbehovet ökar därjämte till följd av 1962 års löne-reglering, löneklassförändringar m. m. Jag beräknar det ökade medelsbehovet för försvarsstabens avlöningar i den del varom här är fråga till 765 000 kr. Avlöningsstatens summa kommer alltså att uppgå till $(7\,470\,000 + 765\,000 =) 8\,235\,000$ kr.

Kostnaderna för viss verksamhet vid försvarsstaben har för budgetåret 1962/63 beräknats till 1 051 000 kr., såvitt avser under förevarande anslag redovisade kostnader. På sätt framgår av en inom försvarsdepartementet upprättad promemoria, som kommer att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott, beräknar jag motsvarande kostnader för budgetåret 1963/64 till 1 230 000 kr., vilket innebär en ökning med 179 000 kr.

Förevarande anslag bör alltså uppföras med $(8\,235\,000 + 1\,230\,000 =) 9\,465\,000$ kr. Anslagsökningen utgör 944 000 kr.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarsstaben som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsstaben, med

undantag av viss verksamhet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 325 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	310 600
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	107 000
4. Ersättningar till särskilt tillkallade sakkunniga	50 000
5. Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer:	
a) Ortstillägg	303 000
b) Prisutjämningsstillägg, <i>förslagsvis</i>	283 400
c) Särskilda förmåner i övrigt, <i>förslagsvis</i>	199 000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 403 500
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 159 000
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	94 500
Summa kr.	8 235 000

c) till *Försvarsstaben*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 9 465 000 kr.

[27] 2. Försvarsstaben: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 801 000	1 883 457
1962/63	1 870 000	
1963/64 (förslag)	2 077 000	

Yrkande

Överbefälhavaren hemställer, att anslaget, i den del varom här är fråga, höjes med 58 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Ökad reseverksamhet	20 000	
2. Engångsutgift budgetåret 1962/63		16 000
3. Prishöjningar m. m.	32 000	
4. Teleprinterförbindelse med TT	12 000	
5. Kartkostnader	10 000	
	74 000	16 000
	+ 58 000	

Motiv

1. Delposten Övriga reseersättningar föreslås höjd med 20 000 kr., då erfarenheter från budgetåret 1961/62 visar, att arbetet främst när det gäller mobiliseringsplanläggningen och kontakten med regionala staber m. fl. kräver ökat antal resor.

3. Av ökningen avser 9 000 kr. ökade kostnader för städning till följd av höjda städlöner, 17 000 kr. ökad förbrukning av skrivmateriel m. m., 4 000 kr. ökade telefonkostnader samt 2 000 kr. höjda kostnader för anskaffning av inventarier, främst möbler.

4. Medel har för tiden den 1 januari—den 30 juni 1962 anvisats för utlandsnyheter via en teleprinterförbindelse med Tidningarnas Telegrambyrå. Överbefälhavaren hemställer, att medel anvisas för detta ändamål även för budgetåret 1963/64.

5. Överbefälhavaren hemställer, att 10 000 kr. beräknas under anslaget för inköp av kartor för fredsbruk. Hittills har dessa kostnader bestritts från det under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget Anskaffning av krigskartor.

Yttrande

Försvarets civilförvaltning har inte något att erinra mot den föreslagna höjningen av anslagsposten till reseersättningar. Civilförvaltningen beräknar, att merkostnader på 5 000 kr. kan uppkomma enbart till följd av taxehöjningar. Vidare anser civilförvaltningen, att de av överbefälhavaren beräknade höjningarna för kostnader för städning och skrivmaterialier m. m. kan minskas med 8 000 kr.

Departementschefen

Genom beslut den 28 juni 1962 har Kungl. Maj:t från och med den 1 juli 1962 fastställt riktlinjer för reglering av telefonkostnader för bl. a. utomlands stationerade försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer. Ifrågavarande kostnader skall enligt beslutet bestridas från förevarande anslag. Jag beräknar för ändamålet ett belopp av 7 000 kr.

Jag beräknar en ökning under anslaget för resekostnader med 25 000 kr., varav 5 000 kr. för höjda järnvägstaxor. För prishöjningar m. m. beräknar jag 38 000 kr., varav 15 000 kr. för höjda städlöner. Överbefälhavarens förslag om höjning av anslaget med sammanlagt 22 000 kr. för teleprinterförbindelse och kartkostnader kan jag biträda. Under beaktande jämväl av att en engångsanvisning av 16 000 kr. bortfaller för nästa budgetår föreslår jag att anslaget höjes med $(7\,000 + 25\,000 + 38\,000 + 22\,000 - 16\,000 =)$ 76 000 kr. Anslaget bör således i den del varom här är fråga uppföras med $(973\,000 + 76\,000 =)$ 1 049 000 kr.

Kostnaderna för viss verksamhet vid försvarsstaben har för budgetåret

1962/63 beräknats till 897 000 kr. såvitt avser under förevarande anslag redovisade kostnader. På sätt framgår av den under föregående anslag angivna promemorian beräknar jag motsvarande kostnader för budgetåret 1963/64 till 1 028 000 kr., innebärande en ökning med 131 000 kr. Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget beräknar jag således till (1 049 000 + 1 028 000 =) 2 077 000 kr., vilket innebär en höjning med 207 000 kr.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 077 000 kr.

[28] 3. Försvarsstaben: Övningar

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	42 000	23 918	34 166
1962/63	44 000		
1963/64 (förslag)	44 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet obunden.

Från anslaget bestrides kostnaderna för anordnande av fältövningar eller (och) utbildningskurser för försvarsstabens personal samt personal, som genom stabens försorg krigsplaceras i särskilda befattningar, för vilka specialutbildning erfordras.

I enlighet med överbefälhavarens förslag, som tillstyrkts av försvarets civilförvaltning, bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben: Övningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 44 000 kr.

[29] 4. Försvarsstaben: Vissa bostadskostnadsersättningar

	Anslag
1962/63	290 000
1963/64 (förslag)	350 000

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Försvarets civilförvaltning tillstyrker förslaget.

Byggnadsstyrelsen (skr. 12/10 1962) beräknar hyresutgifter m. m. för bostäder åt försvarsattachéer till 350 000 kr. För i samband med skiften på attachéposter uppkommande merkostnader beräknar styrelsen 20 000 kr.

Vidare anser byggnadsstyrelsen, att 40 000 kr. bör reserveras för sådana reparations- och underhållsarbeten m. m. vilka hyresgästen enligt ortens praxis har att bekosta samt att 20 000 kr. bör avsättas för utrustning och istandsättning för i samband med personalbyte nyförhyrda lägenheter. Sammanlagt erfordras således enligt byggnadsstyrelsen en medelsanvisning av 430 000 kr.

För egen del beräknar jag hyresutgifterna m. m. för bostäder åt försvarsattachéer till ca 300 000 kr. Därutöver erfordras medel för bostadskostnader för den av mig i det föregående tillstyrkta försvarsattachén i Warszawa. Jag beräknar för ändamålet ett belopp av 35 000 kr. Därjämte bör anslaget uppräknas för reparations- och underhållskostnader m. m. I avvaktan på ytterligare erfarenheter rörande medelsåtgången för sådana ändamål beräknar jag endast 15 000 kr. för dessa ändamål. Anslaget bör således uppföras med 350 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben: Vissa bostadskostnadsersättningar*
för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kr.

ARMÉN**AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL****[30] 5. Armén: Avlöningar till aktiv personal m.fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	278 500 000	276 746 480
1962/63	270 000 000	
1963/64 (beräknat belopp)	320 000 000	

Chefen för armén (skr. 14/8 1962) har framlagt vissa förslag till personalförändringar vid armén berörande förevarande anslag. Med hänsyn till dessa förslag och med beaktande av automatiska kostnadsförändringar har chefen för armén föreslagit, att anslaget skall uppföras med 316 545 000 kr. Vissa av de framställda förslagen erfordrar ytterligare överväganden. Jag är därför icke nu beredd att taga slutlig ställning till arméns allmänna avlöningsanslag. Detta torde därför i statsverkspropositionen få upptagas med allenast beräknat belopp. Jag föreslår, att anslaget beräknas till 320 000 000 kr. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1963/64 beräkna ett förslagsanslag av 320 000 000 kr.

[31] 6. Armén: Avlöningar till personal å reservstat

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 500 000	1 301 297
1962/63	1 500 000	
1963/64 (förslag)	1 400 000	

Chefen för armén hemställer, att anslaget upptages med oförändrat belopp, 1 500 000 kr. För egen del föreslår jag med hänsyn till belastningen under budgetåret 1961/62, att anslaget uppföres med 1 400 000 kr., innebärande en anslagsminskning om 100 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kr.

[32] 7. **Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	6 500 000	9 081 718
1962/63	8 500 000	
1963/64 (förslag)	11 700 000	

Chefen för armén hemställer, att anslaget höjes med 3 370 000 kr. Av den föreslagna höjningen hänför sig ett belopp av 1 015 000 kr. till automatiska kostnadsökningar, nämligen 860 000 kr. för generell lönehöjning och lönegradsuppflyttningar med anledning av 1962 års avtalsuppgörelse och 155 000 kr. för höjda premiebelopp. Av höjningen i övrigt motiveras 1 748 000 kr. med ökat antal tjänstgöringsdagar. För premier beräknas slutligen medelsbehovet öka med 607 000 kr. Beräkningen grundar sig på det exakta antalet premieberättigade.

För egen del föreslår jag, att anslagshöjningen begränsas till 3 200 000 kr. Anslaget bör således uppföras med $(8\,500\,000 + 3\,200\,000 =) 11\,700\,000$ kr.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 11 700 000 kr.

[33] 8. **Armén: Rekryteringskostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	85 000	72 925
1962/63	102 000	
1963/64 (förslag)	250 000	

Från försvarsgrenarnas anslag till rekryteringskostnader bestrides i huvudsak kostnader för upplysningsverksamhet för officersrekrytering och för rekrytering av civilmilitär teknisk personal samt vissa kostnader för rekryteringspersonals resor i rekryteringsärenden ävensom andra dylika av rekryteringen föranledda kostnader. Kostnader för tryckning av upplysningsbroschyrer m. m. för officersrekryteringen bestrides från förslagsanslaget Publikations- och blankettryck. Från reservationsanslaget Underbefälsrekrytering bestrides kostnaderna för annonsering och annan upplysningsverksamhet för underbefälsrekryteringen — inklusive kostnader för tryckning av underbefälsbroschyrer. Förslag till medelsäskanden rörande försvarsgrenarnas rekryteringsanslag framlägges av försvarsgrenscheferna medan anslagen Underbefälsrekrytering och Publikations- och blankettryck äskas av försvarets civilförvaltning.

Chefen för armén hemställer, att anslaget uppföres som reservationsanslag och höjes med 42 000 kr.

Som skäl för att uppföra anslaget som reservationsanslag anför chefen för armén, att svårigheterna att från tid till annan tillgodose skiftande behov av upplysningsverksamhet till viss del beror på anslagets karaktär av förslagsanslag, som icke må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande. Behov av att överskrida anslaget kan nämligen, med nuvarande verksamhetsfördelning, icke konstateras förrän inemot budgetårets slut. Ett reservationsanslag innebär däremot enligt chefen för armén större möjligheter att anpassa upplysningsverksamheten efter de konjunkturbetonade växlingarna mellan å ena sidan militärt och civilt arbetskraftsbehov och å andra sidan nyanställningsbehovet inom olika befälskategorier.

Av den föreslagna uppräknings av anslaget med 42 000 kr. avses 40 000 kr. för utbildning av omkring 200 yrkesvägledare och yrkesvalslärare i fråga om anställningsförhållandena vid krigsmakten och 2 000 kr. för intensifierad upplysningsverksamhet för officersrekrytering.

Med hänsyn till de olikheter som föreligger i fråga om det formella förfaringssättet vid tilldelning av medel för skilda rekryteringsändamål m. m. hemställer *försvarets civilförvaltning* vid framläggande av förslag till medelsanvisning för underbefälsrekrytering för nästa budgetår, efter samråd med försvarsgrenscheferna, att anslaget Underbefälsrekrytering skall utgå ur riksstaten och att medel för ifrågavarande ändamål i stället skall anvisas under respektive försvarsgrens anslag till rekryteringskostnader. Vidare bör enligt civilförvaltningen de medel för tryckning av rekryteringsbroschyrer m. m. som för närvarande anvisas under anslaget till publikations- och blankettryck jämväl överföras till rekryteringsanslagen. Som skäl för ifrågavarande förslag anför civilförvaltningen, att nuvarande ordning icke är ägnad att främja en rationell handläggning av hithörande ärenden.

Anslaget Underbefälsrekrytering är för innevarande budgetår uppfört med 140 000 kr. För ändamålet beräknar civilförvaltningen för nästa budgetår medelsbehovet till 195 000 kr. Ökningen hänför sig med omkring 19 000 kr. till prishöjningar och med cirka 20 000 kr. till ökat behov av broschyrer. Med hänsyn till att rekrytering av musikelever återupptagits erfordras vidare omkring 13 000 kr. Civilförvaltningen föreslår, att arméns anslag Rekryteringskostnader tillföres 65 000 kr., marinens motsvarande anslag 77 000 kr. och flygvapnets 53 000 kr.

För bestridande av tryckningskostnader för framställning av broschyrer m. m. för annan rekrytering än underbefälsrekrytering föreslår civilförvaltningen, att arméns rekryteringsanslag uppräknas med 45 000 kr., marinens rekryteringsanslag med 70 000 kr. och flygvapnets rekryteringsanslag med 45 000 kr. Samtidigt kan anslaget Publikations- och blankettryck minskas med 160 000 kr.

Slutligen har civilförvaltningen inte något att erinra mot att försvarsgrenarnas rekryteringsanslag framdeles uppföres såsom reservationsanslag.

Departementschefen

Som framgår av det föregående föreligger för närvarande stora olikheter i det formella förfaringssättet i fråga om tilldelning av medel för skilda rekryteringsändamål. Försvarets civilförvaltning har därför föreslagit, att anslaget Underbefälsrekrytering, som innevarande budgetår är uppfört med 140 000 kr., skall utgå ur riksstaten och att medel för underbefälsrekryteringen framdeles skall anvisas under försvarsgrenarnas anslag till rekryteringskostnader. För egen del har jag inte något att erinra mot förslaget och jag tillstyrker i enlighet med civilförvaltningens beräkningar, att förevarande anslag härvid uppräknas med 65 000 kr.

Jag biträder vidare civilförvaltningens förslag att även medel för bestridande av kostnader för framställning av broschyrer för officersrekrytering m. m. framdeles skall bestridas från försvarsgrenarnas rekryteringsanslag. Till följd härav bör från anslaget till publikations- och blankettryck överföras 45 000 kr. till förevarande anslag.

Med anledning av chefens för armén anslagsäskande för nästa budgetår beräknar jag vidare under anslaget 38 000 kr. för intensifierad officersrekrytering och för orientering av yrkesvägledare och yrkesvals lärare. Sammanlagt bör anslaget alltså uppföras med $(102\,000 + 65\,000 + 45\,000 + 38\,000 =)$ 250 000 kr. Det ankommer på Kungl. Maj:t att i vanlig ordning meddela dispositionsföreskrifter för anslaget.

Jag tillstyrker det framförda förslaget, att försvarsgrenarnas anslag till rekryteringskostnader framdeles uppföres som reservationsanslag.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kr.

34] 9. Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	14 000 000	15 458 724
1962/63	18 000 000	
1963/64 (förslag)	20 000 000	

Yrkande

Chefen för armén hemställer att anslaget höjes med 1 370 000 kr.

	Ökning
1. Ökat behov av arbetskraft	283 000
2. 1962 års lönereglering	1 087 000
	1 370 000

Motiv

1. Chefen för armén har framlagt förslag till ändrad organisation av stabs- och förvaltningstjänsten m. m. i fred vid P 1, P 2, fo 43 och fo 67 samt förslag till provisorisk organisation av stabs- och förvaltningstjänsten vid arméns helikopterskola. Enligt dessa förslag nedgår antalet arbetare med sammanlagt sex. Intill dess ändrad organisation av stabs- och förvaltningstjänsten m. m. i fred vid S 2 fastställts erfordras emellertid förstärkning med sex arbetare vid detta regemente.

Härjämte räknar chefen för armén med att antalet förrådsarbetare behöver öka med 22 i förhållande till innevarande budgetår. Med hänsyn till krigsorganisatoriska förändringar och repetitionsövningar beräknas behovet av arbetare stiga med 17 man. I samband med att Lv 4 kommer att tillföras luftvärnsrobotmateriel erfordras ytterligare tre förrådsarbetare. Slutligen beräknas en ökning med två förrådsarbetare erforderlig vid I 14.

Chefen för armén anmäler, att fortifikationsförvaltningen i fråga om personal i eldningstjänst anfört, att det visat sig vara svårt att sköta eldningstjänsten på ett fullgott sätt med kollektivavtalsanställd personal. Då personalen inte kan erbjudas anställning året om föreligger nämligen svårigheter att förvärva duglig arbetskraft. Fortifikationsförvaltningen har därför föreslagit, att medel skall ställas till förfogande för anställande av eldare i Ag 7. Försvarets civilförvaltning har med anledning av fortifikationsförvaltningens förslag meddelat chefen för armén, att ämbetsverket inte har något att erinra mot att säsonganställd eldarpersonal erhåller Ag-anställning i stället för kollektivavtalsanställning. Civilförvaltningen föreslår, att avlöningskostnaderna för ifrågavarande personal skall upptagas under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal under respektive försvarsgrens allmänna avlöningsanslag. Samtidigt härmed kan försvarsgrenarnas anslag till avlöningar till arbetarpersonal minskas med kostnaderna för avlöning till den för närvarande kollektivavtalsanställda personalen. — Chefen för armén har inte något att erinra mot den föreslagna anslagsöverföringen.

Departementschefen

Med anledning av försvarets civilförvaltnings och fortifikationsförvaltningens förslag att den för närvarande kollektivavtalsanställda personal som är avsedd för eldningstjänst skall erhålla tjänstemannaanställning föreslår jag, att huvuddelen av ifrågavarande personal erhåller sådan an-

ställning. Avlöningskostnaderna för den personal som anställs som tjänstemän bör härvid överföras till försvarsgrenarnas allmänna avlöningsanslag från försvarsgrenarnas anslag till avlöningar till arbetarpersonal. För arméns del föreslår jag, att sammanlagt 55 arbetare i eldningstjänst erhåller anställning i Ag 7. Med hänsyn härtill bör förevarande anslag nedräknas med omkring 800 000 kr.

Jag föreslår, att förevarande anslag för nästa budgetår höjes med 2 000 000 kr. Vid anslagsavvägningen räknar jag härvid med att medelsbehovet ökar med omkring 2 500 000 kr. till följd av 1962 års avtalsuppgörelse. Beredningen av aktuella organisationsförslag är icke avslutad. Det torde emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om de jämkningar i antalet arbetare som kan föranledas härav. Mot arméchefens beräkning av behovet av personal för krigsorganisatoriska förändringar har jag icke funnit anledning till erinran. I enlighet med det anförda anser jag mig vid anslagsberäkningen kunna utgå från det av chefen för armén anmälda behovet av ytterligare arbetskraft. Jag beräknar för ändamålet omkring 300 000 kr.

Anslaget bör alltså uppföras med (18 000 000 — 800 000 + 2 500 000 + 300 000 =) 20 000 000 kr.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 000 kr.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA

[35] 10. *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga*

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 57 550 000 kr. Under hänvisning till vad jag anført under punkten 1. i det föregående får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1963/64 beräkna ett förslagsanslag av 93 700 000 kr.

SJUKVÅRD M.M.

[36] 11. *Armén: Sjukvård m.m.*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	3 300 000	3 837 690
1962/63	3 500 000	
1963/64 (förslag)	3 935 000	

Y r k a n d e

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 530 000 kr.

	Ökning
1. Ökat antal tjänstgöringsdagar	56 000
2. Överföring av vissa kostnader från annat anslag	70 000
3. Hälsoaffischer	3 000
4. Belastningen m. m.	400 000
5. Avrundning	1 000
	530 000

M o t i v

1. Antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga beräknas under nästa budgetår öka med 265 000 i förhållande till det beräknade antalet tjänstgöringsdagar för budgetåret 1962/63. Kostnaderna för sjukvård beräknas till 21 öre per tjänstgöringsdag, varför en kostnadsökning uppkommer med i runt tal ($265\,000 \times 0,21 =$) 56 000 kr.

2. För närvarande bestrides kostnaderna för utrotning av ohyra, råttor m. m. från försvarsgrenarnas anslag till bränsle m. m. till den del kostnaderna avser resor, traktamenten och desinfektionsmedel. Sjukvårdsstyrelsen föreslår, att kostnaderna härför framdeles skall bestridas från sjukvårdsanslag. Kostnaderna uppgick under budgetåret 1960/61 till omkring 68 000 kr., varav huvuddelen eller omkring 64 000 kr. hänför sig till armén. Med hänsyn härtill föreslås, att samtliga ifrågavarande utgifter skall bestridas från arméns anslag till sjukvård. Sjukvårdsstyrelsen beräknar medelsbehovet för nästa budgetår till i runt tal 70 000 kr.

3. Behov föreligger av särskilda affischer för främjande av hälsovården inom krigsmakten. Affischerna bör utformas med beaktande av krigsmaktens speciella förhållanden. Kostnaderna beräknas till 3 000 kr.

4. Anslaget anses böra uppräknas med 400 000 kr. med hänsyn dels till belastningen under budgetåret 1961/62, dels ock till höjningen av ersättningen för läkarvård som meddelas av tjänsteläkare. Från och med den 1 januari 1962 utgår nämligen ersättning till tjänsteläkare för läkarvård åt civil personal enligt provinsialläkartaxan den 15 december 1961. Denna taxa ansluter sig till sjukkassetaxan och innebär en höjning med cirka 50 procent av den tidigare för tjänsteläkare gällande taxan.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört i riksstaten under benämningen Armén: Sjukvård. Från anslaget (liksom från marinsens och flygvapnets motsvarande anslag) bestrides emellertid vissa kostnader som icke är att hänföra till sjukvård, exempelvis kostnader för begravningshjälp. Vidare utgår kostnader för undersökningar av vattentäk-

ter, misstänkta såsom smittokällor, från anslaget. Sjukvårdsstyrelsen föreslår därför, att förevarande anslag i fortsättningen benämnes Armén: Sjukvård m. m. Motsvarande ändring av anslagsbenämningen bör enligt styrelsen ske beträffande marinens och flygvapnets anslag till sjukvård.

Departementschefen

Då förevarande anslag belastas med vissa kostnader som inte är att hänföra till sjukvård föreslår jag i likhet med sjukvårdsstyrelsen, att anslaget benämnes Armén: Sjukvård m. m.

För närvarande bestrides kostnaderna för utrotning av ohyra, råttor m. m. från försvarsgrenarnas anslag till bränsle till den del kostnaderna avser resor, traktamenten och desinfektionsmedel. Huvuddelen av kostnaderna hänför sig till armén. Sjukvårdsstyrelsen beräknar medelsbehovet för nästa budgetår till 70 000 kr. Som framgår av det föregående föreslår sjukvårdsstyrelsen, att ifrågavarande kostnader framdeles skall bestridas från förevarande anslag. För egen del anser jag det emellertid inte lämpligt att medel för angivet ändamål anvisas under anslag till sjukvård. Med hänsyn till att kostnaderna ej heller bör bestridas från bränsleanslagen föreslår jag, att medel för ändamålet anvisas under ett särskilt förslagsanslag, Vissa hälsovårdsåtgärder m. m. Under detta bör även beräknas medel för hälsovårdsaffischer, undersökningar av vattentäkter m. m. Anslaget bör enligt min mening uppföras med 80 000 kr. Jag återkommer med hemställan härom i det följande.

Jag föreslår, att arméns sjukvårdsanslag för nästa budgetår uppföres med 3 935 000 kr., vilket innebär en höjning med 435 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 3 935 000 kr.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

[37] 12. Armén: Reseersättningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	10 420 000	10 399 024
1962/63	10 800 000	
1963/64 (förslag)	11 500 000	

Y r k a n d e

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 700 000 kr.

	Ökning
1. Taxehöjningar	300 000
2. Ökad verksamhet	50 000
3. Belastningen	350 000
	700 000

Motiv

1. De höjda järnvägstaxorna från och med den 1 juni 1962 beräknas medföra en kostnadshöjning om cirka nio procent på den del av anslaget som hänför sig till kostnader för järnvägstransporter.

2. Verksamheten vid skolor och förband bedömes bli av i stort sett samma omfattning som under budgetåret 1962/63 med undantag för pansartruppskolan, där verksamheten ökar. Chefen för armén har föreslagit en ökning av anslaget med 50 000 kr. Civilförvaltningen biträder förslaget.

3. Kostnaderna för militära tjänstebiljetter för resa med järnväg har under budgetåret 1961/62 endast belastat anslaget för en tid omfattande elva månader. Detta beror på att under budgetåret tiderna för betalning och bokföring av militära tjänsteresor på järnväg omlagts. Anslaget har alltså under budgetåret 1961/62 belastats med för lågt belopp i förhållande till vad som skulle ha varit normalt. Då belastningen det oaktat i stort sett överensstämmer med anslagsbeloppet, föreslår civilförvaltningen, att anslaget uppräknas med angivet belopp.

Departementschefen

Jag biträder försvarets civilförvaltnings förslag, att anslaget höjes med 700 000 kr. till $(10\,800\,000 + 700\,000 =)$ 11 500 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 11 500 000 kr.

EXPENSER M. M.

[38] 13. Armén: Bränsle m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	18 600 000	19 174 262
1962/63	19 400 000	
1963/64 (förslag)	16 200 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 2 000 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Ökad förbrukning av elektricitet och vatten m. m.	775 000	
2. Ökade kostnader för renhållning	726 500	
3. Energiskatt	94 500	
4. Bad m. m.	25 000	
5. Medel för militära intressenter i uppehållsplatser	400 000	
6. Avrundning		21 000
	2 021 000	21 000
	+ 2 000 000	

Motiv

1. Ökningen hänför sig till nytecknade el- och vattenkontrakt med höjda taxor och till ökat antal tjänstgöringsdagar. Vidare beräknas förbrukningen öka på grund av nytillkomna anläggningar med effektkrävande elutrustning.

2. Kostnaderna för renhållning beräknas för budgetåret 1963/64 uppgå till sammanlagt 4 510 000 kr., vilket innebär en höjning med 726 500 kr. Kostnadsberäkningarna utgår från 16 400 000 tjänstgöringsdagar och en kostnad per tjänstgöringsdag av 27,5 öre. Av kostnadsökningen hänför sig 70 500 kr. till ökat antal tjänstgöringsdagar och 656 000 kr. till höjda städ-löner och prishöjningar.

3. Medelsbehovet för energiskatt beräknas till 1 650 000 kr., varav 1 050 000 kr. hänför sig till bränsle och 600 000 kr. till elektrisk energi. Den på bränslet fallande energiskatten har på grund av ändrad sortiments-fördelning ökat med 22 500 kr. Till följd av ökad förbrukning av elektrisk energi beräknas skatten stiga med 72 000 kr.

4. Kostnadsökningen hänför sig till löne- och prisstegringar.

5. I förenklande syfte föreslås, att medel för militära intressenter i vissa gemensamma uppehållsplatser framdeles skall beräknas under förevarande anslag. Arméintendenturförvaltningen räknar för ändamålet med 400 000 kr. Ärendet är av den natur, att närmare redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar torde få inhämtas av de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Från försvarsgrenarnas anslag till bränsle m. m. bestrides för närvarande kostnader för bränsle, elektrisk energi och belysningsmedel, vatten, inre och yttre renhållning samt renhållningsmateriel m. m. Från arméns bränsleanslag bestrides även kostnader för utrotning av skadedjur. Bränsleanslagen förvaltas för närvarande av arméintendenturförvaltningen, marinförvaltningen respektive flygförvaltningen. I anslutning till att ett för försvaret gemensamt intendenturförvaltningsverk, försvarets intendentur-

verk, inrättas från och med nästa budgetår överföres till fortifikationsförvaltningen frågor angående val och kvalitetsbedömning av bränslen samt ärenden rörande bränsleinventarier. Även el- och vattenförsörjningsfrågorna i vad de avser försvarets fasta anläggningar (inklusive bad) och förhyrda lokaler skall överföras till fortifikationsförvaltningen (prop. 1962: 168, s. 66). Med hänsyn härtill synes det lämpligt att försvarsgrenarnas bränsleanslag uppdelas på två förslagsanslag under varje försvarsgren, ett för bränsle, elenergi, vatten och bad m. m., benämnt Bränsle m. m., och ett för renhållning m. m., benämnt Renhållning. Bränsleanslagen kommer att förvaltas av fortifikationsförvaltningen och renhållningsanslagen av det nya intendenturverket. Som framgår av vad jag föreslagit i det föregående vid anmälan av anslaget Armén: Sjukvård m. m. bör kostnaderna för utrotning av skadedjur m. m. bestridas från ett särskilt anslag, Vissa hälsovårdsåtgärder m. m.

Arméintendenturförvaltningen beräknar medelsbehovet för bränsle m. m. och renhållning till 21 400 000 kr. för nästa budgetår. För egen del beräknar jag medelsbehovet under anslaget Armén: Bränsle m. m. till 16 200 000 kr. Jag räknar härvid inte med särskilda medel för militära intressenter i uppehållsplatser. För renhållning beräknar jag 4 700 000 kr. Jag återkommer med förslag härom i det följande.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Bränsle m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 16 200 000 kr.

[39] 14. **Armén: Renhållning**

	Anslag
1963/64 (förslag)	4 700 000

Som framgår av vad jag föreslagit vid anmälan av närmast föregående anslagsfråga bör medel för renhållning m. m. vid försvarsgrenarna anvisas under särskilda förslagsanslag till renhållning. Medelsbehovet under arméns ifrågavarande anslag beräknar jag till 4 700 000 kr. för nästa budgetår. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Renhållning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 4 700 000 kr.

[40] 15. **Armén: Telefon m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 990 000	3 824 566
1962/63	2 700 000	
1963/64 (förslag)	2 330 000	

Y r k a n d e

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget minskas med 370 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Abonnemangsavgifter	53 000	
2. Växelanläggningar	135 000	
3. Engångsutgifter för växelanläggningar under 1962/ 63 bortfaller		558 000
	188 000	558 000
		— 370 000

M o t i v

1. Till följd av televäxelbeståndets utbyggnad beräknas abonnemangsavgifterna komma att öka med 53 000 kr.

2. Kostnaderna för anskaffning av televäxel för artilleriets skjutskola i Älvdalen beräknas till 35 000 kr. För utbyggnad av befintliga televäxlar beräknar arméintendenturförvaltningen vidare sammanlagt 100 000 kr., varav 25 000 kr. för växeln vid arméstaben, 20 000 kr. för VII. militärbefälsstaben, 30 000 kr. för tygförvaltningsskolan, 10 000 kr. för krigsskolan och 15 000 kr. för Göta luftvärnsregemente.

Departementschefen

Jag har inte något att erinra mot arméintendenturförvaltningens beräkningar rörande medelsbehovet och föreslår därför, att anslaget sänkes med 370 000 kr. till (2 700 000—370 000=) 2 330 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Telefon m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 330 000 kr.

[41] 16. *Armén: Övriga expenser m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	1 105 000	1 089 556	45 915
1962/63	1 150 000		
1963/64 (förslag)	1 300 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 bunden genom utlagda beställningar.

Y r k a n d e

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 280 000 kr.

	Ökning
1. Ökat behov av expensmateriel	250 000
2. Prishöjningar	30 000
	280 000

Motiv

1. Behovet av expensmateriel har ökat med hänsyn till att den teoretiska undervisningen utvidgats (utbyggnaden av arméns skolor, införandet av särskilda befälsövningar, ny form av reservofficersutbildning m. m.). Modern kontorsteknisk utrustning har vidare i ökad utsträckning införts vid staber och förband. Behovet av identitetsfotografering har även ökat.

2. På grund av den höjning av allmänna varuskatten, som trädde i kraft den 1 januari 1962, bör anslaget uppräknas med belopp motsvarande 2,1 procent.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 1 300 000 kr., innebarande en höjning med 150 000 kr. Jag räknar därvid med 80 000 kr. för ökat behov av expensmateriel och 70 000 kr. för prishöjningar. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 300 000 kr.

MATHÅLLNING M. M.**[42] 17. Armén: Mathållning**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	46 800 000	51 058 949
1962/63	45 200 000	
1963/64 (förslag)	49 000 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 7 200 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Minskat antal tjänstgöringsdagar		110 100
2. Höjd dagskostnad	4 032 000	
3. Minskade inkomster av försålda portioner	80 300	
4. Omräkning	3 200 000	
5. Avrundning		2 200
	7 312 300	112 300
	+ 7 200 000	

Motiv

1. Kostnadsminskningen beräknas sålunda.

Tjänstgöringsdagar		Minskning	För 1962/63 beräknad dagskostnad	Summa kr.
1962/63	1963/64			
13 470 000	13 440 000	30 000	3,67	110 100

Orsaken till att antalet tjänstgöringsdagar för budgetåret 1963/64 i förevarande sammanhang beräknas minska är huvudsakligen den ökade veckoslutsledigheten. Med anledning härav har för 1963/64 för icke uttagen portion i samband med veckoslut och helger det verkliga antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga (utom vapenfria värnpliktiga) reducerats med ca 11 procent under det att för budgetåret 1962/63 motsvarande antal reducerats med 9 procent. Det verkliga antalet tjänstgöringsdagar för ifrågavarande värnpliktiga beräknas under budgetåret 1963/64 till 14 463 000 och under innevarande budgetår till 14 190 000.

2. Kostnadsökningen till följd av höjd dagskostnad beräknas på följande sätt.

Tjänstgöringsdagar 1963/64	Beräknad dagskostnad			Summa kr.
	1962/63	1963/64	ökning	
13 440 000	3,67	3,97	0,30	4 032 000

Av den för budgetåret 1962/63 beräknade dagskostnaden, tre kronor 67 öre, utgör tre kronor 27 öre normalportionskostnad och 40 öre övriga mathållningskostnader. För nästa budgetår beräknar arméintendenturförvaltningen normalportionspriset till tre kronor 55 öre, motsvarande medeltalet av vinterstatens genomsnittsvärde enligt prisläget den 1 maj 1962 och sommarstatens värde vid samma tidpunkt. I genomsnitt för hela budgetåret 1961/62 har normalportionspriset uppgått till tre kronor 34,6 öre. Med ledning av tillgänglig statistik för budgetåren 1958/59—1960/61 beräknar arméintendenturförvaltningen övriga mathållningskostnader för budgetåret 1963/64 till 42 öre för dag, vilket innebär en höjning med 2 öre i förhållande till innevarande budgetår. Höjningen är främst att hänföra till den ökade förbrukningen av speciallivsmedel, som betingas av att tillagning av livsmedel vid övningar utom förlägningsorten i allt större utsträckning måste ske individuellt i för ändamålet anskaffade s. k. enmanskök. Dagskostnaden för budgetåret 1963/64 beräknas alltså till $(3,55 + 0,42 =)$ tre kronor 97 öre, vilket innebär en ökning med 30 öre i förhållande till budgetåret 1962/63.

3. Under förevarande anslag redovisas inkomster av försäljning av portioner till enskilda. Pristillägget på varukostnaderna beräknas till 60 procent av dessa kostnader. Nettoinkomsten under förevarande anslag kommer därför att uppgå till två kronor 13 öre per portion $(60/100 \times 3,55)$. Med ledning av statistik för budgetåret 1960/61 samt belastningen under budgetåret 1961/62 beräknas försäljningen under budgetåret 1963/64 komma att

utgöra 450 000 portioner, vilket innebär en minskning med 80 000 portioner i förhållande till beräkningen för budgetåret 1962/63. Med nu angivna utgångspunkter kommer den sammanlagda nettoinkomsten att uppgå till 958 500 kr., innebärande en minskning med 80 300 kr. i förhållande till motsvarande beräkningar för budgetåret 1962/63.

4. Beloppet motsvarar skillnaden mellan arméintendenturförvaltningens äskande för budgetåret 1962/63 och för samma budgetår beviljat anslag.

Departementschefen

Jag vill inledningsvis erinra om att Kungl. Maj:t genom särskilda beslut den 27 oktober och den 15 december 1961 medgivit arméintendenturförvaltningen att för ökad lagerhållning anskaffa livsmedel till en kostnad av högst 4 750 000 kr. Utgifterna härför har inverkat på anslagsbelastningen under budgetåret 1961/62.

Arméintendenturförvaltningen har föreslagit en höjning av anslaget med 7 200 000 kr. Med utgångspunkt i belastningen under budgetåret 1961/62 samt med beaktande av ifrågakommande antal tjänstgöringsdagar och inträffade prisstegringar m. m. bedömer jag dock att anslagshöjningen kan begränsas till 3 800 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med (45 200 000 + 3 800 000 =) 49 000 000 kr. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Mathållning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 49 000 000 kr.

[43] 18. Armén: Furagering

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	2 100 000	1 162 982
1962/63	1 800 000	
1963/64 (förslag)	1 000 000	

Y r k a n d e

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget minskas med 350 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Minskat antal underhållsdagar		43 325
2. Lägre dagskostnader		341 275
3. Avrundning	34 600	
	34 600	384 600
		— 350 000

Motiv

1. Kostnadsminskningen på grund av lägre antal underhållsdagar beräknas sålunda.

	1962/63	Underhållsdagar 1963/64	Förändring	För 1962/63 beräknad dagskostnad	Summa kr.	
					Ökning	Minskning
Ridhästar (stat 1)	189 000	196 000	+ 7 000	4,30	30 100	
Remonter och drag- hästar (stat 2)	222 000	205 500	— 16 500	4,45		73 425
					30 100	73 425
					— 43 325	

2. Kostnadsminskningen med hänsyn till sänkta dagskostnader beräknas på följande sätt.

	Underhållsdagar 1963/64	Beräknad dagskostnad			Summa kr.
		1962/63	1963/64	Minskning	
Ridhästar (stat 1)	196 000	4,30	3,45	0,85	166 600
Remonter och drag- hästar (stat 2)	205 500	4,45	3,60	0,85	174 675
					341 275

Arméintendenturförvaltningen beräknar normalrationspriset för nästa budgetår efter prisläget den 1 maj 1962 till tre kronor 35 öre för stat 1 och tre kronor 50 öre för stat 2. Under budgetåret 1961/62 har normalrationspriset uppgått till i genomsnitt tre kronor 64 öre för stat 1 och tre kronor 77 öre för stat 2. De i förhållande till föregående års beräkning lägre priserna beror på det goda skördeutfallet år 1961. — Övriga furageringskostnader beräknas med ledning av belastningen under budgetåren 1959/60—1961/62 till 10 öre per underhållsdag, vilket innebär en ökning med 5 öre i förhållande till beräkningarna för innevarande budgetår. — För hundföda beräknas ett oförändrat medelsbehov, 50 000 kr.

Departementschefen

Med utgångspunkt i belastningen under budgetåret 1961/62 samt med beaktande av förändringen i antalet underhållsdagar och angivna pris-sänkningar anser jag, att anslaget bör uppföras med 1 000 000 kr., innebärande en minskning med 800 000 kr. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Furagering* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.

INTENDENTURMATERIEL M.M.

[44]19. **Armén: Beklädnad m. m.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 53 000 000 kr. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 1 i det föregående får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Armén: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1963/64 beräkna ett reservationsanslag av 56 300 000 kr.

[45] 20. **Armén: Inventarier m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	16 900 000	7 116 546	1 758 947
1962/63	10 000 000		
1963/64 (förslag)	11 000 000		

¹ Härutöver har 250 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet bunden.

Y r k a n d e

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 2 000 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Ökat antal tjänstgöringsdagar	58 000	
2. Engångsanskaffning av inventarier	1 670 000	
3. Engångsanskaffning av förplägnadsmateriel		28 000
4. Bristtäckning av förplägnadsmateriel för fältbruk	280 000	
5. Prishöjningar	40 000	
	2 048 000	28 000
	+ 2 020 000	
Avrundat	2 000 000	

M o t i v

1. Kostnadsökningen, som angivits i prisläget i maj 1961, beräknas sålunda.

	Tjänstgöringsdagar			För 1962/63 beräknad dagskostnad	Summa kr.
	1962/63	1963/64	förändring		
Inventarier	14 424 000	14 712 000	+288 000	0,096	+27 650
Förplägnadsmateriel					
för personal ...	14 640 000	14 920 000	+280 000	0,106	+29 680
för hästar	411 000	401 500	— 9 500	0,012	— 114
för hundar ...	165 000	165 000	—	0,012	—
					+57 216
				Avrundat	58 000

2. Av anslaget för innevarande budgetår utnyttjas sammanlagt 4 465 000 kr. för engångsanskaffning av inventarier enligt följande: madrasser och kuddar av ny typ 1 600 000 kr., möbler för lektionssalar 150 000 kr., vissa vid bränder förstörda inventarier 700 000 kr., inventarier i samband med vissa förbandsflyttningar 700 000 kr., inventarier i samband med utbyggnad av vissa förband m. m. 840 000 kr. och inventarier till vissa uppehållsplatser 475 000 kr.

Arméintendenturförvaltningen beräknar medelsbehovet för engångsanskaffning av inventarier under nästa budgetår enligt prisläget i maj 1961 till 6 135 000 kr., innebärande en höjning med 1 670 000 kr.

Det för nästa budgetår beräknade beloppet avses för inventarieanskaffning m. m. föranledd av flyttning av IV. militärbefälsstaben, infanteriets stridsskola, artilleriskjutskolan, tygförvaltningsskolan och Svea artilleriregemente samt av ändrade lokaldispositioner inom arméstaben (1 453 000 kr.), inventarier i samband med utbyggnad vid krigsskolan, helikopterskolan, Livregementets grenadjärer, Livgrenadjärregementet, Jämtlands fältjägarregemente, Skaraborgs pansarregemente, Skånska luftvärnsregementet och inom Kalix försvarsområde (647 000 kr.), inventarier till vissa uppehållsplatser (100 000 kr.), inventarier till lektionssalar (265 000 kr.), komplettering och renovering av inventarier i dagbefälsrum, arbets- och omklädnadsrum för utbildningsbefäl samt — främst avseende belysningsarmatur och logementsskåp — värnpliktsförläggningar (3 315 000 kr.), säkerhetsskåp, snabbtelefonanläggningar, roterande kortregister för vissa truppregistreringsmyndigheter samt inventarier för marketenterier och mässar (355 000 kr.).

3. För engångsanskaffning av förplägnadsmateriel för utrustning av ny- eller ombyggda matinrättningar beräknas föreligga ett medelsbehov av 125 000 kr., som icke kan tillgodoses inom ramen för eljest till förfogande stående medel. Beloppet, beräknat enligt prisläget i maj 1961, fördelar sig med 50 000 kr. på vardera Livregementets grenadjärer och Älvdalens skjutfält samt med 25 000 kr. på Kalix försvarsområde. Då i anslaget för inne-

varande budgetår 153 000 kr. inräknats för motsvarande anskaffningar, minskar medelsbehovet med $(153\,000 - 125\,000 =)$ 28 000 kr.

4. Av anslaget för innevarande budgetår avses 1 520 000 kr. för förplägnadsmateriel för fältbruk. För nästa budgetår upptar arméintendenturförvaltningen för samma ändamål ett belopp av 1 800 000 $(+280\,000)$ kr. De äskade medlen åtgår helt för betalning av utlagd beställning av materiel för köttanteringen i fält.

5. De under punkterna 1—4 redovisade medelsbehoven för nästa budgetår har beräknats enligt prisläget i maj 1961. Det totala medelsbehovet under anslaget utgör enligt nämnda prisläge $(10\,000\,000 + 58\,000 + 1\,670\,000 - 28\,000 + 280\,000 =)$ 11 980 000 kr., varav för inventarier 8 475 000 kr. och för förplägnadsmateriel 3 505 000 kr. Mellan maj 1961 och maj 1962 beräknas priserna ha sjunkit beträffande inventarier med drygt 0,5 % och stigit beträffande förplägnadsmateriel med 2,5 %. Omräknat till prisläget i maj 1962 utgör därför det totala medelsbehovet enligt arméintendenturförvaltningen $(11\,980\,000 - 48\,000 + 88\,000 =)$ 12 020 000 kr.

Chefen för armén och arméintendenturförvaltningen återkommer (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 135) till frågan om att bland annat för anskaffningen av krigsförplägnadsmateriel införa en s. k. rullande materielplan. Framlagt förslag till materielplan för budgetåren 1963/70 upptar anskaffningar till ett sammanlagt värde av 11 500 000 kr. enligt prisläget i maj 1961.

För att i största möjliga utsträckning kunna fortsätta pågående anskaffning av materiel för köttanteringen i fält enligt gällande fördelaktiga leveransavtal hemställer *arméintendenturförvaltningen* slutligen om bemyndigande att utöver anslaget utlägga beställningar inom en kostnadsram av 1 435 000 kr. och med betalningsutfall under budgetåret 1964/65. Bemyndigandet överensstämmer med årskvoten för sagda budgetår, omräknad till prisläget i maj 1962, i av chefen för armén föreslagna riktlinjer för anskaffning av krigsförplägnadsmateriel. Med hänsyn till utrymmet inom arméns kostnadsram har det enligt arméintendenturförvaltningen icke bedömts möjligt att upptaga nämnda årskvot till högre belopp. Anskaffningen av återstående materiel för köttanteringen i fält måste därför senareläggas, trots att fördyring härigenom uppkommer. Det återstående medelsbehovet för anskaffning av ifrågavarande materiel uppskattas till 1 100 000 kr. enligt prisläget i maj 1962.

Departementschefen

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 11 000 000 kr., innebärande en höjning med 1 000 000 kr.

Av förevarande anslag bör omkring 1 800 000 kr. avses för likvid av tidigare beställd förplägnadsmateriel för fältbruk. I övrigt torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att taga ställning till hur anslaget i huvudsak skall fördelas på skilda ändamål; jag förutsätter dock att inventariebeho-

ven m. m. i samband med flyttning och utbyggnad av vissa förband icke kan tillgodoses i den utsträckning arméintendenturförvaltningen beräknat.

Jag är alltså icke beredd att tillstyrka, att riktlinjer för anskaffningen av krigsförplägnadsmateriel fastställas av statsmakterna.

Arméintendenturförvaltningen räknar med att pågående anskaffning av materiel för köttthanteringen i fält kommer att fördyras genom att anskaffningen måste uppdelas för att få anpassning till arméns kostnadsram. Om anskaffningen i stället kunde slutföras med utnyttjande av de fördelaktigare villkor som kan erhållas genom beställning i ett sammanhang torde enligt vad jag under hand inhämtat kostnaderna kunna nedbringas från 2 535 000 kr. till i runt tal 2 400 000 kr. Det synes mig angeläget att alla möjligheter att förbilliga försvarets materielanskaffning tillvaratas. Jag föreslår därför ett beställningsbemyndigande utöver anslaget om 2 400 000 kr. för anskaffning av materiel för köttthanteringen i fält. Jag förutsätter härvid, att beställningarna om möjligt sker på sådant sätt att betalningsutfallet till en del fördelas på budgetåret 1965/66.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Armén: Inventarier m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 11 000 000 kr.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar å förplägnadsmateriel för fältbruk må utläggas inom en kostnadsram av 2 400 000 kr.

[46] 21. *Armén: Tvätt*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	4 060 000	4 116 532
1962/63	4 380 000	
1963/64 (förslag)	4 500 000	

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 77 000 kr. på grund av att antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga m. fl. beräknas öka med 280 000. Med beaktande jämväl av anslagsbelastningen budgetåret 1961/62 föreslår jag, att anslaget höjes med 120 000 kr. och sålunda uppföres med (4 380 000 + 120 000 =) 4 500 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Tvätt* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kr.

ÖVNINGAR M. M.

[47] 22. Armén: Övningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	¹ 38 000 000	36 035 412	6 574 657
1962/63	36 175 000		
1963/64 (förslag)	39 000 000		

¹ Härutöver har anslaget tillförts 1 300 000 kr. från anslaget Reglering av prisstegringar. Vidare har från anslaget 1 460 000 kr. överförts till statens budgetutjämningsfond.

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i runt tal 2 500 000 kr. bundna.

Y r k a n d e

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 5 130 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Omräkning	3 175 000	
2. Ökat antal tjänstgöringsdagar	568 000	
3. Fortsatt motorisering	350 000	
4. Utbildningsanordningar	200 000	
5. Kursverksamhet	900 000	200 000
6. Prisförändringar		
a) höjda timlärararvoden	23 000	
b) ökade förläggningsskostnader	225 000	
c) ändrade drivmedelspriser	861 000	
d) allmän varuskatt	99 000	
7. Anpassning till arméns kostnadsram m. m.		1 071 000
	6 401 000	1 271 000
	+ 5 130 000	

M o t i v

1. För innevarande budgetår minskades anslaget med 3 175 000 kr., varav 1 800 000 kr. på grund av att kostnaderna för anskaffning av målflygplan skulle bestridas från arméns anslag till anskaffning av tygmateriel m. m. och 1 375 000 kr. med hänsyn till förefintlig reservationsmedelsbehållning (prop. 1962: 1, bil. 6, s. 141).

2. Antalet tjänstgöringsdagar beräknas öka med 284 000, vilket enligt arméintendenturförvaltningens beräkningar medför en kostnadsökning med angivet belopp.

3. Under budgetåret 1963/64 fortsattes motoriseringen av arméns förband. Sålunda tillkommer bland annat ytterligare pansarbandvagnar och

speciella bandvagnar för norrlandsförbanden. Den fortsatta motoriseringen beräknas medföra en ökning av drivmedelsförbrukningen med 500 m³ bensen, 100 m³ motorbrännolja samt smörjmedel m. m. Kostnadsökningen här för beräknas till minst 350 000 kr.

4. Enligt arméintendenturförvaltningen bör under de närmaste budgetåren anordningar för utbildning i skydd mot ABC-stridsmedel byggas ut. Utbyggnaden, som avser anordningar av fältmässig karaktär, anses lämpligen kunna utföras av trupp. För nästa budgetår ökar medelsbehovet av angiven anledning med 200 000 kr.

5. Av anslaget för innevarande budgetår avses 200 000 kr. för utbildningskurser i luftvärnsrobotjänst. För nästa budgetår föreligger icke något behov av dylika kurser.

För budgetåret 1963/64 räknar arméintendenturförvaltningen med att kursverksamheten bör ökas ut såvitt avser taktiska kurser för underofficerare, kvartermästarkurser för underbefäl, omskolningskurser för aktivt befäl samt reservofficerskurser. Med hänsyn till den ökade befälsutbildningen bör anslaget enligt ämbetsverket uppräknas med 900 000 kr.

6 b) Förläggningskostnaderna i samband med övningar uppgår årligen till cirka 2 500 000 kr. Hälften av dessa kostnader avser utgifter för förhyrning av förlägningsutrymmen, expeditions- m. fl. lokaler. Arméintendenturförvaltningen bedömer, att hyreskostnaderna har stigit med 18 %, vilket innebär en ökning av medelsbehovet med 225 000 kr.

c) I förhållande till de drivmedelspriser på vilka anslagsberäkningen för innevarande budgetår grundats har priserna höjts beträffande följande drivmedelsslag (höjningen i öre per liter anges inom parentes): bensen (5), motorbrännolja (1) och rödsprit (1). Beträffande kylarvätska har priset sänkts med 20 öre per liter. Under förutsättning av oförändrad drivmedelsförbrukning ökar medelsbehovet till följd av angivna prisförändringar med i runt tal 861 000 kr.

7. Med hänsyn till utrymmet inom arméns kostnadsram i ÖB 62 anses en allmän nedskärning av övningsanslaget nödvändig för nästa budgetår. Denna nedskärning, som upptagits till 1 071 000 kr., måste enligt arméintendenturförvaltningen betraktas såsom synnerligen allvarlig på grund av att en förhållandevis liten disponibel reservationsmedelsbehållning bedöms föreligga vid ingången av budgetåret 1963/64.

Departementschefen

Vid beräkningen av anslaget för budgetåret 1963/64 bör såsom i det föregående anförts hänsyn tagas till att järnvägstaxorna höjts från och med den 1 juni 1962. Av arméintendenturförvaltningen föreslagen anslagshöjning skulle på grund härav behöva uppräknas med 280 000 kr. till 5 410 000 kr. Med hänsyn till den kostnadsram som jag för nästa budgetår räknar med för armén synes det emellertid nödvändigt att begränsa före-

varande anslag till 39 000 000 kr., innebärande en höjning med 2 825 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Övningar m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 39 000 000 kr.

[48] 23. **Armén: Ökning av drivmedelslagringen**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	1 000	11	4 177 793
1962/63	1 000		
1963/64 (förslag)	1 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 icke till någon del bunden.

Arméintendenturförvaltningen föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Ämbetsverket förutsätter, att vissa av de nya lagringsutrymmen som är under utbyggnad blir färdigställda under nästa budgetår. Befintliga reservationsmedel bedöms dock täcka kostnaderna för uppfyllning av dessa anläggningar. Då jag för egen del icke funnit anledning till erinran mot arméintendenturförvaltningens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Ökning av drivmedelslagringen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

[49] 24. **Armén: Drivmedelsförråd m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	2 000 000	1 996 870
1962/63	2 000 000	
1963/64 (förslag)	2 050 000	

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 22 000 kr. med hänsyn till prisstegringar avseende underhåll av distributionsmateriel m. m.

Ämbetsverket anmäler, att förestående revidering av vissa drivmedelsförråd kommer tillfälligt att medföra ett minskat behov av transporter för omsättning av lagrade drivmedel. Fraktkostnaderna beräknas med anledning härav nedgå med 100 000 kr. Å andra sidan beräknas emellertid medelsbehovet för istandsättning av fat stiga med samma belopp till följd av ökad användning av rödspit m. m.

Departementschefen

För egen del anser jag, att anslaget bör uppräknas med 50 000 kr. Ökningen beror främst på att järnvägstaxorna höjts från och med den 1 juni 1962. För nästa budgetår bör anslaget således uppföras med (2 000 000 + 50 000 =) 2 050 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Drivmedelsförråd m.m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 050 000 kr.

[50] 25. Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	1 325 000	3 294 612	4 209 762
1962/63	3 300 000		
1963/64 (förslag)	3 400 000		

¹ Härutöver har 100 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet bunden.

Förslag till nya riktlinjer för anskaffning av drivmedelsutrustning

År 1958 har antagits riktlinjer för anskaffningen av drivmedelsutrustning för arméns krigsorganisation under budgetåren 1958/66. Anskaffningen av drivmedelsmateriel skall enligt dessa ske till en sammanlagd kostnad av 22,3 miljoner kronor (prop. 1958: 110, s. 345). Av de för budgetåren 1958/63 anvisade anslagen har — bortsett från överföring av medel från prisregleringsanslag — för ifrågavarande ändamål anvisats sammanlagt 14,95 miljoner kronor, varav 0,75 miljon kronor för prisstegringar. Under nyssnämnda tidsperiod har medelsanvisningen således uppgått till (14,95 — 0,75 =) 14,2 miljoner kronor enligt prisläget för budgetåret 1958/59, vilket är helt i överensstämmelse med de antagna riktlinjerna.

Enligt riksdagens medgivande har för budgetåren 1961/63, utöver beviljade anslag, beställningar av materiel för drivmedelstjänsten i krig fått utläggas inom en kostnadsram av sammanlagt 6 000 000 kr. med förutsatt jämn fördelning av betalningsutfallet på budgetåren 1962/65.

Chefen för armén och arméintendenturförvaltningen återkommer till frågan om nya riktlinjer för anskaffningsverksamheten avseende bland annat drivmedelsutrustning för krigsbruk (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 143), därvid förutsättes att för dylik anskaffning införes en s.k. rullande materielplan. Framlagt förslag till materielplan för budgetåren 1963/70 upptar under de närmaste sju budgetåren anskaffningar till ett värde av 25,4 miljoner kronor (prisläge maj 1961). Årskvoterna visar en svagt stigande serie

från 3,55 miljoner budgetåret 1963/64 till 3,80 miljoner kronor budgetåret 1969/70.

Medelsäskanden

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 625 000 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning
1. Distributionsmateriel för krigsorganisationen	567 000
2. Distributionsmateriel för fredstjänsten	58 000
	625 000

Motiv

1. Av anslaget för innevarande budgetår avses 3 100 000 kr. för drivmedelsmateriel för krigsbruk. För nästa budgetår beräknar arméintendenturförvaltningen för ifrågavarande ändamål ett belopp av 3 667 000 (+567 000) kr. Detta belopp motsvarar årskvoten för budgetåret 1963/64 enligt i det föregående redovisat förslag till riktlinjer för anskaffningsverksamheten budgetåren 1963/70, 3 550 000 kr., omräknad till prisläget i maj 1962.

2. Arméintendenturförvaltningen anmäler, att verkställd undersökning givit vid handen att en stor del av den materiel som nyttjas i fred bör ersättas, då den på grund av ålder och utformning icke uppfyller föreskrivna säkerhetskrav. Vidare medför drivmedelshanteringens fortlöpande modernisering vissa materielanskaffningar. Anslaget bör enligt arméintendenturförvaltningen av nu anförda skäl uppräknas med 50 000 kr. Med hänsyn till inträffade prisförändringar avseende materiel för fredstjänsten erfordras vidare en anslagsuppräkning om 8 000 kr.

Arméintendenturförvaltningen hemställer slutligen om bemyndigande att utöver anslaget få utlägga beställningar inom en kostnadsram av 2 000 000 kr. med betalningsutfall under budgetåret 1965/66. Ett sådant bemyndigande skulle enligt ämbetsverket möjliggöra i fråga om priser och leveranstider fördelaktigare anskaffningar.

Departementschefen

Jag är alltså icke beredd att tillstyrka något utsträckande i tiden av fastställd anskaffningsplan beträffande drivmedelsutrustning för krigsorganisationen. Ej heller anser jag mig kunna tillstyrka, att årskvoterna för budgetåren 1963/66 i nämnda plan uppräknas i vidare mån än som är motiverat med hänsyn till förändringar i prisläget.

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppräknas med 100 000 kr. till följd av mellan maj 1961 och maj 1962 inträffade prisstegringar. Ansla-

get bör således uppföras med (3 300 000 + 100 000 =) 3 400 000 kr. Härav torde för anskaffning av drivmedelsutrustning för krigsbruk kunna avses i runt tal 3 200 000 kr., varav 2 000 000 kr. för betalningsutfall å tidigare lämnat beställningsbemyndigande.

Såsom arméintendenturförvaltningen föreslagit bör bemyndigande lämnas att utöver anslaget utlägga beställningar inom en kostnadsram av 2 000 000 kr. Jag förutsätter, att beställningsverksamheten anordnas på sådant sätt att betalningsutfallet fördelas jämnt på budgetåren 1964/65 och 1965/66. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i vanlig ordning besluta om anskaffningsverksamhetens inriktning.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 3 400 000 kr.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar av materiel för drivmedelstjänsten i krig må utläggas inom en kostnadsram av 2 000 000 kr.

ANSKAFFNING OCH VÅRD AV HÄSTAR M. M.

[51] 26. *Armén: Remontering*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	1 000	19 838	2 492 374
1962/63	1 000		
1963/64 (förslag)	1 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i runt tal 460 000 kr. bundna.

Y r k a n d e

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Höjda hästpriser		
a) remonter	18 400	
b) stamdraghästar	6 000	
c) ackorddraghästar	39 000	
2. Minskad utrangering av hästar	25 000	
3. Omräkning	700 000	
4. Reservationsmedelsförbrukning		788 400
	788 400	788 400
	± 0	

Motiv

1. Med hänsyn till att priserna på hästmarknaden visar en starkt stigande tendens är det enligt arméintendenturförvaltningen nödvändigt att räkna med följande förhöjda medelinköpspriser, nämligen för remonter 4 700 (+200) kr., för stamdraghästar 4 000 (+200) kr. samt för ackorddraghästar 3 800 (+300) kr.

2. Under nästa budgetår beräknas 100 stamhästar och 125 ackordhästar komma att utrangeras, vilket innebär en minskning med 25 ackordhästar. Då slaktpriset beräknas till oförändrat 1 000 kr. per ackordhäst, minskar inkomsterna under förevarande anslag med $(25 \times 1\,000 =)$ 25 000 kr.

3. Som omräkningspost upptages det belopp, varmed utgifterna under innevarande budgetår beräknas överstiga inkomsterna, minskat med anslaget, 1 000 kr.

Departementschefen

Med erinran om att Kungl. Maj:t genom beslut den 2 november 1962 för innevarande budgetår medgivit en höjning av medelinköpspriset för stam- och ackorddraghästar till respektive 4 000 och 3 800 kr. tillstyrker jag vad arméintendenturförvaltningen föreslagit under förevarande punkt. Anslaget bör således jämväl för nästa budgetår uppföras med ett formellt belopp av 1 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Remontering* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

[52] 27. *Armén: Uttagning av hästar*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	70 000	59 502
1962/63	50 000	
1963/64 (förslag)	50 000	

I enlighet med förslag av arméintendenturförvaltningen bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Uttagning av hästar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kr.

[53] 28. *Armén: Veterinärvård*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	65 000	125 392	298 878
1962/63	1 000		
1963/64 (förslag)	1 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet obunden.

Y r k a n d e

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Minskat antal underhållsdagar för hästar		950
2. Anskaffning av nya hovbeslag	350 000	
3. Anskaffning av djurläkemedel	10 000	
4. Omräkning	64 000	
5. Reservationsmedelsförbrukning		423 050
	424 000	424 000
	± 0	

M o t i v

1. Antalet underhållsdagar för hästar beräknas för budgetåret 1963/64 till 401 500, vilket jämfört med innevarande budgetår innebär en minskning med 9 500 dagar. Dagskostnaden för underhållsdag beräknas till oförändrat 10 öre, varför medelsbehovet minskar med $(9\,500 \times 0,1 =)$ 950 kr.

2. Enligt arméintendenturförvaltningen bör ett nytt hovbeslag för hästar införas, bland annat för att s. k. mordaxhakar skall kunna användas. Anskaffningen av dylika hovbeslag, vilken avses ske under budgetåret 1963/64, kostnadsberäknar ämbetsverket till i runt tal 350 000 kr.

3. Under budgetåret 1961/62 har föreliggande behov av djurläkemedel tillgodosetts genom nyanskaffningar till ett belopp av 50 000 kr. (prop. 1962: 1, bil. 6, s. 150). Den årliga ersättningsanskaffningen av djurläkemedel samt nyanskaffningar av dylika läkemedel till följd av den medicinska utvecklingen beräknar arméintendenturförvaltningen medföra kostnader om 10 000 kr.

4. Som omräkningspost upptages det belopp, varmed utgifterna under innevarande budgetår beräknas överstiga inkomsterna, minskat med anslaget, 1 000 kr.

5. Reservationsbehållningen beräknas öka under budgetåret 1962/63 genom planerad försäljning av övertalig materiel.

Departementschefen

Under erinran om att anmälda behov av nyanskaffningar förutsatts skola ske inom ramen för tillgängliga reservationsmedel under anslaget tillstyrker jag arméintendenturförvaltningens förslag under förevarande

punkt. Anslaget bör således jämväl nästa budgetår uppföras med ett formellt belopp av 1 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Veterinärvård* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

[54] 29. **Armén: Hundväsendet**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	71 000	76 481	41 655
1962/63	71 000		
1963/64 (förslag)	71 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet bunden.

I enlighet med förslag av arméintendenturförvaltningen bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hundväsendet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 71 000 kr.

TYGMATERIEL M.M.

[55] 30. **Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 368 900 000 kr. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 1 i det föregående får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1963/64 beräkna ett reservationsanslag av 410 000 000 kr.

[56] 31. **Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	1 68 700 000	72 880 848	36 763 852
1962/63	75 100 000		
1963/64 (förslag)	78 000 000		

¹ Därutöver överfört från anslaget Reglering av prisstegringar 4 300 000 kr.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i huvudsak bunden genom utlagda beställningar.

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 3 760 000 kr.

I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår beräknade armétygförvaltningen det årliga medelsbehovet för underhåll av tygmateriel m. m. till 75,73 miljoner kronor (prop. 1962: 1, bil. 6, s. 155). Vid sina anslagsberäkningar för nästa budgetår utgår ämbetsverket från nämnda medelsbelopp, vilket med hänsyn till mellan maj 1961 och maj 1962 inträffade prisstegringar anses böra uppräknas med 2,34 miljoner kronor. I anslutning till vad föredragande departementschefen föregående år uttalade vid behandlingen av underhållsanslaget (prop. 1962: 1, bil. 6, s. 155) anmäler armétygförvaltningen, att undersökningar pågår rörande möjligheterna att precisera medelsbehoven för erforderliga underhållsåtgärder och redogöra för förändringar från ett budgetår till ett annat. I avvaktan på att dessa undersökningar slutföres har ämbetsverket för nästa budgetår ansett sig böra beräkna ytterligare anslagsmedel endast för vissa särskilda ändamål. Sålunda ökar medelsbehovet för underhåll m. m. av robotmateriel med 430 000 kr., varav 140 000 kr. för pansarvärnsrobotar och 290 000 kr. för luftvärnsrobotar. Med hänsyn till att sex nya helikoptrar tillkommer under nästa budgetår beräknas vidare kostnaderna under anslaget stiga med 630 000 kr. Slutligen räknar armétygförvaltningen med att tillkomsten av nya centralförråd för ammunition medför kostnadsökningar om 1 200 000 kr., varav 520 000 kr. avser engångskostnader för ammunitionsfrakter och viss utrustning m. m. och 680 000 kr. utgör kontinuerliga kostnader för frakter, underhåll och tillsyn m. m. Medelsbehovet för nästa budgetår under underhållsanslaget utgör enligt ämbetsverket således $(75,73 + 2,34 + 0,43 + 0,63 + 1,2 =) 80,33$ miljoner kronor. Armétygförvaltningen finner sig emellertid böra begränsa sitt äskande till att avse ett belopp av 78,86 miljoner kronor.

Departementschefen

Armétygförvaltningen har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes med 3,76 miljoner kronor. Med hänsyn till den kostnadsram jag för nästa budgetår räknar med för armén synes det nödvändigt att begränsa anslagsuppräknningen till 2,9 miljoner kronor. Anslaget bör således uppföras med $(75,1 + 2,9 =) 78$ miljoner kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 78 000 000 kr.

[57] 32. *Armén: Förhyrning av motorfordon m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
¹ 1961/62	4 250 000	5 097 224
1962/63	4 250 000	
1963/64 (förslag)	5 800 000	

¹ Obetecknat anslag under budgetåret 1961/62; därefter förslagsanslag.

Med hänsyn till att repetitionsövningarna under budgetåret 1961/62 fick större omfattning än som förutsatts vid beräkningen av vederbörliga anslag för nämnda budgetår (jfr prop. 1962:1, bil. 6, s. 16) medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 30 mars 1962 med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1961: 1, bil. 6, punkt 1; rskr. 1961: 4) att förevarande anslag fick överskridas med högst 1 460 000 kr. under budgetåret 1961/62. Samtidigt föreskrev Kungl. Maj:t att motsvarande belopp under anslaget Armén: Övningar m. m. skulle såsom besparing tillföras statens budgetutjämningsfond.

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 2 700 000 kr.

För innevarande budgetår får anslaget utnyttjas för förhyrning av motorfordon under högst 74 000 förhyrningsdagar, därvid antalet förhyrningsdagar utgör produkten av antalet förhyrda fordon och förhyrningstiden. För nästa budgetår beräknar armétygförvaltningen det erforderliga antalet förhyrningsdagar till 117 600 (+43 600). Med angivet antal fordonsdagar blir det enligt ämbetsverket möjligt att inleja hela det antal motorfordon som erfordras utöver planenligt disponibla stammotorfordon. Nuvarande alltför höga utnyttjande av stammotorfordon vid repetitionsövningsförband, vilket bland annat anses vara till förfång för den ordinarie utbildningen, skulle därigenom upphöra. Vid beräkningen av antalet förhyrningsdagar för nästa budgetår har armétygförvaltningen även beaktat det av beredskapsskäl ställda kravet att repetitionsövningsförbanden skall kunna disponera erforderliga motorfordon under hela övnings tiden.

Med hänsyn till behovet av olika fordonsslag och med beaktande av att inlejningspriset för personbilar och lastbilar ökat beräknar armétygförvaltningen det genomsnittliga inlejningspriset för nästa budgetår till 50 kr. per dag. Kostnaderna för den av ämbetsverket föreslagna förhyrningen uppgår därför till $(117\,600 \times 50 =)$ 5 880 000 kr. Härtill kommer transport- och reparationskostnader, vilka beräknas uppgå till sammanlagt 1 070 000 kr. Det för nästa budgetår erforderliga medelsbehovet utgör således enligt armétygförvaltningen $(5\,880\,000 + 1\,070\,000 =)$ 6 950 000 kr.

Departementschefen

Hittills har till men för bland annat den ordinarie utbildningsverksamheten stamfordon, i många fall dyrbara specialfordon, måst tagas i anspråk i relativt stor utsträckning vid repetitionsövningarna. Detta har främst varit nödvändigt på grund av att möjligheterna att förhyra fordon varit begränsade. Då enligt vad som upplysts möjligheterna att inleja fordon numera förbättrats, bör en ökad del av repetitionsövningsförbandens behov av person- och lastbilar, traktorer m. m. tillgodoses med förhyrda fordon. Däremot anser jag mig icke kunna biträda den av armétygförvaltningen av beredskapsskäl föreslagna ökningen av den genomsnittliga inlejningstiden för fordonen till repetitionsövningsförbanden. Jag vill emellertid erinra om

att riksdagen icke haft något att erinra mot att Kungl. Maj:t medgiver förhyrning av ytterligare fordon och utsträckning av den genomsnittliga inlejnningstiden om av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning eller till beredskapsövning eller om andra särskilda åtgärder av samma skäl måste vidtagas.

Med hänsyn till vad jag sålunda anfört föreslår jag, att antalet förhyrningsdagar under nästa budgetår fastställas till högst 98 000 (+24 000). Då jag i likhet med armétygförvaltningen uppskattar det genomsnittliga inlejningspriset till cirka 50 kr. per dag, kommer kostnaderna för den föreslagna förhyrningen således att uppgå till $(98\,000 \times 50 =) 4\,900\,000$ kr. Härtill kommer reparations- och transportkostnader om sammanlagt cirka 900 000 kr. Den erforderliga medelsanvisningen skulle således utgöra $(4\,900\,000 + 900\,000 =) 5\,800\,000$ kr. Jag föreslår därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 5 800 000 kr., innebärande en ökning med 1 550 000 kr.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Förhyrning av motorfordon m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 5 800 000 kr.

[58] 33. **Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	160 000	115 295
1962/63	160 000	
1963/64 (förslag)	134 000	

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget för nästa budgetår upptages till oförändrat belopp. Jag anser emellertid att anslaget med hänsyn till den låga belastningen under de senaste budgetåren bör kunna uppföras med 134 000 kr., vilket innebär en minskning med 26 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 134 000 kr.

HEMVÄRNET

[59] 34. **Armén: Hemvärnets avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	960 000	929 473
1962/63	970 000	
1963/64 (förslag)	1 034 000	

Y r k a n d e

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av rikshemvärnschefen, att anslaget höjes med 64 000 kr.

	Ökning
1. Ökat behov av tillsynsmän m. m.	4 400
2. Förbättrade förmåner åt vissa biträden	10 600
3. 1962 års lönereglering	
a) generell lönehöjning	38 100
b) lönegradsuppflyttningar m. m.	9 400
4. Omräkning	
a) löneklassuppflyttningar	1 200
b) folkpensionsavgifter	300
	64 000

M o t i v

1. Anslagsmedlen för arvoden åt tillsynsmän har enligt rikshemvärnschefen redan under budgetåret 1961/62 visat sig för knappt tillmätta på grund av det ökade behovet av tillsynsmän. En uppräknig med 4 100 kr. begäres därför. I övrigt beräknar civilförvaltningen med anledning av förslag av rikshemvärnschefen ökninga med 200 kr. för författningsenliga arvoden till kretshemvärns-, hemvärns- och hemvärnskompanichefer samt med 100 kr. för ökade kostnader för bedrivande av press- och upplysningsverksamhet för hemvärnets räkning.

2. Vid hemvärnets stridsskola tjänstgör för närvarande 9 biträden (lottor) i kök och servering. Dessa åtnjuter dagarvode samt vissa naturaförmåner (fritt vivre, ersättning för beklädnad m. m.). Dagavodena har enligt beslut av Kungl. Maj:t från och med innevarande budgetår höjts från 10 till 12 kr. Vidare har kostnaderna för förplägnad stigit. Förändringarna medför en sammanlagd kostnadsökning av 10 600 kr.

Rikshemvärnschefen har härutöver föreslagit dels att två för pensionerad officer avsedda arvodesbefattningar i A: 24 vid hemvärnsstaben (tygofficer och intendent) utbytes mot arvodesbefattningar i A: 28, dels ock att en kanslibiträdestjänst i Ao 7 och en kontorsbiträdestjänst i Ao 5, båda vid hemvärnsstaben, utbytes mot tjänster för kontorist i Ao 9 respektive kanslibiträde i Ao 7. Civilförvaltningen biträder icke dessa förslag.

I detta sammanhang torde jämväl få anmälas särskild framställning av chefen för armén (skr. 12/5 1961), med anledning av förslag av hemvärnsrådet, angående *avskaffande av hemvärnsrådet*.

Huvuddragen av hemvärnets organisation går tillbaka på beslut av riksdagen år 1940 (prop. 257; SU 183; rskr. 297). Enligt vad som angavs i före-

nämnda proposition skall hemvärnsrådet stå till chefens för armén förfogande.

I hemvärnsrådet ingår representanter för vissa centrala organisationer. Rådet har till uppgift att följa hemvärnets verksamhet och utveckling och att med avseende därå för chefen för armén framlägga de förslag och önskemål, som må finnas påkallade.

Chefen för armén framhåller, att hemvärnsrådet är avsett som ett organ genom vilket samhället skall ha inblick i och inflytande på hemvärnets. Hemvärnets centrala förtroendenämnd, i vilken huvudsakligen ingår representanter för hemvärnspersonalen, är avsedd att handha främst de frivilliga stödmedlen men därjämte också att handlägga hemvärnets interna frågor. En ganska klar gräns synes från början ha skilt rådets och nämndens verksamhetsområden åt. Hemvärnets interna frågor likaväl som hemvärnets samarbete med och beroende av det omgivande samhället måste emellertid enligt arméchefen tagas upp och diskuteras inom hemvärnets egna led och då främst inom centrala förtroendenämnden. På grund av att centrala förtroendenämnden blivit det livaktigaste organet och kommit att övertaga en hel del av hemvärnsrådets tilltänkta uppgifter föreslår arméchefen, att en gemensam plattform skapas för såväl hemvärnets egen representation som samhällets representanter för hemvärnstankens vidmakthållande och stöd genom att hemvärnsrådet avskaffas och förtroendenämnden erhåller vidgad sammansättning.

Departementschefen

Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t den 13 april 1962 (SFS 1962: 115) beslutit om ändrad sammansättning av hemvärnets centrala förtroendenämnd innebärande ökat inflytande i denna från samhällets sida. Med hänsyn härtill torde hemvärnsrådet icke längre behövas. Jag föreslår därför att detsamma avskaffas.

Mot civiltjänstningens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår har jag intet att erinra. Några personalförändringar är jag icke beredd tillstyrka. Anslaget bör alltså uppföras med $(970\,000 + 64\,000 =)$ 1 034 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna vad som föreslagits om hemvärnsrådets avskaffande;

b) fastställa följande avlöningsstat för hemvärnets, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslags-*

vis 139 000

2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe- fattningar, <i>förslagsvis</i>	80 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	660 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	40 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	111 100
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 700
Summa kr. 1 034 000	

c) till *Armén: Hemvärnets avlöningar* för budgetåret 1963/
64 anvisa ett förslagsanslag av 1 034 000 kr.

[60] 35. **Armén: Hemvärnets omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	690 000	671 061
1962/63	710 000	
1963/64 (förslag)	753 000	

Y r k a n d e

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av rikshemvärnschefen, att anslaget höjes med 34 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Brister i sjukvårdsutrustning täckta		7 000
2. Ökade resekostnader	12 500	
3. Bidrag till anskaffning av expeditions- och förråds- lokaler	24 000	
4. Prisstegringar	3 500	
5. Höjda publikationskostnader	1 000	
	41 000	7 000
		+ 34 000

M o t i v

1. Rikshemvärnschefen föreslår oförändrad medelsanvisning för sjukvård m. m. Civilförvaltningen, som erinrar om att från och med budgetåret 1959/60 årligen 7 000 kr. beräknats under sjukvårdsposten för täckande av brister i hemvärnets sjukvårdsutrustning (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 190 f), föreslår, att anslagsposten för nästa budgetår minskas med 7 000 kr. med hänsyn till att bristerna numera till stor del torde ha kunnat täckas.

2. Rikshemvärnschefen hemställer, att anslagsposten till reseersätt-

ningar uppräknas med 12 500 kr. Rekryteringen till hemvärnets har ökat och verksamheten torde även i fortsättningen komma att ligga på en hög nivå. Civilförvaltningen tillstyrker att posten uppräknas med 12 500 kr., varav 6 000 kr. för taxehöjningar och 6 500 kr. för merkostnader till följd av ökad aktivitet och rekrytering.

3. Rikshemvärnschefen föreslår ånyo en uppräkning av delposten till övriga expenser för bidrag till anskaffning av expeditiöns- och förrådslokaler (jfr senast prop. 1962: 1, bil. 6, s. 158). För ändamålet åskas nu ett belopp av 24 000 kr. Vidare föreslår rikshemvärnschefen, under erinran om att Kungl. Maj:t år 1953 fastställt nu utgående högsta bidragsbelopp, att desamma höjes med minst 20 procent med hänsyn till hyresstegringar och ökade krav på inbrottssäkerheten i förråden. Detta beräknas av rikshemvärnschefen medföra en kostnadsökning på drygt 40 000 kr. Civilförvaltningen tillstyrker, att delposten uppräknas med 24 000 kr. enligt det av rikshemvärnschefen upptagna lägre alternativet. Ämbetsverket, som icke är berett att tillstyrka rikshemvärnschefens förslag om generell höjning av fastställda bidragsbelopp, anser att medgivande bör lämnas att högre bidragsbelopp må utgå i de särskilda fall där så bedömes nödvändigt.

4. Beloppet — 3 500 kr. — hänförs sig till delposten Övriga expenser.

Chefen för armén föreslår (skr. 12/10 1961) förbättrade förmåner för hemvärnspersonal i samband med resor till hemvärnets representations- och verkställande organ. Utlåtanden i ärendet har avgivits av *överbefälhavaren* och *försvarets civilförvaltning*.

Enligt hemvärnskungörelsen är hemvärnsman berättigad till fri resa enligt i värnpliktsavlöningskungörelsen angivna grunder vid resa för deltagande i sammanträden med representations- och verkställande organ inom hemvärnsområde och försvarsområde. Några motsvarande förmåner utgår däremot icke till driftvärnsman, som deltar i sammanträde med driftvärnets motsvarande organ. Vid resa för deltagande i rikshemvärnstingets och hemvärnets centrala förtroendenämnds sammanträden äger hemvärnsman och driftvärnsman åtnjuta resekostnadsersättning och traktement enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet.

Chefen för armén framhåller, att gällande bestämmelser rörande förmåner vid resa till sammanträden med regionala organ (hemvärnsting inom försvarsområde, distriktsting inom driftvärnsdistrikt samt försvarsområdes- och driftvärnsdistrikts förtroendenämnder) är otillfredsställande med hänsyn till att deltagarna, särskilt i de norra delarna av landet, måste sätta till avsevärd tid för resor och sammanträden och att måltider i samband därmed ofta behöver intagas samt att övernattning kan bli nödvändig. Arméchefen inskränker sig emellertid till att föreslå, att förmåner enligt allmänna resereglementet får utgå till ledamöter av förtroendenämnd inom försvarsområde och driftvärnsdistrikt. Kostnadsökningen härför beräknar arméchefen till 35 000 kr.

Överbefälhavaren tillstyrker förslaget.

Försvarets civilförvaltning, som jämväl berör frågan om vissa reseförmåner för driftvärnsman, ifrågasätter, huruvida tillräckliga skäl kan anses föreligga att beträffande hemvärnsmans här aktuella resor medgiva längre gående förmåner av fria resor än vad gäller resor i samband med sammanträde inom hemvärnsområdes förtroendenämnd och hemvärnsting inom försvarsområde. Civilförvaltningen föreslår därför, att hemvärnsman vid resa till och från försvarsområdes förtroendenämnds sammanträden får åtnjuta dels fri resa enligt hittills gällande bestämmelser, dels ock traktamente enligt allmänna resereglementet. Vid bifall till detta förslag bör anslaget enligt civilförvaltningen uppräknas med omkring 9 000 kr.

Departementschefen

Vad angår hemvärnsmäns förmåner vid resa till sammanträden med hemvärnets regionala representations- och verkställande organ ansluter jag mig till vad försvarets civilförvaltning föreslagit. I enlighet härmed bör hemvärnsman vid resa för deltagande i sammanträde med försvarsområdes förtroendenämnd få åtnjuta, förutom fri resa enligt för närvarande gällande bestämmelser, traktamente enligt allmänna resereglementet. Detta medför en merkostnad av 9 000 kr. för år. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om erforderlig ändring i hemvärnshemställningen.

Mot civilförvaltningens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår har jag intet att erinra. Anslaget bör alltså uppföras med (710 000 + 9 000 + 34 000 =) 753 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 753 000 kr.

[61] 36. **Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	1 550 000	550 000	—
1962/63	550 000		
1963/64 (förslag)	725 000		

¹ Härutöver har 25 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Arméintendenturförvaltningen föreslår, att anslaget höjes med 68 000 kr.

Rikshemvärnschefen har ånyo framhållit, att tilldelade anslag under de senaste budgetåren varit otillräckliga för att i erforderlig utsträckning kunna medgiva ersättningsanskaffningar för avgången materiel. På grund härav föreslår rikshemvärnschefen, att anslaget uppräknas med 45 000

kr. Arméintendenturförvaltningen, som biträder detta förslag, anser att anslaget bör höjas med ytterligare 23 000 kr., varav 5 000 kr. med hänsyn till ökad anslutning till hemvärnet och 18 000 kr. på grund av prisstegringar mellan maj 1961 och maj 1962. Medelsbehovet för nästa budgetår utgör således enligt ämbetsverket ($550\,000 + 45\,000 + 23\,000 =$) 618 000 kr. i prisläget i maj 1962.

Med stöd av beslut av 1947 års riksdag (prop. 1947: 1, bil. 6, s. 132, rskr. 4) utgår årligen bidrag till hemvärnsfonden för vård och underhåll av hemvärnets stridsskola i Vällinge. För innevarande budgetår utgör bidraget 40 000 kr.

I skrivelse den 21 september 1962 har *rikshemvärnschefen* anhållit om särskilda medel för reparationer m. m. av byggnader, som disponeras av stridsskolan. Enligt rikshemvärnschefen har stridsskolans byggnader och inventarier med tillgängliga medel icke kunnat hållas i sådant skick som motsvarar nutida krav i bland annat hygieniskt avseende. Sålunda har det i samband med av försvarets sjukvårdsstyrelse förrättad hygieninspektion vid skolan befunnits erforderligt att reparera köks- och ekonomilokalerna, förnya viss kyl- och maskinutrustning m. m. Kostnaderna för att genomföra nämnda åtgärder uppgår enligt rikshemvärnschefen till 105 000 kr., vilka medel anses erforderliga före den 1 mars 1963. *Försvarets civilförvaltning*, som yttrat sig i ärendet, har tillstyrkt att hemvärnsfonden för ifrågasvarande ändamål beredes särskilt bidrag med erforderligt belopp. Då någon höjning av bidraget till hemvärnsfonden icke torde kunna rymmas inom ramen för hemvärnets intendenturmaterielanslag för innevarande budgetår, räknar civilförvaltningen med att för ändamålet erforderliga medel anvisas på tilläggsstat. Vidare har civilförvaltningen i skrivelse den 9 oktober 1962 — med anledning av att hemvärnsfonden hemställt om befrielse från skyldigheten att bestrida kostnader för arrendering av mark för hemvärnets stridsskolas behov — bland annat föreslagit, att hemvärnsfonden beredes kompensation för vissa ökade arrendekostnader. Denna kostnadsökning, som enligt civilförvaltningen utgör 1 100 kr., sammanhänger med att stridsskolans övningsterräng år 1958 utvidgades på grund av tillkomsten av tyngre vapen och användning av spräng- och minmateriel m. m. vid hemvärnet.

Departementschefen

Jag finner det angeläget, att av rikshemvärnschefen föreslagna åtgärder för upprustning av hemvärnets stridsskola vidtages. Det torde vara tillfyllest om härför erforderliga medel ställes till förfogande under budgetåret 1963/64; någon medelsanvisning på tilläggsstat för innevarande budgetår bör alltså icke ifrågakomma. Vid beräkningen av anslaget för nästa budgetår beaktar jag jämväl den ökning av medelsbehovet för intendenturma-

teriel till hemvärnet som arméintendenturförvaltningen anmält. Jag föreslår, att anslaget uppföres med 725 000 kr., innebärande en höjning med 175 000 kr. Liksom tidigare torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa bidraget till hemvärnsfonden för underhåll m. m. av hemvärnets stridsskola. Jag förutsätter, att för nyssnämnda upprustning av stridsskolan erforderliga medel inräknas i bidraget för nästa budgetår. Om så skulle visa sig erforderligt synes jämväl viss ytterligare uppräknings av bidraget kunna ske inom ramen för det av mig föreslagna anslaget.

Aberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 725 000 kr.

[62] 37. **Armén: Hemvärnets övningar.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 2 350 000 kr. I sina medelsäskanden föreslår arméintendenturförvaltningen, att anslaget för nästa budgetår höjes med 120 000 kr.

Inom försvarsdepartementet förberedes förslag om förbättrade reseförmåner för hemvärnspersonal och övrig frivillig personal. Jag avser att senare återkomma med förslag härom. I avbidan härpå bör för nästa budgetår medel för ändamålet beräknas under förevarande anslag samt anslagen Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m., Lottaorganisationen och Reseersättningar till värnpliktiga m. fl.

Med skrivelse den 3 december 1962 har försvarets lärarutredning överlämnat betänkande angående förmåner i frivilligt instruktörsarbete inom krigsmakten, innebärande i huvudsak vissa arvodeshöjningar. Betänkandet remissbehandlas för närvarande. Det är min förhoppning, att beredningen av ärendet skall kunna slutföras i sådan tid att förslaget kan underställas 1963 års vårriksdag. Förutom förevarande anslag beröres anslagen Marinen: Bidrag till sjövärnsskåren, Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m. och Lottaorganisationen av förslaget.

Av angivna skäl har beredningen av förenämnda anslag icke kunnat slutföras. Anslagen bör därför i statsverkspropositionen upptagas med allenast beräknade belopp. Förevarande anslag bör uppföras med 2 950 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Armén: Hemvärnets övningar* för budgetåret 1963/64 beräkna ett reservationsanslag av 2 950 000 kr.

[63] 38. Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	¹ 4 510 000	4 538 837	445 799
1962/63	4 670 000		
1963/64 (förslag)	4 815 000		

¹ Härutöver har 300 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 145 000 kr. på grund av prisstegringar. Ämbetsverket beräknar prisstegringarna efter maj 1961 med utgångspunkt i försvarsindextalet för maj 1962 avseende anslag till underhåll av tygmateriel (motsvarande) vid armén och flygvapnet (103,1). Till övervägande delen utnyttjas emellertid förevarande anslag för anskaffning av ammunition. Prisförändringarna å ammunition torde icke ha utvecklats enligt den schablon armétygförvaltningen använt. Med hänsyn till att hemvärnets anslag principiellt skall upptagas med belopp som svarar mot de verkliga kostnaderna bör de faktiska förändringarna i ammunitionspriserna få påverka beräkningen av förevarande anslag. För nästa budgetår anser jag mig i avsaknad av annat beräkningsunderlag böra räkna med den av ämbetsverket föreslagna anslagshöjningen. Anslaget bör således uppföras med $(4\,670\,000 + 145\,000 =)$ 4 815 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m. för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 4 815 000 kr.

MARINEN**AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL****[64] 39. Marinen: Avlöningar till aktiv personal m.fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	107 000 000	116 613 214
1962/63	106 000 000	
1963/64 (beräknat belopp)	127 000 000	

Chefen för marinen (skr. 14/8 1962) har framlagt vissa förslag till personalförändringar vid marinen berörande förevarande anslag. Med hänsyn till dessa förslag och med beaktande av automatiska kostnadsförändringar har chefen för marinen föreslagit, att anslaget skall uppföras med 123 830 000 kr. Vissa av de framställda förslagen erfordrar ytterligare överväganden. Jag är därför icke nu beredd att taga ställning till marinens allmänna avlöningsanslag. Detta torde därför i statsverkspropositionen få upptagas med allenast beräknat belopp. Jag föreslår, att anslaget beräknas till 127 000 000 kr. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Marinen: Avlöningar till aktiv personal m.fl.* för budgetåret 1963/64 beräkna ett förslagsanslag av 127 000 000 kr.

[65] 40. Marinen: Avlöningar till personal å reservstat

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	135 000	124 388
1962/63	135 000	
1963/64 (förslag)	135 000	

I enlighet med förslag av chefen för marinen bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 135 000 kr.

[66] 41. Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	2 300 000	2 222 773
1962/63	2 550 000	
1963/64 (förslag)	2 100 000	

Chefen för marinen hemställer, att anslaget minskas med 420 000 kr. Å ena sidan räknar chefen för marinen med att medelsbehovet ökar med 225 000 kr. med hänsyn till 1962 års lönereglering (180 000 kr.) samt ökade kostnader för ekiperingshjälp (40 000 kr.) och premier (5 000 kr.). Å andra sidan beräknas medelsbehovet nedgå med 645 000 kr. till följd av minskat antal tjänstgöringsdagar.

För egen del har jag i huvudsak inte något att erinra mot chefens för marinen anslagsberäkningar. Med hänsyn, bland annat, till att stipendier till mariningenjörer i mariningenjörkårens reserv enligt beslut den 28 juni 1962 inte längre skall utgå till annan än den som före den 1 juli 1962 tilldelats stipendium (jfr prop. 1962: 88) anser jag emellertid, att anslaget kan minskas ytterligare. Jag föreslår därför, att anslaget uppföres med 2 100 000 kr., innebärande en minskning med 450 000 kr. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 100 000 kr.

[67] 42. Marinen: Rekryteringskostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	85 000	90 264
1962/63	115 000	
1963/64 (förslag)	265 000	

Chefen för marinen hemställer, att anslaget, som bör uppföras som reservationsanslag, höjes med 5 000 kr. Ökningen hänför sig främst till höjda järnvägstaxor.

Departementschefen

Jag har i det föregående föreslagit, att försvarsgrenarnas anslag till rekryteringskostnader uppföres som reservationsanslag.

Vid bifall till det förslag jag i det föregående vid anmälan av arméns rekryteringsanslag framlagt, att anslaget Underbefälsrekrytering skall utgå ur riksstaten, bör förevarande anslag uppräknas med 77 000 kr. Från förevarande anslag bör vidare bestridas kostnaderna för sådant publikationstryck för rekryteringsverksamheten som för närvarande belastar anslaget Publikations- och blankettryck. Jag räknar med 70 000 kr. för ändamålet nästa budgetår. Slutligen räknar jag med att anslaget med hänsyn till höjningen av järnvägstaxorna bör uppräknas med 3 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med (115 000+77 000+70 000+3 000=) 265 000 kr., vilket innebär en höjning med 150 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 265 000 kr.

[68] 43. **Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	3 785 000	3 848 628
1962/63	10 750 000	
1963/64 (förslag)	11 750 000	

Chefen för marinen hemställer, att anslaget höjes med 130 000 kr. till 10 880 000 kr. Behovet av arbetarpersonal för nästa budgetår är beräknat med utgångspunkt i det för budgetåret 1962/63 av Kungl. Maj:t medgivna antalet arbetare. Antalet från detta anslag avlönade arbetare i verkstadsdrift minskar enligt chefen för marinen från 520 till 510 eller med tio genom överföring till kategorien förrådsarbetare m. fl. Sålunda överföres nio arbetare vid Stockholms örlogsvärv, som flyttats till intendenturförvaltningen vid marinkommando Ost, och en arbetare vid förvaltningarna vid marinkommando Syd. Kategorien förrådspersonal som för närvarande omfattar 307 arbetare beräknas således öka med tio. Enligt marinchefen beräknas emellertid fyra övergångsvis kvarstående arbetare — två vid vardera Norrlands och Göteborgs kustartilleriförsvar — avgå med ålderspension. För nästa budgetår blir därför antalet från förevarande anslag avlönande förrådsarbetare ($307 + 10 - 4 =$) 313.

Departementschefen

Vid anmälan i det föregående av anslaget *Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal* har jag föreslagit, att huvuddelen av den för närvarande kollektivavtalsanställda personal som är avsedd för eldningstjänst skall erhålla tjänstemannaanställning. Jag föreslår därför, att sammanlagt 10 arbetare i eldningstjänst vid marinen erhåller anställning i Ag 7. Avlöningskostnaderna för denna personal överföres härvid till marinens allmänna avlöningsanslag. Härvid kan förevarande anslag minskas med 150 000 kr.

Jag föreslår, att förevarande anslag höjes med 1 000 000 kr. Jag räknar härvid med att medelsbehovet ökar på grund av 1962 års avtalsuppgörelse med omkring 1 150 000 kr. Med hänsyn till förenämnda överföring av avlöningskostnaderna begränsas anslagshöjningen emellertid till 1 000 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med ($10\,750\,000 + 1\,000\,000 =$) 11 750 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 11 750 000 kr.

AVLÖNINGAR M.M. TILL VÄRNPLIKTIGA

[69] 44. **Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 11 400 000 kr. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 1 i det föregående får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1963/64 beräkna ett förslagsanslag av 19 300 000 kr.

SJUKVÅRD M.M.

[70] 45. **Marinen: Sjukvård m.m.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	960 000	1 005 238
1962/63	900 000	
1963/64 (förslag)	1 060 000	

Y r k a n d e

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 160 000 kr.

	Ökning
1. Ökat antal tjänstgöringsdagar	45 000
2. Belastningen m. m.	115 000
	160 000

M o t i v

1. Antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga beräknas till omkring 2 600 000 för budgetåret 1963/64, vilket innebär en höjning med 210 000 i förhållande till innevarande budgetår. Med en kostnad för sjukvård av 21 öre för tjänstgöringsdag uppkommer en kostnadsökning av i runt tal $(210\,000 \times 0,21 =)$ 45 000 kr.

2. Med hänsyn till belastningen samt till höjningen av ersättningen för läkarvård, som meddelas av tjänsteläkare (jfr arméns motsvarande anslag), beräknar försvarets sjukvårdsstyrelse en ökning av medelsbehovet om 115 000 kr.

Departementschefen

Då förevarande anslag på samma sätt som arméns motsvarande anslag belastas med vissa kostnader som inte är att hänföra till sjukvård, före-

slår jag, att anslagsbenämningen jämkas till Marinen: Sjukvård m. m.

Sjukvårdsstyrelsen föreslår, att anslaget uppföres med 1 060 000 kr., innebärande en anslagshöjning med 160 000 kr. Jag har inte något att erinra häremot. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 060 000 kr.

RESEERSÄTTNINGAR M.M.

[71] 46. Marinen: Reseersättningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	2 735 000	2 721 659
1962/63	3 000 000	
1963/64 (förslag)	3 100 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kr. Medelsbehovet beräknas öka med 115 000 kr. till följd av höjningen av järnvägstaxorna från och med den 1 juni 1962. Med hänsyn till belastningen anses emellertid anslagshöjningen kunna begränsas till 100 000 kr.

För egen del biträder jag försvarets civilförvaltnings förslag. Jag föreslår därför, att anslaget uppföres med 3 100 000 kr., innebärande en höjning med 100 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 3 100 000 kr.

EXPENSER M. M.

[72] 47. Marinen: Bränsle m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	7 600 000	8 325 335
1962/63	8 400 000	
1963/64 (förslag)	6 100 000	

Y r k a n d e

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 250 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Lönehöjningar	322 000	
2. Prisstegringar på renhållningsmateriel m. m.	28 000	
3. Belastningen		100 000
	350 000	100 000
	+ 250 000	

M o t i v

1. Med 1961 års löneläge som utgångspunkt har marinförvaltningen äknat med en ökning av lönerna för städpersonal om 12 % för år 1962 och ytterligare 6 % för år 1963.

2. Prisstegringarna uppskattas till 5 %, varav 2,1 % hänför sig till den höjning av den allmänna varuskatten som trädde i kraft den 1 januari 1962.

3. Med hänsyn till anslagsbelastningen för budgetåret 1961/62 kan anslaget i jämförelse med anvisat anslag för 1962/63 nedräknas med 100 000 kr.

Departementschefen

Som framgår av vad jag föreslagit i det föregående vid anmälan av arméns motsvarande anslag bör försvarsgrenarnas anslag till bränsle uppdelas på två förslagsanslag, ett för bränsle, elenergi, vatten och bad m. m. och ett för renhållning m. m.

Marinförvaltningen beräknar medelsbehovet för bränsle m. m. och renhållning till 8 650 000 kr. för nästa budgetår. Jag har i stort sett inte något att erinra mot ämbetsverkets beräkningar. Jag föreslår, att anslaget Marinen: Bränsle m. m. uppföres med 6 100 000 kr. För renhållning beräknar jag 2 550 000 kr. Jag återkommer med förslag härom i det följande.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Bränsle m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 6 100 000 kr.

[73] 48. **Marinen: Renhållning**

	Anslag
1963/64 (förslag)	2 550 000

Som framgår av vad jag anført vid anmälan av närmast föregående anslagsfråga bör medel för renhållning m. m. framdeles anvisas under ett nytt förslagsanslag, Marinen: Renhållning. Medelsbehovet under anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 2 550 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Renhållning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 550 000 kr.

[74] 49. **Marinen: Telefon m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 125 000	1 155 278
1962/63	1 150 000	
1963/64 (förslag)	1 180 000	

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 30 000 kr. Av beloppet hänför sig 8 000 kr. till kostnader för helikopterbaserna vid Berga och Torslanda, 10 000 kr. till approximativt beräknade kostnader inom marinkommando Syd i samband med omorganisationen av den marina varvsdriften i Karlskrona samt 12 000 kr. till abonnemangskostnader för vissa automatväxlar och för nyteckning av abonnemang i samband med fortlöpande utbyggnad av de marina trådförbindelserna.

För egen del har jag inte några erinringar mot marinförvaltningens beräkningar av medelsbehovet och föreslår således, att anslaget uppföres med $(1\,150\,000 + 30\,000 =)$ 1 180 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Telefon m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 180 000 kr.

[75] 50. **Marinen: Övriga expenser m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	380 000	383 993	3 282
1962/63	410 000		
1963/64 (förslag)	450 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet bunden.

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 15 000 kr. Höjningen är främst betingad av ökade kostnader för annonsering samt ökat behov av skrivmateriel i samband med tillkomsten av vissa nya anläggningar.

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 450 000 kr., innebärande en höjning med 40 000 kr. Jag räknar därvid med 15 000 kr. för kostnader för ökat behov av annonsering och för skrivmateriel samt 25 000 kr. för prishöjningar. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 450 000 kr.

MATHÅLLNING

[76] 51. **Marinen: Mathållning**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	15 500 000	15 852 685
1962/63	14 700 000	
1963/64 (förslag)	17 000 000	

Y r k a n d e

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 2 200 000 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar	980 000	
2. Höjda dagskostnader	1 241 250	
3. Ökad inkomst av försålda portioner		75 000
4. Omräkning m. m.	53 750	
	2 275 000	75 000
		+ 2 200 000

M o t i v

1. Kostnadsökningen på grund av ökat antal tjänstgöringsdagar beräknas sålunda.

	1962/63	Tjänstgöringsdagar 1963/64	Ökning (+) el. minskning (-)	För 1962/63 beräknad dagskostnad	Summa kr.
Landportion	1 889 000	1 935 000	+ 46 000	4,00	+ 184 000
Skeppsportion	993 000	1 128 000	+ 135 000	5,60	+ 756 000
Fast tillägg till mässpengar:					
officerare	76 000	81 000	+ 5 000	3,90	+ 19 500
underofficerare .	136 000	146 000	+ 10 000	3,55	+ 35 500
högbåtsmän, över- furirer	115 000	110 000	— 5 000	3,00	— 15 000
					+ 980 000

Marinförvaltningen har med hänsyn till inbesparade portioner vid permissioner i samband med veckoslut och helgdagar räknat med ca 8 % lägre antal tjänstgöringsdagar än vad marinstaben i avgiven prognos angivit.

2. Kostnadsökningen till följd av höjd dagskostnad beräknas på följande sätt.

	Tjänstgöringsdagar 1963/64	Beräknad dagskostnad			Summa kr.
		1962/63	1963/64	Ökning	
Landportion	1 935 000	4,00	4,35	0,35	677 250
Skeppsportion	1 128 000	5,60	6,10	0,50	564 000
					1 241 250

Av den för budgetåret 1962/63 beräknade dagskostnaden för landportion, fyra kronor, utgör tre kronor 22 öre normalportionskostnad och 78 öre övriga kostnader. För nästa budgetår beräknar marinförvaltningen dagskost-

naden för landportion till fyra kronor 35 öre, varav tre kronor 46 öre motsvarar normalportionspriset och 89 öre övriga kostnader. Skeppsportionspriset har för budgetåret 1962/63 beräknats till fem kronor 60 öre motsvarande i genomsnitt cirka 150 procent av normalportionspriset (tre kronor 22 öre) eller fyra kronor 82 öre jämte tillägg för övriga kostnader med 78 öre. För instundande budgetår beräknar marinförvaltningen skeppsportionspriset till sex kronor 10 öre, motsvarande 150 procent av normalportionspriset (tre kronor 46 öre) eller fem kronor 21 öre jämte tillägg för övriga kostnader med 89 öre.

3. Marinförvaltningen beräknar inkomsterna av försålda portioner under budgetåret 1963/64 till 300 000 kr. Motsvarande inkomster för budgetåret 1962/63 utgjorde 225 000 kr. Härigenom uppkommer en minskning av medelsbehovet om 75 000 kr.

Departementschefen

Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 1 december 1961 medgivit marinförvaltningen att för ökad lagerhållning anskaffa livsmedel till en kostnad av högst 1 000 000 kr. Utgifterna härför har belastat förevarande anslag under budgetåret 1961/62.

Marinförvaltningen har föreslagit, att anslaget höjes med 2 200 000 kr. För egen del föreslår jag med utgångspunkt i belastningen under budgetåret 1961/62 samt med beaktande av ifrågakommande antal tjänstgöringsdagar och inträffade prishöjningar, att anslaget uppföres med 17 000 000 kr., innebärande en ökning med 2 300 000 kr. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Mathållning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 17 000 000 kr.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

[77] 52. Marinen: Beklädnad m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	17 620 000	7 804 862	2 365 994
1962/63	7 600 000		
1963/64 (förslag)	7 500 000		

¹ Härutöver har 190 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i huvudsak bunden.

Y r k a n d e

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 320 000 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Prisstegring	220 000	
2. Ändrat antal tjänstgöringsdagar	436 000	
3. Anpassning till marinens kostnadsram m. m.		336 000
	656 000	336 000
	+320 000	

M o t i v

1. Om hänsyn tages till höjningen av den allmänna varuskatten utgör prisstegringen mellan maj 1961 och maj 1962 enligt marinförvaltningen 2,9 %. På grund härav ökar medelsbehovet under anslaget med 220 000 kr.

2. Kostnadsökningen beräknas sålunda.

	1962/63	Tjänstgöringsdagar 1963/64	förändring	För 1963/64 beräknad dagskostnad	Summa kr.
Värnpliktiga m. fl.	2 492 880	2 683 525	+190 645	2,72	+518 554
Icke-ordinarie furirer m. fl. ...	362 550	315 550	—47 000	1,76	—82 720
					435 834
					avrundat +436 000

3. För anpassning till marinens kostnadsram begränsar marinförvaltningen anslagsuppräknningen med 236 000 kr. Vidare beräknar ämbetsverket för nästa budgetår icke några medel för täckande av brister i fråga om beklädnad m. m. Då för innevarande budgetår 100 000 kr. beräknats för detta ändamål (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 177), uppgår begränsningen av medelsbehovet för beklädnadsmateriel således till (236 000+100 000=) 336 000 kr.

Departementschefen

Inom den kostnadsram jag för nästa budgetår räknar med för marinen bör förevarande anslag uppföras med 7 500 000 kr., innebärande en minskning med 100 000 kr. Det bör också påpekas, att en tillämpning av beräkningsgrunderna för arméns motsvarande anslag skulle innebära en ytterligare begränsning av medelstildelningen under förevarande anslag. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 7 500 000 kr.

[78] 53. **Marinen: Inventarier m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	1 500 000	1 522 259	298 426
1962/63	1 500 000		
1963/64 (förslag)	2 000 000		

¹ Härutöver har 60 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i huvudsak bunden genom utlagda beställningar.

Y r k a n d e

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 310 000 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar	46 000	
2. Ersättningsanskaffning och reparation av inventarier m. m.	485 000	
3. Anskaffning och underhåll av viss förplägnadsmateriel		29 000
4. Inventarier och förplägnadsmateriel för nya lokaler m. m.	790 000	
5. Prishöjningar	12 000	
6. Avrundning	6 000	
	1 339 000	29 000
		+1 310 000

M o t i v

1. Kostnadsökningen beräknas sålunda.

	Tjänstgöringsdagar			För 1962/63 beräknad dagskostnad	Summa kr.
	1962/63	1963/64	förändring		
Inventarier	3 162 500	3 399 000	+236 500	0,10	+23 650
Förplägnadsmateriel	3 162 500	3 399 000	+236 500	0,11	+26 015
Serviseffekter och duktyg till fartygs- mässar	570 000	535 000	— 35 000	0,11	— 3 850
					+45 815
					Avrundat +46 000

2. För ersättningsanskaffning och underhåll av kontorsmaskiner och inventarier beräknar marinförvaltningen för nästa budgetår totalt 750 000

kr. Av medelsbehovet, som enligt ämbetsverket till övervägande del be-
tingas av önskemålet att förbättra nuvarande låga förlägningsstandard
vid marinen, avses 215 000 kr. för angelägen upprustning av logement,
dagrum och matsalar för underbefäl, meniga m. fl. genom utbyte av loge-
mentsskåp av trä mot stålskåp, förbättring av sängutrustning, modernise-
ring av möbel- och gardinbeståndet samt den elektriska armaturen m. m.
I förhållande till det medelsbelopp om 265 000 kr., som enligt mina beräk-
ningar bör kunna avses för motsvarande ändamål under innevarande bud-
getår, innebär marinförvaltningens förslag en ökning med 485 000 kr.

3. För anskaffning och underhåll av viss förplägnadsmateriel vid fasta
förplägnadsanstalter och s. k. gemensamma mässar anmäler marinförvalt-
ningen ett medelsbehov av 120 000 kr., vilket enligt under hand inhämtade
uppgifter erfordras för förnyelse av maskinell köksutrustning m. m. i bland
annat matinrättningarna vid Karlskrona örlogsskolor, Vaxholms och Älvs-
borgs kustartilleriregementen samt vid vissa ytterförläggningar.

Under den hittillsvarande utbyggnaden av marinens fryskedja har en-
ligt marinförvaltningen anskaffats i huvudsak mindre enheter. För nästa
budgetår erfordras enligt ämbetsverket 36 000 kr. för en frysenhet om ca
40 m³ i anslutning till magasinet vid marinkommando Väst. Motsvarande
behov av fryslager tillgodoses för närvarande genom förhyrning. Lagring
i egen regi bedöms medföra lägre kostnader bland annat för transporter.

I förhållande till det belopp av 185 000 kr., som enligt mina beräkningar
bör kunna avses innevarande budgetår för här ifrågavarande förplägnads-
materiel, innebär marinförvaltningens för nästa budgetår upptagna me-
delsbehov av $(120\,000 + 36\,000 =)$ 156 000 kr. en minskning med 29 000 kr.

4. Av anslaget för innevarande budgetår avses 325 000 kr. för anskaff-
ning av inventarier och förplägnadsmateriel för nya lokaler m. m. För
nästa budgetår beräknar marinförvaltningen motsvarande medelsbehov vid
oförändrade priser till 1 115 000 (+790 000) kr., varav 890 000 kr. för in-
ventarier och 225 000 kr. för förplägnadsmateriel.

Av medelsbehovet för inventarier hänför sig 440 000 kr. till inventarie-
anskaffningar i samband med nybyggnad eller istandsättning av kansli-, ka-
sern- och skollokalerna, matinrättningar m. m. vid Berga örlogsskolor
(200 000 kr.), Karlskrona örlogsskolor (30 000 kr.), Härnösands kustar-
tillerikår (44 000 kr.), Vaxholms kustartilleriregemente (82 000 kr.), Got-
lands kustartillerikår (2 000 kr.), Karlskrona kustartilleriregemente (53 000
kr.) och Älvsborgs kustartilleriregemente (29 000 kr.). För inventariean-
skaffningar till kustartilleribefästningar m. m. erfordras vidare 450 000 kr.

Medelsbehovet för förplägnadsmateriel hänför sig uteslutande till kust-
artilleribefästningar m. m.

5. Nu redovisade äskanden avser ett medelsbehov under anslaget enligt
prisläget i maj 1961 av sammanlagt 2 792 000 kr., varav för inventarier
1 979 000 kr. och för förplägnadsmateriel 813 000 kr. Mellan maj 1961 och

maj 1962 beräknas priserna ha sjunkit beträffande inventarier med 0,4 % och stigit beträffande förplägnadsmateriel med 2,6 %. Omräknat till prisläget i maj 1962 utgör därför det totala medelsbehovet enligt marinförvaltningen ($2\,792\,000 - 9\,000 + 21\,000 =$) avrundat 2 810 000 kr.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 2 000 000 kr., innebärande en ökning med 500 000 kr. Inom den föreslagna anslagsramen bör det vara möjligt att tillgodose huvuddelen av anmälda behov av inventarier och förplägnadsmateriel för nytillkommande lokaler m. m. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Inventarier m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.

[79] 54. Marinen: Tvätt

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 130 000	1 075 136
1962/63	1 250 000	
1963/64 (förslag)	1 300 000	

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 90 000 kr. Det ökade medelsbehovet föranleds av att antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga m. fl. beräknas öka med cirka 190 000. Med hänsyn till den låga anslagsbelastningen under budgetåret 1961/62 synes emellertid höjningen kunna begränsas till 50 000 kr. Anslaget bör således uppföras med ($1\,250\,000 + 50\,000 =$) 1 300 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Tvätt* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kr.

ÖVNINGAR M. M.

[80] 55. Marinen: Övningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	¹ 23 300 000	21 853 839	8 673 450
1962/63	21 900 000		
1963/64 (förslag)	23 500 000		

¹ Därutöver överfört från anslaget Reglering av prisstegringar 1 000 000 kr.

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i runt tal 6 600 000 kr. bundna.

Y r k a n d e

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 890 000 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Uppräkning till tidigare anslagsnivå	1 700 000	
2. Drivmedelskostnader		
a) ändrade priser		53 000
b) ändrad förbrukning	14 000	
3. Prishöjningar		
a) allmän varuskatt	109 000	
b) höjda järnvägstaxor	64 000	
c) höjda utbildningsarvoden	23 000	
4. Omräkning m. m.	33 000	
	1 943 000	53 000
		+1 890 000

M o t i v

1. För innevarande budgetår minskades anslaget med angivet belopp på grund av att kostnaderna för anskaffning av målflygplan skulle bestridas från anslaget Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m. Med hänsyn till befintlig reservationsbehållning bedömdes denna anslagsminskning icke medföra någon minskning av marinens övningsverksamhet. För att övningsverksamheten under budgetåret 1963/64 skall kunna bedrivas i oförändrad omfattning bör anslaget enligt marinförvaltningen uppräknas med 1 700 000 kr.

2 a) I förhållande till de drivmedelspriser på vilka anslagsberäkningen för innevarande budgetår grundats har priserna per m³ sänkts beträffande pann- och motorbrännolja med 5 kr. samt höjts beträffande flyg- och motorbensin med 50 kr. Vidare har kolpriset höjts med 50 öre per ton. Kostnaden för smörjmedel bör enligt vad som under hand upplysts från marinförvaltningen schablonberäknas till 10 % av värdet på beräknad drivmedelsförbrukning. Vid oförändrad drivmedelsförbrukning minskar medelsbehovet till följd av angivna prisförändringar med 53 000 kr.

b) Marinförvaltningen räknar för nästa budgetår med att förbrukningen ökar beträffande pannbrännolja (+3 000 m³) och motorbrännolja (+2 100 m³) samt minskar beträffande motorbensin (—200 m³). Förbrukningen av kol, vilken för innevarande budgetår uppskattas till 3 500 ton, beräknas vidare upphöra. Till följd av berörda förändringar i drivmedelskonsumtionen och därmed sammanhängande förändring av smörjmedelsförbrukningen ökar medelsbehovet med 14 000 kr.

3 b) Höjningen av järnvägstaxorna från och med den 1 juni 1962 medför enligt marinförvaltningen en kostnadsökning med cirka 9 % för person-

befordran (61 000 kr.) och med cirka 11 % för godsbefordran (3 000 kr.).

4. Enligt ämbetsverket har kostnaderna för smörjmedel vid anslagsberäkningen för budgetåret 1962/63 upptagits med ett belopp, som är 20 000 kr. för lågt. Återstoden av under omräkning m. m. angivet belopp (33 000 — 20 000 =) 13 000 kr. beror på felaktigt angiven prishöjning.

Departementschefen

Med hänsyn till den kostnadsram som jag för nästa budgetår räknar med för marinen synes det nödvändigt att begränsa höjningen av förevarande anslag till 1 600 000 kr. Anslaget bör således uppföras med (21 900 000 + 1 600 000 =) 23 500 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Övningar m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 23 500 000 kr.

[81] 56. *Marinen: Drivmedelsförråd m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	160 000	307 343
1962/63	150 000	
1963/64 (förslag)	200 000	

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 50 000 kr. för nytillkommande behov av vissa förrådsinredningar och uppföres med (150 000 + 50 000 =) 200 000 kr. Jag biträder förslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr.

[82] 57. *Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	100 000	73 408	31 800
1962/63	150 000		
1963/64 (förslag)	415 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet bunden.

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 265 000 kr.

För nästa budgetår beräknar marinförvaltningen ett medelsbehov av sammanlagt 150 000 kr. för följande ändamål, nämligen fortsatta försök med olika metoder för lagring av fartygsdrivmedel i behållare flytande på

eller nedsänkta under havsytan (40 000 kr.), försök avseende drivmedelsförsörjningen till mindre torpedbåtar (10 000 kr.), anskaffning av drivmedelsmateriel för nya kustartilleribatterier (40 000 kr.) samt ersättningsanskaffning av distributionsmateriel för fredshanteringen m. m. (60 000 kr.).

Marinförvaltningen anmäler vidare att i runt tal 925 000 kr. erfordras för anskaffning av rulltankar med pumpaggregat, eldsläckningsmateriel m. m. avseende drivmedelsförsörjningen för helikoptrar på olika tankningsplatser. Anskaffningen av denna materiel bör enligt ämbetsverket ske under en treårsperiod. För nästa budgetår upptas 250 000 kr. för ändamålet.

Till följd av nu angivna anskaffningar m. m. utgör medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår ($150\,000 + 250\,000 =$) 400 000 kr. Detta belopp är emellertid uttryckt i prisläget maj 1961. För omräkning till prisläget i maj 1962 bör enligt marinförvaltningen härtill läggas 15 000 kr. Anslaget bör således uppföras med 415 000 kr.

Departementschefen

Marinförvaltningen har föreslagit, att anslaget uppräknas med 265 000 kr. Denna relativt sett stora ökning hänför sig främst till anskaffning av drivmedelsmateriel för tillfälliga helikopterbaser. Under senare år har betydande helikopteranskaffningar skett eller beslutats. För att på bästa sätt utnyttja dessa helikoptrar synes det angeläget att bland annat förbättra drivmedelsförsörjningen till de inom helikopterarnas operationsområden utspridda baserna. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att anslaget höjes med av marinförvaltningen föreslaget belopp och således uppföres med ($150\,000 + 265\,000 =$) 415 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 415 000 kr.

[83] 58. **Marinen: Materialförråd m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	295 000	1 241 156
1962/63	255 000	
1963/64 (förslag)	255 000	

Såsom anmäldes i 1962 års statsverksproposition (bil. 6, s. 182) medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 17 november 1961 att anslaget för budgetåret 1961/62 fick överskridas med högst 1 000 000 kr. för anskaffning av viss ur beredskapssynpunkt angelägen materiel.

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Ämbetsverket har räknat med att medelsbehovet ökas med 5 000 kr. till följd av löne- och prisstegringar. Å andra sidan anses anslaget kunna nedräknas med samma belopp då uttagen av material från självförsörjande verkstadsförråd förbilligas. Jag tillstyrker ämbetsverkets förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Materialförråd m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 255 000 kr.

[84] 59. **Marinen: Hundbevakningstjänsten**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	10 000	7 887	12 659
1962/63	1 000		
1963/64 (förslag)	10 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i huvudsak bunden.

Med hänsyn till ackumulerad reservationsbehållning uppfördes anslaget för budgetåret 1962/63 med ett formellt belopp av 1 000 kr. För nästa budgetår föreslår marinförvaltningen, att anslaget höjes med 9 000 kr. och uppföres med (1 000 + 9 000 =) 10 000 kr. Jag biträder ämbetsverkets förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kr.

FLYTANDE MATERIEL, VAPENMATERIEL M.M.

[85] 60. **Marinen: Fartygsbyggnader m. m.** 61. **Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.** Dessa anslag är för innevarande budgetår uppförda med respektive 95 500 000 kr. och 71 700 000 kr. Under hänvisning till vad jag har anfört under punkten 1 i det föregående får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1963/64 beräkna

a) till *Marinen: Fartygsbyggnader m. m.* ett reservationsanslag av 108 000 000 kr.;

b) till *Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.* ett reservationsanslag av 82 000 000 kr.

[86] 62. **Marinen: Underhåll av fartyg m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	¹ 42 500 000	42 478 975	² 8 821 191
1962/63	46 000 000		
1963/64 (förslag)	50 430 000		

¹ Därutöver överfört från anslaget Reglering av prisstegringar 800 000 kr.

² Varav 3 391 613 kr. till Kungl. Maj:ts disposition.

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i runt tal 1 400 000 kr. bundna.

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 10 400 000 kr.

Vid beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår har marinförvaltningen utgått från gällande planer för fredsrustningar, anskaffningar och utrangeringar samt även beaktat enligt ämbetsverket rimliga krav på godtagbar materielberedskap. Det väsentligt ökade behovet av underhållsmedel anses bero på ett flertal samverkande faktorer. Ämbetsverket anför här om följande.

Med hänsyn till marinens totala kostnadsram har under de senaste åren medel för underhåll kunnat äskas endast i begränsad utsträckning, vilket tvingat till eftersättande av underhållet på i första hand äldre beredskapsställd materiel, trots att den tillgängliga reservationen under anslaget tillåtits nedgå avsevärt. Ett fortsatt eftersättande av materielunderhållet är icke nu längre möjligt utan allvarliga konsekvenser för den marina beredskapen.

Vissa av de särskilda underhållsåtgärder, som med Kungl. Maj:ts medgivande vidtagits vintern 1961/62, har inneburit avhjälpande av brister, vilka icke ens långsiktigt kunnat inrymmas i marinförvaltningens planer vid ungefärligen oförändrad underhållsvolym.

Det allmänt kända prekära vakansläget i fråga om marinens tekniska personal har medfört ett väsentligt ökat krav på underhållsanstalternas medverkan i det löpande underhållet på rustade fartyg och landförband.

Haverikostnader för såväl marinens fartyg som helikoptrar har under det senaste budgetåret belastat anslaget i väsentligt större omfattning än beräknat. Mot bakgrund av detta samt med hänsyn till hittills under innevarande övningsår inträffade haverier torde det vara befogat att i fortsättningen avsätta ett avsevärt ökat belopp för haverikostnader. För verksamheten vid Karlskronavarvet AB kan tills vidare räknas med en generell kostnadsökning på cirka 15 % utöver »normala» pris- och lönestegringar jämfört med läget före bolagsbildningen. Den i föregående års anslagsskrivelse omnämnda koncentrationen av större översyner (generalöversyner) under perioden 1962—65 bidrager ävenledes. Den kontinuerligt ökande kompliciteten framför allt beträffande tele- och robotmateriel ger slutligen även en stegrad kostnadskurva.

Trots den begärda anslagshöjningen blir det enligt marinförvaltningen nödvändigt att även i fortsättningen utsträcka intervallerna mellan besiktningar och översyner på avfuktade fartyg och annan förrådsställd materiel,

vilket anses medföra viss osäkerhet beträffande den materiella beredskapen. Det torde enligt ämbetsverket vidare bli nödvändigt att under år 1963 lägga upp vissa äldre minsvepare.

Departementschefen

Jag vill i förevarande sammanhang erinra om att 1960 års riksdag efter förslag i propositionen 1960: 184 angående omorganisation av örlogsvarven bland annat beslutat om en rörlig kredit av 5 000 000 kr. åt marinverkstäderna i Stockholm (SU 1960: 206; rskr. 402). Dessa verkstäder har numera — i anslutning till vad som förutsatts i förenämnda proposition — enligt av Kungl. Maj:t den 28 juni 1962 fastställd provisorisk organisation för Stockholms örlogsvarv från och med den 1 juli 1962 ombildats till en verkstadsavdelning, 1. klass verkstad, ingående i örlogsvarvet. Med hänsyn till att omfattningen av verkstadsrörelsen i Stockholm under de närmaste åren icke torde nämnvärt förändras synes den tidigare för marinverkstäderna medgivna rörliga krediten med oförändrat belopp böra överföras på marinförvaltningen — som i tekniskt och ekonomiskt avseende centralt svarar för verkstads tjänsten vid marinen — för beredande av rörelsemedel åt örlogsvarvet.

Enligt förenämnda organisationsbeslut skall vidare från och med den 1 juli 1963 vid Stockholms örlogsvarvs verkstadsavdelning tillämpas de av Kungl. Maj:t den 10 april 1953 meddelade bestämmelserna rörande redovisning av tillgångar och skulder m. m. vid vissa försvarsverkstäder i stället för motsvarande av Kungl. Maj:t den 30 juni 1947 meddelade bestämmelser för örlogsvarvens marinverkstäder. Härigenom kommer redovisningen, främst med avseende på självkostnadsberäkningar, att förenklas. Bland annat kommer sålunda rörelsen att från och med nästa budgetår icke belastas med hyreskostnader för den å försvarets fastighetsfond redovisade fasta egendom som disponeras av verkstäderna. Den ersättning som för innevarande budgetår tillförts fastighetsfonden för ifrågavarande ändamål (400 000 kr.) bortfaller alltså. Härigenom minskar utgifterna under förevarande anslag och inkomsterna under fastighetsfonden med angivet belopp.

Inom den kostnadsram jag för nästa budgetår räknar med för marinen bör underhållsanslaget uppföras med 50 430 000 kr., innebärande en höjning med 4 430 000 kr. Utöver anslagsheloppet torde för verksamheten under nästa budgetår även kunna disponeras cirka 3 000 000 kr. av till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel under anslaget.

Äberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte förelå riksdagen att

- a) till *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 50 430 000 kr.;

b) bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att för beredande av rörelsemedel åt Stockholms örlogsvarv tillhålla marinförvaltningen en rörlig kredit av 5 000 000 kr.

[87] 63. **Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	500 000	466 521	184 561
1962/63	600 000		
1963/64 (förslag)	600 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet bunden.

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 65 000 kr.

Marinförvaltningen anmäler, att för nästa budgetår föreliggande medelsbehov uppgår till sammanlagt 1 326 000 kr. Medelsbehovet avser huvudsakligen anskaffningar av maskiner m. m. för örlogsvarv, verkstäder och marinens baser samt lyftanordningar och hanteringsredskap för vissa förråd. Med hänsyn till utrymmet inom marinens kostnadsram föreslår ämbetsverket emellertid, att anslagsuppräknningen begränsas till 65 000 kr., varav 13 000 kr. för kostnadsökningar till följd av pris- och lönestegringar.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 600 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kr.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD

[88] 64. **Marinen: Bidrag till sjövärnsskåren.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 390 000 kr. I sina medelsaskanden föreslår försvarets civilförvaltning, att anslaget för nästa budgetår höjes med 10 000 kr.

Av skäl som angivits i det föregående under anslaget *Armén: Hemvärnets övningar* (punkt 62) bör förevarande anslag i statsverkspropositionen upptagas med allenast beräknat belopp. Detta bör bestämmas till 400 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Marinen: Bidrag till sjövärnsskåren* för budgetåret 1963/64 beräkna ett reservationsanslag av 400 000 kr.

FLYGVAPNET

AVLÖNINGAR M.M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL

[89] 65. Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m.fl.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	136 000 000	132 175 262
1962/63	134 000 000	
1963/64 (beräknat belopp)	154 000 000	

Chefen för flygvapnet (skr. 14/8 1962) har framlagt vissa förslag till personalförändringar vid flygvapnet berörande förevarande anslag. Med hänsyn till dessa förslag och med beaktande av automatiska kostnadsförändringar har chefen för flygvapnet föreslagit, att anslaget skall uppföras med 156 530 000 kr. Vissa av de framställda förslagen erfordrar ytterligare överväganden. Jag är därför icke nu beredd att taga slutlig ställning till flygvapnets allmänna avlöningsanslag. Detta torde därför i statsverkspropositionen få upptagas med allenast beräknat belopp. Jag föreslår, att anslaget beräknas till 154 000 000 kr. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1963/64 beräkna ett förslagsanslag av 154 000 000 kr.

[90] 66. Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	40 000	4 416
1962/63	40 000	
1963/64 (förslag)	10 000	

Chefen för flygvapnet hemställer, att anslaget minskas med 30 000 kr. med hänsyn till att under budgetåret 1963/64 endast en kaptensbeställning beräknas vara tillsatt på reservstat.

Departementschefen

På personalförteckningen för flygvapnets reservstat har de senaste åren funnits uppförda beställningar för en överstelöjtnant, en kapten och en flygläkare av 1. graden. Sistnämnda beställning har numera indragits (jfr prop. 1954: 110, s. 30 f).

Chefen för flygvapnet föreslår, att anslaget minskas med 30 000 kr. med hänsyn till att endast kaptensbeställningen kommer att vara tillsatt. Jag biträder flygvapenchefens förslag och föreslår, att anslaget uppföres med (40 000—30 000 =) 10 000 kr.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

[91] 67. **Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	5 530 000	1 250 472
1962/63	1 600 000	
1963/64 (förslag)	1 500 000	

Chefen för flygvapnet hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kr. Förslaget motiveras med lönehöjningar och lönegradsuppflyttningar enligt 1962 års lönereglering. För egen del anser jag emellertid, att anslaget med hänsyn till belastningen under sistförflutet budgetår bör uppföras med 1 500 000 kr., innebärande en minskning med 100 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kr.

[92] 68. **Flygvapnet: Rekryteringskostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	250 000	202 564
1962/63	250 000	
1963/64 (förslag)	325 000	

Chefen för flygvapnet hemställer, att anslaget uppföres som reservationsanslag och upptages till oförändrat belopp, 250 000 kr.

Departementschefen

Jag har i det föregående föreslagit, att försvarsgrenarnas anslag till rekryteringskostnader uppföres som reservationsanslag.

Vid bifall till det förslag jag i det föregående vid anmälan av arméns rekryteringsanslag framlagt, att anslaget Underbefälsrekrytering skall utgå ur riksstaten, bör förevarande anslag uppräknas med 53 000 kr. Från före-

varande anslag bör vidare bestridas kostnaderna för tryckning av broschyrer m. m. för rekryteringsverksamheten, som för närvarande belastar anslaget Publikations- och blankettryck. Jag räknar med 45 000 kr. för ändamålet nästa budgetår. Sammanlagt beräknar jag alltså ökningarna av medelsbehovet till $(53\,000 + 45\,000 =)$ 98 000 kr. Med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1961/62 bör emellertid anslagshöjningen kunna begränsas till 75 000 kr. Anslaget bör därför uppföras med $(250\,000 + 75\,000 =)$ 325 000 kr.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 325 000 kr.

[93] 69. **Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	300 000	975 475
1962/63	1 330 000	
1963/64 (förslag)	1 590 000	

Y r k a n d e

Chefen för flygvapnet hemställer, att anslaget höjes med 94 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Bilförare för drivmedelstransporter	308 000	
2. Överföring till annat anslag		214 000
	308 000	214 000
	+ 94 000	

M o t i v

1. Kungl. Maj:t medgav den 18 maj 1962, att flygförvaltningen fick anskaffa tankfordon för landsvägstransport med utnyttjande av till förfogande stående medel under anslaget Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning. Samtidigt föreskrev Kungl. Maj:t, att i fred drivmedelstransporter mellan flygvapnets centralförråd och förband — förutom vid krigsövning — får ske på landsväg endast i fall då transportsträckan mellan förråd och förband understiger 15 kilometer eller blir avsevärt kortare vid transport på landsväg. Kungl. Maj:t har vidare den 28 juni 1962 (regleringsbrev II) föreskrivit, att förevarande anslag må disponeras för anställande bland annat av civila bilförare till tankfordon för drivmedelstransporter till ett antal motsvarande 140 arbetsmånader. Då civila bilförare till tankfordon erfordras i takt med avsedda leveranser av dessa fordon föreslår chefen för flygvapnet, att förevarande anslag uppräknas med 308 000

kr. Härigenom beräknas civila bilförare kunna anställas till ett antal motsvarande 290 arbetsmånader.

2. Som framgår av vad som anförts under arméns anslag till avlöningar till arbetarpersonal föreslår civilförvaltningen och fortifikationsförvaltningen, att för närvarande kollektivavtalsanställd personal i eldningstjänst skall erhålla tjänstemannaanställning. Men hänsyn härtill räknar chefen för flygvapnet med att avlöningskostnaderna för denna personal skall överföras till flygvapnets allmänna avlöningsanslag.

Departementschefen

Jag har i det föregående vid anmälan av arméns anslag till avlöningar till viss arbetarpersonal föreslagit, att huvuddelen av den för närvarande kollektivavtalsanställda personal som är avsedd för eldningstjänst skall erhålla tjänstemannaanställning. Jag föreslår för flygvapnets del, att sammanlagt 15 arbetare i eldningstjänst skall erhålla anställning i Ag 7. Medelsbehovet under förevarande anslag nedgår härvid med omkring 190 000 kr.

Jag beräknar ökningen av medelsbehovet till följd av 1962 års avtalsuppgörelse till omkring 150 000 kr. För anställande av civila bilförare för drivmedelstransporter beräknar jag omkring 300 000 kr. Anslaget bör därför uppföras med $(1\,330\,000 - 190\,000 + 150\,000 + 300\,000 =) 1\,590\,000$ kr., innebärande en anslagshöjning med 260 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 590 000 kr.

AVLÖNINGAR M.M. TILL VÄRNPLIKTIGA

[94] 70. **Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 9 280 000 kr. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 1 i det föregående får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1963/64 beräkna ett förslagsanslag av 15 100 000 kr.

SJUKVÅRD M.M.

[95] 71. **Flygvapnet: Sjukvård m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	650 000	755 665
1962/63	700 000	
1963/64 (förslag)	830 000	

Y r k a n d e

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 130 000 kr.

	Ökning
1. Ökat antal tjänstgöringsdagar	30 000
2. Belastningen m. m.	100 000
	130 000

M o t i v

1. Antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga m. fl. beräknas till omkring 2 920 000 för budgetåret 1963/64, vilket innebär en höjning med 135 000 i förhållande till innevarande budgetår. Då kostnaderna för sjukvård beräknas till 21 öre för tjänstgöringsdag, uppkommer en kostnadsökning med i runt tal ($135\,000 \times 0,21 =$) 30 000 kr.

2. Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1961/62 samt till höjningen av ersättningen för läkarvård, som meddelas av tjänsteläkare (jfr arméns motsvarande anslag), räknar sjukvårdsstyrelsen med att medelsbehovet ökar med 100 000 kr.

Departementschefen

Då förevarande anslag i likhet med arméns och marinens sjukvårdsanslag belastas med vissa kostnader som inte är att hänföra till sjukvård, föreslår jag att anslagsbenämningen jämkas till Flygvapnet: Sjukvård m. m.

Sjukvårdsstyrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 830 000 kr., vilket innebär en höjning med 130 000 kr. Jag har inte någon erinran häremot. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 830 000 kr.

RESEERSÄTTNINGAR M.M.

[96] 72. Flygvapnet: Reseersättningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	4 500 000	5 227 383
1962/63	5 500 000	
1963/64 (förslag)	6 300 000	

Y r k a n d e

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 800 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Taxehöjningar	195 000	
2. Ökad verksamhet	335 000	
3. Organisatoriska förändringar		75 000
4. Belastningen	345 000	
	875 000	75 000
		+ 800 000

Motiv

1. De höjda järnvägstaxorna från och med den 1 juni 1962 beräknas medföra en kostnadsökning om cirka 9 procent på den del av anslaget som hänför sig till kostnader för järnvägstransporter.

2. Chefen för flygvapnet har under denna punkt föreslagit en uppräknings av anslaget med 515 000 kr. Av uppräknings belöper 80 000 kr. på trafikledarskolan. Kostnaderna för denna skolas verksamhet, som hittills belastat övningsanslag, bör fortsättningsvis bestridas från förevarande anslag, då skolan är fast utbildningsanstalt. Återstoden av den föreslagna uppräknings hänför sig till ökad omfattning av utbildningen vid flygvapnets utbildningsanstalter, till stridsledningsorganisationens fortsatta utbyggnad m. m.

Civiltjänstningen, som anser att kostnaderna i samband med utbildning av trafikledare även under 1963/64 bör bestridas från övningsanslag, räknar med att ökningen under förevarande punkt bör kunna begränsas till 335 000 kr.

3. Kostnaderna för resor och flyttningssättningar föranledda av fredsorganisatoriska förändringar beräknas nedgå med 50 000 kr. respektive 25 000 kr. eller med tillhopa 75 000 kr.

4. Med hänsyn till att anslaget uppräknats för budgetåret 1962/63 anser försvarets civilförvaltning att höjning med hänsyn till anslagsbelastningen bör kunna begränsas till 345 000 kr. Därvid har civilförvaltningen beaktat å ena sidan, att anslaget under budgetåret 1961/62 endast belastats med kostnader för vissa militära tjänsteresor under 11 månader (jfr vad som anförts under anslaget Armén: Reseersättningar m. m.) och å andra sidan, att kostnaderna för reseersättningar m. m. föranledda av fredsorganisatoriska förändringar beräknats skola avsevärt nedgå för budgetåret 1962/63.

Departementschefen

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget höjes med 800 000 kr. Jag har ingen erinran mot ämbetsverkets beräkningar rörande medelsbehovet för nästa budgetår. I likhet med civilförvaltningen anser jag, att kostnaderna för trafikledarskolan även under budgetåret 1963/64 bör bestridas från övningsanslag. Jag föreslår alltså, att förevarande anslag uppföres

med 6 300 000 kr., vilket innebär en höjning med 800 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Reseersättningar m.m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 6 300 000 kr.

EXPENSER M.M.

[97] 73. Flygvapnet: Bränsle m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	7 800 000	8 709 359
1962/63	8 100 000	
1963/64 (förslag)	6 300 000	

Y r k a n d e

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 700 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Bränsle		44 000
2. Elektrisk kraft	459 000	
3. Vatten och bad	10 000	
4. Rengörings- och belysningsmedel	160 000	
5. Lönekostnader för städning och yttre renhållning ...	115 000	
	744 000	44 000
	+ 700 000	

M o t i v

Flygförvaltningens kostnadsberäkningar är i huvudsak grundade på anslagsbelastningen budgetåret 1961/62.

1. Bränsleförbrukningen och kostnaderna för bränsle har beräknats med beaktande av de senaste årens väderleksförhållanden.

2. Ökningen beror på nytillkomna anläggningar, ökad förbrukning och höjda taxor för elektrisk ström.

4. Nya anläggningar har tillkommit. Vidare har priserna på rengörings- och belysningsmedel höjts.

5. Höjningen har beräknats med hänsyn till inträffade lönehöjningar, nytillkomna städobjekt samt belastningen.

Departementschefen

Som framgår av vad jag föreslagit i det föregående vid anmälan av arméns och marinens motsvarande anslag bör försvarsgrenarnas anslag till bränsle m.m. uppdelas på två anslag, ett för bränsle, elenergi, vatten och bad m.m. och ett för renhållning m.m.

Flygförvaltningen har beräknat medelsbehovet för bränsle m. m. och renhållning till 8 800 000 kr. för nästa budgetår. För egen del beräknar jag medelsbehovet under anslaget Flygvapnet: Bränsle m. m. till 6 300 000 kr. För renhållning beräknar jag 2 900 000 kr. Jag återkommer med förslag härom i det följande.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Bränsle m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 6 300 000 kr.

[98] 74. **Flygvapnet: Renhållning**

	Anslag
1963/64 (förslag)	2 900 000

Som framgår av vad jag föreslagit vid anmälan av närmast föregående anslagsfråga bör medel för renhållning m. m. framdeles anvisas under ett nytt förslagsanslag Flygvapnet: Renhållning. Medelsbehovet beräknar jag för nästa budgetår till 2 900 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Renhållning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 900 000 kr.

[99] 75. **Flygvapnet: Telefon m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	3 300 000	3 383 895
1962/63	3 300 000	
1963/64 (förslag)	4 000 000	

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 725 000 kr. Med hänsyn till att en moderniserad sektor enligt Stril 60 kommer att successivt ingå i luftbevakningsorganisationen under budgetåret 1963/64 uppstår en kostnadsökning för installation och ledningshyror m. m. om 600 000 kr. För planerad omläggning av flygsäkerhetsförbindelserna, som tillgodoser såväl civil som militär luftfart, beräknas på flygvapnet fallande kostnader öka med 125 000 kr.

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 4 000 000 kr., vilket innebär en ökning med 700 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Telefon m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kr.

[100] 76. Flygvapnet: Övriga expenser m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	320 000	312 647	25 279
1962/63	380 000		
1963/64 (förslag)	420 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 bunden genom utlagda beställningar.

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 45 000 kr. Höjningen motiveras med ökat behov av medel för annonsering.

För egen del får jag föreslå, att anslaget uppföres med 420 000 kr., innebärande en höjning med 40 000 kr. Jag har därvid beaktat inträffade pris-höjningar. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 420 000 kr.

MATHÅLLNING

[101] 77. Flygvapnet: Mathållning

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	9 200 000	9 554 960
1962/63	9 600 000	
1963/64 (förslag)	11 300 000	

Y r k a n d e

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 415 000 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ökat antal tjänstgöringsdagar	363 000	
2. Höjd dagskostnad	692 300	
3. Ökade inkomster av försålda portioner		120 000
4. Övriga mathållningskostnader		50 000
5. Omräkning	529 700	
	1 585 000	170 000
	+1 415 000	

M o t i v

1. Kostnadsökningen på grund av ökat antal tjänstgöringsdagar beräknas sålunda.

1962/63	Tjänstgöringsdagar 1963/64	ökning	För 1962/63 beräknad dagskostnad	Summa kr.
2 900 000	3 010 000	110 000	3,30	363 000

Vid beräkning av antalet tjänstgöringsdagar för personal med rätt till fri förplägnad har flygförvaltningen räknat med att antalet portioner skall bli ungefär 10 % lägre än antalet tjänstgöringsdagar (2 956 300) med hänsyn till att portion icke uttages i full utsträckning av därtill berättigade. Vidare har vid samma beräkning tillagts ett uppskattat antal av 49 300 portioner motsvarande vad som vid övningar m. m. utlämnas till normalt icke portionsberättigad personal. I tjänstgöringsdagarna ingår dessutom antalet försålda portioner, som uppskattas till 300 000 för såväl budgetåret 1962/63 som budgetåret 1963/64.

2. Kostnadsökningen med hänsyn till höjd dagskostnad beräknas på följande sätt.

Tjänstgöringsdagar 1963/64	1962/63	Beräknad dagskostnad 1963/64	ökning	Summa kr.
3 010 000	3,30	3,53	0,23	692 300

Av den för budgetåret 1962/63 beräknade dagskostnaden, tre kronor 30 öre, utgör tre kronor 28 öre normalportionspris och 2 öre övriga mathållningskostnader. För nästa budgetår beräknar flygförvaltningen normalportionspriset till tre kronor 51 öre motsvarande medeltalet per den 1 maj 1962 och övriga mathållningskostnader till oförändrat 2 öre.

3. Då priset för försålda portioner beräknas uppgå för budgetåret 1963/64 till fem kronor 70 öre motsvarande en höjning av 40 öre jämfört med innevarande budgetår kommer vid oförändrat antal försålda portioner, 300 000, intäkten härav att stiga med 120 000 kr.

4. För innevarande budgetår har under förevarande anslag för övriga mathållningskostnader beräknats ett belopp av 2 150 000 kr. För budgetåret 1963/64 beräknas kostnaderna till 2 100 000 kr. Kostnadsminskningen för nästa budgetår utgör således (2 150 000 — 2 100 000 =) 50 000 kr.

5. Beloppet motsvarar skillnaden mellan flygförvaltningens äskande för budgetåret 1961/62 och för samma budgetår beviljat anslag.

Departementschefen

Flygförvaltningen har föreslagit, att anslaget höjes med 1 415 000 kr. till 11 015 000 kr. Med utgångspunkt i belastningen under budgetåret 1961/62 samt med beaktande av ifrågakommande antal tjänstgöringsdagar och inträffade prisstegringar m. m. bedömer jag det emellertid som nödvändigt att anslaget uppföres med 11 300 000 kr., vilket innebär en höjning med 1 700 000 kr. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Mathållning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 11 300 000 kr.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

[102] 78. Flygvapnet: Beklädnad m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	1 8 200 000	9 296 125	1 179 936
1962/63	9 600 000		
1963/64 (förslag)	10 000 000		

¹ Härutöver har 200 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet bunden.

Y r k a n d e

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 986 000 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Prisstegring		
a) flygbeklädnad	20 000	
b) normalbeklädnad m. m.	64 000	
2. Ändrat antal tjänstgöringsdagar m. m.		
a) flygbeklädnad	44 000	
b) normalbeklädnad m. m.	346 000	
3. Omräkning	451 000	
4. Utnyttjande av tyglager upphör	153 000	
5. Ökad utlåning		92 000
6. Bristtäckning i snabbare takt	1 000 000	
	2 078 000	92 000
	+1 986 000	

M o t i v

1 a) Beträffande anskaffning och underhåll av speciell flygarbeklädnad räknar flygförvaltningen med en prisstegring av 4 %. Kostnaderna ökar på grund härav med, vid oförändrat antal man i flygtjänst, i runt tal 20 000 kr.

b) Flygförvaltningen räknar med att kostnaden per tjänstgöringsdag beträffande normalbeklädnad för värnpliktiga m. fl. ökar med 2 öre till 1 kr. 89 öre. Motsvarande kostnader för beklädnad åt lottor och tekniska biträden samt för skyddsbeklädnad anges vara oförändrade. Prisstegringar å normalbeklädnad medför vid oförändrat antal tjänstgöringsdagar en kostnadsökning om 64 000 kr.

2 a) I fråga om speciell flygarbeklädnad räknar flygförvaltningen med att personal i kontinuerlig flygtjänst ökar med 286 man, medan övrig flygande personal förutsättes minska med 292 man. Förändringen anses innebära ett ökat medelsbehov av 44 000 kr.

b) Kostnadsökningen beräknas sålunda.

	1962/63	Tjänstgöringsdagar 1963/64	+ eller —	För 1963/64 beräknad dagskostnad	Summa kr.
Normalbeklädnad	3 212 000	3 398 000	+ 186 000	1,89	+ 351 540
Lottabeklädnad ...	30 000	30 000	± 0	1,74	± 0
Beklädnad åt tekniska biträden	42 000	42 000	± 0	0,87	± 0
Skyddsbeklädnad	2 346 000	2 317 000	— 29 000	0,20	— 5 800
					+ 345 740
				Avrundat	346 000

3. Beloppet utgör skillnaden mellan för budgetåret 1962/63 på grund av tjänstgöringsdagar och dagskostnadsbelopp m. m. beräknat medelsbehov och för löpande verksamhet beviljat anslag.

4. Vid anslagsberäkningen för innevarande budgetår begränsades förevarande anslag med 153 000 kr. med hänsyn till den anskaffning av yllevaror för försvaret, som skett efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1952: 85. För nästa budgetår kan någon motsvarande begränsning icke ske, då ifrågavarande tyglager upparbetats. Medelsbehovet under anslaget ökar alltså med 153 000 kr.

5. Antalet tjänstgöringsdagar ökar för icke-ordinarie furirer m. fl. Till följd härav beräknas inkomsterna för utlåning av beklädnad öka med cirka 92 000 kr.

6. Totalkostnaderna för att täcka brister i krigsförråd beräknas av flygförvaltningen till 23 082 000 kr., varav 2 000 000 kr. beräknas skola tillgodoses med anlitage av anslaget för innevarande budgetår. Motsvarande kostnader angavs i medelsäskandena för innevarande budgetår till 23 550 000 kr. Det nu angivna medelsbehovet förutsättes skola tillgodoses successivt under tiden till och med budgetåret 1969/70 med i stort sett lika årskvoter under ettvar av budgetåren. Flygförvaltningen föreslår, att för nästa budgetår ett belopp av 3 000 000 kr. anvisas för engångsanskaffningar, vilket innebär en ökning med 1 000 000 kr. i förhållande till innevarande budgetår.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår bestämmes till 10 000 000 kr., innebärande en ökning med 400 000 kr. Härvid förutsätter jag — utan att nu taga ställning till anslagets utnyttjande i övrigt — att oförändrat

2 000 000 kr. avses för bristtäckning. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kr.

[103] 79. **Flygvapnet: Inventarier m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	¹ 1 600 000	1 937 833	151 863
1962/63	1 600 000		
1963/64 (förslag)	2 000 000		

¹ Härutöver har 60 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet bunden.

Y r k a n d e

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 000 000 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning
1. Prisstegring m. m.	50 000
2. Ökat antal tjänstgöringsdagar	29 000
3. Engångsanskaffningar	921 000
	1 000 000

M o t i v

1. Till följd av prishöjningar ökar kostnaden per tjänstgöringsdag för inventarier och förplägnadsmateriel med 1 respektive 0,5 öre. Med utgångspunkt i för innevarande budgetår beräknat antal tjänstgöringsdagar innebär detta en kostnadsökning av $(2\,790\,000 \times 0,01 + 3\,140\,000 \times 0,005 =)$ 43 600 kr. Vidare har flygförvaltningen med hänsyn huvudsakligen till prisstegringar uppräknat de medel som avses för anskaffning av expeditionsinventarier m. m. med 7 000 kr. Under denna punkt angivna kostnadsökningar uppgår således sammanlagt till $(43\,600 + 7\,000 =)$ avrundat 50 000 kr.

2. Antalet tjänstgöringsdagar i fråga om inventarier och förplägnadsmateriel beräknas öka med 136 000 respektive 142 000. Då den för 1963/64 beräknade dagskostnaden utgör 10 öre för inventarier och 10,5 öre för förplägnadsmateriel, uppkommer härvid en kostnadsökning av $(136\,000 \times 0,10 + 142\,000 \times 0,105 =)$ avrundat 29 000 kr.

3. För engångsanskäffning har för budgetåret 1962/63 anvisats sammanlagt 672 000 kr. under förevarande anslag. För nästa budgetår beräknar flygförvaltningen motsvarande medelsbehov till 1 593 000 (+921 000) kr., varav 787 000 kr. för inventarier och 806 000 kr. för förplägnadsmateriel.

Vad beträffar inventarier räknar flygförvaltningen med 168 000 kr. för utbyten och kompletteringar av inventarier i utbildningslokaler, matsalar m. m. samt 619 000 kr. för inventarier till nybyggnader, varav 200 000 kr. för särskild anläggning inom stridsledningsorganisationen.

I fråga om förplägnadsmateriel räknar flygförvaltningen med 391 000 kr. för nyanskaffningar och materielutbyten, huvudsakligen sammanhängande med rationaliseringar i arbetsbesparande syfte vid tio flottiljer, 194 000 kr. för rationalisering av serveringen vid fem flottiljer, 56 000 kr. för förplägnadsmateriel till ny- eller ombyggda lokaler samt 165 000 kr. för att täcka brister i fråga om krigsförplägnadsmaterielen. Dessa brister har kostnadsberäknats till totalt 1 161 000 kr. Flygförvaltningen räknar med att bristerna skall täckas under budgetåren 1963/70 med i huvudsak lika årskvoter under ettvar av budgetåren.

Departementschefen

Anslaget bör enligt min mening för nästa budgetår uppföras med 2 000 000 kr., innebärande en höjning med 400 000 kr. För engångsanskäffning av inventarier och förplägnadsmateriel torde härvid kunna avses 1 000 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Inventarier m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.

[104] 80. Flygvapnet: Tvätt

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	980 000	933 047
1962/63	1 040 000	
1963/64 (förslag)	1 050 000	

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 60 000 kr. på grund av att antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga m. fl. beräknas öka med 186 000 eller med cirka 6 %. Med hänsyn till anslagsbelastningen budgetåret 1961/62 bör anslagshöjningen enligt min mening kunna begränsas till 10 000 kr. Anslaget bör således uppföras med (1 040 000+10 000=)

1 050 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Flygvapnet: Tvätt* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 050 000 kr.

ÖVNINGAR M. M.

[105] 81. Flygvapnet: Övningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	¹ 6 750 000	6 695 938	1 433 138
1962/63	8 000 000		
1963/64 (förslag)	8 931 000		

¹ Därutöver överfört från anslaget Reglering av prisstegringar 600 000 kr.

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 cirka 500 000 kr. bundna.

Y r k a n d e

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 900 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Förändringar beträffande övningsverksamheten ...	1 600 000	
2. Anskaffning av flygkartor		40 000
3. Bärgning och markskador	50 000	
4. Prishöjningar		
a) höjda järnvägstaxor	150 000	
b) höjda timlärararvoden	20 000	
c) ökade förlägningskostnader	90 000	
d) ökade förhyrningskostnader	10 000	
e) allmän varuskatt m. m.	20 000	
	1 940 000	40 000
		+ 1 900 000

M o t i v

1. Enligt direktiv av överbefälhavaren bör ur beredskapssynpunkt viss ökad övningsverksamhet komma till stånd. Flygförvaltningen beräknar kostnaderna härför till 500 000 kr. För inhämtande av närmare upplysningar rörande förevarande förslag torde få hänvisas till de handlingar som i vanlig ordning kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Flygförvaltningen räknar vidare med att smärre övningar avseende ombasering av flyg- och basförband under nästa budgetår kommer att medföra en kostnadsökning av 50 000 kr. Å andra sidan beräknas medelsbehovet för ombasering av förband på grund av flygfältsarbeten vid flottäljerna nedgå med 150 000 kr.

Flygförvaltningen anför slutligen att överbefälhavarens förslag till riktlinjer för krigsmaktens fortsatta utveckling, ÖB 62, förutsätter en utökad övningsverksamhet, bland annat hänförlig till ett nytt basförband. Till

följd härav kommer medelsbehovet enligt flygförvaltningens beräkningar att öka med cirka 1 200 000 kr.

Förändringar i övningsverksamheten medför således ett ökat medelsbehov av $(500\,000 + 50\,000 - 150\,000 + 1\,200\,000 =)$ 1 600 000 kr.

2. Under budgetåren 1961/63 har anslaget uppräknats med hänsyn till pågående nyanskaffning av flygkarta i skala 1:250 000. För nästa budgetår räknar flygförvaltningen med en lägre årskvot för anskaffning av nämnda flygkarta.

3. På grund av stigande kostnader för bärgning och markskador i samband med flygplanhaverier m. m. bör anslaget enligt flygförvaltningen uppräknas med 50 000 kr.

4. a) Till följd av från och med den 1 juni 1962 höjda järnvägstaxor stiger utgifterna för transporter och resor enligt flygförvaltningen med cirka 10 %.

c) Förläggningskostnaderna beräknas ha ökat med 18 %.

d) Flygförvaltningen bedömer att kostnaderna för förhyrning av transportmedel har ökat med 3 %.

Departementschefen

Inom den kostnadsram som jag för nästa budgetår räknar med för flygvapnet bör övningsanslaget uppföras med 8 931 000 kr., innebärande en ökning med 931 000 kr. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Övningar m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 8 931 000 kr.

[106] 82. Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	28 000	36 885	31
1962/63	28 000		
1963/64 (förslag)	28 000		

I enlighet med förslag av flygförvaltningen bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 28 000 kr.

FLYGMATERIEL M. M.

[107] 83. Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 732 000 000 kr. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 1 i det föregående får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m.m.* för budgetåret 1963/64 beräkna ett reservationsanslag av 939 300 000 kr.

[108] 84. **Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	¹ 161 000 000	163 763 736	26 471 321
1962/63	164 000 000		
1963/64 (förslag)	179 600 000		

¹ Härutöver har anslaget tillförts 7 100 000 kr. från anslaget Reglering av prisstegringar. Vidare har av anslagsbeloppet 8 000 000 kr. överförts till statens budgetutjämningsfond.

Av reservationsbehållningen stod vid utgången av budgetåret 1961/62 ett belopp av i runt tal 5 250 000 kr. till Kungl. Maj:ts disposition medan av återstoden cirka 5 000 000 kr. var bundna.

Y r k a n d e

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 23 416 000 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ändrade drivmedelspriser		13 954
2. Ändrad sammansättning av flygplansbeståndet ...	12 813 900	
3. Ökad flygtid	2 682 510	
4. Omläggning av drivmedelstransporter	123 400	
5. Ökade underhållskostnader för utrustning	11 660 000	
6. Beräknad reservationsmedelsförbrukning		6 000 000
7. Avlöningskostnader	850 000	
8. Minskad ersättning för reservdelar	1 300 000	
9. Avrundning	144	
	29 429 954	6 013 954
	+ 23 416 000	

M o t i v

1. I förhållande till de drivmedelspriser, på vilka anslagsberäkningen för innevarande budgetår grundats, har priserna ändrats beträffande följande drivmedelsslag (ändringen i öre per liter anges inom parentes): flygmotorolja ME 55 (—450), motorbensin (+5) och smörjolja (—20). Vidare har brännoljeskatten ökat med 1 öre till 31 öre per liter. Övriga drivmedelspriser har icke ändrats. Under förutsättning av oförändrad drivmedelsförbrukning nedgår medelsbehovet till följd av angivna prisförändringar med 13 954 kr.

2. Beräkningen av anslaget för innevarande budgetår har skett med utgångspunkt i ett flygtidsuttag av högst 165 000 flygtimmar.

Den genomsnittliga underhållskostnaden per flygtimme för flygplan- och motormateriel har för budgetåret 1962/63 förutsatts uppgå till 585 kr. 78 öre. För budgetåret 1963/64 beräknar flygförvaltningen motsvarande kostnad till 661 kr. 33 öre. Som utgångspunkt vid denna beräkning har ämbetsverket haft den faktiska genomsnittskostnaden under budgetåret 1961/62, 585 kr. 10 öre per flygtimme. Beloppet har omräknats med hänsyn till ändrad fördelning av flygtiden på olika flygplantyper, därvid övergång sker till moderna flygplan. Ifrågavarande underhållskostnader kommer alltså enligt det sagda att öka med $(661,33 - 585,78 =) 75$ kr. 55 öre.

Den genomsnittliga drivmedelskostnaden per flygtimme kan för innevarande budgetår med ledning av staten för anslaget och under beaktande av i det föregående angivna förändringar beträffande drivmedelspriserna beräknas till 230 kr. 73 öre. Med den drivmedelsförbrukning flygförvaltningen förutsätter för nästa budgetår blir motsvarande kostnad 232 kr. 84 öre, d. v. s. en ökning med 2 kr. 11 öre. Ökningen föranledes av att flygtidsuttagets fördelning på olika flygplantyper ändras, därvid fortsatt övergång sker till mer bränslekrävande flygplantyper.

Enligt vad nyss anförts kommer medelsbehovet för underhåll och drivmedel vid oförändrad flygtid att öka med $[165\,000 \times (75,55 + 2,11) =] 12\,813\,900$ kr.

3. Flygtiden för innevarande budgetår har såsom förut nämnts angivits till 165 000 timmar. För förbättring av flygvapnets effektivitet beräknas i anslutning till överbefälhavarens riktlinjer för krigsmaktens fortsatta utveckling, ÖB 62, flygtidsuttaget för nästa budgetår till 168 000 (+3 000) flygtimmar.

Den ökade flygtiden medför, med utgångspunkt i förut angivna genomsnittliga kostnadsbelopp för flygplan och motormateriel, 661 kr. 33 öre, samt för drivmedel, 232 kr. 84 öre, merkostnader om $[3\,000 \times (661,33 + 232,84) =] 2\,682\,510$ kr.

4. Genom beslut den 18 maj 1962 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att drivmedelstransporter mellan flygvapnets centralförråd (importförråd) och förband må ske på landsväg — förutom vid krigsövningar — i de fall då transportsträckan mellan förråd och förband understiger 15 kilometer eller blir avsevärt kortare vid transport på landsväg. I anslutning till denna föreskrift utgår ämbetsverket från att drivmedelstransporter på järnväg delvis ersättes med landsvägstransporter. På grund härav har ämbetsverket räknat med minskade transportkostnader under anslaget till drivmedelsförråd m. m. (jfr punkt 109) medan medelsbehovet under förevarande anslag beräknats stiga med 123 400 kr. till följd av ökad förbrukning av motor-drivmedel.

5 och 6. I den av Kungl. Maj:t för innevarande budgetår fastställda sta-

ten för anslaget har ett belopp av 28 340 000 kr. upptagits för underhåll av utrustning m. m. Här avsedd utrustning är såväl markbunden, huvudsakligen hänförlig till stridsledningssystemet, som monterad i flygplan. Underhållskostnaderna för ifrågavarande utrustning beräknas för innevarande budgetår till cirka 36 000 000 kr. För att bestrida dessa kostnader räknar flygförvaltningen med att utnyttja tillgängliga reservationsmedel.

För nästa budgetår beräknas kostnaderna för utrustning m. m. med hänsyn till den fortgående utbyggnaden av stridsledningsorganisationen (Stril 60) och pågående leveranser av flygplan typ 35 (Draken) öka till i runt tal 40 000 000 kr. I förhållande till för innevarande budgetår beräknade medel uppgår ökningen till $(40\,000\,000 - 28\,340\,000 =)$ 11 660 000 kr. För att denna ökning skall kunna rymmas inom flygvapnets kostnadsram räknar flygförvaltningen emellertid med att även under nästa budgetår för ändamålet ta i anspråk 6 000 000 kr. av reservationsmedel.

7. Av beloppet 850 000 kr. hänför sig 580 000 kr. till generell lönehöjning och 270 000 kr. till ökat personalbehov vid vissa förband i samband med uppsättande av tillsynsverkstäder för robot 304 och 327/328.

8. Som ersättning för reservdelar tillföres förevarande anslag årligen visst belopp från anslaget till anskaffning av flygmateriel m. m. Beloppet utgör innevarande budgetår 11 000 000 kr. För nästa budgetår beräknas beloppet däremot till 9 700 000 kr., innebärande en minskning och därmed ett ökat medelsbehov under förevarande anslag med 1 300 000 kr.

Departementschefen

Flygförvaltningen har föreslagit, att anslaget till drift och underhåll av flygmateriel m. m. höjes med 23 416 000 kr., varjämte ämbetsverket räknar med att ta i anspråk 6 000 000 kr. av tillgängliga reservationsmedel. Av ökningen hänför sig cirka 2 700 000 kr. till föreslagen ökning av flygtiden med 3 000 timmar.

Med hänsyn till den kostnadsram jag för nästa budgetår räknar med för flygvapnet synes någon ökning av flygtidsuttaget icke möjlig. På grund härav och då jag i övrigt i huvudsak anser mig kunna godtaga av flygförvaltningen beräknade förändringar av medelsbehovet föreslår jag, att anslaget höjes med 15 600 000 kr. och alltså uppföres med $(164\,000\,000 + 15\,600\,000 =)$ 179 600 000 kr. För att verksamheten skall kunna få den omfattning som jag sålunda räknat med synes härutöver bära utnyttjas viss del av till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel under anslaget. Jag förutsätter slutligen att, i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår, 5 000 000 kr. av anslaget utnyttjas för omställning av verkstadsdriften.

Vid anslagsavvägningen har jag beaktat, att kostnaderna för ombyggnad m. m. av finmekanisk verkstad vid centrala flygverkstaden i Malmslätt helt bestrides från medel under kapitalbudgeten och staten för försvarets fastighetsfond.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 179 600 000 kr.

[109] 85. **Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	9 650 000	6 279 798
1962/63	8 300 000	
1963/64 (förslag)	7 000 000	

Y r k a n d e

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget sänkes med 1 200 000 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har denna minskning uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Övergång till landsvägstransporter		1 406 000
2. Ökad transportmängd	213 000	
3. Avrundning		7 000
	213 000	1 413 000
		—1 200 000

M o t i v

1. Vid beräkningen av anslaget för innevarande budgetår har den drivmedelskvantitet som skall transporteras bedömts icke komma att överstiga 355 000 m³. Vidare kan genomsnittskostnaden per transporterad kubikmeter med ledning av den av Kungl. Maj:t fastställda staten för anslaget för innevarande budgetår beräknas till 21 kr. 69 öre. För nästa budgetår uppskattar flygförvaltningen — som förutsätter att drivmedelstransporterna på järnväg delvis ersättes med landsvägstransporter — motsvarande kostnad till 17 kr. 73 öre. Vid beräkningen av nämnda genomsnittskostnad har ämbetsverket såsom framgått av det föregående utgått från att kostnaderna för landsvägstransporter (chaufförlöner, drivmedel m. m.) skall belasta anslagen till avlöningar till viss arbetarpersonal samt drift och underhåll av flygmateriel m. m. Under förutsättning av oförändrad transportmängd skulle alltså medelsbehovet under innevarande budgetår minska med $[355\,000 \times (21,69 - 17,73) =]$ avrundat 1 406 000 kr.

2. Transportmängden under innevarande budgetår har som nyss nämnts uppskattats till högst 355 000 m³. Under nästa budgetår beräknas transportmängden till följd av ökat flygtidsuttag och fortsatt övergång till mera

bränslekrävande flygplantyper stiga till 367 000 m³. Härigenom ökar medelsbehovet med $[(367\,000 - 355\,000) \times 17,73 =]$ avrundat 213 000 kr.

Departementschefen

Flygförvaltningens beräkning av den genomsnittliga transportkostnaden per kubikmeter drivmedel anser jag mig böra godtaga. Jag vill erinra om att jag såsom framgått av det föregående räknat med att kostnaderna för drivmedelstransporter på landsväg skall belasta anslagen till avlöningar till viss arbetarpersonal och drift och underhåll av flygmateriel m. m. Med hänsyn till att jag för nästa budgetår icke räknar med någon ökning av flygtiden (jfr närmast föregående anslag) synes anslaget kunna minskas med högre belopp än flygförvaltningen föreslagit. Jag föreslår sålunda, att anslaget bestämmas till 7 000 000 kr., innebärande en minskning med 1 300 000 kr.

Äberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 000 kr.

[110] 86. Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	¹ 2 150 000	3 018 212	3 978 589
1962/63	4 000 000		
1963/64 (förslag)	5 000 000		

¹ Härutöver har 75 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i runt tal 2 000 000 kr. bundna genom utlagda beställningar.

Y r k a n d e

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 160 000 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Drivmedelsmateriel i allmänhet	1 030 000	
2. Drivmedelsutrustning för berghangarer		1 600 000
3. Cisterner på flygplatser	1 600 000	
4. Transportmateriel	130 000	
	2 760 000	1 600 000
	+ 1 160 000	

Motiv

Flygförvaltningen redogör i särskild skrivelse närmare för medelsbehovet under förevarande anslag. För inhämtande av upplysningar härutinnan hänvisas till de handlingar som i vanlig ordning kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott. Rörande de särskilda punkterna i det föregående må här anföras följande.

1. För drivmedelsmateriel i allmänhet har för innevarande budgetår i den av Kungl. Maj:t fastställda planen för anslagets användning upptagits 350 000 kr. Medlen avses för distributionsmateriel för drivmedelsförråd. Till följd av ökad drivmedelsförbrukning har flygförvaltningen enligt vad som under hand inhämtats för nästa budgetår beräknat medelsbehovet för ifrågavarande materiel till 367 000 (+17 000) kr. För nästa budgetår beräknar ämbetsverket härutöver medel för anskaffning av materiel för tankning av flygplan och helikoptrar. Medelsbehovet för sistnämnda ändamål har angivits till 1 013 000 kr. Sammanlagt erfordras således enligt flygförvaltningen för drivmedelsmateriel i allmänhet en anslagsuppräknig av $(17\,000 + 1\,013\,000 =) 1\,030\,000$ kr.

2. I nyssnämnda dispositionsplan har för innevarande budgetår 1 600 000 kr. upptagits för drivmedelsmateriel för berghangarer. Då behovet av ifrågavarande slag av utrustningar för närvarande utredes, har för ändamålet icke beräknats några medel under nästa budgetår. Medelsbehovet minskar alltså med angivet belopp.

4. För cisterner på flygplatser har i dispositionsplanen för innevarande budgetår upptagits 150 000 kr. Medelsbehovet för ifrågavarande ändamål anges av flygförvaltningen till sammanlagt 7 437 500 kr. under budgetåren 1963/70. För nästa budgetår beräknas medelsbehovet till 1 750 000 kr., vilket innebär en ökning med $(1\,750\,000 - 150\,000 =) 1\,600\,000$ kr.

5. För innevarande budgetår har slutligen i den av Kungl. Maj:t fastställda dispositionsplanen för anslaget upptagits 1 900 000 kr. för transportmateriel. Flygförvaltningen beräknar det totala medelsbehovet under budgetåren 1963/70 för transportmateriel (tankbilar, pipelines m.m.) till 9 140 000 kr. Härav erfordras enligt flygförvaltningen för nästa budgetår 2 030 000 kr., vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en ökning med $(2\,030\,000 - 1\,900\,000 =) 130\,000$ kr.

Departementschefen

Jag har i och för sig icke funnit anledning till erinran mot den av flygförvaltningen föreslagna utökade anskaffningen av drivmedelsutrustning. Jag anser emellertid, att anslagshöjningen bör kunna begränsas till 1 000 000 kr. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med $(4\,000\,000 + 1\,000\,000 =) 5\,000\,000$ kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare bestämma anskaffningsverksamhetens inriktning.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.

[111] 87. **Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	1 000 000	1 000 000	—
1962/63	1 000		
1963/64 (förslag)	1 150 000		

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med ett formellt belopp med hänsyn till att medel ställdes till förfogande för särskild drivmedelsanskaffning hösten 1961 (jfr prop. 1962: 1, s. 220).

Flygförvaltningen föreslår, under åberopande av en inom ämbetsverket uppgjord plan för ökning av drivmedelslagringen under budgetåren 1963/70, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 150 000 kr. För inhämtande av närmare upplysningar i ärendet torde få hänvisas till de handlingar som i vanlig ordning kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag biträder ämbetsverkets förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 150 000 kr.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD

[112] 88. **Flygvapnet: Understöd åt privatflyget**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	366 000	364 332	1 670
1962/63	366 000		
1963/64 (förslag)	366 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 obunden.

Från förevarande anslag utgår bidrag till den av Svenska aeroklubben ledda segelflygverksamheten.

Luftfartsstyrelsen (skr. 15/8 1962) hemställer, efter samråd med chefen för flygvapnet och sedan Svenska aeroklubben avgivit förslag i ämnet, att anslaget höjes med 14 000 kr. Av beloppet avser 7 000 kr. höjda arvoden och 7 000 kr. flygtillägg för vissa instruktörer.

Departementschefen

För egen del anser jag, att anslaget för nästa budgetår bör upptagas med 366 000 kr., vilket innebär oförändrad medelsanvisning. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Understöd åt privatflyget* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 366 000 kr.

D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål

KRIGSARKIVET

[113] 1. Krigsarkivet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	482 000	484 357
1962/63	491 000	
1963/64 (förslag)	607 000	

Yrkande

Krigsarkivarien (skr. 13/8 1962) hemställer, att anslaget höjes med 135 000 kr.

	Ökning
1. 1 amanuens i reglerad befordringsgång	22 943
2. 1 arkivassistent Ae 11	19 648
3. 1 expeditivsvakt Ao 7	13 694
4. 1 arkivarie Ae 23 — förste arkivarie Ae 27	4 650
5. 1962 års lönerreglering	
a) generell lönehöjning	47 616
b) lönegradsuppflyttningar m.m.	15 179
6. Omräkning	
a) löneklassuppflyttningar	9 588
b) folkpensionsavgifter	1 200
c) avrundning	482
	135 000

Motiv

Krigsarkivet arbetar för närvarande på fem sektioner. Sektionschefer är fyra förste arkivarier i 27 lönegraden och en arkivarie i 23 lönegraden. Den sistnämnde är chef för administrativa sektionen. Genom personaluppsättningen i övrigt, två arkivarier (i A 23 och A 21) samt tre amanuenser, föreligger möjlighet att avdela ett biträde till varje sektionschef.

Enligt tidigare gällande organisation arbetade krigsarkivet på fyra sektioner, vilka svarade för arkivets verksamhet såsom arkivdepå, samt en administrativ avdelning för dess verksamhet såsom arkivmyndighet. Sedan ny instruktion utfärdats för krigsarkivet (SFS 1961: 594), varvid krigsarkivarien erhållit befogenhet att besluta om arkivets sektionsindelning, har verksamheten fördelats på fem sektioner på sätt nyss angivits.

Krigsarkivarien anför, att krigsarkivets verksamhet som arkivmyndighet alltmera kommit i förgrunden. Administrativa sektionens mest omfattande

uppgift är handläggningen av gallringsfrågorna. Dessa har genom krigsarkivets nya instruktion fått en mera dominerande betydelse än tidigare och del har därför blivit nödvändigt att ägna dem en alltmer intensifierad uppmärksamhet. Administrativa sektionen är därför den som står i första rummet, när det gäller en nödvändig personalupprustning.

1. Tjänsten är avsedd för administrativa sektionen (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 246).

2. Tjänsten är avsedd för tredje sektionen. Denna rymmer bland annat krigsarkivets internationellt berömda ritnings- och kartsamlingar. För sektionen bör inrättas en personlig tjänst för förste expeditionsvakten H. Andersson. Denne har på tredje sektionen under årens lopp biträtt på ett sådant sätt, att han vid sidan av sina egentliga uppgifter blivit en utomordentligt insiktsfull kännare av det heterogena materialet på sektionen. För arbetet inom sektionen skulle det vara av stort värde om möjlighet skapades att mera odelat än tidigare utnyttja förenämnde befattningshavares speciella kvalifikationer. Krigsarkivarien förutsätter, att Anderssons expeditionsvaktstjänst vid bifall till föreliggande förslag kommer att få uppehållas på förordnande.

3. Förslaget att inrätta en tjänst för expeditionsvakt i Ao 7 framfördes redan i äskandena för innevarande budgetår (prop. 1962: 1, bil. 6, s. 222). Utöver tidigare anförda skäl för tjänstens inrättande framhåller krigsarkivarien, bland annat, att värnpliktiga arkivbiträden icke utgör en fullgod ersättning för expeditionsvakter med hänsyn till att det ej är tillåtet att använda arkivbiträden för tyngre arbetsuppgifter såsom hämtning, återställande eller omflyttning av arkivvolymen av större omfattning.

4. Tjänsten är avsedd för chefen för administrativa sektionen. Krigsarkivarien framhåller, att de uppgifter som åvilar chefen för denna sektion i fråga om betydelse och ansvar är helt likvärdiga med dem som faller på övriga sektionschefer, vilka är placerade i 27 lönegraden.

Yttrande

Statens lönenämnd anser sig icke kunna biträda förslaget om uppflyttning av tjänsten för arkivarie i Ae 23. Mot lönegradsplaceringen för de till nyinrättande föreslagna tjänsterna har nämnden icke någon erinran.

Departementschefen

Jag föreslår, att vid krigsarkivet inrättas en amanuens tjänst i reglerad befordringsgång och en personlig tjänst för arkivassistent i Ae 11 för H. Andersson. Dennes tjänst för förste expeditionsvakt i Ao 9 bör härvid föras på övergångsstat. En tjänst för förste expeditionsvakt i Ae 9 bör samtidigt tillkomma. Krigsarkivariens övriga förslag rörande personalförändringar vid krigsarkivet anser jag mig icke kunna tillstyrka.

Utöver i det föregående angivna förändringar, vilka medför ett ökat me-

delsbehov av i runt tal 42 500 kr., bör hänsyn jämväl tagas till 1962 års lönereglering, löneklassuppflyttningar samt belastningen under föregående budgetår. Anslaget bör uppföras med (491 000 + 116 000 =) 607 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för krigsarkivet som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för krigsarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	106 800
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	9 200
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	302 400
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	179 900
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	8 100
Summa kr.	607 000

c) till *Krigsarkivet*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 607 000 kr.

[114] 2. Krigsarkivet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	37 000	38 666
1962/63	42 000	
1963/64 (förslag)	54 000	

Yrkande

Krigsarkivarien hemställer, att anslaget höjes med 14 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård: belastningen	300	
2. Höjda städlöner m. m.	5 770	
3. Nya lokaler	4 750	
4. Reparation av hyllor	1 000	
5. Engångsutgift budgetåret 1962/63		3 000
6. Engångsanskaffningar	5 155	
7. Avrundning	25	
	17 000	3 000
	+ 14 000	

Motiv

2. Av beloppet hänför sig cirka 4 000 kr. till höjda löner och återstoden huvudsakligen till eftersläpande kostnader för städning.

3. Krigsarkivets lokaler har utökats, då arkivet fått överta förutvarande krigshistoriska avdelningens i försvarsstaben lokaler. De nya lokalerna medför ökade kostnader för städning (cirka 3 000 kr.) och telefon (cirka 1 750 kr.).

4. Krigsarkivet har ett helautomatiskt elektriskt hyllsystem. Särskilda medel för underhåll av detta har tidigare icke beräknats under anslaget. Erfarenheterna under de senaste budgetåren har emellertid visat, att behov av underhållsmedel föreligger.

5—6. För innevarande budgetår begärde krigsarkivarien, att anslaget skulle höjas med 8 000 kr. för engångsanskaffningar av främst skrivmaskiner, kortskåp och förvaringsskåp (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 223). För ändamålet anvisades 3 000 kr. Enligt krigsarkivarien erfordras för återstående engångsanskaffningar 5 155 kr.

Departementschefen

Krigsarkivarien hemställer, att anslaget höjes med 14 000 kr. Jag har i huvudsak intet att erinra mot krigsarkivariens beräkningar rörande medelsbehovet för nästa budgetår. För engångsanskaffningar beräknar jag emellertid oförändrat 3 000 kr. Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 54 000 kr., vilket innebär en anslagshöjning med 12 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsarkivet: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 54 000 kr.

[115] 3. Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	3 000	2 620	382
1962/63	3 000		
1963/64 (förslag)	3 000		

I enlighet med förslag av krigsarkivarien bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 kr.

[116] 4. Krigsarkivet: Inredning av vissa arkivaliemagasin

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	35 000	21 110	14 568
1962/63	3 000		
1963/64 (förslag)	20 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 icke till någon del bunden.

Yrkande

Krigsarkivarien hemställer, att anslaget höjes med 17 000 kr.

Motiv

Reservationsbehållningen beräknas åtgå under budgetåret 1962/63 för att flytta arkivalier från krigsarkivet och viss depå i Stockholm till magasin på Solvallaområdet. För att inreda ytterligare ett sådant magasin, som beräknas bli tillgängligt under innevarande budgetår, erfordras därför att 20 000 kr. anvisas för nästa budgetår, innebärande en ökning med 17 000 kr.

Departementschefen

Jag biträder krigsarkivariens förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsarkivet: Inredning av vissa arkivaliemagasin* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kr.

ARMÉMUSEUM

[117] 5. Armémuseum: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	274 000	271 127
1962/63	282 000	
1963/64 (förslag)	316 000	

Yrkande

Armémusei nämnd (skr. 8/6 1962) hemställer, att anslaget höjes med 55 600 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning
1. 1 biblioteksbiträde Ae 7	13 716
2. 1 kanslibiträde Ae 7	13 716
3. 1 amanuens i reglerad befordringsgång — intendent Ae 21	2 772
4. 1 rustmästare Ao 12—Ao 13	1 032
5. 1962 års lönereglering (generell lönehöjning)	23 900
6. Folkpensionsavgifter	400
7. Avrundning	64
	55 600

Motiv

1. Armémuseum har ett bibliotek, som i första hand kan betecknas som referensbibliotek, omfattande omkring 15 000 volymer, samt ett arkiv bestående av bildarkiv, negativarkiv, skioptikonarkiv, uppteckningsarkiv och urklippssamling. I egenskap av centralmuseum har institutionen en viktig uppgift som hjälpende och rådgivande instans. Av museer, forskare, samlare och andra utnyttjas armémuseum i alltmer stigande omfattning. I samtliga fall är därvid museets bibliotek och arkiv oundgängligen nödvändiga hjälpmedel. Armémuseum har ingen befattningshavare med uppgift att handlägga ärenden (expedition, katalogisering m.m.) rörande biblioteket och arkivet.

2. För kanslitjänsten vid museet finns inrättad en kansliskrivartjänst i Ao 11. För kanslitjänstens behöriga gång, särskilt vad avser det omfattande skrivarbetet, föreligger stort behov av ett kanslibiträde.

3. Från och med den 1 juli 1960 är vården och skötseln m. m. av statens trofésamling anförtrodd åt armémuseum (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 289 och 290). För tjänstgöring företrädesvis vid trofésamlingen finns en amanuens. På grund av de alltmer krävande arbetsuppgifterna vid armémuseum måste den till trofésamlingen knutne amanuensen — vid sidan om verksamheten vid samlingen — tagas i anspråk för allmänt museala uppgifter.

4. På rustmästaren ankommer främst att självständigt handhava verksamheten vid armémusei förråd samt uppbörd av all till specialutställningar inlånad materiel, identifiering av inlämnade vapen och registrering av inkommande materiel.

Armémusei nämnd hemställer vidare, att den obetecknade anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal på grund av svårigheter att exakt beräkna medelsbehovet för avlöningar åt kollektivavtalsanställda salsvakter upptages förslagsvis.

Nämnden föreslår därjämte, att en personlig tjänst för konserveringsassistent i Ao 11, som vid innehavarens avgång icke får återbesättas, med hänsyn till de med tjänsten förenade arbetsuppgifternas art (handhavandet av museets omfattande textilbestånd och föredragande i fråga om fälttec-

ken) och omfattning utbytes mot en permanent ordinarie tjänst för textilföreståndare i samma lönegrad.

Yttrande

Försvarets civilförvaltning tillstyrker förslaget om inrättande av en biblioteksbiträdestjänst och om uppflyttning i lönegrad av amanuensen och rustmästaren, men biträder icke förslaget om inrättande av en kanslibiträdestjänst. Ämbetsverket ifrågasätter om det icke vore tillfyllest att anslaget uppräknades med förslagsvis 3 000 kr. för tillgodoseende av ytterligare behov av avlöningsmedel för extra skrivbiträdespersonal samt salsvakter. Anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör enligt civilförvaltningen alltjämt vara obetecknad med hänsyn till den praxis som tillämpas beträffande liknande institutioner inom försvaret. Anslaget föreslås vidare uppräknat med ytterligare 6 800 kr. för lönegradsuppflyttningar m. m. enligt proposition 1962: 169.

Departementschefen

I likhet med civilförvaltningen föreslår jag, att vid armémuseum inrättas en tjänst för biblioteksbiträde i Ae 7. Däremot biträder jag i likhet med civilförvaltningen icke förslaget om inrättande av en kanslibiträdestjänst i Ae 7. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet förut denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för uppflyttning av en tjänst för amanuens i reglerad befordringsgång till intendent i Ae 21.

Under anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, vilken alltjämt bör vara obetecknad, bör för nästa budgetår beräknas ytterligare omkring 7 000 kr. för arvoden till salsvakter och avlöningar till annan extra personal.

Utöver i det föregående angivna förändringar, vilka medför ett ökat medelsbehov av omkring 24 000 kr., bör hänsyn jämväl tagas till generell lönehöjning och lönegradsuppflyttningar m. m. enligt proposition 1962: 169 samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget bör uppföras med (282 000 + 34 000 =) 316 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för armémuseum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	151 700
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	9 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	69 700

4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	82 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 600
	Summa kr. 316 000

b) till *Armémuseum: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 316 000 kr.

[118] 6. **Armémuseum: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	89 000	68 292
1962/63	67 000	
1963/64 (förslag)	72 000	

Armémusei nämnd hemställer, att anslaget höjes med 6 500 kr., varav 2 000 kr. för ökade kostnader för inspektionsresor med anledning av förflyttning av förrådslokaler från Stockholm till platser utanför Stockholm samt 4 500 kr. för höjda städlöner och ökade städningskostnader med anledning av nytillkommande lokaler. Försvarets civilförvaltning tillstyrker en uppräknig av anslaget med 5 000 kr., varav 1 200 kr. för ökade resekostnader och 3 800 kr. för ökade städkostnader. Jag biträder civilförvaltningens förslag. Anslaget bör i enlighet härmed uppföras med (67 000 + 5 000 =) 72 000 kr. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armémuseum: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 72 000 kr.

[119] 7. **Armémuseum: Samlingars konservering m. m**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	15 000	14 999	4
1962/63	15 000		
1963/64 (förslag)	18 000		

Armémusei nämnd hemställer, att anslaget höjes med 3 000 kr., varav 1 500 kr. på grund av prisstegringar och 1 500 kr. för anskaffning av material m. m., avsett för konservering av det omfattande beståndet i statens trofésamling. Försvarets civilförvaltning tillstyrker förslaget. Jag biträder förslaget och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armémuseum: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 kr.

MARINMUSEET OCH MODELLKAMMAREN I KARLSKRONA**[120] 8. Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona: Avlöningar**

	Anslag
1962/63	49 000
1963/64 (förslag)	58 000

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av chefen för marinkommando Syd, att anslaget höjes med 12 000 kr., varav 7 000 kr. på grund av generell lönehöjning enligt proposition 1962:169 m. m., och 5 000 kr. på grund av att intäkterna av visningar upptas till lägre belopp än i avlöningsstaten för budgetåret 1962/63.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 58 000 kr., vilket innebär en anslagshöjning med 9 000 kr. Jag räknar därvid med oförändrade intäkter av visningar. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	72 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	24 500
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 500
	Summa kr. 98 000

Särskilda uppbördsmedel

Inträdesavgifter m. m.	40 000
	Nettoutgift kr. 58 000

b) till *Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona*:
Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 58 000 kr.

[121] 9. Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona: Omkostnader

	Anslag
1962/63	10 000
1963/64 (förslag)	10 000

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Chefen för marinkommando Syd har föreslagit, att anslaget höjes med 5 000 kr. för anskaffning av inventarier m. m. Civilförvaltningen biträder icke detta förslag. För egen del föreslår jag, att anslaget i enlighet med civilförvaltningens förslag uppföres med oförändrat belopp. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona:*
Omkostnader för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag
 av 10 000 kr.

[122] 10. **Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona: Samlingars konservering m. m.**

	Anslag
1962/63	40 000
1963/64 (förslag)	40 000

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av chefen för marinkommando Syd, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Ämbetsverket erinrar om att kostnaderna för upprustning och flyttning av ubåten Hajen uppskattats till sammanlagt cirka 30 000 kr., varav 15 000 kr., avseende upprustning, anvisats för innevarande budgetår. Då emellertid någon flyttning av ubåten icke beräknas bli aktuell under budgetåret 1963/64 torde enligt civilförvaltningen resterande belopp av 15 000 kr. icke behöva anvisas för flyttning för nästa budgetår. Civilförvaltningen föreslår emellertid, att 15 000 kr. beräknas för överförande till modellkammaren av de galjonsbilder, som för närvarande är placerade inom det område som disponeras av Karlskronavarvet Aktiebolag (jfr prop. 1962: 110, s. 114). Av anslaget i övrigt för nästa budgetår avses enligt civilförvaltningen 5 000 kr. för reparation och konservering av förenämnda galjonsbilder och 20 000 kr. för underhåll m. m. av samlingarna i övrigt. Chefen för marinkommando Syd har föreslagit, att anslaget höjes med 1 000 kr. Han räknar därvid med en kostnad av 16 000 kr. för flyttning av förenämnda galjonsbilder.

Departementschefen

Mot civilförvaltningens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår har jag intet att erinra. Anslaget bör alltså uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona:*
Samlingars konservering m. m. för budgetåret 1963/64 anvisa
 ett reservationsanslag av 40 000 kr.

FÖRSVARETS FORSKNINGSANSTALT

[123] 11. Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	10 400 000	10 006 490
1962/63	11 000 000	
1963/64 (förslag)	14 800 000	

Yrkande

Försvarets forskningsanstalt (skr. 13/8 1962) hemställer, att anslaget höjes med 6 118 000 kr.

	Ökning
1. Nya tjänster	
a) 1 forskningschef Br 3	54 816
b) 3 överingenjörer Br 3	164 448
c) 2 laboratorer Br 1	99 432
d) 9 laboratoriechefer eller laboratorer Br 1	447 444
e) 1 byrådirektör Ae 27	38 520
f) 39 laboratoriechefer eller laboratorer högst Ae 27 (därav 20 nu Ag 27 på forskningsanslaget)	1 502 280
20 förste forskningsingenjörer eller forskningsingenjörer högst Ae 25 (nu Ag 25 på forskningsanslaget)	694 800
20 förste forskningsingenjörer eller forskningsingenjörer högst Ae 23 (nu Ag 23 på forskningsanslaget)	626 400
20 forskningsingenjörer Ae 21 (nu Ag 21 på forskningsan- slaget)	565 200
g) merkostnader för kontraktsanställningar	200 000
2. 1962 års lönerreglering	
a) generell lönehöjning	1 100 000
b) lönegradsuppflyttningar m. m.	475 000
3. Omräkning	
a) löneklassuppflyttningar m. m.	80 000
b) folkpensionsavgifter	70 000
	6 118 340
	Avrundat 6 118 000

Motiv

Forskningsanstalten framhåller, att försvarsforskningen kommit att ställas inför alltmer komplicerade problem. Detta sammanhänger med den snab-

ba utvecklingen inom vetenskap och teknik men också med den av politiska hänsyn betingade tendensen hos stormakterna att utnyttja denna snabba utveckling för att inom militärtekniken skapa allt mera differentierade insatsmöjligheter. Realistiska prognoser beträffande utvecklingen av militärtekniken måste enligt forskningsanstalten vara av väsentlig betydelse för den långsiktiga planeringen av våra försvarsresurser liksom för bedömningar beträffande förutsättningarna för vår försvarspolitik i allmänhet.

Vid den omfattande genomgång av forskningsanstaltens femårsplan som ägt rum under det gångna året har enligt anstalten stor hänsyn tagits till behovet av grundläggande undersökningar och utredningar av principiell natur, vilka kan ligga till grund för försvarsplanering på längre sikt. Då dylika hänsynstaganden skett redan tidigare, har den senaste överarbetningen av femårsplanen inte medfört några principiella förändringar. Däremot har en successiv anpassning till utvecklingen skett. Anpassningen har tagit sig uttryck i åtskilliga ändringar i detaljer liksom i den inbördes prioriteringen mellan olika områden.

Då huvuddragen i den militärtekniska utvecklingen tidigare redovisats i olika sammanhang, bland annat i ÖB 62, har forskningsanstalten inskränkt sig till att anföra några synpunkter på ett par betydelsefulla områden, där särskilda åtgärder är motiverade. Forskningsanstalten anför därvid i huvudsak följande.

Den allmänna militärtekniska utvecklingen i förening med vårt lands försvarspolitik medför att skyddsforskningen måste ägnas ett betydande intresse. En förutsättning för denna forskning är tillfredsställande kännedom om verkan av de vapen eller stridsmedel, mot vilka skyddet skall utformas.

Det är två områden, där kunskapsläget måste betecknas som i hög grad otillfredsställande i vad avser verkan och skydd, nämligen biologiska stridsmedel och kärnvapen. Området *biologiska stridsmedel* faller i forskningshänseende på flera olika myndigheter. Verksamheten har varit föremål för behandling inom en särskild utredning beträffande försvarsmedicinsk forskning, som nyligen framlagt ett betänkande med förslag till viss omorganisation m. m. Forskningsanstalten planerar att utvidga sin verksamhet på området i vad avser dokumentation, bearbetning av indikeringsfrågor m. m.

Verkan av och skydd mot *kärnvapen* är ett forskningsområde, som till väsentlig del åvilar forskningsanstalten. Kännedomen om de faktorer, som är av betydelse vid bearbetning av problem beträffande verkan och skydd, är alltför ofullständig och man kan knappast räkna med någon radikal förändring i stormakternas inställning till sekretessfrågan på detta område. En väsentlig del av underlagen måste sålunda framtagas genom egen forsknings- och utredningsverksamhet. Eftersläpningen i programmet är som anmäldes redan föregående år betingad av brist på personal och lokaler men också till en stor del på att utvecklingen i det civila atomenergiprogrammet, från vilket viktiga underlag erhålles, försenats. Föregående år anmäldes att en viss omläggning av verksamheten med anledning härav planerades. Det har vid de fortsatta undersökningarna visat sig att man genom att välja nya vägar för att få kännedom om vissa av de teoretiska och experimentella faktorer, som erfordras, sannolikt kan nå snabbare resultat. En fortsatt be-

arbetning av dessa problem pågår, men av allt att döma kommer redan under budgetåret 1962/63 en planerad utökning av verksamheten att kunna ske.

Behovet av större insatser på mera långsiktiga och grundläggande forskningsproblem samt på systemanalys och operationsanalytiska studier, ägnade att stödja de ur såväl försvarspolitisk som försvarsekonomisk synpunkt betydelsefulla utredningarna angående avvägningar mellan olika vapensystem och dylikt, liksom på andra med långsiktsplanering sammanhängande arbetsuppgifter, har enligt forskningsanstalten medfört att det relativa behovet av teoretiskt högt kvalificerad personal stigit i ett flertal av forskningsanstaltens arbetsgrupper. Antalet högre tjänster, i första hand sådana på löneplan B, behöver därför nödvändigtvis utökas om forskningsprogrammet skall kunna tillgodoses. Forskningsanstalten anför härom i huvudsak följande.

Att nu föreslagna personalförändringar kunnat göras relativt blygsamma i förhållande till verksamhetens omfattning sammanhänger med flera faktorer. Ett stort antal av de befattningshavare som behövs för målinriktad forskning av den typ forskningsanstalten bedriver — där resultaten av verksamheten skall kunna direkt utnyttjas av totalförsvarets olika myndigheter, industrier etc. — måste ha en sådan utbildning och intresseinriktning att de är i hög grad attraktiva för det enskilda näringslivet och själva ha intresse för även mera utvecklingsbetonat arbete av den typ industrien erbjuder. Man måste därvid räkna med att åtskilliga av de mest kvalificerade av denna kategori måste kontraktsanställas för att en smidig anpassning efter marknadslönerna inom olika områden skall kunna ske. För att möjliggöra kontraktsanställning erfordras ej högre tjänster än Ae 27.

Behovet av att på grund av deras ställning i organisationen fastare binda en del befattningshavare av nyssnämnda kategori har dock föranlett forskningsanstalten att föreslå inrättandet av ett begränsat antal överingenjörsbefattningar i B 3.

En annan faktor, som bidrar till att hålla nere behovet av högre tjänster, är att forskningsanstalten i betydande omfattning utnyttjar utomstående specialister som konsulter eller för utlagda forskningsuppdrag. Det måste dock understrykas att detta kan ske rationellt endast under förutsättning att forskningsanstaltens egen personal på alla viktigare områden är av tillräcklig omfattning och kompetens för att kunna sammanhålla verksamheten, inrikta den på det för försvaret väsentliga och omsätta forskningsresultaten i praktiskt användbar form. En tredje faktor, som är av betydelse i förevarande sammanhang, är att forskningsanstalten nått en sådan omfattning att inom anstalten befintliga specialister kan utnyttjas rationellt och stödjas av effektiva serviceorgan, som medger att de kan koncentrera sig på de kvalificerade arbetsuppgifterna.

Rörande forskningsanstaltens yrkanden under förevarande anslag torde i övrigt följande få anföras.

1. a) Tjänsten, vilken i likhet med nuvarande tjänster för forskningschef i Br 3 är avsedd för högt kvalificerad forskare med arbetsuppgifter av övervägande teoretisk karaktär, avses för kärnfysikalisk forskning.

b) Tjänsterna avses för kvalificerade befattningshavare med uppgifter

rörande tillämpningen av vunna forskningsresultat och funktionen hos nya vapensystem m. m. samt för sammanhållningen av kvalificerad teknisk service. Av tjänsterna avses en för utveckling av försöks- och mätapparatur inom avdelningen för kemi och medicin (avd. 1.) och de båda övriga för uppgifter inom forskningsområdena robotvapen samt spaning och stridsledning.

c) Personalen vid sektionerna för operationsanalys vid försvarsstaben och försvarsgrensstaberna anses för nästa budgetår böra förstärkas med 2 tjänster för laborator i Br 1 (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 230—232). I sammanhanget föreslår forskningsanstalten att för nämnda staber avsedda laboratorstjänster jämväl skall kunna placeras vid civilförsvarsstyrelsen.

e) Byrådirektörstjänsten i Ae 27 avses för chef för forskningsanstaltens underrättelsecentral.

f) Forskningsanstalten återkommer ånyo till frågan om extraordinariesättning och överföring till avlöningsanslaget av ett antal extra tjänster på forskningsanslaget (jfr senast prop. 1962: 1, bil. 6, s. 232). Nu föreslås att sammanlagt 80 tjänster i lönegraderna Ag 21—Ag 27 erhåller extra ordinarie anställningsform. Då extra anställningsform i princip endast bör komma ifråga för anställning av mer tillfällig natur eller av under- eller överårig personal, anser forskningsanstalten det nödvändigt att nu bereda ett antal tjänstemän med kvalificerade tekniska arbetsuppgifter en fastare anställning. Tjänsteinnehavarna har varit anställda vid forskningsanstalten ett flertal år. Enligt vad som inhämtats finns för närvarande å forskningsanslaget sammanlagt 230 extra tjänster i här ifrågavarande lönegrader.

Utöver extraordinariesättning av vissa forskartjänster föreslår forskningsanstalten, att 19 nya tjänster för laboratoriechef eller laborator i högst Ae 27 inrättas. Av dessa tjänster är en avsedd för anstaltens utbildnings- och informationsverksamhet, vilken numera anses vara av sådan omfattning och betydelse att den kräver en särskild befattningshavare. I den mån de föreslagna nya laboratorstjänsterna icke kan tillsättas med kompetenta innehavare, erfordras de enligt forskningsanstalten för att möjliggöra kontraktsanställning av högt kvalificerad teknisk personal.

g) Merkostnaderna för kontraktsanställningar beräknas för nästa budgetår till 300 000 (+ 200 000) kr. till följd av ökat antal dylika anställningar.

Forskningsanstalten redovisar vissa önskemål om lönegradsuppflyttningar m. m., vilka emellertid anses böra upptagas vid kommande B-listeförhandlingar. Forskningsanstalten har därvid bland annat förordat, att 2 tjänster för överingenjör i Bp eller Br 3 tillkommer i utbyte mot motsvarande antal tjänster för laboratoriechef eller laborator i Bp eller Br 1. Överingenjörstjänsterna avses för chef för försvarets teletekniska laboratorium respektive för vissa forskningsuppgifter avseende motmedel.

För kännedom om den femårsplan som ligger till grund för forskningsverksamhetens inriktning i stort ävensom beträffande motiveringar i övrigt

för yrkade förändringar i fråga om forskarpersonalen hänvisas till innehållet i en av forskningsanstalten i särskild ordning överlämnad skrivelse, vilken av sekretessskäl icke bör redovisas i statsrådsprotokollet men som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Yttrande

Civildéforsvarsstyrelsen har den 20 oktober 1962 avgivit yttrande såvitt rör forskningsanstaltens förslag att inrätta 2 tjänster för laborator i Br 1, avsedda för operationsanalytisk verksamhet. Med hänsyn till den stora betydelse för totalförsvarets framtida utformning som forskningen på det operationsanalytiska verksamhetsområdet med all sannolikhet kommer att få finner civilförsvarsstyrelsen det angeläget att ifrågavarande tjänster inrättas från och med nästa budgetår. Om tjänsterna skall kunna besättas med kvalificerade innehavare, bör de enligt styrelsen icke erhålla lägre lönegradsplacering än som föreslagits.

Departementschefen

Mot bakgrunden av den snabba tekniska utvecklingen synes det angeläget att den sedan flera år pågående utbyggnaden av försvarets forskningsanstalt fortsättes. Forskningsanstalten har under förevarande anslag föreslagit inrättande av sammanlagt 35 nya tjänster. För egen del finner jag det emellertid icke möjligt att biträda en personalökning av denna omfattning. Jag föreslår i stället med anledning av forskningsanstaltens förslag att 13 nya tjänster inrättas, nämligen tjänster för en forskningschef i Br 3, 3 överingenjörer i Br 3, 2 laboratorer i Br 1, 6 laboratoriechefer eller laboratorer i Br 1 samt en byrådirektör i Ae 27. Sistnämnda tjänst avses för chef för forskningsanstaltens underrättelsecentral. De båda tjänsterna för laborator i Br 1 avses för operationsanalytiker vid försvarsstaben eller försvarsgrenstaberna. Härigenom kommer sammanlagt 10 laboratorer (6 i B 1 och 4 i A 27) att kunna disponeras för operationsanalytisk verksamhet vid nämnda staber. Mot forskningsanstaltens förslag att dessa laboratorer jämväl skall kunna placeras vid civilförsvarsstyrelsen har jag icke funnit anledning till erinran.

Forskningsanstaltens förslag att under avlöningsanslaget inrätta extra ordinarie tjänster i utbyte mot motsvarande extra tjänster på forskningsanslaget kan jag delvis biträda. Jag föreslår sålunda att tjänster inrättas för 10 laboratoriechefer eller laboratorer i högst Ae 27, sammanlagt 25 förste forskningsingenjörer eller forskningsingenjörer, av vilka 15 i högst Ae 25 och 10 i högst Ae 23 samt 15 forskningsingenjörer i Ae 21.

Merkostnaderna för i det föregående angivna personalförändringar beräknar jag till i runt tal 2 300 000 kr., varav 1 650 000 kr. hänför sig till överföring från forskningsanslaget. Härutöver bör anslaget uppräknas med 1 620 000 kr. för merkostnader till följd av 1962 års avtalsuppgörelse, löne-

klassuppflyttningar m. m. Då anslaget med hänsyn till den låga belastningen under föregående budgetår synes kunna nedräknas med 120 000 kr., uppgår den sammanlagda anslagshöjningen till $(2\,300\,000 + 1\,620\,000 - 120\,000 =) 3\,800\,000$ kr. Anslaget bör således uppföras med $(11\,000\,000 + 3\,800\,000 =) 14\,800\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarets forskningsanstalt som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets forskningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 960 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	19 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	7 340 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 291 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	190 000
Summa kr. 14 800 000	

c) till *Försvarets forskningsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 14 800 000 kr.

[124] 12. Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	945 000	983 321
1962/63	1 055 000	
1963/64 (förslag)	1 155 000	

Yrkande

Försvarets forskningsanstalt hemställer, att anslaget höjes med 65 000 kr.

	Ökning
1. Ökad resefrekvens m. m.	15 000
2. Ökat medelsbehov för expenser	50 000
	65 000

Motiv

1. Av höjningen hänför sig omkring 6 000 kr. till merkostnader till följd av de från och med den 1 juni 1962 höjda järnvägstaxorna och omkring 9 000 kr. till ökad resefrekvens till följd av den växande forskningsverksamheten.

2. Av beloppet torde cirka 14 000 kr. kunna hänföras till prisstegringar, därvid främst till höjningen av den allmänna varuskatten.

Departementschefen

Jag anser mig böra räkna med att verksamheten vid forskningsanstalten under nästa budgetår får ökad omfattning. Den av forskningsanstalten föreslagna anslagshöjningen om 65 000 kr. anser jag mig därför kunna tillstyrka. Härutöver bör emellertid anslaget uppräknas med 35 000 kr. på grund av medelsförbrukningen för sjukvård samt bränsle m. m. under budgetåret 1961/62. Anslaget bör följaktligen för nästa budgetår uppföras med $(1\,055\,000 + 65\,000 + 35\,000 =) 1\,155\,000$ kr. Jag får hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 155 000 kr.

[125] 13. **Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 37 000 000 kr. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 1 i det föregående får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Försvarets forskningsanstalt; Viss forskningsverksamhet* för budgetåret 1963/64 beräkna ett reservationsanslag av 34 715 000 kr.

[126] 14. **Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	14 000 000	2 793 156	2 194 682
1962/63	1 475 000		
1963/64 (förslag)	1 400 000		

¹ Härutöver har 200 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 159 000 kr. bundna genom utlagda beställningar.

Försvarets forskningsanstalt hemställer, att anslaget minskas med 75 000 kr.

För anskaffning av instrument och apparatutrustning, möbler och kontorsutensilier samt verkstadsutrustning har under anslaget för innevarande budgetår anvisats sammanlagt 900 000 kr. Med hänsyn till ökad verksamhet och prishöjningar samt med beaktande av kravet att hålla den tekniska utrustningen så modern som möjligt föreslår anstalten, att medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål uppräknas till 1 200 000 (+ 300 000) kr.

För speciell kontorsinredning och laboratorieutrustning m. m. vid nytilkommande lokaler erfordras sammanlagt 200 000 kr., varav 90 000 kr. för laboratorium för halvskaletekniska arbeten och sprängämneslaboratorium (etapp II) vid avdelning 1 i Ursvik, och 110 000 kr. för laboratorium och kontorsbyggnad vid avdelning 2, försöksstationen.

Det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslag utgör således (1 200 000 + 200 000 =) 1 400 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med forskningsanstaltens förslag bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 1 400 000 kr., vilket innebär en minskning med 75 000 kr. i förhållande till anslaget för innevarande budgetår. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 400 000 kr.

FÖRSVARETS RADIOANSTALT

[127] 15. **Försvarets radioanstalt: Avlöningar.** 16. **Försvarets radioanstalt: Omkostnader.** 17. **Försvarets radioanstalt: Övningar.** 18. **Försvarets radioanstalt: Anskaffning och underhåll av materiel.** Beträffande radioanstaltens yrkanden och motiv liksom mina ställningstaganden härtill torde få hänvisas till innehållet i en inom försvarsdepartementet upprättad promemoria, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Åberopande vad i nämnda promemoria anföres hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1963/64 anvisa

a) till *Försvarets radioanstalt: Avlöningar* ett förslagsanslag av 14 470 000 kr.;

b) till *Försvarets radioanstalt: Omkostnader* ett förslagsanslag av 3 004 000 kr.;

c) till *Försvarets radioanstalt: Övningar* ett reservationsanslag av 55 000 kr.;

d) till *Försvarets radioanstalt: Anskaffning och underhåll av materiel* ett reservationsanslag av 2 825 000 kr.

FÖRSVARSHÖGSKOLAN

[128] 19. Försvarshögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	323 000	331 911
1962/63	332 000	
1963/64 (förslag)	394 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av chefen för försvarshögskolan, att anslaget höjes med 147 000 kr.

	Ökning
1. Nya tjänster m. m.	
a) 1 heltidsanställd lärare (arvode B 1)	49 716
b) 1 kapten Ar 21	31 872
c) 1 kanslibitråde Ae 7	13 248
d) 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång — kontorsbiträde Ao 5	—
2. 1962 års lönereglering	
a) generell lönehöjning	30 484
b) lönegradsuppflyttningar m. m.	12 000
3. Omräkning	
a) löneklassuppflyttningar	8 680
b) folkpensionsavgifter	1 000
	147 000

Motiv

1. a) Chefen för försvarshögskolan hemställer, att medel ställes till förfogande för avlönande av en heltidsanställd civil lärare på det ekonomiska försvarets område med arvode motsvarande lönen i lönegrad B 1. För närvarande handhaves undervisningen på detta område av en byrådirektör hos överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, vilken tjänstgör på deltid under de tider då kurser pågår.

Civilförvaltningen tillstyrker förslaget.

b) Skolchefen anför, att med hänsyn till att försvarshögskolans verksamhet ökar, skolan bör tillföras en kaptensbeställning ur armén såsom heltidsanställd lärare med mera allmän och biträdande inriktning. En sådan förstärkning anses även motiverad med hänsyn till de rent administrativa uppgifterna vid högskolan.

Civildförvaltningen vill inte motsätta sig förslaget.

c) Civildförvaltningen tillstyrker vidare skolchefens förslag om inrättande av en kanslibiträdestjänst, som anses nödvändig främst med hänsyn till det kraftigt ökade antalet kursdeltagare.

d) Chefen för försvarshögskolan har anmält, att innehavaren av biträdestjänsten för skriv- och kontorsgöromål vid skolan den 1 juli 1963 beräknas uppnå den tjänstetid som enligt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal erfordras för ordinarie anställning.

Civildförvaltningen är inte beredd biträda ett av skolchefen utan närmare motivering framfört förslag om höjning av löneställningen från A: 24 till A: 28 för innehavaren av arvodesbefattningen för pensionerad officer vid försvarshögskolan.

Yttrande

Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, som haft att yttra sig över förslaget under 1. a), förklarar sig inte ha något att erinra mot detta. Överstyrelsen, som utgår från att arvodestjänsten regelmässigt kommer att innehavas av någon befattningshavare hos överstyrelsen, framhåller dock, att en sådan anordning skulle medföra ett försämrat personalläge för överstyrelsen som är en myndighet med mycket begränsad tillgång till personal. Den nuvarande ordningen, då läraren samtidigt fullgör viss tjänstgöring hos överstyrelsen, synes enligt styrelsen medföra den fördelen, att läraren kontinuerligt kan följa hur planlägningsarbetet fortskrider inom ämbetsverket och lättare hålla sitt ämnesområde aktuellt.

Departementschefen

Jag anser mig icke böra föreslå personalförändringar vid försvarshögskolan i vidare mån än att en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 inrättas. Härvid bör dock anslaget minskas med 2 000 kr., motsvarande cirka 300 skrivtimmar.

För närvarande finnes vid skolan en heltidstjänstgörande civil lärare som företrädare för den civila sektorn av totalförsvaret (jfr prop. 1961: 1, bil. 6, s. 255). Jag förutsätter, att det behov av lärare på ifrågavarande område som därutöver kan föreligga skall liksom hittills tillgodoses genom att myndigheterna ställer erforderlig personal till förfogande.

Till sålunda tillstyrkta förändringar, vilka medför ett ökat medelsbehov av cirka 11 800 kr., kommer ökningar till följd av 1962 års lönereglering m. m. Anslaget bör för nästa budgetår höjas med tillhoppa 62 000 kr. och sålunda uppföras med (332 000 + 62 000 =) 394 000 kr.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	158 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	16 400
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	110 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	22 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	84 100
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 500
Summa kr.	394 000

b) till *Försvarshögskolan*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 394 000 kr.

[129] 20. *Försvarshögskolan*: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	58 000	98 820
1962/63	62 000	
1963/64 (förslag)	70 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av chefen för *försvarshögskolan*, att anslaget höjes med 8 000 kr., varav 6 000 kr. för ökade städkostnader bland annat till följd av nya lokaler, 1 000 kr. för ökade telefonkostnader i samband med utökning av högskolans lokaler samt 1 000 kr. för expenser med hänsyn till pris- och taxehöjningar. Chefen för högskolan har för angivna ändamål föreslagit en anslagsuppräknig med 9 000 kr.

Departementschefen

Jag har inte någon erinran mot civilförvaltningens förslag. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med (62 000 + 8 000 =) 70 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarshögskolan*: Omkostnader för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kr.

MILITÄRHÖGSKOLAN

[130] 21. *Militärhögskolan*: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 916 000	1 767 421
1962/63	2 287 000	
1963/64 (förslag)	2 985 000	

Innan jag behandlar försvarets civilförvaltnings anslagsäskanden för nästa budgetår redogör jag för avgivna förslag dels rörande vissa frågor om utbildningen, främst avseende tekniska kurser, vid militärhögskolan, dels rörande den militärhistoriska verksamheten vid densamma samt däröver avgivna utlåtanden.

Förslag rörande tekniska kurser vid militärhögskolan m.m.

I propositionen 1961: 110 framhöll föredragande departementschefen, att vissa beräkningar av antalet elever vid militärhögskolan framlagts mot bakgrund av antalet befattningar, för vilka bör krävas genomgång av högre stabsutbildning, samt att ytterligare undersökningar på detta område pågick. Departementschefen framhöll vidare, att de ändringar av elevantalet, som syntes komma i fråga, knappast torde bli av sådan storlek att de blev av betydelse ur skolorganisatorisk synpunkt och att de därför inte då krävde något ställningstagande. Ur andra synpunkter ansågs det emellertid angeläget att antalet elever noga avvägdes med hänsyn till de krigs- och fredsgorganisatoriska behoven. Departementschefen förklarade sig vidare inte beredd att på det av överbefälhavaren då förebragta materialet tillstyrka någon förlängning av de tekniska kurserna vid militärhögskolan utan framhöll, att det var hans avsikt att låta utföra kompletterande utredning i fråga om dessa kursers anordnande.

Genom beslut den 23 mars 1961 uppdrog Kungl. Maj:t åt överbefälhavaren att verkställa utredning rörande vissa frågor om utbildningen vid militärhögskolan. Med skrivelse den 24 mars 1962 har överbefälhavaren överlämnat resultatet av den anbefallda utredningen. Med anledning bland annat av denna utredning har Kungl. Maj:t genom beslut den 18 maj 1962 medgivit, att den tekniska kurs på militärhögskolans flyglinje som påbörjats hösten 1962 må omfatta högst 18 månader.

De frågor om utbildningen vid militärhögskolan som överbefälhavaren enligt Kungl. Maj:ts beslut den 23 mars 1961 fick i uppdrag att utreda var i korthet följande. Med utgångspunkt i dåvarande förhållanden borde klargäggas huruvida anledning finns att för marinens och flygvapnets del förutsätta behov av ändrat antal officerare med teknisk utbildning vid militärhögskolan eller behov av ändringar i utbildningens omfattning och inriktning. Därest undersökningarna i dessa frågor gav anledning därtill, borde förslag framläggas om ändringar i fråga om marinens och flygvapnets tekniska kurser. Oavsett vad som framkom vid sagda undersökningar borde närmare utredas om förutsättningar finns att vid militärhögskolan anordna en teknisk grundkurs om exempelvis 12 månaders längd, avsedd för officerare ur samtliga försvarsgrenar. Vidare borde undersökas huruvida svårigheter att samordna de olika stabskurserna kan undvikas om arméns stabskurser påbörjas endast vartannat år. Därjämte borde utredas frågan om antalet elever vid militärhögskolans såväl stabskurser som tekniska kur-

ser. Det uttalades i beslutet att elevantalet vid dessa kurser bör stå i bestämd relation till redovisade krigs- och fredsorganisatoriska behov.

Utredningen redovisar en beräkning av behovet av officerare med olika former av högre utbildning. Redovisningen grundar sig på dels en inventering av de befattningar i krig och fred, där högre utbildning erfordras, dels en beräkning av det antal officerare, som vid normal rekrytering och med bibehållande av nuvarande kvalitetskrav kan och bör ges sådan utbildning. Det totala behovet av officerare med högre utbildning anses bli större i krig än i fred. Dock anses behovet av officerare med högre teknisk utbildning minska vid krigsorganisering. Överskottet av denna kategori kan enligt utredningen utnyttjas i vissa krigsbefattningar, där högre stabsutbildning erfordras. Det genomsnittliga antalet officerare som varje år bör ges högre utbildning har i utredningen framräknats till följande.

Kurs	Armén	Marinen	Flygvapnet	Summa
Armélinjen:				
stabskurs	27	—	—	27
vapenteknisk kurs	12	—	—	12
ingenjörteknisk kurs	3—4	—	—	3—4
fortifikationsteknisk kurs	2	0—2	0—1	2—5
Marinlinjen:				
stabskurs	—	7	—	7
teknisk kurs	—	7	—	7
Flyglinjen:				
stabskurs	—	—	5—6	5—6
teknisk kurs	—	—	5	5
Summa	44—45	14—16	10—12	68—73

De arbetsuppgifter, vartill den högre tekniska utbildningen syftar, är enligt utredningen genomgående av stabs-teknisk karaktär och kräver dels en grundlig utbildning i stabsämnen, dels en omfattande teknisk utbildning på högskolenivå. Den tekniska utbildningen skiljer sig dock avsevärt både till målsättning och utformning från civilingenjörsutbildning eller annan ingenjörsutbildning.

Armélinjens vapentekniska kurs omfattar för närvarande 29 månader, dess ingenjörtekniska kurs 26 månader samt fortifikationstekniska kursen 26 månader. Enligt utredningen har utbildningen vid dessa kurser en tillfredsställande utformning. Marin- och flyglinjernas tekniska kurser, som enligt utredningen närmast motsvarar armélinjens vapentekniska kurs, har 18 respektive 12 månaders längd. Tidsomfattningen på dessa kurser är enligt utredningen otillräcklig om utbildningsmålen skall kunna nås. Enligt en av utredningen verkställd jämförande analys av arbetsuppgifter och utbildningsbehov för de tekniska kurserna med utgångspunkt i armélinjens vapentekniska kurs borde marinlinjens tekniska kurs vara 27 1/2 månader och flyglinjens tekniska kurs 24 månader. Med hänsyn till personaltillgången

inom marinen och flygvapnet kan emellertid enligt utredningen marinens tekniska kurs inte göras längre än 24 månader och flyglinjens tekniska kurs inte längre än cirka 18 månader. Dessa kurslängder anses som minimilängder. En kortare teknisk kurs vid flyglinjen skulle enligt utredningen omöjliggöra att stabsaspiranter uttas från denna kurs.

Med hänsyn till samläsningsbehov och samläsningsmöjligheter samt till relevantalet vid de olika kurserna, lärarpersonalens utnyttjande m.m. är enligt utredningen den lämpligaste kursfördelningen att armélinjens stabskurs och vapentekniska kurs samt marin- och flyglinjernas tekniska kurser börjar udda år samt att armélinjens stabskurs, ingenjörtekniska kurs och fortifikationstekniska kurs samt marin- och flyglinjernas stabskurser börjar jämna år. Detta innebär att flyglinjens stabskurs och tekniska kurs bör omkastas i förhållande till nuvarande ordning. Enligt utredningen är det av undervisningsskäl olämpligt att börja armélinjens stabskurs endast vartannat år. Denna ordning anses inte heller innebära någon besparing av lärare.

Möjligheter att ersätta den högre tekniska utbildningen för officerare med en för försvaret i huvudsak gemensam teknisk grundkurs om cirka 12 månader bedömes icke föreligga.

För att tillgodose utbildningsbehovet i teknik vid marin- och flyglinjerna bör enligt utredningen en militär lärare vid vardera linjen tillkomma. Detta behov anses föreligga oavsett om kurserna förlängs eller ej.

Merkostnaderna för de föreslagna kursförlängningarna beräknas, i 1961 års lönenivå, för budgetåret 1963/64 till 37 000 kr.

Förslag rörande den militärhistoriska verksamheten vid militärhögskolan

I propositionen 1962: 37 anförde föredragande departementschefen, att det borde ankomma på överbefälhavaren att i anslutning till anslagsäskandena för budgetåret 1963/64 inkomma med preciserat förslag till organisation och personaluppsättning för den militärhistoriska arbetsgrupp inom militärhögskolan som borde inrättas från och med budgetåret 1963/64. Med skrivelse den 31 augusti 1962 har överbefälhavaren överlämnat förslag i ämnet.

Överbefälhavaren föreslår, att den militärhistoriska arbetsgruppen ges en ställning inom militärhögskolan liknande den som de historiska institutionerna intar inom universiteten. Denna organisationsform medger enligt överbefälhavaren den grad av frihet och ansvar, som den militärhistoriska verksamheten behöver äga för fri forskning och för direkt samverkan med universitetens historiska institutioner, utländska krigshistoriska avdelningar m.m. Organisationsformen anses också medge att chefens för militärhögskolan uppgifter beträffande den militärhistoriska forskningen i stort kan begränsas till de avsnitt av verksamheten, som mera direkt sammanhänger med undervisningen vid militärhögskolan.

Enligt överbefälhavaren bör den militärhistoriska institutionen ha följande personaluppsättning:

- 1 chef (överste eller kommandör) Bo 1,
- 1 förste militärhistoriker Ao 27,
- 1 regementsofficer Ar 27/25,
- 1 regementsofficer eller kapten Ar 25/21,
- 1 kapten (ryttmästare) Ar 21,
- 1 andre militärhistoriker Ar 25/23/21,
- 1 pensionerad officer i arvodesbefattning och
- 1 kanslibiträde Ao 7.

Beträffande de föreslagna tjänsterna anför överbefälhavaren följande. Chefen för institutionen anses böra vara överste eller kommandör i Bo 1 dels som en följd av institutionens ställning dels därför att chefsbefattningen bör innehavas under längre tid. Förste militärhistorikern har av överbefälhavaren upptagits i löneställning motsvarande lektorernas vid militärhögskolan. Andre militärhistorikern anses böra få alternativ löneställning i Ar 25/23/21 efter kompetens vid befattningens tillträddande. Befattningshaverna skall enligt överbefälhavaren i första hand utföra självständiga arbeten inom ramen för institutionens verksamhet. De anses därutöver få en viktig uppgift att fylla som sakkunniga fackhistoriker vid de seminariebehandlingar som avses äga rum dels inom institutionen vid färdigställande av dess egna arbeten dels i samband med vissa större elevuppgifter inom högskolans ram. De bör av denna anledning få sig ålagda viss undervisningsverksamhet. Innehavaren av den föreslagna arvodesbefattningen för pensionerad officer bör besvara traditions- och forskningsfrågor från myndigheter och enskilda, vilken verksamhet tidigare bedrivits av krigshistoriska avdelningen inom försvarsstaben. Något annat organ för denna verksamhet finns inte och överbefälhavaren anser det inte vara lämpligt att fördela uppgiften till t. ex. försvarsgrensledningarna. Skulle verksamheten, som på senare tid fått en ökad omfattning, åläggas den övriga personalen, innebär detta enligt överbefälhavaren en inskränkning av den tid som kan avsättas för renodlade forskningsuppgifter. Ifrågavarande befattningshavare anses vidare böra åläggas att dels som sakkunnig på äldre tiders militära förhållanden biträda de civila forskare som anlitas för arbeten med äldre tids militärhistoria dels leda det tekniska arbetet med institutionens publiceringsverksamhet. Då institutionens tillkomst kommer att medföra ökat behov av skrivhjälp, föreslår överbefälhavaren inrättande av en kanslibiträdestjänst i Ao 7, avsedd att placeras direkt vid institutionen.

Överbefälhavaren anför slutligen, att vid ett bifall till förslagen till personaluppsättning för den militärhistoriska institutionen kan i personalför-

teckningen för försvarsstaben upptagna befattningar för en arkivarie i Ae 21 och ett kontorsbiträde i Ao 5 utgå.

Över överbefälhavarens förslag har yttranden avgivits av *försvarets civilförvaltning* och *statskontoret*.

Försvarets civilförvaltning ställer sig tveksam till om arbetsgruppen bör få samma ställning som en universitetsinstitution. I vart fall bör enligt civilförvaltningens mening ståndpunkt härtill inte tagas innan resultatet av 1955 års universitetsutrednings arbete föreligger. Statskontoret anför, att den militärhistoriska arbetsgruppen bör ingå som en särskild enhet i militärhögskolan med den relativt fria ställning i förhållande till högskolan i övrigt som betingas av de speciella arbetsuppgifterna.

Beträffande personaluppsättningen föreslår civilförvaltningen, att den föreslagna tjänsten för en andre militärhistoriker benämnes militärhistoriker och upptages såsom extra ordinarie. Utformningen av blivande bestämmelser om vederbörandes lönegradsplacering liksom frågorna om tjänstemännens inom militärhistoriska arbetsgruppen skyldigheter, avseende bland annat undervisningen vid skolan, förutsätter civilförvaltningen komma att regleras av Kungl. Maj:t i särskild ordning. Vid bifall till förslaget om inrättande av sistnämnda tjänst bör enligt civilförvaltningen en befattning för arkivarie i Ae 21 utgå ur försvarsstabens organisation. Civilförvaltningen avstyrker den föreslagna arvodesbefattningen för pensionerad officer. Vad slutligen angår den av överbefälhavaren föreslagna kanslibiträdes-tjänsten föreslår civilförvaltningen att i avvaktan på ytterligare erfarenheter tills vidare annan åtgärd inte vidtages än att en kontorsbiträdestjänst i Ao 5 överflyttas från försvarsstaben till militärhögskolan utan att därvid särskilt redovisas som tillhörande militärhistoriska gruppen.

Statskontoret anser det lämpligast att chefsbefattningen inrättas som en alternativ befattning, avsedd för regementsofficer eller civil militärhistoriker. Mot överbefälhavarens förslag beträffande övriga ordinarie tjänstemän har statskontoret intet att erinra. Behovet av den föreslagna arvodesbefattningen för pensionerad officer anser statskontoret i likhet med civilförvaltningen böra prövas i ett senare sammanhang. Med avseende på biträdesgöromålen bedömer statskontoret dessa bli av sådan art att de bör bestridas av kanslibiträde.

Försvarets civilförvaltnings förslag till anslagsäskanden

Yrkande

Försvarets civilförvaltning (skr. 29/8 och 17/10 1962) föreslår, med anledning av förslag av chefen för militärhögskolan, att anslaget höjes med 887 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Högskoleverksamheten		
a) Nya tjänster m. m.		
8 regementsofficerare, kaptener eller ryttmästare Ar 25/21	277 920	
1 stabschef Br 1 utbytes mot 2 regementsofficerare Ar 27/25	28 668	
2 underbefäl Ar 13/11	37 392	
4 underbefäl Ar 13	74 784	
b) Lönegradsförändringar m. m.		
1 chef Bo 4—Bo 5	3 468	
2 lektorer Ao 27/25—Ao 27 jämte tilläggsarvode 4 140 kr.	9 600	
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål — kansli- biträde Ae 7	1 560	
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål — kansli- biträde högst Ae 7	648	
c) Extra personal	10 000	
d) Ytterligare utbildningsarvoden	12 180	
e) Timarvoden m. m.		85 000
2. Militärhistoriska verksamheten		
a) Nya tjänster		
1 överste (kommendör) Bo 1	49 716	
1 förste militärhistoriker Ao 27	38 520	
1 regementsofficer Ar 27/25	38 520	
1 regementsofficer eller kapten Ar 25/21	34 740	
1 kapten (ryttmästare) Ar 21	28 260	
1 militärhistoriker Ae 25/23/21	28 260	
1 kontorsbiträde Ao 5	14 424	
b) Arvode för översättningsarbeten	6 000	
3. 1962 års lönereglering	236 444	
4. Omräkning		
a) löneklassuppflyttningar m. m.	30 096	
b) folkpensionsavgifter	10 800	
	972 000	85 000
	+ 887 000	

Motiv

Chefen för militärhögskolan har vid avgivande av sina medelsäskanden förutsatt att militärhögskolan under budgetåret 1963/64 nå avsedd organi-

sation och omfattning, dock med undantag för armélinjens allmänna kurs, som beräknas tillkomma först den 1 oktober 1964.

1. a) Chefen för militärhögskolan föreslår ånyo att för fyra till skolan kommenderade lärare inrättas beställningar i Ar 25/21 på skolans stat (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 243). Beställningarna avses för undervisning i ämnena fältarbetstjänst, sambandstjänst och underhållstjänst på armélinjen samt underhålls- och förvaltningstjänst på marinlinjen. Civilförvaltningen, som alltså inte har någon erinran mot förslagen, har räknat med ytterligare fyra beställningar i Ar 25/21 vid militärhögskolan, varvid civilförvaltningen förutsätter att hänsyn härtill tages vid utformningen av berörda personalkårer.

Skolchefen hemställer vidare, med delvis upprepande av sina anslagsäskanden för innevarande budgetår (jfr 1962: 1, bil. 6, s. 243), att mot indragning av två kaptensbeställningar vid vardera marinen och flygvapnet fyra beställningar i Ar 25/21 måtte uppföras på högskolans stat. Av dessa skulle två ianspråktagas för undervisning i taktik respektive teknik på marinlinjen och två i strategi respektive teknik på flyglinjen. Dessa lärare beräknades i överbefälhavarens ursprungliga förslag till personaluppsättning vid militärhögskolan vid utbyggd organisation. Flyglinjen har för närvarande endast en lärare i strategi mot armé- och marinlinjernas två vardera. Beträffande lärarna i teknik vid flyg- och marinlinjerna hänvisar skolchefen till överbefälhavarens utredning om de tekniska kurserna vid militärhögskolan. Sedan bland annat Kungl. Maj:t genom beslut den 18 maj 1962 medgivit förlängning av den tekniska kursen vid flyglinjen har civilförvaltningen — under samma förutsättning som angivits vid behandlingen av nästföregående yrkande — inte något att erinra mot förslagen.

Chefen för militärhögskolan hemställer, att högskolan måtte tillföras två beställningar för regementsofficer i Ar 27/25 i utbyte mot beställningen för stabschef i Br 1. De nu föreslagna beställningarna, avsedda för den centrala skolledningen, fanns upptagna i överbefälhavarens ursprungliga förslag till organisation av militärhögskolan. Erfarenheterna hittills vid militärhögskolan bestyrker enligt skolchefen i alla avseenden lämpligheten av den av överbefälhavaren föreslagna anordningen. Civilförvaltningen anser sig inte kunna bedöma olägenheterna med nuvarande organisation. Då man från militärt håll synes fästa synnerlig vikt vid denna fråga anser sig civilförvaltningen böra räkna med att det framförda förslaget vinner bifall.

Skolchefen upprepar sin hemställan om inrättande av två underbefälsbeställningar, varav en för bud- och dupliceringscentralen och en för uppbördsmanagöromål för armélinjen (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 243). Civilförvaltningen har fortfarande inte något att erinra mot förslagen. Ämbetsverket förutsätter, att en rustmästare- och en överfurirsbeställning vid armén utgår.

Vidare hemställer chefen för militärhögskolan att, i utbyte mot fyra un-

derbefälsbeställningar i Ao 13 på försvarsgrenarnas stater, på högskolans stat måtte uppföras motsvarande antal beställningar för underbefäl i Ar 13, avsedda för tjänstgöring som vaktchefer. Bevakningen upprätthålles för närvarande av kommenderad personal. Av försvarets bevakningstekniska kommitté har skolchefen under hand inhämtat, att militärhögskolan måste ha eget bevakningsorgan. Militär personal ställer sig enligt skolchefen ekonomiskt fördelaktigare än civil. Med hänsyn till att frågan prövats av försvarets bevakningstekniska kommitté vill civilförvaltningen inte motsätta sig bifall till förslaget.

Den för kassaavdelningen vid militärhögskolan upptagna förvaltarbeställningen redovisas för närvarande på intendenturkårens stat. Högskolechefen har hemställt att beställningen, varav behov bedömts föreligga under längre tid, måtte uppföras på militärhögskolans stat. Civilförvaltningen anser sig inte böra biträda förslaget, då denna fråga enligt civilförvaltningen bör prövas i samband med pågående utredning angående en för försvaret gemensam intendenturkår.

Slutligen har skolchefen föreslagit att inrätta ytterligare en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål, avsedd för skrivcentralen. Civilförvaltningen anser att skolan, i avvaktan på närmare erfarenheter av verksamheten, bör ha möjlighet att bemästra temporära ansvällningar av arbetsmängden genom anställande av tillfällig personal. Civilförvaltningen har därför under icke-ordinarieposten upptagit ett särskilt medelsbelopp av 10 000 kr.

b) Civilförvaltningen tillstyrker skolchefens förslag om höjning av löneställningen för cheftjänsten vid militärhögskolan från Bo 4 till Bo 5. Där emot är civilförvaltningen, med hänvisning till de ingående överväganden som nyligen gjorts i denna lönefråga, alltjämt inte beredd att biträda ett av skolchefen framlagt förslag om höjning av löneställningen för de tre linjecheferna från Ao 27 till Bo 1, även om förslaget enligt civilförvaltningen i och för sig kan synas motiverat.

Med delvis upprepande av förslag till anslagsäskanden för innevarande budgetår föreslår skolchefen, att lektorstjänsterna i Ao 27/25 utbytes mot tjänster för universitetslektor samt att utgående avlöningsförstärkning på 3 600 kr. höjes till för universitetslektor gällande, 4 140 kr. (jfr 1962: 1, bil. 6, s. 244). Civilförvaltningen vill inte motsätta sig bifall till förslaget, då uppenbara rekryteringssvårigheter synes föreligga vid besättandet av ifrågavarande lektorstjänster. Enligt civilförvaltningen bör dock tjänstebemärlingen lektor bibehållas.

Skolchefen hemställer vidare, att i stället för en av tjänsterna för biträde för skriv- och kontorsgöromål måtte inrättas en tjänst för kanslibiträde i Ae 7, avsedd för sekreteraren hos linjechefen på flyglinjen. Skolchefen framhåller, att de tre sekreterarna hos linjecheferna bör vara likställda. Civilförvaltningen tillstyrker förslaget.

Civilförvaltningen tillstyrker därjämte skolchefens förslag om utbyte av en skrivbiträdestjänst mot en tjänst i högst Ae 7 med lönegradsplacering enligt bestämmelserna om reglerad befordringsgång för vissa kartritningsbiträden.

Slutligen har skolchefen hemställt, att en tjänst för vaktmästare i Ae 8 måtte utbytas mot en vaktmästartjänst i Ae 11. Alternativt har skolchefen hemställt att en personlig tjänst i Ae 11 för vaktmästare F. I. Södergren upptas i militärhögskolans personalförteckning eller att tjänsten jämställs med en förste expeditionsvaktstjänst och upptages i Ae 9. Civilförvaltningen anser inte att tillräckligt bärande skäl har framlagts för ett tillstyrkande av förslagen.

c) Civilförvaltningen räknar, som tidigare omnämnts, med 10 000 kr. för anställande av tillfällig personal.

d) Utbildningsarvoden ett vart om 2 760 kr. erfordras för föreslagna fyra nya lärare. Därjämte tillstyrker civilförvaltningen skolchefens hemställan om ett utbildningsarvode på 1 140 kr., avsett för helårsrepetitör på armélinjen.

e) Civilförvaltningen räknar i enlighet med skolchefens förslag med en minskning av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, med 85 000 kr. Minskningen möjliggöres genom att ordinarie lärarpersonal kan övertaga alltmer av den undervisning som tidigare ombesörjts av deltidstjänstgörande lärare.

2. a) Beträffande motiven för civilförvaltningens förslag under denna punkt hänvisas till tidigare lämnad redogörelse för förslag rörande den militärhistoriska verksamheten.

Avlöningskostnaderna för den militärhistoriska arbetsgruppen beräknas av civilförvaltningen till omkring 235 000 kr. därvid dock cirka 20 000 kr. beräknas utgöra kostnader förorsakade av 1962 års lönereglering. För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats 200 000 kr. under reservationsanslaget Militärhistorisk verksamhet.

b) Under en följd av år, senast den 6 juni 1962, har Kungl. Maj:t fattat beslut om lönetillskott till arkivarbetaren G. J. Medwedjev för utförda översättningar från finska och ryska. Enligt nyssnämnda beslut skulle ifrågasvarande lönetillskott under budgetåret 1962/63 bestridas från anslagsposten till den militärhistoriska arbetsgruppen under reservationsanslaget Militärhistorisk verksamhet. Civilförvaltningen anser, att ifrågasvarande ersättning, vilken belöper sig till cirka 6 000 kr., bör inräknas i anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, i militärhögskolans avlöningsstat.

Yttrande

Överbefälhavaren tillstyrker inrättandet av de föreslagna tjänsterna. Enligt överbefälhavarens mening är de väsentligaste åtgärderna för en ytter-

ligare effektivisering av undervisningen vid skolan dels en uppflyttning av linjecheferna till Bo 1 och dels inrättande av två regementsofficersbeställningar i Ao 27/25, därvid befattningen som stabschef i Br 1 kan utgå.

Departementschefen

Överbefälhavaren har föreslagit, att de tekniska kurserna på flyg- och marinlinjerna förlängs från 12 och 18 månader till 18 respektive 24 månader. Genom beslut den 18 maj 1962 har Kungl. Maj:t medgivit, att den tekniska kurs på militärhögskolans flyglinje som påbörjats hösten 1962 må omfatta högst 18 månader. Jag förordar, att den tekniska kursen på flyglinjen även framdeles får en kurslängd av omkring 18 månader. Däremot är jag inte beredd att tillstyrka någon förlängning av marinlinjens tekniska kurs.

Jag har inte någon erinran mot överbefälhavarens förslag rörande de olika kursernas förläggning till tiden. Sålunda bör armélinjens vapentekniska kurs samt marin- och flyglinjernas tekniska kurser påbörjas udda år och armélinjens ingenjörtekniska och fortifikationstekniska kurser samt stabskurserna på marin- och flyglinjerna påbörjas jämna år. Armélinjens stabskurs bör liksom hittills påbörjas varje år.

Som tidigare förutsatts bör det ankomma på Kungl. Maj:t att närmare reglera antalet kurser och deras längd m. m.

Under innevarande budgetår bedrivs den militärhistoriska verksamheten inom militärhögskolan av en provisoriskt organiserad arbetsgrupp. Kostnaderna för denna bestrides från det under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget Militärhistorisk verksamhet. Från och med nästa budgetår bör medel för heltidsanställd personal som handhar denna verksamhet anvisas från militärhögskolans avlönings- och omkostnadsanslag. Därvid bör dess organisation och personaluppsättning preciseras. Såsom jag anført i proposition 1962: 37 (SU 33, rskr. 93) bör den militärhistoriska verksamheten inom militärhögskolan handhas av en särskild enhet eller arbetsgrupp, omfattande högst sex befattningshavare varav lämpligen två civila, akademiskt utbildade befattningshavare och högst fyra aktiva officerare. Vad först angår den militärhistoriska enhetens ställning inom skolan, förordar jag att den organiseras som en särskild avdelning inom militärhögskolan. Avdelningen bör få följande personaluppsättning, nämligen två militärhistoriker i högst Ae 27, tre regementsofficerare, kapten eller ryttmästare i Ar 27/25/21 samt ett kanslibiträde i Ae 7. En befattningshavare i A 27 — militär eller civil — bör av Kungl. Maj:t utses att med ett årligt arvode av 2 000 kr. såsom chef leda avdelningens verksamhet. Jag förutsätter vidare dels att endast militärhistoriker som är filosofie doktor skall placeras i Ae 27 dels att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om undervisningsskyldighet m. m. för sådan militärhistoriker. Jag är i likhet med försvarets civilförvaltning och statskontoret inte beredd att tillstyrka överbefälhavarens förslag om inrättande av en arvodesbefattning för pensionerad officer vid avdelningen.

Såsom jag anfört vid anmälan av anslaget Försvarsstaben: Avlöningar bör tjänster för en aktuarie i Ae 21 och ett kontorsbiträde i Ao 5 utgå ur försvarsstabens personalförteckning.

Genom årliga beslut, senast den 6 juni 1962, har Kungl. Maj:t medgivit visst lönetillskott till arkivarbetaren G. J. Medwedjev för vissa översättningsarbeten. Lönetillskottet bestrids under innevarande budgetår från anslaget till militärhistorisk verksamhet. Lön till Medwedjev utgår under innevarande budgetår från det under femte huvudtiteln upptagna reservationsanslaget Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder. Då Medwedjev torde komma att stadigvarande sysselsättas i arkivarbete vid den militärhistoriska avdelningen bör enligt min mening medel beräknas under militärhögskolans avlöningsanslag för en personlig tjänst för Medwedjev som kansliskrivare i Ae 11.

Sammanlagt beräknar jag för de sålunda framlagda förslagen rörande den militärhistoriska verksamheten en merkostnad under anslaget av cirka 219 800 kr.

Förslagen till anslagsäskanden för högskoleverksamheten under nästa budgetår har grundats på den förutsättningen att militärhögskolan under detta budgetår når avsedd organisation och omfattning, dock med undantag för armélinjens allmänna kurs. Med hänsyn härtill bör viss förstärkning av lärarpersonalen ske.

Jag tillstyrker sålunda, att tre beställningar för regementsofficer, kapten eller ryttmästare i Ar 25/21, avsedda för undervisning i ämnena fältarbetstjänst, sambandstjänst och underhållstjänst på armélinjen, tillföres militärhögskolans stat. Därjämte bör tillkomma tre beställningar för lärare i Ar 25/21, en avsedd för undervisning i strategi på flyglinjen samt de övriga två avsedda för undervisning i teknik på marin- respektive flyglinjen. För dessa bör beräknas tre utbildningsarvoden.

I anslutning till att sex lärare i Ar 25/21 tillkommer bör motsvarande indragning ske vid berörda personalkårer. Till denna fråga torde jag få återkomma vid anmälan av arméns, marinens och flygvapnets allmänna avlöningsanslag.

Jag tillstyrker förslagen om inrättande av två underbefälsbeställningar, varav en för bud- och dupliceringscentralen och en för uppbördsmanngöromål.

Merkostnaderna för de sålunda tillstyrkta nya tjänsterna för högskoleverksamheten beräknar jag till 254 200 kr. Övriga förslag till inrättande av nya tjänster m. m. för högskoleverksamheten är jag inte beredd biträda.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag vidare medel för uppflyttning av en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål till kartbiträde i högst Ae 7. Kostnaden härför beräknar jag till 648 kr.

I övrigt är jag inte beredd tillstyrka några lönegradsförändringar m. m. vid militärhögskolan.

Jag beräknar vidare under anslaget medel för anställande av extra personal med 10 000 kr. samt för ett utbildningsarvode för repetitör vid armélinjen med 1 140 kr. Anslaget bör dessutom minskas med 85 000 kr. för timarvoden m. m.

De förändringar som angivits i det föregående medför ett ökat medelsbehov av $(219\,800 + 254\,200 + 648 + 10\,000 + 1\,140 - 85\,000 =)$ avrundat 400 800 kr. Vid anslagsberäkningen bör hänsyn jämväl tagas till 1962 års lönereglering, löneklassuppflyttningar m. m. varför jag föreslår, att anslaget höjes med sammanlagt 698 000 kr. Anslaget bör således uppföras med $(2\,287\,000 + 698\,000 =)$ 2 985 000 kr.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för militärhögskolan som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för militärhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 521 600
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	51 100
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	294 900
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	288 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	794 400
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	35 000
	Summa kr. 2 985 000

c) till *Militärhögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 985 000 kr.

[131] 22. Militärhögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	768 000	221 280
1962/63	448 000	
1963/64 (förslag)	350 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget minskas med 60 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Vissa resekostnader belastar andra anslag		140 000
2. Höjda städlöner	13 000	
3. Ökat medelsbehov för expenser m. m.	57 000	
4. Omkostnader för den militärhistoriska verksamheten	10 000	
	80 000	140 000
		— 60 000

1. Civilförvaltningen föreslår, att anslagsposten Reseersättningar minskas med 140 000 kr. Denna post har under budgetåret 1961/62 varit väsentligt underbelastad, då uppkommande kostnader för traktamenten till elever under kommenderingen fått belasta försvarsgrenarnas reseanslag.

3. Chefen för militärhögskolan uppger, att medelsbehovet för övriga expenser ökar med 57 000 kr. Civilförvaltningen tillstyrker den föreslagna höjningen.

4. Civilförvaltningen föreslår, att anslaget uppräknas med 10 000 kr. för omkostnader för den militärhistoriska verksamheten. Beloppet föreslås i sin helhet tillföras anslagsposten till expenser.

Departementschefen

Vad angår reseersättningar och traktamenten till elever vid militärhögskolan förutsätter jag icke någon ändring i nuvarande ordning enligt vilken endast kostnader för resor, som ingår i utbildningen, ersättes från förevärande anslag. Traktamenten till eleverna under kommendering till skolan bör bestridas från medel som står till försvarsgrenschefs förfogande under respektive försvarsgrens reseanslag.

För expenser m. m. tillstyrker jag en anslagsuppräkning med 42 000 kr., varav 13 000 kr. för höjda städlöner. Med biträdande i övrigt av civilförvaltningens förslag föreslår jag, att anslaget minskas med 98 000 kr. Det bör alltså uppföras med (448 000 — 98 000 =) 350 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärhögskolan*: Omkostnader för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kr.

[132] 23. Militärhögskolan: Övningar

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	600 000	511 297	88 703
1962/63	800 000		
1963/64 (förslag)	800 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet obunden.

Försvarets civilförvaltning hemställer, i enlighet med förslag av chefen för militärhögskolan, att anslaget höjes med 75 000 kr. Medelsbehovet beräknas öka med 25 000 kr. på grund av höjda järnvägstaxor och andra pristegringar. Därutöver motiveras den föreslagna anslagshöjningen främst med att militärhögskolan under nästa budgetår når avsedd organisation, dock med undantag av armélinjens allmänna kurs.

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 800 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärhögskolan: Övningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kr.

[133] 24. Militärhögskolan: Militärhistorisk forskning

	Anslag
1963/64 (förslag)	100 000

Försvarets civilförvaltning hemställer, att till militärhistorisk forskning anvisas ett reservationsanslag av 100 000 kr.

För innevarande budgetår har till militärhistorisk forskning anvisats 100 000 kr. under det under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget Militärhistorisk verksamhet. Återstående del av detta anslag, 200 000 kr., avses för den militärhistoriska arbetsgruppen. Medel till täckande av kostnaderna för dennas verksamhet har för nästa budgetår beräknats under militärhögskolans avlönings- och omkostnadsanslag. Civilförvaltningen föreslår, att reservationsanslaget Militärhistorisk verksamhet från och med budgetåret 1963/64 utgår ur riksstaten och att i densamma i stället uppföres ett reservationsanslag av 100 000 kr., benämnt Militärhögskolan: Militärhistorisk forskning.

Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärhögskolan: Militärhistorisk forskning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

FÖRSVARETS LÄROVERK

[134] 25. Försvarets läroverk: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 260 000	1 287 125
1962/63	1 400 000	
1963/64 (förslag)	1 710 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning (skr. 29/8 och 10/10 1962) hemställer, med anledning av förslag av styrelsen för försvarets läroverk, att anslaget höjes med 312 000 kr.

	Ökning
1. Timarvoden m. m.	182 000
2. 1962 års lönerreglering	108 000
3. Omräkning	
a) löneklassuppflyttningar m. m.	15 000
b) folkpensionsavgifter	7 000
	312 000

Motiv

1. Styrelsen för försvarets läroverk anger antalet klassavdelningar för nästa budgetår till 27, innebärande en ökning med en avdelning. Styrelsen beräknar antalet lärartimmar, som ej kan täckas av de ordinarie och extra ordinarie lärarna vid läroverket, till 442,75. Styrelsen beräknar med utgångspunkt häri, att 15 extra lärartjänster erfordras av vilka 10 i Ag 19 och fem i Ag 17. Därjämte har styrelsen antagit, att 127,25 veckotimmar kommer att bestridas som tilläggstimmar eller av timlärare. Av dessa antages 35 veckotimmar komma att betalas enligt AT 30, 7 veckotimmar enligt AT 28, 76 veckotimmar enligt AT 26 samt 9,25 veckotimmar enligt AT 17. Med hänsyn till den sålunda angivna omfattningen av undervisningen under budgetåret 1963/64 beräknar styrelsen utöver kostnaderna för de i personalförteckningen upptagna lärartjänsterna ett medelsbehov av sammanlagt 529 733 kr. varav 188 153 kr. för tilläggstimmar och 341 580 kr. för extra lärartjänster. För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats 347 000 kr. Ökningen utgör således 182 733 kr.

Civilförvaltningen beräknar medelsbehovet för timarvoden m. m. under nästa budgetår till avrundat 529 000 kr. Häri får enligt civilförvaltningen anses ingå jämväl ett till 200 kr. beräknat belopp för vissa inträdes- och flyttningsprövningar.

Styrelsen för läroverket har ånyo föreslagit, att utgående arvoden till bibliotekarie och rektorsbiträde uppräknas, nu med sammanlagt 1 279 kr. (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 249). Civilförvaltningen anser sig icke kunna tillstyrka styrelsens förslag då ifrågavarande arvoden nyligen höjts.

Departementschefen

Med hänsyn till läroverkets elevantal bör arvodet till bibliotekarien höjas från 2 100 kr. till 2 520 kr. Någon höjning av arvodet till rektorsbiträdet vid läroverket kan jag i likhet med civilförvaltningen inte tillstyrka.

Mot civilförvaltningens beräkningar av medelsbehovet för timarvoden

m. m. under nästa budgetår har jag intet att erinra. För ändamålet bör således beräknas sammanlagt 529 000 kr., innebärande en höjning med 182 000 kr.

Härutöver bör vid anslagsberäkningen hänsyn även tagas till 1962 års lönereglering, löneklassuppflyttningar m. m. Jag föreslår därför, att anslaget höjes med sammanlagt 310 000 kr. och således uppföres med $(1\,400\,000 + 310\,000 =) 1\,710\,000$ kr.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	732 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	5 760
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	606 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	342 240
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	24 000
Summa kr.	1 710 000

b) till *Försvarets läroverk*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 710 000 kr.

[135] 26. Försvarets läroverk: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	90 000	82 961
1962/63	90 000	
1963/64 (förslag)	100 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning (skr. 29/8 och 10/10 1962) hemställer, med anledning av förslag av styrelsen för försvarets läroverk, att anslaget höjes med 23 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård: belastningen	200	
2. Reseersättningar: belastningen		200
3. Läroböcker m. m.	22 500	
4. Prisstegring på publikationstryck	500	
	23 200	200
	+ 23 000	

Motiv

1. Belastningen på anslagsposten för sjukvård har under budgetåren 1960/61 och 1961/62 utgjort 1 042 respektive 1 109 kr. Anslagsposten har för nämnda budgetår varit uppförd med 800 kr. samt är för innevarande budgetår uppförd med samma belopp.

2. Anslagsposten för reseersättningar uppfördes för budgetåret 1960/61 med 2 800 kr. samt för budgetåret 1961/62 och för innevarande budgetår med 1 800 kr. Belastningen under budgetåren 1960/61 och 1961/62 har uppgått till 908 respektive 455 kr.

3. Styrelsen för läroverket har föreslagit, att anslagsposten till expenser höjes med 45 900 kr., avseende utgifter för läroböcker, undervisningsmateriel, renhållning m. m. Styrelsen hävdar, att höjda städlöner och prishöjningar under de senaste budgetåren tagit en allt större del av expensposten i anspråk. Detta har medfört, att läroverkets läroboks- och materielbestånd icke kunnat omsättas i önskvärd takt. Härtill kommer, att antalet elever ökat vilket medför större behov av läroböcker.

Civilförvaltningen tillstyrker en uppräkningsmedel med 22 500 kr.

Departementschefen

För läroböcker m. m. räknar jag med en höjning av anslaget med 9 500 kr. Civilförvaltningens förslag i övrigt kan jag biträda. Anslaget bör således uppföras med $(90\,000 + 10\,000 =)$ 100 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets läroverk: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

FÖRSVARETS BREVSKOLA

[136] 27. Försvarets brevskola: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	231 000	228 353
1962/63	235 000	
1963/64 (förslag)	266 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av chefen för försvarets brevskola, att anslaget höjes med 31 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Arvode för undervisning av vissa arméofficerare		8 000
2. Överföring av kostnader för vissa arvoden	10 000	
3. 1962 års lönebeglering		
a) generell lönehöjning	23 100	
b) lönegradsuppflyttningar m. m.	3 246	
4. Omräkning		
a) löneklassuppflyttningar	2 454	
b) folkpensionsavgifter	200	
	39 000	8 000
	+ 31 000	

Motiv

Chefen för försvarets brevskola upprepar tidigare framfört förslag om inrättande av beställning i Ao 25 eller Ao 27 för chefen för brevskolan i utbyte mot nuvarande beställning i Ao 25 (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 252) samt föreslår ånyo inrättande av följande tjänster vid skolan, nämligen en adjunktstjänst i Ae 21, en tjänst för ett biträde för skriv- och kontorsgöromål samt en tjänst för en expeditiönsvakt i Ae 7 (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 252).

Försvarets civilförvaltning anför, att inom civilförvaltningen pågår den kartläggning av brevskolans organisation och arbetsuppgifter som enligt uttalande av föredragande departementschefen i 1962 års statsverksproposition (bil. 6, s. 253) borde ankomma på civilförvaltningen. Redogörelse i ärendet skall enligt civilförvaltningen så snart ske kan föreläggas Kungl. Maj:t. Det synes dock ämbetsverket tveksamt om i samband därmed några definitiva förslag kan avgivas. Civilförvaltningen framhåller sålunda, att av avgörande betydelse för brevskolans verksamhet och därmed också för dess organisation och personaluppsättning är den i proposition 1960: 109 angivna undersökningen huruvida viss del av reservofficersutbildningen lämpligen kan ske i form av korrespondensundervisning. Likaledes påverkas enligt civilförvaltningen förhållandena vid skolan av behovet av kursverksamhet för inträdessökande till militärhögskolan, en fråga som kommer att omprövas i samband med att allmän kurs införes även på armélinjen vid militärhögskolan. Med anledning av vad sålunda anförts upptager civilförvaltningen för närvarande inte några förändringar i brevskolans personalstat.

1. och 2. Från anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bestrides bland annat arvoden för undervisning av vissa arméofficerare i preparandkurser till militärhögskolan. Med hänsyn till att under nästa budgetår antalet elever i dessa kurser torde nedgå räknar chefen för brevskolan med en kostnadsminskning under anslagsposten om 8 000 kr. Vidare hemställer chefen för brevskolan att medel överföres till nämnda post från den under brevskolans omkostnadsstat uppförda anslagsposten

Publikationstryck. Chefen för brevskolan motiverar sin hemställan med att brevskolan för närvarande inte har någon möjlighet att bestrida kostnader för bland annat författar- och granskningsarvoden i kurser som är gemensamma för försvarsgrenarna. Detta innebär enligt brevskolechefen, att en försvarsgren belastas med kostnader för utbildning av personal i kurser, som den själv inte anslagit medel till. Då detta enligt chefen för brevskolan inte synes riktigt, föreslår denne en omföring av nämnda kostnader, som beräknas uppgå till 10 000 kr.

Civilförvaltningen tillstyrker vad skolchefen sålunda föreslagit.

Departementschefen

I likhet med civilförvaltningen räknar jag inte med några personalförändringar vid brevskolan.

Jag tillstyrker, att under anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, beräknas 10 000 kr. för författar- och granskningsarvoden i kurser som är gemensamma för försvarsgrenarna. Motsvarande minskning bör därvid ske under brevskolans omkostnadsanslag. Vad civilförvaltningen i övrigt föreslagit beträffande posten till arvoden och särskilda ersättningar kan jag också biträda. Ökningen under posten beräknar jag således till 2 000 kr.

Med godtagande även av civilförvaltningens beräkning av det ökade medelsbehovet under anslaget med anledning av 1962 års lönerreglering, löneklassuppflyttningar m. m. föreslår jag, att anslaget höjes med 31 000 kr. och således uppföres med (235 000 + 31 000 =) 266 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets brevskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	61 200
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	100
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	37 780
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	96 120
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	67 700
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 100
Summa kr.	266 000

b) till *Försvarets brevskola*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 266 000 kr.

[137] 28. Försvarets brevskola: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	44 000	44 077
1962/63	67 000	
1963/64 (förslag)	60 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning föreslår, med anledning av förslag av chefen för försvarets brevskola, att anslaget minskas med 7 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Överföring av kostnader för vissa arvoden		10 000
2. Prishöjningar m. m.	3 000	
	3 000	10 000
		— 7 000

Motiv

1. Såsom anförts under föregående punkt tillstyrker försvarets civilförvaltning chefens för brevskolan förslag om överföring av 10 000 kr. från anslagsposten Publikationstryck till avlöningsanslaget.

2. Civilförvaltningen föreslår, att anslaget på grund av kostnadsstegringar uppräknas med 3 000 kr., varav 200 kr. för reseersättningar, 500 kr. för bränsle, lyse och vatten, 700 kr. för övriga expenser samt 1 600 kr. för publikationstryck. Chefen för brevskolan har för angivna ändamål föreslagit en anslagsuppräkning med 3 200 kr.

Departementschefen

Såsom jag anført under anslaget Försvarets brevskola: Avlöningar tillstyrker jag, att medel för vissa författar- och granskningsarvoden beräknas under nämnda anslag. Motsvarande minskning med 10 000 kr. bör ske under omkostnadsanslaget. Jag har inte någon erinran mot den av civilförvaltningen föreslagna anslagsuppräknningen med 3 000 kr. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med (67 000 — 7 000 =) 60 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets brevskola: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kr.

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSFÖRRÅD

[138] 29. Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	600 000	585 294
1962/63	620 000	
1963/64 (förslag)	734 000	

Yrkande

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 128 000 kr.

	Ökning
1. Nya tjänster	
a) 1 förrådsman Ae 7	12 204
b) 1 kanslibiträde Ae 7	13 716
2. Lönereglering för vissa apotekare	13 000
3. 1962 års lönereglering	
a) generell lönehöjning	58 000
b) lönegradsuppflyttningar m. m.	25 500
4. Omräkning	
a) löneklassuppflyttningar	2 800
b) folkpensionsavgifter	2 000
c) avrundning	780
	128 000

Motiv

1. a) Försvarets sjukvårdsstyrelse föreslår, att en tjänst för förrådsman i Ae 7 inrättas för det nya centralförrådet för sjukvårdsmateriel i Mullsjö. Personalbehovet anses vara stadigvarande. Det betingas av den ökade uppbörd av läkemedel och komplicerad sjukvårdsmateriel som förlagts till Mullsjöförrådet och som saknar motsvarighet vid det förutvarande centralförrådet i Örebro.

b) För innevarande budgetår har å kapitalbudgeten anvisats medel för uppförande av ett nytt centralförråd för sjukvårdsmateriel och läkemedel inom VI. militärområdet. Förrådet kommer att förläggas till Norsjö och förses med sjukvårdsmateriel genom överflyttning från centrala sjukvårdsförråden i Boden och Tandsbyn samt från Örebro. Förrådet i Boden kommer därvid att nedläggas. Personalbehovet vid det nya förrådet kommer huvudsakligen att tillgodoses genom överflyttande av nuvarande tjänster vid Boden-förrådet. Vid sistnämnda förråd saknas personal för skriv- och kontorsarbete. Enligt sjukvårdsstyrelsen nödvändiggör verksamheten vid

det nya förrådet att särskild personal disponeras för ifrågavarande arbetsuppgifter. Styrelsen hemställer därför, att en kanslibiträdestjänst i Ae 7 inrättas vid förrådet.

2. Lönerna till föreståndarna för läkemedelscentralerna i Boden och Karlskrona är på visst sätt anknutna till lönerna för farmaceutisk personal å enskilt apotek. Lönerna för sådan farmaceutisk personal har reglerats under budgetåret 1961/62. Lönerna till ifrågavarande befattningshavare utgår därför numera enligt löneklasserna 28 och 27 mot tidigare 27 respektive 26. Merkostnaderna för lönehöjningarna beräknas av sjukvårdsstyrelsen till cirka 3 000 kr. Vidare har till föreståndarna utgående förtroendemannaarvoden omreglerats, vilket medför en kostnadsökning av 10 000 kr.

Departementschefen

Jag tillstyrker, att en tjänst för förrädsman i Ae 7 inrättas för det nya sjukvårdsförrådet i Mullsjö. Då centralförrådet i Norsjö knappast torde kunna tagas i bruk under budgetåret 1963/64, är jag däremot inte beredd att tillstyrka förslaget om inrättande av en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 för detta förrädsräkning.

Utöver i det föregående tillstyrkta förändringar, vilka medför ett ökat medelsbehov av 12 200 kr., bör vid anslagsberäkningen även beaktas 1962 års lönereglering, löneklassuppflyttningar m. m. Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes med 114 000 kr. och således uppföres med (620 000 + 114 000 =) 734 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsförråd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	24 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	61 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	44 000
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal, <i>förslagsvis</i>	24 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	407 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	210 400
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	8 600
Summa kr. 779 000	

Särskilda uppbördsmedel

Ersättning från Norrbottens läns landsting för lön åt apotekare och apoteksbiträde vid läkemedelscentralen i Boden	45 000
Nettoutgift kr.	734 000

b) till *Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 734 000 kr.

[139] 30. Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	115 000	114 750
1962/63	120 000	
1963/64 (förslag)	121 000	

Yrkande

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 17 000 kr.

	Ökning
1. Omkostnader för nytt centralförråd för sjukvårdsmateriel	16 000
2. Höjda städlöner	800
3. Avrundning	200
	17 000

Motiv

1. Det under denna punkt upptagna medelsbehovet avser det nya centralförrådet för sjukvårdsmateriel i Norsjö. Den av sjukvårdsstyrelsen beräknade kostnadsökningen fördelar sig med 10 000 kr. för bränsle, lyse och vatten, 2 000 kr. för vakttjänst, 1 000 kr. för övriga expenser samt 3 000 kr. för frakter. Det äskade beloppet avser löpande utgifter. (För kostnader sammanhängande med flyttningen till det nya förrådet äskas ett särskilt anslag; jfr punkt 140.)

Departementschefen

Då sjukvårdsförrådet i Norsjö såsom tidigare anförts knappast torde kunna tagas i bruk under budgetåret 1963/64 beräknar jag inte några medel under omkostnadsanslaget för löpande utgifter för detsamma. Däremot kommer jag i det följande att hemställa om medel för kostnader i samband med inflyttning m. m. i Norsjöförrådet.

Mot sjukvårdsstyrelsens förslag till anslagsuppräkning i övrigt har jag intet att erinra. Anslaget bör höjas med avrundat 1 000 kr. och således upp-

föras med (120 000 + 1 000 =) 121 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 121 000 kr.

[140] 31. *Försvarets sjukvårdsförråd: Vissa flyttningskostnader m. m.*

	Anslag
1963/64 (förslag)	100 000

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att ett reservationsanslag av 100 000 kr. anvisas till vissa flyttningskostnader m. m. De äskade medlen avser kostnader för inflyttning m. m. i det nya centralförrådet i Norsjö. Förrådet skall, såsom tidigare anförts, förses med materiel genom överflyttning från centrala sjukvårdsförråden i Boden och Tandsbyn samt från Örebro, varvid förrådet i Boden kommer att nedläggas. Detta sistnämnda förråd ansvarar för närvarande jämväl för uppbörden av etappsatsmateriel, som förrådsförvaras inom VI. militärområdet utanför Boden. Efter nedläggandet av Boden-förrådet kommer ansvaret för del av denna uppbörd att åvila vederbörliga försvarsområdesstaberna. Inemot 50 % av uppbörden vid förrådet i Norsjö kommer att bestå av materiel, som tidigare tillhört uppbörden vid förrådet i Örebro. Verksamheten vid detta förråd håller för närvarande på att avvecklas genom överflyttning av materiel till det nya förrådet i Mullsjö. Den materiel, som avses för förrådet i Norsjö, kommer emellertid att i avvaktan på färdigställandet av detta förråd kvarligga i Örebro. Det nya förrådet i Norsjö kommer vidare att tillföras läkemedel från Stockholm och Boden.

De av sjukvårdsstyrelsen beräknade kostnaderna under förevarande anslag fördelar sig på följande poster:

1. Frakter och emballage	70 000
2. Inventarier m. m.	5 000
3. Resor, traktamenten och flyttningsersättningar	5 000
4. Omstationeringstraktamenten	5 000
5. Tillfällig arbetskraft	12 000
6. Oförutsedda kostnader	3 000
	100 000

1. Fraktkostnaderna har av sjukvårdsstyrelsen beräknats på grundval av de kostnadsuppgifter som införskaffats för flyttning av förrådet i Örebro till Mullsjö. Den sammanlagda kostnaden för flyttning av sjukvårdsmateriel från Boden, Tandsbyn och Örebro beräknas till cirka 60 000 kr. Härtill kommer kostnader för flyttning av läkemedel m. m. från Stockholm och Boden, vilka kostnader av sjukvårdsstyrelsen beräknas till cirka 7 000 kr.

Vidare tillkommer vissa kostnader för emballage m. m., varför sjukvårdsstyrelsen anser sig böra räkna med sammanlagt cirka 70 000 kr.

2. För förrådet i Norsjö måste enligt sjukvårdsstyrelsen inventarier för personalrum till en kostnad av 1 690 kr. anskaffas. Därjämte anses behöva anskaffas kontorsutrustning till en sammanlagd kostnad av 3 310 kr.

3. och 4. Sjukvårdsstyrelsen anser sig böra upptaga sammanlagt 10 000 kr. avseende resor, traktamenten, flyttningssättningar och omstationeringskostnader, trots att behovet av medel för dessa ändamål för närvarande inte kan exakt beräknas.

5. Viss personalförstärkning erfordras enligt sjukvårdsstyrelsen under flyttningen. Sålunda måste under viss tid personal finnas placerad såväl vid förrådet i Norsjö som vid förrådet i Boden. Det extra personalbehovet beräknas till cirka 12 arbetsmånader.

Departementschefen

I likhet med sjukvårdsstyrelsen anser jag att medel bör anvisas under ett särskilt reservationsanslag för kostnader i samband med inflyttning m. m. i det planerade centralförrådet för sjukvårdsmateriel i Norsjö. Flyttningen torde bli aktuell under år 1964. Jag har inte något att erinra mot sjukvårdsstyrelsens beräkning av medelsbehovet. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets sjukvårdsförråd: Vissa flyttningskostnader m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

MILITÄRAPOTEKET

[141] 32. Militärapoteket: Avlöningar

Anslag	1961/62	1962/63	1963/64 (förslag)
Utgifter	1 080 000	1 213 000	1 387 000
Inkomster	360 000	471 000	521 000
Nettoanslag	720 000	742 000	866 000
Utfall			
Utgifter	1 103 331		
Inkomster	394 419		
Nettoutgift	708 912		

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av chefen för militärapoteket, att anslaget höjes med 160 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Nya tjänster		
1 receptarie Ag 15	20 040	
1 förste vaktmästare Ae 10	15 492	
1 apoteksbiträde	11 352	
2. Arvode till organisationsföredragande	600	
3. 1962 års lönereglering	126 968	
4. Omräkning		
a) löneklassuppflyttningar m. m.	21 148	
b) folkpensionsavgifter	1 400	
5. Överskott på förrådstitel		37 000
	197 000	37 000
	+ 160 000	

Motiv

1. Chefen för militärapoteket föreslår, att personalen vid apotekets militära sektion utökas med en receptarie i Ag 15. Innehavaren av denna tjänst skulle bland annat handha mera rutinemässiga uppgifter i samband med omsättningen av färdigförpackade läkemedel, handha inköpsärenden och kontakter med leverantörer och kunder, inspektera läkemedelsförsörjningen vid de militära förbandssjukhusen i Stockholmstrakten samt kontrollera de statliga lagren på vissa industrier. De två på sektionen tjänstgörande apotekarna bör enligt chefen för apoteket avlastas dylika rutinärenden.

Vidare föreslår chefen för militärapoteket ånyo, att en tjänst som förste vaktmästare i Ae 10 tillkommer vid apoteket (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 259). Denne skulle ha teknisk utbildning och hantverksutbildning och kunna utföra smärre reparationer, målningsarbeten och liknande underhåll. Därjämte avses han biträda expeditiönsunderofficeren i delar av dennes verksamhet, framförallt när det gäller uppbördsarbetet samt verksamheten som ansvarig för arkiv- och bibliotekstjänsten.

Den ökade verksamheten vid militärapoteket ställer enligt chefen för militärapoteket stora krav på apotekets förpackningsavdelning. Förpackning och signering av tillverkade eller inköpta substanser, tabletter, lösningar, salvor och andra preparat, som ombesörjes av denna avdelning, kräver stor uppmärksamhet. En annan arbetsuppgift som kräver god personaltillgång är kontroll och ompackning av äldre beredskapslager, som återtagits till militärapoteket för försäljning i omsättningssyfte. Chefen för apoteket bedömer det nödvändigt att utöka den personal som sysselsättes med dessa uppgifter med ett apoteksbiträde i reglerad befordringsgång.

Försvarets civilförvaltning tillstyrker de av chefen för militärapoteket sålunda framlagda förslagen.

2. Civilförvaltningen tillstyrker chefens för militärapoteket förslag om arvode till en organisationsföredragande. Ämbetsverket föreslår, att äskade arvodesmedel i avlöningsstaten upptages under en ny anslagspost, Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

5. Till följd av ökade leveranser till karolinska sjukhuset beräknas inkomsterna under förevarande anslag stiga med 37 000 kr.

Departementschefen

Förslagen om nya tjänster vid militärapoteket tillstyrker jag såvitt avser en tjänst för receptarie i Ag 15. Därjämte beräknar jag under anslaget 600 kr. för arvode till organisationsföredragande vid apoteket. Detta belopp bör i avlöningsstaten upptagas under en ny anslagspost benämnd Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Utöver i det föregående angivna förändringar, vilka medför ett ökat medelsbehov av cirka 21 300 kr., bör vid anslagsberäkningen hänsyn tagas till 1962 års lönereglering, löneklassuppflyttningar m. m. På grund härav beräknar jag utgifterna under anslaget till 1 387 000 kr., innebärande en ökning med 174 000 kr. Då inkomsterna torde kunna upptagas med (471 000 + 50 000 =) 521 000 kr., bör anslaget för nästa budgetår uppföras med (1 387 000 — 521 000 =) 866 000 kr. Anslagsökningen utgör 124 000 kr.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	71 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	15 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	600
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal, <i>förslagsvis</i>	1 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	881 700
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	399 700
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	18 000
Summa kr.	1 387 000

Särskilda uppbördsmedel

Överskott på förrådstitel	520 000
Inkomster av särskilda läkemedelsleveranser	1 000
Nettoutgift kr.	866 000

b) till *Militärapoteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64
anvisa ett förslagsanslag av 866 000 kr.

[142] 33. Militärapoteket: Omkostnader

Anslag	1961/62	1962/63	1963/64 (förslag)
Utgifter	116 000	122 000	154 000
Inkomster	72 000	94 000	104 000
Nettoanslag	44 000	28 000	50 000

Utfall

Utgifter	124 569
Inkomster	78 884
Nettoutgift	45 685

Yrkande

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, med anledning av förslag av
chefen för *militärapoteket*, att anslaget höjes med 25 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Ökad inspektionsverksamhet m. m.	700	
2. Ökade kostnader för elenergi	2 000	
3. Ökade telefonkostnader	2 000	
4. Arkivbindning	3 000	
5. Litteraturanskaffning	1 200	
6. Arvoden åt ledamöter i företagsnämnd	450	
7. Engångsanskaffning		
a) möbler m. m.	4 000	
b) beklädnad	3 000	
c) viss maskinell utrustning	15 000	
8. Höjning av den allmänna varuskatten	650	
9. Överskott på förrådstitel		7 400
10. Avrundning	400	
	32 400	7 400
	+ 25 000	

Motiv

1. Nuvarande medelsanvisning för reseersättningar anses inte täcka militärapotekets behov i vad avser inspektionsresor samt resor för förhandlingar och planläggning i samband med krigsproduktion av läkemedel. Sjukvårdsstyrelsen och chefen för militärapoteket räknar för ändamålet med en höjning med 700 kr. Till en mindre del motiveras medelsökningen av höjningen av järnvägstaxorna.

2. Sjukvårdsstyrelsen har intet att erinra mot den av chefen för militärapoteket beräknade ökningen av kostnaderna för elenergi.

3. Till följd av militärapotekets utbyggnad under senare år samt ökade krav på service till de myndigheter som apoteket betjänar, fortsätter kostnaderna för telefonabonnemang och telefonsamtal att öka, varför sjukvårdsstyrelsen och chefen för militärapoteket föreslår en ytterligare uppräknings med 2 000 kr.

4. Chefen för militärapoteket föreslår, att 3 000 kr. beräknas för arkiv-inbindning. I avvaktan på inspektion av krigsarkivarierna har någon inbindning av arkivalier inte skett under senare år. Nämda inspektion ägde rum hösten 1961. De för inbindning aktuella arkivalierna omfattar 120 band. Då ifrågavarande kostnader inte torde rymmas inom nuvarande medelsanvisning, tillstyrker sjukvårdsstyrelsen förslaget.

5. Ökad tillgång till facklitteratur bedömes av chefen för militärapoteket nödvändig för att apoteket tillfredsställande skall kunna fullgöra sina uppgifter dels som serviceorgan åt krigsmakten, karolinska sjukhuset och vetenskapliga institutioner, dels som forskningsinstitution. Apotekschefen beräknar den erforderliga höjningen av medelsanvisningen för ändamålet till 1 200 kr. Sjukvårdsstyrelsen har intet att erinra mot förslaget.

6. Under år 1961 har vid militärapoteket inrättats en företagsnämnd.

7. a) Sjukvårdsstyrelsen räknar efter förslag av chefen för militärapoteket med sammanlagt 4 000 kr. för engångsanskaffning av möbler m. m. Behovet är motiverat av utökning av apotekets administrativa personal.

b) Chefen för militärapoteket räknar med att nyanskaffning bör ske av skyddsrockar till en kostnad av 1 700 kr., av träskor med gummisulor till en kostnad av 550 kr. samt av vita operationsbyxor till en kostnad av 750 kr. Sjukvårdsstyrelsen räknar med den av apotekschefen angivna kostnaden.

c) Chefen för militärapoteket anser, att anslaget till inventarier och övrig utrustning är orimligt lågt beräknat. Medel för anskaffning av inventarier, utöver de medel för ändamålet som kan rymmas inom nuvarande anslag, bör enligt apotekschefen beräknas efter viss årlig avskrivning av anskaffningsvärdet. Under nästa budgetår bör nyanskaffning ske av en tubpåfyllningsmaskin, som även kommer att utnyttjas av statens bakteriologiska laboratorium, till en kostnad av 15 000 kr., samt av en automatiktillsats till en av apotekets autoklaver till en kostnad av 10 000 kr. Kostna-

den för anskaffning av här nämnd utrustning och underhåll av övriga inventarier beräknar apotekschefen till cirka 30 000 kr.

Sjukvårdsstyrelsen anser det inte lämpligt att beräkna medel för underhåll och nyanskaffning av inventarier med tillämpning av en viss avskrivningsprocent på kapitalvärdet av befintliga inventarier. Sjukvårdsstyrelsen framhåller, att nuvarande omkostnadsanslag med beaktande av omfattningen av militärapotekets organisation och verksamhet uppenbarligen inte kan täcka utgifterna för mera kostnadskrävande maskinell utrustning. Styrelsen räknar dock i förevarande sammanhang endast med en kostnadsökning av 15 000 kr., avseende anskaffning av en tubpåfyllningsmaskin.

9. Till följd av ökade leveranser till karolinska sjukhuset beräknas inkomsterna under förevarande anslag stiga med 7 400 kr.

Under förevarande anslag anvisas medel för ersättningsanskaffning av kasserade beredskapsläkemedel. Chefen för militärapoteket föreslår, att medel för ändamålet i fortsättningen anvisas under ett särskilt anslag. Medelsbehovet beräknas till oförändrat 17 000 kr. Apotekschefen motiveerar sitt förslag bland annat med att ifrågavarande medel inte är att betrakta som en omkostnad och att det synes oriktigt att inkomsterna under omkostnadsanslaget, vilka till huvudsaklig del härrör från karolinska sjukhuset, delvis skall utnyttjas till att täcka en ren beredskapsutgift. Sjukvårdsstyrelsen anser sig inte böra tillstyrka förslaget. Enligt styrelsens mening är det inte några nackdelar förknippade med det sätt, på vilket medelsanvisningen för närvarande sker, även om kostnader som här avses inte regelmässigt bestrides från omkostnadsanslag.

Departementschefen

Jag är inte beredd medverka till någon förändring beträffande grunderna för beräkning av förevarande anslag.

Sjukvårdsstyrelsen har under anslaget räknat med ökning av medelsbehovet om sammanlagt 32 400 kr. Med hänsyn till att inkomsterna beräknas öka med 7 400 kr. genom överskott på förrådstiteln har styrelsen föreslagit en ökning av anslaget med 25 000 kr.

För egen del beräknar jag, med beaktande av de av sjukvårdsstyrelsen anmälda utgiftsökningarna samt belastningen på anslaget under föregående budgetår, utgifterna under anslaget till sammanlagt 154 000 kr., innebärande en ökning med 32 000 kr. Jag räknar dock med att inkomsterna kommer att öka med 10 000 kr. och således uppgå till 104 000 kr. Jag föreslår därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med (154 000 — 104 000 =) 50 000 kr., innebärande en ökning med 22 000 kr. Jag tager inte nu ställning till hur anslaget bör fördelas på olika ändamål. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta härom vid fastställande av stat för anslaget.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärapoteket: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kr.

FÖRSVARETS TANDVÅRD

[143] 34. Försvarets tandvård: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	2 272 000	2 358 281
1962/63	2 272 000	
1963/64 (förslag)	2 490 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse, att anslaget höjes med 268 000 kr. Civilförvaltningen räknar därvid med att anslaget i avvaktan på slutligt ställningstagande till försvarets framtida tandvårdsorganisation uppräknas endast med hänsyn till 1962 års lönerereglering.

Proteslaboratorier med heltidstjänstgörande tandtekniker i Ae 9 som föreståndare finns för närvarande vid Norrbottens regemente (I 19), Västerbottens regemente (I 20), Marinkommando Ost (MKO) och Marinkommando Väst (MKV). Verksamheten vid proteslaboratoriet vid Jämtlands fältjägarregemente (I 5) har upphört med utgången av juni månad 1962. Sjukvårdsstyrelsen hävdar, att laboratorierna vid I 19, MKO och MKV bör såsom icke lönsamma läggas ned från och med den 1 juli 1963. Laboratoriet vid I 20 bör enligt sjukvårdsstyrelsen finnas kvar, då teknikern där även tjänstgör som tandsköterska. Sjukvårdsstyrelsen beräknar, att en besparing på förevarande anslag med minst 40 000 kr. kan ske om fyra tandteknikertjänster indrages. Med hänsyn till belastningen på anslaget under de senaste åren föreslår sjukvårdsstyrelsen dock att detsamma upptages med oförändrat belopp.

Departementschefen

1959 års besparingsutredning för försvaret har den 5 juni 1962 överlämnat betänkandet *Besparingar inom försvaret II*, Försvarets tandvård (SOU 1962: 23). Besparingsutredningen föreslår bland annat, att försvarets organisation för fredstandvård avvecklas från och med den 1 maj 1964 samt att därigenom friställda tandvårdsresurser så långt möjligt överföres till folktandvården. Tillgodoseende av inom försvaret uppkommande behov av akut- och olycksfallsvård samt den kostnadsfria tandvården föreslås ordnat genom remiss till folktandvårdspoliklinik. Därjämte har utred-

ningen föreslagit viss förkortning av värnpliktstjänstgöringen för de värnpliktiga tandläkarna.

Vid remissbehandlingen av betänkandet har flertalet remissinstanser avstyrkt besparingsutredningens förslag om avveckling av försvarets fredstandvårdsorganisation. Man anser bland annat, att folktandvården ännu inte nått en sådan utbyggnad att den, ens med det tilltänkta tillskottet av resurser från den militära tandvårdsorganisationen, kan på ett tillfredsställande sätt omhänderta det här avsedda klientelet från den 1 maj 1964, att militärtandvården är en betydelsefull social förmån samt att den nuvarande fredsorganisationen har viss betydelse för försvarets tandvård i krig.

Besparingsutredningen har enligt min mening utfört en förtjänstfull kartläggning av åtskilliga frågor rörande försvarets tandvård i fred. I likhet med utredningen anser jag, att det är tveksamt om befintliga resurser tillvaratages på ett tillräckligt effektivt sätt vid nuvarande organisation av tandvården. Utredningens förslag att överföra försvarets fredstandvård till folktandvården förtjänar härvidlag utan tvivel uppmärksamhet. Om en överföring eller samordning skall ske fordras emellertid — vilket också besparingsutredningen förutsatt — ytterligare undersökningar, i första hand rörande de lokala förutsättningarna. Behovet av tandläkare i krigsorganisationen och erforderlig organisation i fred för krigstandvården behöver enligt min mening också prövas ytterligare. Av anförda skäl är jag inte beredd att nu ta ställning till besparingsutredningens förslag. Jag ämnar emellertid snarast föranstalta om de kompletterande undersökningar jag funnit erforderliga.

I likhet med sjukvårdsstyrelsen anser jag, att proteslaboratorierna — utom vid I 20 — bör läggas ned och att för ändamålet inrättade tjänster för tandtekniker i Ae 9 bör indragas. Medelsbehovet under anslaget beräknar jag härvid minska med cirka 60 000 kr.

Vid anslagsberäkningen bör hänsyn även tagas till de löneförändringar som beslutits efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionerna 1962: 169 och 195. Jag föreslår därför, att anslaget höjes med 218 000 kr. och uppföres med $(2\,272\,000 + 218\,000 =) 2\,490\,000$ kr.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets tandvård, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, *förlagsvis* 1 760 000
2. Rörligt tillägg, *förlagsvis* 698 000

3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	32 000
	Summa kr. 2 490 000

b) till *Försvarets tandvård: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 490 000 kr.

[144] 35. **Försvarets tandvård: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	280 000	277 239
1962/63	280 000	
1963/64 (förslag)	280 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Sjukvårdsstyrelsen framhåller dock, att en uppräknig av anslaget med 45 000 kr. för anskaffning av tandvårdsmateriel bör ske, om beslut om bibehållande av försvarets tandvårdsorganisation fattas under innevarande budgetår.

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 280 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Försvarets tandvård: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kr.

MILITÄRPSYKOLOGISKA INSTITUTET

[145] 36. **Militärpsykologiska institutet: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	465 000	468 457
1962/63	560 000	
1963/64 (förslag)	660 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av militäröverpsykologen, att anslaget höjes med 90 000 kr.

	Ökning
1. 1 biträdande militärpsykolog Ae 21	28 260
2. 1 militäröverpsykolog Be 3—Bo 3	—
1 förste militärpsykolog Ae 27—Ao 27	—
3. Arvoden för prövningsverksamheten	10 000
4. 1962 års lönereglering	45 468

Ökning

5. Omräkning

a) löneklassuppflyttningar	5 272
b) folkpensionsavgifter	1 000
	90 000

Motiv

1. Militäröverpsykologen föreslår ånyo inrättandet av en tjänst för biträdande militärpsykolog i Ae 21, avsedd för marinpsykologiska uppgifter och med inriktning i första hand på submarina frågor (jfr prop. 1962:1, bil. 6, s. 267).

Vidare framlägger militäröverpsykologen ånyo förslag om att börja bygga upp en psykoteknologisk organisation (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 267). Sålunda anses för nästa budgetår tjänster böra tillkomma för en laborator i Ae 27, tre militärpsykologer i Ae 25 samt en biträdande militärpsykolog i Ae 21. Tjänsterna för laborator och biträdande militärpsykolog avses tillsammans direkt under militäröverpsykologen utgöra lednings- och utredningsorgan för den psykoteknologiska verksamheten inom institutet. Övriga tjänster avses för psykologer, som avses svara för psykoteknologisk service och utvecklingsarbete rörande respektive stridsvagn, ubåt och flygplan. Verksamheten skulle anknytas till arbetsgrupper inom armétygförvaltningen, marinförvaltningen och flygförvaltningen.

Militäröverpsykologen återkommer till förslag om inrättande av en arvodesbefattning för pensionsavgången underofficer, avsedd för ordnande och löpande skötsel av institutets arkiv (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 268). Arvodesbefattningen föreslås nu placerad i A:18.

Slutligen föreslår militäröverpsykologen, att institutets expeditionsofficer uppflyttas från A: 24 till A: 28.

Civilförvaltningen finner att vad chefen för militärpsykologiska institutet anført i sina anslagsäskanden tyder på att en viss utbyggnad av institutets personaluppsättning är påkallad. Med hänvisning även till att överbefälhavaren för militärpsykologiska institutets del i sina direktiv för myndigheternas anslagsäskanden ansett sig kunna biträda en anslagsökning för nästa budgetår med sammanlagt för avlöningar och omkostnader 50 000 kr., tillstyrker civilförvaltningen en utökning av psykologpersonalen vid institutet med en psykologtjänst i Ae 21. Civilförvaltningen anser det inte nödvändigt att nu taga ställning till frågan för vilket ändamål denna nya tjänst bör utnyttjas.

2. Civilförvaltningen tillstyrker de av militäröverpsykologen framlagda förslagen om ordinariesättning av tjänsterna för militäröverpsykolog och förste militärpsykolog vid institutet.

3. Beträffande arvoden för prövnings- och utvecklingsverksamheten anför militäröverpsykologen, att belastningen på den för dessa ändamål av-

sedda anslagsposten kraftigt har tilltagit under senare år. Anslaget, som utgått med 105 000 kr., har blivit otillräckligt och försvarsgrenarna har fått tillskjuta medel. För provningar i samma omfattning som under budgetåret 1961/62 skulle nästa budgetår enligt militäröverspsykologen erfordras 155 000 kr. För att undvika att tillskott behöver ske från försvarsgrenarnas sida, föreslår chefen för institutet att posten höjes med 50 000 kr.

Militäröverpsykologen hemställer därjämte ånyo att medel anvisas för datatabehandling, avseende kostnader för personaltid vid uppföljning av provningsdata och bearbetning av data från socialpsykologiska undersökningar. Kostnaderna beräknas till 20 000 kr.

Civildförvaltningen tillstyrker att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, uppräknas med 10 000 kr. för den av institutet bedrivna provningsverksamheten. Civildförvaltningen framhåller, att det principiellt sett synes mindre tillfredsställande med den nuvarande fördelningen av kostnaderna mellan institutets anslag och anslag till försvarsgrenarnas disposition.

Yttrande

Överbefälhavaren anför i sitt yttrande över förslaget till anslagsäskanden i anslutning till den av civildförvaltningen tillstyrkta tjänsten för biträdande militärpsykolog i Ae 21, att han tidigare biträtt förslag om att en befattning för psykoteknologiskt studie- och utvecklingsarbete inrättas vid militärpsykologiska institutet samt påpekar, att den angivna ramen medger att den sålunda föreslagna befattningen inrättas.

Departementschefen

Jag är fortfarande inte beredd att taga ställning till frågan om inrättande av ett särskilt, till militärpsykologiska institutet anknutet psykoteknologiskt organ. Jag kan inte heller tillstyrka, att några nya tjänster i övrigt inrättas vid institutet. Ej heller kan jag tillstyrka förslaget om ordinariesättning av tjänsterna för militäröverpsykolog och förste militärpsykolog.

Kostnaderna för arvoden i samband med den av institutet bedrivna provningsverksamheten bestrids för närvarande dels från förevarande anslag dels från anslag till försvarsgrenarnas disposition. Då enligt min mening samtliga kostnader för ifrågakvarande verksamhet bör bestridas från förevarande anslag, föreslår jag i likhet med militäröverpsykologen, att ytterligare 50 000 kr. anvisas för ändamålet. Den av militäröverpsykologen föreslagna uppräknningen av anslaget för utnyttjande av datamaskiner är jag däremot inte beredd att tillstyrka.

Utöver det i det föregående redovisade ökade medelsbehovet av 50 000 kr. bör vid anslagsberäkningen hänsyn även tagas till 1962 års lönereglering, löneklassuppflyttningar m. m. Jag föreslår med hänsyn härtill, att

anslaget för nästa budgetår höjes med tillhopa 100 000 kr. och således uppföres med (560 000 + 100 000 =) 660 000 kr.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för militärpsykologiska institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	29 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	10 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	155 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	313 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	146 700
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	6 000
Summa kr. 660 000	

- b) till *Militärpsykologiska institutet*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 660 000 kr.

[146] 37. Militärpsykologiska institutet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	124 000	136 356
1962/63	130 000	
1963/64 (förslag)	145 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av militäröverpsykologen, att anslaget höjes med 15 000 kr.

	Ökning
1. Sjukvård: belastningen	300
2. Höjda järnvägstaxor	1 500
3. Bränsle, lyse och vatten: belastningen	12 000
4. Prishöjningar	1 200
	15 000

Motiv

1. Anslagsposten Sjukvård har budgetåren 1960/61 och 1961/62 utvisat en belastning av cirka 1 300 kr. och varit uppförd med 1 000 kr. Posten är även innevarande år uppförd med samma belopp.

3. Belastningen på bränsleposten har budgetåren 1960/61 och 1961/62 uppgått till 10 626 respektive 16 508 kr. Posten har under samma budgetår varit uppförd med 4 000 kr. och är även under innevarande budgetår uppförd med detta belopp. Civilförvaltningen föreslår, att delposten uppföres med 16 000 kr.

4. Civilförvaltningen räknar med en höjning av delposten Övriga expenser med 1 200 kr. för täckande av kostnadsstegringar.

Departementschefen

Jag biträder civilförvaltningens förslag till anslagsuppräknings. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med (130 000 + 15 000 =) 145 000 kr. Jag hemställer, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärpsykologiska institutet: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 145 000 kr.

CENTRALA VÄRNPLIKTSBYRÅN

[147] 38. Centrala värnpliktsbyrån: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 004 000	980 071
1962/63	1 055 000	
1963/64 (förslag)	1 150 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av chefen för centrala värnpliktsbyrån, att anslaget höjes med 113 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Nya tjänster m. m.		
a) 1 pensionerad officer (aktuarie) A: 28	14 196	
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål	23 496	
b) extra personal	30 000	
2. Löneregleringar m. m.		
1 pensionerad officer (aktuarie) A: 24—A: 28	2 650	
1 kansliskrivare Ao 11 — kontorsskrivare Ae 13 ...	1 032	
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång — maskinbiträde Ae 5	—	
4. 1962 års lönereglering	79 526	
5. Omräkning		
a) folkpensionsavgifter	800	
b) övrigt		38 700
	151 700	38 700
	+ 113 000	

Motiv

1. Chefen för värnpliktsbyrån framhåller i sina anslagsäskanden, att arbetsbördan vid byrån vuxit väsentligt genom ökat antal ärenden gällande anstånd med repetitionsövningar. Det anses därför erforderligt, att en pensionerad officer i A: 28 tillkommer. Denne bör representera flygvapnet. Civilförvaltningen räknar med bifall till förslaget.

Vidare har chefen för värnpliktsbyrån hemställt, att byrån med hänsyn framför allt till antalet anståndsärenden måtte tillföras ytterligare två tjänster för biträden för skriv- och kontorsgöromål, avsedda för expeditionen och skrivcentralen. Därjämte föreslås, att stansavdelningen på grund av pågående omläggning förstärkes med två biträden samt att tre tillfälligt anställda stansbiträden måtte få behållas ytterligare ett år. Civilförvaltningen har med anledning av dessa förslag under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagit ytterligare två skrivbiträdestjänster samt härutöver beräknat 30 000 kr. för anställande av extra personal.

2. Med hänsyn till uppskovsärendenas omfattning och svårighetsgrad föreslår chefen för centrala värnpliktsbyrån att chefen för uppskovsdetaljen uppflyttas från A: 24 till A: 28. Civilförvaltningen räknar med bifall till förslaget.

Chefen för värnpliktsbyrån har upprepat sitt förslag om uppflyttning av tjänsten för kansliskrivare i Ao 11 till kontorsskrivare i Ao 13 (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 272). Civilförvaltningen föreslår, att för ändamålet inrättas en tjänst för kontorsskrivare i Ae 13 samt att tjänsten i Ao 11, vilken bör indragas vid vakans, inte får utnyttjas för förordnande.

Civilförvaltningen vill inte motsätta sig chefens för värnpliktsbyrån förslag om utbyte av en tjänst vid byråns fotoavdelning och tryckeri för biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång mot en tjänst för tekniskt biträde i Ae 5. I anslutning till vid värnpliktsbyrån använda tjänstebenenämningar föreslår civilförvaltningen, att tjänsten avses för maskinbiträde i Ae 5.

Chefen för värnpliktsbyrån har härutöver föreslagit, att tjänsterna för byråintendent i Ae 21 och byråassistent i Ae 19 vid byråns tekniska detalj uppflyttas till Ae 23 respektive Ae 21 under motivering att dessas löneställning inte undergått någon förändring sedan 1947. Civilförvaltningen anser inte, att tillräckliga skäl förebragts för ett genomförande av dessa förslag.

Vidare har chefen för värnpliktsbyrån ånyo föreslagit att en tjänst för kanslibiträde i Ae 7, avsedd för expeditionen, utbytes mot en tjänst för kontorist i Ae 9 (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 272). Civilförvaltningen anser sig inte heller nu kunna tillstyrka förslaget.

Departementschefen

Jag tillstyrker, att en arvodesbefattning för en pensionerad officer (aktuarie) i A: 28 tillföres byrån i utbyte mot en arvodesbefattning för pen-

sionerad officer i A: 24. Jag har vidare inte någon erinran mot att en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång utbytes mot en tjänst för tekniskt biträde i Ae 5. För extra personal beräknar jag vidare 21 000 kr. under anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. I övrigt räknar jag inte med några personalförändringar m. m. vid centrala värnpliktsbyrån.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. vilka medför ett ökat medelsbehov av cirka 32 600 kr. — 1962 års lönereglering m. m. Anslaget bör till följd härav för nästa budgetår höjas med sammanlagt 95 000 kr. och således uppföras med (1 055 000 + 95 000 =) 1 150 000 kr.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för centrala värnpliktsbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	283 800
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	92 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	1 140
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	410 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	349 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	14 060
Summa kr. 1 150 000	

- b) till *Centrala värnpliktsbyrån*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 150 000 kr.

[148] 39. Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	412 000	409 942
1962/63	446 000	
1963/64 (förslag)	470 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av chefen för centrala värnpliktsbyrån, att anslaget höjes med 25 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Höjda resekostnader m. m.	1 500	
2. Hålkortsmaskiner m. m.	11 600	22 000
3. Ökad materielförbrukning m. m.	13 900	
4. Publikationstryck	20 000	
	47 000	22 000
	+ 25 000	

Motiv

1. Civilförvaltningen beräknar, att anslagsposten till resersättningar bör höjas med 1 000 kr. till följd av taxehöjningar samt med 500 kr. för att möjliggöra ytterligare serviceresor för chefen för tekniska detaljen. Chefen för centrala värnpliktsbyrån har för ändamålet föreslagit en uppräknings med 1 600 kr.

2. För innevarande budgetår har 22 000 kr. beräknats under anslaget för viss tillfällig förstärkning av byråns maskinpark (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 275). För att få det centrala nummerregistret och centrala värnpliktsbyråns statistik aktuella hemställer chefen för byrån, att ytterligare en stans och en kontrollstans får förhyras under nästkommande budgetår. Till dessa maskiner erfordras enligt chefen för byrån två hålkortshurtsar. Kostnadsökningen för förstärkning av maskinparken beräknas till 15 300 kr. Civilförvaltningen ifrågasätter, om inte medel för täckande av nämnda kostnader kan anvisas från det under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget Rationaliseringsförsök, eftersom fråga är om tillfälliga kostnader för uppläggning av register efter nytt system. Med hänsyn härtill räknar civilförvaltningen inte med några medel för ifrågavarande ändamål.

Chefen för värnpliktsbyrån har vidare på grund av ändrad debitering av varuskatt för maskiner räknat med en kostnadsökning av 12 400 kr. Civilförvaltningen tillstyrker för ändamålet ett belopp av 11 600 kr.

3. Chefen för värnpliktsbyrån föreslår, att ytterligare 7 000 kr. anvisas för den tekniska detaljen för att täcka kostnader för ökad materielförbrukning samt för att säkerställa personalredovisningssystemet vid truppregistreringsmyndigheterna. Civilförvaltningen tillstyrker förslaget.

Vidare har chefen för värnpliktsbyrån hemställt, att anslaget höjes med 2 000 kr. för ökade telefonkostnader i anståndsärenden. För att effektivt kunna behandla dessa anståndsansökningar erfordras även ett lättillgängligt register över ärendena, en s. k. kortrotunda, till en kostnad av 3 900 kr. Därjämte har chefen för värnpliktsbyrån hemställt om 1 800 kr. för höjda städlöner. De av chefen för värnpliktsbyrån sålunda äskade höjningarna om tillhoppa 7 700 kr. tillstyrkes av civilförvaltningen intill ett belopp av 6 900 kr.

4. För anslagsposten Publikationstryck föreslår chefen för centrala värnpliktsbyrån en uppräknings med 20 000 kr. för utökning och modernisering

av broschyren »Inför inskrivningen». Broschyrens syfte är att ge de inskrivningsskyldiga samt vissa myndigheter en orientering om inskrivningsförrättningarna och värnpliktstjänstgöringen. Broschyren utgör en av de första kontakter de värnpliktiga får med krigsmakten. Den torde också i viss utsträckning studeras av de värnpliktigas anhöriga m. fl. och anses följaktligen vara av visst värde även i fråga om allmän försvarsupplysning och rekryteringsverksamhet. Utformningen har enligt chefen för värnpliktsbyrån i stort sett varit oförändrad under en följd av år, vilket medfört att den vid en jämförelse med modernt utformade publikationer av liknande art gör ett kompakt och föga intresseväckande intryck. Civilförvaltningen tillstyrker, att anslagsposten för ifrågavarande ändamål ökas med 20 000 kr.

Departementschefen

Kostnaderna för att lägga upp ett register efter nytt system vid centrala värnpliktsbyråns statistikdetalj anser jag i likhet med civilförvaltningen böra bestridas från reservationsanslaget Rationaliseringsförsök. Av skäl som civilförvaltningen angivit bör anslaget höjas. Jag föreslår, att det uppföres med (446 000 + 24 000 =) 470 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kr.

MILITÄRMUSIKEN

[149] 40. Militärmusiken: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	10 300 000	10 113 826
1962/63	10 700 000	
1963/64 (förslag)	12 500 000	

Vid 1962 års riksdag beslöts vissa förändringar beträffande försvarets musikorganisation (prop. 1962:55, SU 1962:69, rskr. 189). Beslutet innebär i huvudsak förändringar beträffande militärmusikens personalstater och höjning av pensionsåldern för den militära musikpersonalen. Vidare kan musikfurir under vissa förutsättningar erhålla vikariatslöneförordnande såsom vid uppehållande av beställning för musiksergeant.

Y r k a n d e

Försvarets civilförvaltning (skr. 29/8 och 10/10 1962) hemställer, med anledning av förslag av chefen för armén och organisationsnämnden för militärmusiken, att anslaget höjes med 1 520 000 kr.

	Ökning
1. 25 vakanta sergeantsbeställningar tillsättes 1964	30 000
2. 31 furirer erhåller vikariatslöneförordnanden i Ao 13	40 000
3. Tillfällig personal	220 000
4. 1962 års lönereglering (generell lönehöjning)	1 220 000
5. Folkpensionsavgifter	10 000
	1 520 000

Motiv

1. Enligt chefen för armén förutses antalet vakanta sergeantsbeställningar, som vid nästa budgetårs ingång beräknas vara 41, den 1 juni 1964 komma att minska till 16. Anslaget bör till följd härav höjas med omkring 30 000 kr. Civilförvaltningen tillstyrker förslaget.

2. Enligt chefen för armén beräknas under nästa budgetår 31 furirer erhålla vikariatslöneförordnanden såsom vid uppehållande av beställning för musiksergeant, vilket medför en kostnadsökning av omkring 40 000 kr. Civilförvaltningen räknar vid sin anslagsberäkning med denna ökning.

3. Organisationsnämnden för militärmusiken framhåller, att det för närvarande och ett antal år framåt blir svårt att hålla musikkårerna spelbara under tid då flera militärmusiker ur varje kår är kommenderade till underofficersutbildning. Nämnden understryker starkt behovet av att vid vakanser och kommenderingar, som inverkar på kårernas spelbarhet, tillfälligt kunna förstärka organisationen. Nämnden anser, att chefen för armén bör beredas möjlighet att med anlitan av visst antal tjänstgöringsmånader efter frivilligt åtagande inkalla för tjänstgöring i militärmusikkår lämpad anställningshavare i reserv eller värnpliktig. Härigenom skulle åtskilliga tillfälliga personalproblem kunna lösas. För nästa budgetår anger nämnden, som därvid beaktat vakansläget vid militärmusiken, ett behov av 150 tjänstgöringsmånader. Civilförvaltningen, som tillstyrker förslaget, beräknar för ändamålet ett ökat medelsbehov under anslaget av 220 000 kr.

Chefen för armén har härutöver hemställt, att anslaget höjes med 1 200 kr. motsvarande stabsarvode åt innehavaren av en för pensionerad officer avsedd arvodesbefattning i A 24 vid arméstaben (adjutanten hos personalkärchefen för militärmusiken).

Civilförvaltningen (skr. 31/10 1962) biträder icke detta förslag.

Departementschefen

Civilförvaltningen har föreslagit, att på grund av vakanser m.m. viss personal under nästa budgetår tillfälligt får anställas vid militärmusikkåren under 150 tjänstgöringsmånader. Härför erfordras enligt civilförvaltningen, att anslaget uppräknas med 220 000 kr. För egen del räknar jag för detta ändamål med en höjning av anslaget med 110 000 kr. motsva-

rande avlöningsmedel för tillfällig personal under 75 tjänstgöringsmånader. Dessa bör få utnyttjas enligt samma grunder som i övrigt tillämpas i fråga om ianspråktagande av personal för frivillig tjänstgöring.

I likhet med civilförvaltningen kan jag icke biträda förslaget om stabsarvode åt pensionerad officer som biträder personalkårchefen för militärmusiken.

Vid anslagsberäkningen beaktar jag dels att en för innevarande budgetår beräknad engångsutgift av 350 000 kr., avseende särskild ekiperingshjälp åt uniformspliktig musikpersonal, bortfaller, dels att under anslaget för nästa budgetår bör beräknas medel för avlönande av musikaspiranter samt för lönegradsuppflyttningar och lönehöjningar enligt prop. 1962: 169. Vid anslagsberäkningen utgår jag vidare från att rekryteringspersonalen jämväl för budgetåret 1963/64 utgöres av högst 25 musikelever (jfr prop. 1962: 55, s. 16).

Med hänsyn till det beräknade personalläget vid militärmusiken under nästa budgetår och med beaktande av i det föregående angivna förändringar räknar jag med ett ökat medelsbehov under anslaget för nästa budgetår av 1 800 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med (10 700 000 + 1 800 000 =) 12 500 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för militärmusiken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	7 300 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	6 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 400 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 630 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	164 000
Summa kr.	12 500 000

b) till *Militärmusiken*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 12 500 000 kr.

[150] 41. Militärmusiken: Reseersättningar m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	320 000	334 190
1962/63	475 000	
1963/64 (förslag)	540 000	

Y r k a n d e

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av chefen för armén, att anslaget, som föreslås skola benämnas Militärmusiken: Omkostnader, höjes med 7 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Resekostnadsersättningar		25 000
2. Instrumentutbildning	25 000	
3. Språkutbildning m. m.	6 700	
4. Avrundning	300	
	32 000	25 000
		+7 000

M o t i v

1 och 2. Chefen för armén framhåller under erinran om att från och med år 1956 införts ett flertal nya musikinstrument i den tidigare befintliga stämbesättningen, att den nya stämbesättningen ställer stora krav på utbildning av personal, som tidigare saknar skolning på de nya instrumenten. Vid sådan utbildning, som i allmänhet bedrivits å ort utom elevernas förläggningssort, har eleverna i förekommande fall erhållit resekostnadsersättning och traktamente. Enligt arméchefen bör utbildningen hädanefter bedrivas på musikkårernas respektive förläggningssort. En sådan utbildningsform blir mindre kostnadskrävande och medför dessutom, att musikkårernas personalstyrka kan bibehållas. Utbildningskostnaderna beräknas för nästa budgetår till 25 000 kr. Medelsbehovet för resekostnadsersättningar beräknas vid sålunda omlagd utbildning minska med motsvarande belopp. — Civilförvaltningen räknar med bifall till förslagen.

3. Den av arméchefen begärda ökningen, som tillstyrkts av civilförvaltningen, avser undervisning i ett valfritt utländskt språk vid musikunderofficersskolan (3 500 kr.), körkortsutbildning vid de till marinen förlagda musikkårerna (1 000 kr.) och undervisning i fysisk träning och reglements-kännedom vid musikunderofficersskolan (2 200 kr.).

Departementschefen

Myndigheternas förslag, att medel beräknas för viss utbildningsverksamhet kan jag i huvudsak biträda. För angiven instrument-, språk- och körkortsutbildning beräknar jag 30 000 kr. under anslaget. Härför erfordras, att anslaget, som bör ha oförändrad benämning, höjes med 5 000 kr. På grund av taxehöjningar och medelsförbrukningen under föregående budgetår bör anslaget härutöver uppräknas med 60 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med (475 000+65 000=) 540 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärmusiken: Rescersättningar m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 540 000 kr.

[151] 42. **Militärmusiken: Materiel**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	140 000	56 774	83 226
1962/63	140 000		
1963/64 (förslag)	160 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 ett belopp av 81 666 kr. bundet.

Arméintendenturförvaltningen, som hört organisationsnämnden för militärmusiken, hemställer, att anslaget höjes med 20 000 kr. för nyanskaffningar m. m. Av beloppet hänför sig 14 000 kr. till prisstegringar. Jag biträder förslaget och får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärmusiken: Materiel* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 160 000 kr.

INDUSTRIELL KRIGSBEREDSKAP

[152] 43. **Årskostnader för industriell krigsberedskap.** 44. **Engångskostnader för industriell krigsberedskap.** Dessa anslag är för innevarande budgetår uppförda med respektive 700 000 kr. och 4 850 000 kr.

I skrivelse den 12 maj 1959 (nr 235) har riksdagen med överlämnande av statsutskottets utlåtande nr 87 i anledning av riksdagens år 1958 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverket m. m. anmält, att riksdagen fattat beslut i överensstämmelse med vad utskottet i utlåtandet föreslagit. I nämnda utlåtande hade statsutskottet under punkten 11:o) Förvaltningen m. m. av vissa å försvarets fabriksfond redovisade maskiner bland annat uttalat, att det syntes vara av största betydelse att nu avsedda maskiner, vilka skulle utgöra en viktig produktionsreserv i händelse av skärpt läge, förnyades och underhölls på sådant sätt att deras beredskapsvärde bibehölls. Utskottet framhöll att detta var problemets kärnpunkt, medan utformningen av erforderliga redovisningsbestämmelser måste anses vara en andrahandsfråga. Utskottet fann det vidare påkallat, att en plan för maskinernas användning, underhåll och förnyelse utarbetades samt att det framtida behovet av beredskapsmaskiner närmare utreddes.

Genom beslut den 30 juni 1959 har Kungl. Maj:t uppdragit åt armétygförvaltningen att dels i samråd med chefen för försvarsstaben utreda det framtida behovet av beredskapsmaskiner, dels ock på grundval av resultatet av förenämnda utredning och med beaktande av det i statsutskottets nyssnämnda utlåtande angivna syftet uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med en plan för ifrågavarande maskiners användning, underhåll och för-

nyelse. Med skrivelse den 4 december 1962 har armétygförvaltningen redovisat resultatet av ifrågavarande utredningsuppdrag. Beredningen av ärendet, som berör anslagen till industriell krigsberedskap, har icke kunnat slutföras innan statsverkspropositionen avlåtes. Förevarande anslag bör därför i riksstatsförslaget upptagas allenast med beräknade belopp, vilka bör anges till 700 000 kr. för årskostnadsanslaget och 5 000 000 kr. för anslaget till engångskostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1963/64 beräkna

a) till *Årskostnader för industriell krigsberedskap* ett förslagsanslag av 700 000 kr.;

b) till *Engångskostnader för industriell krigsberedskap* ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.

BYGGNADS- OCH REPARATIONSBEREDSKAPEN

[153] 45. Byggnads- och reparationsberedskapen: Övningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	160 000	178 784	343 293
1962/63	160 000		
1963/64 (förslag)	100 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 icke till någon del bunden.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget sänkes med 60 000 kr. Under anslaget beräknas medel för utbildning och övningar med BRB-organisationens centrala, regionala och lokala ledningsorgan, arbetsorgan och driftvärn, för ersättningar till ställföreträdande regionalchefer, lokalchefer och biträdeshjälp åt regional- och lokalchefer samt för övriga omkostnader för verksamheten. Vid färdiguppsygd BRB-organisation beräknas medelsbehovet under förevarande anslag till omkring 330 000 kr. för budgetår. Med hänsyn till reservationsmedelsbehållningen bör anslaget för nästa budgetår emellertid uppföras med 100 000 kr.

Som nyss anförts skall från förevarande anslag bestridas kostnaderna för arvoden till ställföreträdande regionalchefer och lokalchefer. Ifrågavarande ersättningar utgår enligt fortifikationsförvaltningens bestämmande, dock må det sammanlagda beloppet för ersättningarna ej överstiga 54 000 kr. Arvoden till regionalcheferna bestrides från fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag. Då enligt fortifikationsförvaltningen någon principiell skillnad beträffande anställningsförhållanden och tjänstgöring icke föreligger mellan regionalcheferna, å ena, samt dessas ställföreträdare och lo-

kalcheferna, å andra sidan, föreslår ämbetsverket, att även kostnaderna för arvoden till regionalcheferna skall bestridas från förevarande anslag.

Departementschefen

Anslagen Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m. och Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens materiel är för närvarande i riksstaten uppförda under B. Centrala förvaltningsmyndigheter. Jag finner det emellertid lämpligt att ifrågavarande anslag framdeles uppföres bland för försvaret gemensamma ändamål. Anslagen bör härvid redovisas under en ny rubrik, Byggnads- och reparationsberedskapen.

Fortifikationsförvaltningen har föreslagit, att kostnaderna för arvoden till regionalchefer, ställföreträdande regionalchefer och lokalchefer skall bestridas från samma anslag, nämligen från förevarande anslag. Detta innebär att kostnaderna för regionalchefernas arvoden överföres från fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag. Jag har intet att erinra häremot.

I enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med 100 000 kr., vilket innebär en anslagsminskning med 60 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnads- och reparationsberedskapen: Övningar m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

[154] 46. Byggnads- och reparationsberedskapen: Materiel

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	1 000	104 621	1 117 880
1962/63	1 000		
1963/64 (förslag)	2 200 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 icke till någon del bunden genom utlagda beställningar.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med 2 200 000 kr., vilket innebär en höjning med 2 199 000 kr.

Anslaget är avsett för redovisning av omsättningen vid byggnads- och reparationsberedskapens förråd av maskiner m. m. I anslutning till omorganisationen av byggnads- och reparationsberedskapen har förrådshållningen av beredskapsmateriel översetts. I samband härmed har bland annat viss materiel försålts och vissa förrådsomflyttningar genomförts. Fortifikationsförvaltningen har vidare verkställt utredning rörande behovet av maskiner och arbetsredskap för BRB-organisationen. På grundval av utredningen har

fortifikationsförvaltningen i samråd med överbefälhavaren, chefen för armén, armétygförvaltningen, arméintendenturförvaltningen, civilförsvarsstyrelsen och vattenfallsstyrelsen utarbetat en plan för anskaffning av maskiner m. m. för byggnads- och reparationsberedskapen. Med särskild skrivelse den 8 augusti 1962 har fortifikationsförvaltningen hemställt, att ifrågavarande plan fastställes till huvudsaklig efterrättelse. Den framlagda planen omfattar för sjuårsperioden 1963/64—1969/70 anskaffningar (huvudsakligen av vissa elverk m. m.) intill ett belopp av 19 600 000 kr. För budgetåret 1963/64 beräknas ett belopp av 2 200 000 kr. För innevarande budgetår beräknas anskaffningar för 1 000 000 kr., vilket i huvudsak motsvarar reservationsmedelsbehållningen. Ärendet är av den natur att närmare redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar torde få inhämtas av de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Fortifikationsförvaltningen föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 2 200 000 kr. Till grund för förslaget ligger en av ämbetsverket framlagd plan för anskaffningar av maskiner m. m. för BRB-organisationen. Den utredning som verkställts ger vid handen att betydande materielanskaffningar måste ske för att säkerställa att byggnads- och reparationsberedskapen skall kunna fullgöra sina uppgifter i krig. Jag är dock icke beredd tillstyrka, att en särskild plan fastställes för ifrågavarande anskaffningar. Det synes mig emellertid angeläget, att fortifikationsförvaltningen beredes möjlighet att utlägga en större beställning av materiel för BRB, i första hand mobila elverk. Jag föreslår därför, att ämbetsverket erhåller bemyndigande att nästa budgetår utlägga beställningar inom en kostnadsram av 7 800 000 kr. Härvid förutsätter jag, att behovet av medel för likvidering av de på grund av bemyndigandet utlagda beställningarna blir uppdelat på budgetåren 1964/67 med i stort sett jämn fördelning mellan budgetåren. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare besluta om vilka anskaffningar som bör ske inom ramen för det föreslagna bemyndigandebeloppet.

Anslaget för nästa budgetår bör i enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag uppföras med 2 200 000 kr., vilket innebär en höjning med 2 199 000 kr. Under erinran om vad jag vid anmälan av närmast föregående anslag anført rörande anslagets benämning och placering i riksstaten hemställer jag således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Byggnads- och reparationsberedskapen: Materiel* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 2 200 000 kr.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar av materiel för byggnads- och reparationsberedskapen må utläggas inom en kostnadsram av 7 800 000 kr.

ANSKAFFNING AV VISS MATERIEL M. M.

[155] 47. Sjukvårdsmateriel

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	¹ 1 775 000	905 364	1 311 966
1962/63	2 500 000		
1963/64 (förslag)	2 500 000		

¹ Härutöver har 75 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i hudsak bunden.

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

För fredssjukvårdsmateriel beräknas kostnaden till oförändrat 2,5 öre för tjänstgöringsdag. Antalet tjänstgöringsdagar beräknas för nästa budgetår öka med 400 000 till cirka 32 400 000. Medelsbehovet för ifrågavarande ändamål utgör därmed $(32\,400\,000 \times 0,025 =)$ 810 000 kr.

För övnings- och utbildningsmateriel beräknas medelsbehovet — med utgångspunkt i nyss angivet antal tjänstgöringsdagar och en oförändrad dagskostnad av 2 öre — till $(32\,400\,000 \times 0,02 =)$ 648 000 kr.

För krigssjukvårdsmateriel beräknas — efter samma grunder som redovisats i 1961 års statsverksproposition (bil. 6, s. 286) — ett medelsbehov av 1 200 000 kr., innebärande en ökning med 100 000 kr. i förhållande till innevarande budgetår.

Det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslag för budgetåret 1963/64 utgör således $(810\,000 + 648\,000 + 1\,200\,000 =)$ 2 658 000 kr., vilket med 158 000 kr. överstiger anslaget för innevarande budgetår. Trots den sålunda beräknade kostnadsökningen anser sig sjukvårdsstyrelsen kunna begränsa anslagsäskandet till 2 500 000 kr.

Departementschefen

Jag föreslår i enlighet med sjukvårdsstyrelsens förslag att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kr.

[156] 48. Engångsanskaaffning av sjukvårdsmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	¹ 3 000 000	5 272 477	679 627
1962/63	3 500 000		
1963/64 (förslag)	3 600 000		

¹ Härutöver har 100 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 500 000 kr. Ämbetsverket hemställer vidare om ett beställningsbemyndigande utöver anslaget om 3 000 000 kr. med beräknat betalningsutfall budgetåret 1964/65.

Sjukvårdsstyrelsen anmäler, att nu föreliggande brister avseende utrustnings- och ersättningsbehovet av sjukvårdsmateriel m. m. beräknas till i runt tal 28 000 000 kr. I 1962 års statsverksproposition (bil. 6, s. 280) angavs motsvarande brister till 20 550 000 kr. Bristerna har således, om hänsyn tas till för innevarande budgetår anvisat anslag, ökat med $(28\,000\,000 - 20\,550\,000 + 3\,500\,000 =)$ i runt tal 11 000 000 kr. Ökningen föränledes av organisations- och utrustningsförändringar, överföring av sjukvårdsmateriel som icke längre är krigsduglig till användning vid utbildningen i fred samt ökat behov i fråga om läkemedel och materiel (masskadeutrustning). Sjukvårdsstyrelsen anmäler, att härutöver ytterligare medelsbehov, preliminärt beräknat till 8 000 000 kr., kan förutses för bland annat nya läkemedel (bland annat för chockbehandling), utrustningar för landbaserade sjukvårdsenheter vid marinen och materielanskaffningar till följd av ändrad organisation av sjukhuståg. Framdeles beräknas även ändringar beträffande brigadernas sjukvårdsorganisation och etappförbandens sjukvårdsenheter medföra behov av ytterligare materielanskaffningar.

Ämbetsverket beräknar att av det äskade anslaget åtgår 3 000 000 kr. för likvidering av beställningar som utlagts med stöd av för innevarande budgetår erhållet beställningsbemyndigande. I övrigt bör anslaget ävensom det för nästa budgetår äskade beställningsbemyndigandet om 3 000 000 kr. enligt sjukvårdsstyrelsen i första hand utnyttjas för att täcka brister i fråga om förbandsmateriel, bårmateriel, tältmateriel, masskadeutrustning, infusionslösningar, antibiotika, motmedel mot nervgas, läkemedel ingående i s.k. personlig utrustning och materiel för landbaserade sjukvårdsenheter vid marinen.

Departementschefen

För innevarande budgetår höjdes förevarande anslag med 500 000 kr. Sjukvårdsstyrelsen hemställer nu, att anslaget för nästa budgetår uppräknas med ytterligare 500 000 kr. Med hänsyn till föreliggande brister synes en viss uppräkning av anslaget för budgetåret 1963/64 motiverad. Denna bör dock enligt min mening begränsas till 100 000 kr. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med $(3\,500\,000 + 100\,000 =)$ 3 600 000 kr. Av detta belopp bör 3 000 000 kr. avses för likvidering av tidigare utlagda beställningar. Vidare bör sjukvårdsstyrelsen därutöver erhålla bemyndigande att utlägga beställningar inom en kostnadsram av 3 000 000 kr. och med betalningsutfall under budgetåret 1964/65. Det torde liksom hittills få ankomma på

Kungl. Maj:t att närmare besluta om anskaffningsverksamhetens inriktning.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 3 600 000 kr.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar av sjukvårdsmateriel m. m. må utläggas inom en kostnadsram av 3 000 000 kr.

[157] 49. **Vissa signalförbindelser m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	¹ 10 000 000	12 605 335	792 706
1962/63	10 250 000		
1963/64 (förslag)	11 300 000		

¹ Härutöver har 700 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet bunden.

Från och med budgetåret 1955/56 tillämpas beträffande förevarande anslag samma system med beställningsbemyndiganden som användes beträffande försvarsgrenarnas anslag till anskaffning av tygmateriel (motsvarande). De av riksdagen för budgetåren 1955/62 medgivna bemyndigandena uppgår till sammanlagt 63 675 000 kr., häri icke inräknade medel som överförts från anslag under tolfte huvudtiteln. Vidare har riksdagen för budgetåren 1952/55 medgivit att, utöver anvisade anslag, beställningar fått utläggas till en kostnad av sammanlagt 13 000 000 kr. För att bestrida kostnader för ifrågavarande beställningar har till och med budgetåret 1961/62 anvisats tillhoppa 59 175 000 kr., häri inräknat det belopp om sammanlagt 1 425 000 kr. som under budgetåren 1959/62 överförts från anslaget Reglering av prisstegringar. Den 30 juni 1962 var alltså beställningsbemyndiganden till ett belopp av (63 675 000 + 13 000 000 — 59 175 000 =) 17 500 000 kr. icke täckta av betalningsmedel.

För innevarande budgetår har beställningsbemyndigande till ett belopp av 10 000 000 kr. lämnats medan 10 250 000 kr. anvisats i betalningsmedel. Den 30 juni 1963 kommer alltså enligt hittills meddelade beslut bemyndiganden till ett värde av (17 500 000 + 10 000 000 — 10 250 000 =) 17 250 000 kr. att sakna täckning av betalningsmedel.

Överbefälhavaren framlägger i medelsäskandena för nästa budgetår en plan rörande medelsbehovet under anslaget för budgetåren 1963/70. Kost-

naden för de i planen upptagna materielanskaffningarna m. m. uppgår till sammanlagt 90 385 000 kr. enligt prisläget i maj 1962. Den framlagda planen avser bland annat utbyggnad av fasta radiolänkförbindelser, anskaffning av operativa signalförbindelser samt komplettering och modernisering av krigstelegrafnätet. Medel har vidare beräknats för fortsatt utbyggnad av signalanläggningar för fullträffsäkra uppehållsplatser i enlighet med generalplanen för dessa, fortsatt anskaffning av kryptomateriel, underhåll m. m.

För nästa budgetår hemställer överbefälhavaren dels om bemyndigande att utlägga beställningar på materiel m. m. inom en kostnadsram av 12 950 000 kr., dels om ett anslag på 11 620 000 kr. Av sistnämnda belopp avser 7 579 000 kr. beräknat betalningsutfall på tidigare lämnade bemyndiganden.

Ärendet är av den natur att närmare redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar torde få inhämtas av de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Från förevarande anslag bestrides jämväl avlöningskostnader för viss personal vid försvarsstabens signaltjänstavdelning. Med hänsyn till arbetsuppgifternas kvalificerade karaktär bör enligt överbefälhavaren löneställningen ändras beträffande 3 tjänster vid nämnda avdelning. Sålunda föreslås att tjänster för 2 byråingenjörer i Ae 21 och en byråassistent i Ae 19 utbytes mot förste byråingenjörstjänster i Ae 23 respektive tjänst för byråsekreterare i Ae 21.

Yttrande

Försvarets civilförvaltning har i yttrande över överbefälhavarens förslag rörande förbättrad löneställning för viss personal vid signaltjänstavdelningen funnit föreslagna lönegradsförändringar befogade på grund av svårigheten att rekrytera och bibehålla ingenjörspersonal. Med hänsyn till pågående utredning rörande signaltjänstavdelningen föreslår ämbetsverket dock att de begärda högre tjänsterna inrättas såsom extra.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 11 300 000 kr., innebärande en höjning med 1 050 000 kr. Kostnadsramen för beställningsbemyndigandet bör enligt min mening bestämmas till 12 000 000 kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i vanlig ordning bestämma anskaffningsverksamhetens inriktning.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit kommer den 30 juni 1964 beställningsbemyndiganden till ett belopp av (17 250 000 + 12 000 000 — 11 300 000 =) 17 950 000 kr. att sakna täckning av betalningsmedel.

Vid anmälan av propositionen 1961: 109 uttalade jag, att den anskaff-

ning av telemateriel som handhades av försvarsstaben borde överföras till förvaltningsorganisationen så snart sig göra lät. Riksdagen gjorde icke någon erinran mot detta uttalande. Frågan har sedermera övervägts av försvarets förvaltningsdirektion som till överbefälhavaren överlämnat förslag om hur förvaltningsärendena bör överföras till förvaltningsorganisationen. Överbefälhavaren har härefter (skr. 21/12 1962) framlagt förslag i ämnet. Ärendet är för närvarande under beredning inom försvarsdepartementet. Hinder bör emellertid ej möta att under förevarande anslag inrättade tjänster enligt Kungl. Maj:ts bestämmande under nästa budgetår provisoriskt tas i anspråk för de centrala förvaltningarna. Tjänster som sålunda erfordras för förvaltningarna bör i likhet med andra tjänster i förvaltningarna vara inrättade under avlöningsanslag. Denna fråga torde få underställas riksdagen i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1964/65.

Jag vill slutligen med anledning av överbefälhavarens yrkande om vissa personalförändringar under förevarande anslag föreslå att tjänster för 2 byråingenjörer i Ae 21 utbytes mot tjänster för förste byråingenjör i Ae 23. Behov av dessa tjänster torde föreligga oberoende av hur organisationen utformas i framtiden.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar av signalmateriel m. m. inom en kostnadsram av 12 000 000 kr.;

b) till *Vissa signalförbindelser m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 11 300 000 kr.

[158] 50. Anskaffning av fortifikatorisk materiel

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
¹ 1961/62	100 000	129 822	38 802
¹ 1962/63	100 000		
1963/64 (förslag)	2 000 000		

¹ Avser anslaget Anskaffning av taggtråd.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 icke till någon del bunden.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget i enlighet med av överbefälhavaren meddelade direktiv uppföres med oförändrat 100 000 kr.

Ärendet är av sådan natur att en närmare redogörelse för detsamma icke hör lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Hittills har under investeringsanslaget Övriga befästningsarbeten på kapitalbudgeten medel beräknats för anskaffning av sådan fortifikatorisk materiel (ingjutningsgods, betongsatser, maskeringsnät m. m.) som är nödvändig för utbyggnad m. m. av befästningar i ett skärpt läge men som icke bedöms kunna erhållas genom krigsleverans eller krigsproduktion. För nästa budgetår beräknas medelsbehovet för ifrågavarande materielanskaffningar till 1 900 000 kr. Medlen avses främst för anskaffning av maskeringsmateriel, stötvägsventiler och luckor. Jag tillstyrker den begärda medelsanvisningen. Då anskaffningen av fortifikatorisk materiel icke kan anses vara av investeringskaraktär, bör emellertid medlen anvisas under ett anslag på driftbudgeten, benämnt Anskaffning av fortifikatorisk materiel. Detta anslag bör jämväl utnyttjas för anskaffning av taggtråd, för vilket ändamål jag för nästa budgetår i likhet med fortifikationsförvaltningen beräknar medelsbehovet till oförändrat 100 000 kr. Med hänsyn till vad jag sålunda föreslagit bör anslaget till anskaffning av fortifikatorisk materiel således uppföras med $(1\,900\,000 + 100\,000 =) 2\,000\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av fortifikatorisk materiel* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.

[159] 51. **Järnvägskrigsbromateriel**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	1 3 000 000	1 773 010	1 537 959
1962/63	3 000 000		
1963/64 (förslag)	3 000 000		

¹ Därutöver överfört från anslaget Reglering av prisstegringar 100 000 kr.

Med stöd av riksdagens bemyndigande har Kungl. Maj:t medgivit armétygförvaltningen att under budgetåret 1959/60 utlägga beställningar av järnvägskrigsbromateriel inom en kostnadsram av 12 000 000 kr. För att fullfölja nämnda anskaffningar har ämbetsverket i enlighet med riksdagens medgivande innevarande budgetår erhållit ett ytterligare beställningsbemyndigande om 1 100 000 kr. För att bestrida kostnaderna för ifrågavarande beställningar har för budgetåren 1959/63 hittills anvisats tillhoppa 12 590 000 kr., häri inräknat det belopp om sammanlagt 590 000 kr. som under budgetåren 1959/62 överförts från prisregleringsanslag. Av medgivna beställningsbemyndiganden om $(12\,000\,000 + 1\,100\,000 =) 13\,100\,000$ kr. saknar således ett belopp om $(13\,100\,000 - 12\,590\,000 =) 510\,000$ kr. täckning av betalningsmedel.

Armétygförvaltningen anför i sina medelsäskanden för nästa budgetår

att behov föreligger att anskaffa ytterligare järnvägskrigsbromateriel. Det ur beredskapssynpunkt mest angelägna behovet omfattar enligt ämbetsverket anskaffningar av cirka 4 300 ton järnvägskrigsbromateriel till en beräknad kostnad av 19 000 000 kr. enligt prisläget i maj 1962. För nästa budgetår hemställer armétygförvaltningen att få utlägga beställningar å här ifrågavarande materiel inom en kostnadsram av 12 000 000 kr., därvid betalningsutfall förutsättes äga rum under fyra budgetår med i stort sett jämn fördelning mellan budgetåren. Vidare föreslår ämbetsverket, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat 3 000 000 kr.

Departementschefen

Anskaffningen av järnvägskrigsbromateriel bör fortsätta. Liksom tidigare synes det beträffande ifrågavarande relativt ensartade materiel lämpligt att utlägga större beställningar i ett sammanhang. Jag finner mig därför böra tillstyrka, att ett beställningsbemyndigande om 12 000 000 kr. nu medgives. Betalningsutfallet för detta bemyndigande bör uppdelas på budgetåren 1963/67 med i huvudsak jämn fördelning mellan budgetåren. För nästa budgetår bör anslaget i enlighet med armétygförvaltningens förslag uppföras med oförändrat belopp, 3 000 000 kr.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar av järnvägskrigsbromateriel inom en kostnadsram av 12 000 000 kr.;

b) till *Järnvägskrigsbromateriel* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

[160] 52. Anskaffning av krigskartor

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
¹ 1961/62	700 000	632 382	303 281
1962/63	700 000		
1963/64 (förslag)	700 000		

¹ Avser anslaget Försvarsstaben: Anskaffning av krigskartor.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i huvudsak obunden.

Chefen för armén föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Åskade medel avses i huvudsak disponeras för anskaffning av fält-, telefon- och översiktskartor samt för förberedelser för krigskarttryckning m. m. Jag biträder arméchefens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av krigskartor* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kr.

FAMILJEBIDRAG

[161] 53. **Familjebidrag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 33 000 000 kr. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 1 i det föregående får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Familjebidrag* för budgetåret 1963/64 beräkna ett förslagsanslag av 38 500 000 kr.

PERSONALVÅRDSVERKSAMHET M. M.

[162] 54. **Försvarets personalvård: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 220 000	1 200 588
1962/63	1 330 000	
1963/64 (förslag)	1 555 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av chefen för försvarsstaben, som hört försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd, att anslaget höjes med 281 000 kr.

	Ökning	Minskning
1. Personalförändringar		
1 stabspastor Ae 19 heltid i stället för halvtid	12 744	
1 kontorist Ag 9	15 204	
1 kanslibitråde Ae 7	13 716	
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål	11 748	
1 kontorsbiträde Ao 5 utgår	—	—
1 konsulent Ae 17 (civilförvaltningen Ag)	22 992	
4 konsulenter Ae 15	76 224	
5 deltidsanställda personalvårdsassistenter utgår		14 700
2. Löneregleringar m. m.		
1 byråchef Bo 1—Bo 3	5 100	
1 major Ao 25 — överstelöjtnant eller major Ao 27/25	—	
1 byrådirektör Ae 25—Ao 25	—	
1 byråintendent Ae 21 — förste byråintendent Ae 23	1 572	
1 byråassistent Ae 19 — byråinspektör Ag 21	1 572	
1 kontorist Ae 9 — kansliskrivare Ae 11	936	

	Ökning	Minskning
3. Ytterligare medel för vikarier och extra personal	3 500	
4. 1962 års lönerreglering		
a) generell lönehöjning	121 000	
b) lönegradsuppflyttningar m. m.	10 332	
5. Omräkning		
a) löneklassuppflyttningar	2 418	
b) folkpensionsavgifter	2 300	
c) övrigt		5 658
	301 358	20 358
	+ 281 000	

Motiv

1. Förslaget beträffande stabspastor innebär upprepning av tidigare yrkande (prop. 1962: 1, bil. 6, s. 290).

Tjänsten för kontorist i Ag 9 är avsedd för handläggning av bostadsärenden inom personalvårdsbyrån. För sådana ärenden finns för närvarande en byråassistent i Ae 19 och ett kanslibitråde i Ae 7. Innehavaren av den föreslagna kontoristtjänsten förutsättes skola ha till huvuduppgift att biträda med handläggning av bostadsbyten. Härigenom kan byråassistenten avlastas rutinärenden och få möjlighet att ägna mer tid åt bostadsanskaffande verksamhet. I avvaktan på utvecklingen på bostadsmarknaden anser civilförvaltningen, att tjänsten bör inrättas såsom extra.

Tjänsterna för kanslibitråde i Ae 7 och biträde för skriv- och kontorsgöromål är avsedda för den för personalvårdsbyrån gemensamma expeditionen, där personalstyrkan — fem tjänstemän — enligt chefen för försvarsstaben är för liten. Förslaget om inrättande av skrivbiträdestjänsten, som är avsedd för den i expeditionen ingående skrivcentralen, framfördes redan i äskandena för innevarande budgetår (prop. 1962: 1, bil. 6, s. 290). Om kanslibiträdestjänsten inrättas kan enligt chefen för försvarsstaben en kontorsbiträdestjänst i Ao 5, som icke kunnat besättas med ordinarie innehavare, indragas. Civilförvaltningen tillstyrker dessa förslag.

Tjänsten för konsulent i Ae 17 avses för personalvårdsverksamhet vid centrala staber och förvaltningar i Stockholm och de 4 tjänsterna för konsulent i Ae 15 för den lokala personalvårdsorganisationen. Försvarsstabschefen förutsätter därvid, att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, minskas med omkring 15 000 kr. motsvarande kostnaden för fem deltidsanställda personalvårdsassistenter. Rörande motiven för förslagen anföres i huvudsak följande.

Från och med budgetåret 1961/62 finnes inrättade två tjänster för konsulent i Ae 17, avsedda för centrala staber och förvaltningar (jfr prop. 1961: 1, bil. 6, s. 292 ff.). Rationaliseringsåtgärder, organisationsändringar

och flyttningar av enheter ställer krav på ytterligare insatser från personalkonsulenter i central instans. Även för handläggning av vid försvarsgrensledningarna i allt större omfattning förekommande ärenden av social eller personalvårdande karaktär i samband med kommenderingar och dylikt erfordras enligt försvarsstabschefen en personalutökning.

Chefen för försvarsstaben framhåller, att verkställd prövning av den lokala personalvårdsorganisationen, som nu varit i funktion under en treårsperiod, givit vid handen ett behov av 13 nya konsulenttjänster. Vid denna bedömning har hänsyn tagits till att värnpliktiga personalvårdsassistenter kan utnyttjas i framtiden. Om 13 konsulenttjänster inrättas skulle detta enligt försvarsstabschefen medföra att 15 befattningar för deltidanställda personalvårdsassistenter kan indragas och att behovet av extra personal och medhjälpare minskas. För nästa budgetår föreslår försvarsstabschefen, att tjänster för 4 konsulenter i Ae 15 inrättas och att i samband därmed 5 deltidanställda personalvårdsassistenter utgår.

Försvarets civilförvaltning biträder icke förslaget att inrätta en konsulenttjänst i Ae 17. Ämbetsverket vill dock icke motsätta sig, att medel beräknas för nästa budgetår för anställande av en extra tjänsteman för att biträda de båda befintliga konsulenterna. Mot försvarsstabschefens förslag i övrigt har civilförvaltningen icke någon erinran.

2. Byråchefen är chef för försvarsstabens personalvårdsbyrå. Majoren är chef för byråns centralavdelning och byråchefens närmaste man.

Byrådirektören är chef för byråns socialtjänstavdelning. Chefen för försvarsstaben föreslår, att tjänsten ordinariesättes med hänsyn till att den är en sådan nyckeltjänst, att den i likhet med motsvarande tjänster i centrala staber och förvaltningar inom försvaret bör vara ordinarie.

Civilförvaltningen tillstyrker förslaget.

Förslag till lönegradsuppflyttning för byråintendenten (socialrättsärenden), byråassistenten (bostadsärenden) och kontoristen (handsekreterare åt byråchefen m.m.) har framförts tidigare (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 289 ff.). Chefen för försvarsstaben föreslår, att de äskade tjänsterna för byråinspektör och kansliskrivare inrättas såsom extra ordinarie respektive ordinarie. Förslaget att inrätta en ordinarie kansliskrivartjänst i utbyte mot kontoristtjänsten framfördes redan i äskandena för innevarande budgetår.

Civilförvaltningen tillstyrker förenämnda tjänsteförändringar men anser, att byråinspektörstjänsten bör vara extra (jfr förslaget i det föregående om ny tjänst vid bostadsdetaljen) och kansliskrivartjänsten extra ordinarie. Enligt civilförvaltningen bör vidare byråassistenttjänsten hållas vakant eller icke få utnyttjas för förordnande.

Departementschefen

Jag tillstyrker civilförvaltningens förslag att — med vakanthållande av en byråassistenttjänst i Ae 19 — tjänster för en byråinspektör i Ag 21 och

en kontorist i Ag 9 tillkommer för handläggning av bostadsärenden. Vidare tillstyrker jag, att en kanslibiträdestjänst i Ae 7 tillkommer i utbyte mot en kontorsbiträdestjänst i Ao 5. Övriga förslag till tjänsteförändringar kan jag icke biträda. För nästa budgetår beräknar jag ytterligare 3 500 kr. för vikariatsersättningar samt för anställande av tillfällig extra personal.

Jag vill erinra om att vissa lönegradsuppflyttningar vid försvarets personalvård genomförts efter förslag av Kungl. Maj:t i prop. 1962: 195.

Utöver i det föregående angivna förändringar, vilka medför ett ökat medelsbehov av omkring 34 000 kr., bör hänsyn jämväl tagas till 1962 års löne-reglering, löneklassuppflyttningar samt belastningen under föregående budgetår. Anslaget bör uppföras med $(1\,330\,000 + 225\,000 =) 1\,555\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för försvarets personalvård som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets personalvård, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	63 100
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	31 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	163 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	869 900
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	410 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	18 000
Summa kr. 1 555 000	

c) till *Försvarets personalvård*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 555 000 kr.

[163] 55. Försvarets personalvård: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	250 000	220 449
1962/63	250 000	
1963/64 (förslag)	230 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av chefen för försvarsstaben, att anslaget minskas med 20 000 kr.

Försvarsstabschefen framhåller, att det bör vara möjligt att minska reseersättningsposten med 24 000 kr. Medelsförbrukningen under föregående budgetår var nämligen låg. Vidare kommer utbildningen av värnpliktiga assistenter under budgetåret 1963/64 att omfatta färre elever. Medelsbehovet för publikationstryck beräknas emellertid för nästa budgetår öka med 4 000 kr.

Civilförvaltningen tillstyrker förslaget.

Departementschefen

Såsom myndigheterna föreslagit bör anslaget minskas med 20 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med (250 000 — 20 000 =) 230 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets personalvård: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 230 000 kr.

[164] 56. Soldathemsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	180 000	180 500	3
1962/63	190 000		
1963/64 (förslag)	190 000		

Från detta anslag utgår bidrag till soldathemsverksamhet samt till Drottning Victorias örlogshem i Stockholm och Militärhemmet i Karlskrona.

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av chefen för försvarsstaben, som hört försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd, i avvaktan på utredning angående soldathemsverksamheten och därav betingade förslag (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 295), att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

I enlighet med myndigheternas förslag bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Soldathemsverksamhet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 190 000 kr.

[165] 57. Fritidsundervisning m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	340 000	375 283	31 539
1962/63	360 000		
1963/64 (förslag)	563 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet bunden.

Från anslaget Fritidsundervisning m. m. under fjärde huvudtiteln utgår för innevarande budgetår medel för följande ändamål:

Ändamål	kr.
1. Fritidsundervisning	300 000
2. Lån och bidrag till värnpliktiga i brådska fall	10 000
3. Kostnader för elevbibliotek vid vissa krigsmaktens skolor	20 000
4. Inredning av fritidslokaler m. m.	30 000
Summa	360 000

Till biblioteksverksamhet inom krigsmakten utgår vidare bidrag från anslaget Bidrag till folkbibliotek under åttonde huvudtiteln. Bidraget utgjorde för budgetåret 1961/62 139 000 kr. Bidrag utgår endast under förutsättning att tillskott av minst samma storlek erhålles av andra medel (ortsbidrag). Sådant tillskott har huvudsakligen utgått ur lägerkassemedel.

Från anslaget Bidrag till föreläsningsverksamhet under åttonde huvudtiteln utgår vidare bidrag till föreläsningsverksamhet inom försvarsväsendet. Bidraget utgör för innevarande budgetår 30 000 kr. Resekostnadsersättningar och traktamenten till föreläsare (f. n. ca 14 000 kr.) bestrids också från anslag under åttonde huvudtiteln.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet torde jag i förevarande sammanhang få anmäla jämväl framlagda förslag beträffande bidrag till förbandsbibliotek och föreläsningsverksamhet.

Y r k a n d e

Chefen för försvarsstaben (skr. 10/7 1962) framhåller, att sedan länge har behov förelegat av förbättrade villkor för förbandsbiblioteken. För åstadkommande av detta föreslår chefen för försvarsstaben, *dels* att bidragsbestämmelserna ändras så, att förband och utbildningsanstalter enligt kungörelsen om krigsmaktens indelning i fred kan erhålla statsbidrag — enligt nuvarande bestämmelser kan endast förband med övningstrupp erhålla bidrag — samt så att, om en lägerkassa är gemensam för flera förband, detta ej bör hindra att bidrag ur kassan (ortsbidrag) utgår till flera bibliotek, *dels* att statsbidraget beräknas till 70 procent av kostnaderna för närmast föregående års kostnader för böcker och arvoden (för närvarande hälften av kostnaderna), vilket skulle möjliggöra en höjning av bibliotekens årsbudget med omkring 40 procent, *dels* att särskilda medel om cirka 50 000 kr. utgår för understöd till förband med svag lägerkasseekonomi eller som helt saknar lägerkassa samt för försöksverksamhet, *dels* ock att utbetalning av samtliga medel regleras centralt. Enligt försvarsstabschefens

beräkningar skulle vid genomförande av förslaget erfordras — förutom förenämnda belopp av 50 000 kr. — 393 000 kr. i bidrag till förbandsbibliotek.

Skolöverstyrelsen (skr. 20/8 1962) anför i yttrande över chefens för försvarsstaben framställning, att en förbättring av bibliotekens resurser är motiverad i den omfattning, som föreslagits av försvarsstabschefen. Ämbetsverket anser emellertid för sin del, att särskilda statsmedel bör anvisas för verksamheten vid förbandsbiblioteken. I den mån lägerkassemedel kan avstås för ifrågavarande ändamål, bör de enligt skolöverstyrelsen tillföras statsverket som uppbördsmedel. Lägerkassemedel bör därutöver kunna tas i anspråk för andra utgifter än kostnader för bokinköp och personal. Det av försvarsstabschefen begärda särskilda anslaget om cirka 50 000 kr. blir med den av överstyrelsen föreslagna lösningen icke erforderligt. För den föreslagna försöksverksamheten torde, i den mån så erfordras, lägerkassemedel kunna ställas till förfogande. Överstyrelsen föreslår slutligen, att ett reservationsanslag å 393 000 kr. till biblioteksverksamhet vid truppförband uppföres under fjärde huvudtiteln.

1960 års folkbildningsutredning föreslår i sitt den 15 juni 1961 avgivna betänkande angående folkbildningsarbete och ungdomsverksamhet (SOU 1961: 44, s. 23 och 154) att bidraget under åttonde huvudtiteln till föreläsningsverksamhet inom försvarsväsendet i fortsättningen utgår från förevarande anslag.

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av chefen för försvarsstaben som hört försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd, att anslaget, såvitt det avser fritidsundervisning, höjes med 20 000 kr. Försvarsstabschefen framhåller, att de värnpliktigas intresse för fritidsstudier ökat avsevärt under de senaste åren och att kostnaderna för vissa korrespondenskurser sedan hösten 1961 ökat med omkring 20 %. Försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd föreslår i likhet med föregående år, att anslagsposten till fritidsundervisning uppräknas med 100 000 kr. (jfr prop. 1962:1, bil. 6, s. 295 f.). Civilförvaltningen tillstyrker försvarsstabschefens förslag.

Departementschefen

Såsom framgått av det föregående utgår för närvarande statsbidrag för biblioteks- och föreläsningsverksamhet inom krigsmakten från anslag under åttonde huvudtiteln. Bidraget utgör för innevarande budgetår sammanlagt ca 183 000 kr. Jag föreslår, att bidraget från och med nästa budgetår utgår från förevarande anslag. Bidraget bör för nästa budgetår utgå med oförändrat belopp.

En viss förbättring av bibliotekens resurser bör dock kunna komma till stånd genom ändring i bidragsbestämmelserna och genom att lägerkassemedel tages i anspråk för biblioteksverksamhet i större utsträckning än vad som hittills skett. Detta bör vara möjligt med hänsyn till de betydande

medelsanvisningar som under senare år gjorts under inventarieanslagen för inredande av lokaler. Jag föreslår vidare, att det bidrag till skolbibliotek, som hittills utgått från förevarande anslag, under nästa budgetår får utnyttjas för upprustning av krigsmaktens bibliotek. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser angående biblioteks- och föreläsningsverksamhet inom krigsmakten.

Vid bestämmandet av ramen för det militära försvaret bör såsom jag i det föregående anført hänsyn tagas till att vid överföring av förenämnda anslagsmedel från åttonde till fjärde huvudtiteln medelsbehovet under åttonde huvudtiteln minskar med 183 000 kr. I anslutning härtill bör ramen för det militära försvaret höjas med samma belopp.

Medelsbehovet i övrigt under anslaget för nästa budgetår beräknar jag i enlighet med myndigheternas förslag till $(360\,000 + 20\,000 =)$ 380 000 kr. Anslaget bör således uppföras med $(183\,000 + 380\,000 =)$ 563 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fritidsundervisning m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 563 000 kr.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD

[166] 58. **Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3 080 000 kr. I sina medelsäskanden föreslår försvarets civilförvaltning, att anslaget för nästa budgetår höjes med 206 000 kr.

Av skäl som angivits i det föregående under anslaget Armén: Hemvärnets övningar (punkt 62) bör förevarande anslag i statsverkspropositionen upptagas med allenast beräknat belopp. Detta bör bestämmas till 3 625 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.* för budgetåret 1963/64 beräkna ett reservationsanslag av 3 625 000 kr.

[167] 59. **Lottaorganisationen.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 005 000 kr. I sina medelsäskanden föreslår försvarets civilförvaltning, att anslaget för nästa budgetår höjes med 110 000 kr.

Av skäl som angivits i det föregående under anslaget Armén: Hemvärnets övningar (punkt 62) bör förevarande anslag i statsverkspropositionen upptagas med allenast beräknat belopp. Detta bör bestämmas till 1 185 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Lottaorganisationen* för budgetåret 1963/64 beräkna ett reservationsanslag av 1 185 000 kr.

[168] 60. Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	80 000	79 996	3 436
1962/63	140 000		
1963/64 (förslag)	160 000		

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget höjes med 20 000 kr.

Överstyrelsen för Svenska röda korset hemställer, att anslaget för nästa budgetår upptages med 166 147 kr., vilket innebär en höjning i förhållande till innevarande budgetår med 26 147 kr. Det yrkade beloppet utgör beräknade kostnader för utbildning av krigsfrivillig A-personal och hjälpsystrar. För egentliga utbildningskostnader äskar överstyrelsen en höjning med 47 368 kr. och för naturaförmåner en minskning med 21 221 kr. Överstyrelsen framhåller, att såsom underlag för kostnadsberäkningarna använts av chefen för armén utfärdade anvisningar.

Överbefälhavaren tillstyrker, att anslaget höjes med 20 000 kr.

Civilförvaltningen, som tillstyrker den av överbefälhavaren begärda uppräkningen, räknar därvid med en höjning med 42 000 kr. för ökad utbildningsverksamhet och en minskning med 22 000 kr. för förnödenheter m. m.

Departementschefen

Mot civilförvaltningens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår har jag intet att erinra. Av anslaget beräknar jag ett belopp av 22 000 kr. för förnödenheter m. m.

Anslaget bör alltså uppföras med $(140\,000 + 42\,000 - 22\,000 =)$ 160 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 160 000 kr.

[169] 61. Frivilliga djursjukvården i krig

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	15 000	15 000	—
1962/63	15 000		
1963/64 (förslag)	20 000		

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 25 000 kr.

Centralstyrelsen för Svenska blå stjärnan hemställer, att anslaget höjes med 55 175 kr., varav 18 500 kr. för administration, 33 675 kr. för utbildningskostnader och 3 000 kr. för förnödenheter m. m.

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget höjes med 25 000 kr., varav 10 000 kr. för ökad utbildningsverksamhet och 15 000 kr. för på grund av löne- och prisstegringar ökade administrationskostnader.

Civilförvaltningen biträder överbefälhavarens förslag.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget höjes med 5 000 kr. för ökad utbildningsverksamhet. Højningen bör göra det möjligt att genomföra en för totalförsvaret viktig utbildning av traktorförare. Av anslaget beräknar jag ett belopp av 2 800 kr. för förnödenheter m. m.

Anslaget bör alltså uppföras med (15 000+5 000=) 20 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Frivilliga djursjukvården i krig* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kr.

[170] 62. **Frivilliga skytteväsendet**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	1 800 000	1 796 632	246 723
1962/63	1 860 000		
1963/64 (förslag)	2 100 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet bunden.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget disponeras 1 805 000 kr. för den av skytteförbundens överstyrelse ledda skytterörelsen, varav 400 000 kr. för underhåll av skjutbanor. För Svenska pistolskytteförbundet och Svenska sportskytteförbundet disponeras 45 000 kr. respektive 10 000 kr.

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget höjes med 244 000 kr. Beloppet motsvarar den højning av anslaget, som överbefälhavaren räknat med.

Skytteförbundens överstyrelse hemställer, att statsbidraget för nästa budgetår ökas med 450 250 kr. Av den föreslagna højningen belöper 43 000 kr. på överstyrelsens administrationskostnader, 5 000 kr. på reseersättningar åt Kungl. Maj:ts ombud i skytteförbundens styrelser, 18 000 kr. på højda arvoden åt skytteförbundens sekreterare, 322 250 kr. på ökat bidrag till skytteföreningarna, sistnämnda belopp avsett att möjliggöra dels att bidraget per anslagsberättigande skytt höjes beträffande civila föreningar från 4 kr. 75 öre till 6 kr. 50 öre för gevärsskytt och från 5 kr. 75 öre till 8 kr. 50 öre för kulsprutepistolskytt, dels ock att kategorin anslagsberättigande skyttar utökas till att omfatta 14-åriga skyttar, samt 62 000 kr. på underhåll av skjutbanor. Enligt överstyrelsen erfordras den begärda højningen för skjutbanors underhåll på grund av ökade byggnadskostnader och ökat underhållsbehov vid förslitna banor. Svenska pistolskytteförbundet hemställer om højning av bidraget med 68 500 kr. Förbundet framhåller ånyo, att bidrag till anslagsberättigande skyttar utgör det väsentligaste och i regel enda ekonomiska stöd, som under en följd av år har lämnats

skyttföreningarna. Till följd av medelsbrist har förbundet dock sedan 1958 icke kunnat lämna bidrag till föreningarna (jfr prop. 1962:1, bil. 6, s. 301 f). Av den begärda höjningen hänför sig 64 500 kr. till sagda bidrag. Svenska sportskyttförbundet hemställer om höjt bidrag med 10 000 kr.

Överbefälhavaren framhåller, att på grund av delvis otillräckliga anslag har skyttväsendet haft vissa svårigheter att bedriva sin för totalförsvaret betydelsefulla verksamhet. Överbefälhavaren tillstyrker därför en uppräkning av anslaget med sammanlagt 244 000 kr., varav 130 000 kr. för skyttförbundens överstyrelses, skyttförbundens och skyttföreningarnas verksamhet, 60 000 kr. för skjutbanors underhåll, 10 000 kr. för Svenska pistolskyttförbundets verksamhet samt 44 000 kr. för löne- och prisstegringar.

Av den av civilförvaltningen föreslagna anslagshöjningen avses 234 000 kr. för den av skyttförbundens överstyrelse ledda skytterörelsen och 10 000 kr. för pistolskyttförbundet. Av beloppet 234 000 kr. beräknar civilförvaltningen 69 500 kr. för bidrag till anslagsberättigande skyttar inom skyttföreningar. Därvid räknar ämbetsverket med ett bidrag av 5 kr. 25 öre för gevärsskytt och 6 kr. 25 öre för automatvapenskytt.

Departementschefen

För egen del räknar jag med en uppräknig av bidraget till den av skyttförbundens överstyrelse ledda skytterörelsen med 230 000 kr. I likhet med civilförvaltningen föreslår jag, att bidraget till Svenska pistolskyttförbundet höjes med 10 000 kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om dispositionen av ifrågavarande anslagsmedel. Jag förutsätter emellertid, att 14-åringar icke får räknas som anslagsberättigande skyttar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Frivilliga skyttväsendet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 2 100 000 kr.

[171] 63. Understöd åt vissa föreningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	53 000	53 000
1962/63	72 000	
1963/64 (förslag)	80 000	

Från detta anslag utgår bidrag dels till vissa föreningar och sällskap med militär anknytning för utgivande av handlingar m. m. samt till vissa tidskrifter med militärt innehåll, dels till förhyrande av lokaler för sammanslutningar av underofficerare och underbefäl, dels ock till Försvarets civila idrottsförbund.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 8 000 kr.

Utgivaren av *Artilleritidskrift* har ånyo i skrivelse till ämbetsverket föreslagit höjning av bidraget till utgivande av tidskriften med 2 000 kr. (jfr prop. 1962:1, bil. 6, s. 303). *Civilförvaltningen* biträder icke förslaget.

Chefen för marinen hemställer, att bidraget till förhyrande av lokaler höjes med 10 915 kr. Med hänsyn till att bidraget uppräknats för innevarande budgetåret anser sig *civilförvaltningen* nu icke ånyo böra föreslå ytterligare uppräkning (jfr prop. 1962: 1, bil. 6, s. 302 f).

Försvarets civila idrottsförbund har i skrivelse till *civilförvaltningen* hemställt, att statsbidraget för nästa budgetår upptages med 49 000 kr., vilket innebär en höjning i förhållande till innevarande budgetår med 37 000 kr. Enligt förbundet erfordras för dess verksamhet 20 000 kr. för bidrag till lokala idrottsföreningar, 22 000 kr. för centralt ordnad tävlingsverksamhet samt 11 000 kr. för vissa omkostnader. Med hänsyn till att förbundets inkomster av årsavgifter för år 1962 uppgår till 3 700 kr. anses ett statsbidrag av 49 000 kr. tillräckligt.

Civilförvaltningen anser den av förbundet begärda höjningen i och för sig motiverad men tillstyrker för nästa budgetår endast en ökning med 8 000 kr.

Departementschefen

Såsom *civilförvaltningen* föreslagit bör bidraget till Försvarets civila idrottsförbund höjas med 8 000 kr. I övrigt räknar jag med oförändrade bidrag. Anslaget bör alltså uppföras med $(72\,000 + 8\,000 =)$ 80 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt vissa föreningar m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 80 000 kr.

[172] 64. Bidrag till social verksamhet m. m.

	Anslag
1962/63	100 000
1963/64 (förslag)	100 000

Från detta anslag bestrides kostnader för utbetalning av gratifikationer och för bedrivande av social verksamhet vid institutioner där avlöningskostnaderna icke belastar diversemedelstitel, beträffande social verksamhet såvitt fråga är om civil personal.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 10 000 kr.

I avvaktan på ytterligare erfarenheter rörande medelsbehovet för utbetalning av gratifikationer föreslår ämbetsverket för nästa budgetår oförändrad medelstilldelning för detta ändamål.

Civilförvaltningen anmäler dels att försvarets sjukvårdsstyrelse, marin-

förvaltningen och flygförvaltningen föreslagit en utökning av bidragen till social verksamhet till att omfatta militär och civilmilitär personal samt personal vid de centrala försvarsförvaltningarna, dels ock att för försvarets radioanstalt föreligger behov av medel för social verksamhet. Civilförvaltningen biträder icke förenämnda förslag. Däremot anser civilförvaltningen, att medel i fortsättningen bör beräknas för personal vid avdelning III/IV vid flygflottiljerna samt för personal vid sådana förråd, verkstäder och matinrättningar, där bidrag tidigare icke åtnjutits. Härigenom skulle enligt civilförvaltningen likartade normer kunna tillämpas för alla försvarsgrenarna i huvudsaklig överensstämmelse med tidigare riktlinjer. Civilförvaltningen föreslår, att anslagsmedlen för social verksamhet med anledning härav uppräknas för nästa budgetår med 10 000 kr.

Civilförvaltningen föreslår slutligen, att anslaget från och med nästa budgetår uppföres såsom förslagsanslag med hänsyn till att ämbetsverket har små möjligheter att påverka medelsförbrukningen för gratifikationer i sådan riktning, att risk för överskridande icke uppkommer.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget, som allttjämt bör uppföras som reservationsanslag, upptages med oförändrat belopp. Jag räknar härvid under anslaget medel även för social verksamhet dels vid vissa institutioner i enlighet med civilförvaltningens förslag, dels ock till ett belopp av högst 6 000 kr. vid försvarets radioanstalt, avseende trivselfrämjande åtgärder.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till social verksamhet m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

VISSA ÖVRIGA GEMENSAMMA ÄNDAMÅL

[173] 65. Inskrivningskostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 300 000	1 648 072
1962/63	1 500 000	
1963/64 (förslag)	1 700 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget med hänsyn till taxehöjningar och medelsförbrukningen under budgetåret 1961/62 uppräknas med 200 000 kr.

Departementschefen

Såsom civilförvaltningen föreslagit bör anslaget höjas med 200 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med (1 500 000+200 000=) 1 700 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inskrivningskostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 700 000 kr.

[174] 66. *Vissa specialundersökningar m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	540 000	433 370
1962/63	500 000	
1963/64 (förslag)	460 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Sjukvårdsstyrelsen anför, att antalet medicinska specialundersökningar torde komma att öka under nästa budgetår, vilket beräknas medföra ett ökat medelsbehov av 17 800 kr. På grund av från och med den 1 juli 1962 vidtagen höjning av ersättningen för psykiatriska undersökningar av värnpliktiga beräknar ämbetsverket vidare ett ökat medelsbehov av 9 000 kr. Med hänsyn till medelsförbrukningen under föregående budgetår anser sjukvårdsstyrelsen emellertid någon uppräknig av anslaget icke erforderlig.

Departementschefen

Med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1961/62 bör anslaget kunna minskas med 40 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med (500 000—40 000=) 460 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa specialundersökningar m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 460 000 kr.

[175] 67. *Reseersättningar till värnpliktiga m. fl.* Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 8 800 000 kr. I sina medelsäskanden föreslår försvarets civilförvaltning, att anslaget för nästa budgetår höjes med 1 200 000 kr.

Enligt vad 1962 års försvarskommitté meddelat har kommittén beräknat medel för ytterligare fria resor för värnpliktiga. Förslag härom är emellertid ej färdigberett. Med hänsyn härtill och till vad jag anfört i det föregående under anslaget Armén: Hemvärnets övningar (punkt 62) bör före-

varande anslag i statsverkspropositionen upptagas med allenast beräknat belopp. Detta bör bestämmas till 13 900 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Resersättningar till värnpliktiga m. fl.* för budgetåret 1963/64 beräkna ett förslagsanslag av 13 900 000 kr.

[176] 68. Vissa civilanställningsåtgärder

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 500 000	1 681 358
1962/63	1 700 000	
1963/64 (förslag)	2 000 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 300 000 kr. Med hänsyn till beräknad avgångsfrekvens bland vissa furirer föreslår civilförvaltningen att ytterligare 40 000 kr. beräknas för utgivande av civilanställningsförsäkring och stipendier. Därutöver bör anslaget enligt civilförvaltningen höjas med 260 000 kr. till följd av att tjänstepremierna höjts.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget i enlighet med civilförvaltningens förslag höjes med 300 000 kr. och således uppföres med (1 700 000 + 300 000 =) 2 000 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa civilanställningsåtgärder* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kr.

[177] 69. Vidareutbildning av viss civil personal

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	250 000	143 804	106 196
1962/63	255 000		
1963/64 (förslag)	263 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 ett belopp av omkring 86 000 kr. bundet.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 8 000 kr.

Arméintendenturförvaltningen har hemställt, att 23 000 kr. beräknas för utbildningsverksamheten inom intendenturförvaltningens område, vilket innebär en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 8 400 kr. Såsom skäl härför anför ämbetsverket ökade utbildningsbehov dels i samband med tillkomsten av försvarets intendenturverk från och med den 1

juli 1963, dels ock för vidareutbildning av personal vid de centrala intendanturanstalterna. Civilförvaltningen tillstyrker, att anslaget räknas upp med 8 000 kr. för angivna ändamål. Enligt ämbetsverket har övriga centrala förvaltningsmyndigheter icke för närvarande ansett sig böra begära ändrad medelstillsdelning.

Departementschefen

Såsom civilförvaltningen föreslagit bör anslaget höjas med 8 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med $(255\,000 + 8\,000 =)$ 263 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vidareutbildning av viss civil personal* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 263 000 kr.

[178] 70. Försvarsupplysning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	206 000	217 288	28 252
1962/63	480 000		
1963/64 (förslag)	600 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i runt tal 25 000 kr. bundna.

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av chefen för försvarsstaben, att anslaget höjes med 6 000 kr.

Chefen för försvarsstaben, som hört försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd, har hemställt, att anslaget på grund av prishöjningar m. m. höjes med 16 400 kr., varav 6 000 kr. för presstjänsten samt 10 400 kr. för utgivande av tidskrifter m. m.

Civilförvaltningen anser sig, med hänsyn till att anslaget från och med innevarande budgetår uppräknats i avsevärd mån, inte kunna tillstyrka chefens för försvarsstaben förslag annat än vad avser presstjänsten. Civilförvaltningen erinrar dock om att den i staten för anslaget med 30 000 kr. uppförda anslagsposten Till Kungl. Maj:ts disposition för nästa budgetår skulle kunna uppföras med lägre belopp, varvid utrymme skulle finnas för ökad medelsanvisning för övriga utgiftsändamål under anslaget.

Departementschefen

För prishöjningar avseende presstjänsten beräknar jag under anslaget 6 000 kr. samt för höjda tryckkostnader 19 000 kr. Jag föreslår vidare, att under anslaget beräknas medel att stå till Kungl. Maj:ts disposition för särskilda tillfällen, såsom deltagande i utställningar m. m. För ändamålet upp-
tar jag 25 000 kr.

Vid de försvarskonferenser som anordnas av Centralförbundet Folk och Försvar är arbetstagare i enskild tjänst och lantbrukare företrädde endast i ringa utsträckning, då förbundet för närvarande saknar möjligheter att ersätta det inkomstbortfall som kan vara förenat med dessa kategoriers deltagande i konferenserna. Dessa konferensdeltagare torde inte kunna beredas ersättning för förlorad arbetsförtjänst, bland annat med hänsyn till svårigheten att precisera deras förluster. Mot bakgrunden av det anförda bör emellertid förbundet ges möjligheter att till konferensdeltagare vid behov kunna utbetala stipendier om högst 100 kr. för dag och deltagare. Jag beräknar för detta ändamål under anslaget ett belopp av 100 000 kr.

Anslaget bör således — med beaktande därjämte av att en engångsanvisning om 30 000 kr. bortfaller för nästa budgetår — höjas med 120 000 kr. och uppföras med (480 000 + 120 000 =) 600 000 kr.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsupplysning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kr.

[179] 71. Försvarsfilm

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	530 000	549 590	26 140
1962/63	535 000		
1963/64 (förslag)	568 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet bunden.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 33 000 kr.

Försvarsgrenscheferna föreslår, att anslaget på grund av ökade framställningskostnader uppräknas med 33 000 kr., varav för arméns behov 16 000 kr., för marinens behov 13 000 kr. samt för flygvapnets behov 4 000 kr.

Civilförvaltningen anser det ur utbildningssynpunkt alltjämt angeläget att möjligheter skapas både för en ökad filmproduktion och för ett vidmakthållande av den tidigare produktionens omfattning och kvalitet. Ämbetsverket tillstyrker därför försvarsgrenschefernas förslag.

Departementschefen

Jag tillstyrker, att anslaget för nästa budgetår höjes med 33 000 kr. och således uppföres med (535 000 + 33 000 =) 568 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsfilm* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 568 000 kr.

[180] 72. Publikations- och blankettryck

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	2 780 000	4 074 665
1962/63	3 200 000	
1963/64 (förslag)	4 000 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 700 000 kr.

Medelsförbrukningen under anslaget har för budgetåret 1961/62 överstigit det anvisade beloppet med cirka 1 300 000 kr. Genom beslut den 28 juni 1962 har Kungl. Maj:t medgivit, att anslaget fick överskridas med nämnda belopp. Civilförvaltningen beräknar, att för täckande av medelsbehovet för nästa budgetår erfordras en uppräknig av anslaget med 1 700 000 kr. Överbefälhavaren har biträtt en ökning av anslaget med 300 000 kr. utöver kompensation för prishöjningar, som beräknas till 400 000 kr. Med beaktande härav anser civilförvaltningen sig inte böra föreslå, att anslaget uppräknas med mer än 700 000 kr. Civilförvaltningen framhåller, att det inte utan men för rationaliseringsarbetet inom försvaret är möjligt att inskränka på blankettrycket. Beträffande publikationstrycket bör en ytterst sträng prioriteringsprövning ske. Vidare föreslår civilförvaltningen, såsom tidigare omnämnts, att vissa kostnader avseende publikationstryck för rekryteringsverksamhet från och med budgetåret 1963/64 inte längre skall bestridas från förevarande anslag utan i fortsättningen belasta försvarsgrenarnas anslag till rekryteringskostnader. I samband härmed har civilförvaltningen föreslagit, att förevarande anslag minskas med 160 000 kr. Denna reducering får enligt civilförvaltningen anses ingå i den begränsning av medlen för publikationstryck som förut föreslagits.

Departementschefen

Såsom jag anført under försvarsgrenarnas anslag till rekryteringskostnader, biträder jag civilförvaltningens förslag att medel för bestridande av kostnader för framställning av broschyrer för officersrekrytering m. m. framdeles skall bestridas från nyssnämnda anslag. Medelsbehovet under förevarande anslag nedgår härvid med 160 000 kr. Med hänsyn till prishöjningar och till den höga belastningen bör emellertid anslagsbeloppet trots detta räknas upp med 800 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med $(3\,200\,000 + 800\,000 =) 4\,000\,000$ kr.

Förvaltningen av anslaget torde från och med nästa budgetår ankomma på det nybildade försvarets intendenturverk. På detta verk bör ankomma att för nästa budgetår göra upp dispositionsplan för anslaget samt se till att den hålles. Vid tveksamhet rörande prioritering av önskemål i fråga om publikationstryck bör frågan underställas överbefälhavarens prövning. Anses ifrågasatt dispositionsbeslut medföra risk för att anslaget överskrides bör frågan underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Publikations- och blankettryck* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kr.

[181] 73. **Militärmedicinsk forskning.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 600 000 kr.

Den av chefen för ecklesiastikdepartementet tillkallade försvarsmedicinska forskningsutredningen har i juni 1962 överlämnat betänkandet Försvarsmedicinsk forskning i totalförsvaret (SOU 1962: 34). Den departementala beredningen av betänkandet är ännu inte slutförd. I avvaktan härpå bör förevarande anslag i riksstatsförslaget uppföras med allenast beräknat belopp. Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 900 000 kr. Jag föreslår, att anslaget angives till 1 500 000 kr.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Militärmedicinsk forskning* för budgetåret 1963/64 beräkna ett reservationsanslag av 1 500 000 kr.

E. Flygtekniska försöksanstalten

[182] 1. Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	5 600 000	6 150 911
1962/63	6 137 000	
1963/64 (förslag)	7 770 000	

Y r k a n d e

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten (skr. 30/8 1962) hemställer, att anslaget höjes med 2 163 000 kr.

	Ökning
1. Nya tjänster	
a) 3 forskningschefer Be 3	114 840
b) 1 förste forskningsingenjör Ae 27	26 892
c) 1 förste forskningsingenjör Ae 25	24 252
d) 2 forskningsingenjörer Ae 23	43 752
e) 2 avdelningsingenjörer Ae 21	39 456
f) 6 avdelningsingenjörer Ae 19	106 776
g) 3 ingenjörer Ae 17	48 132
h) 4 ingenjörer Ae 15	57 840
i) 1 kontorist Ae 9	10 620
j) 1 kanslibiträde Ae 7	9 576
2. Lönegradsförändringar	
a) 1 laborator Be 1—forskningschef Be 3	3 564
b) 1 avdelningschef Bg 1—forskningschef Be 3	3 564
3. Ändrade anställningsformer	
a) 1 förste forskningsingenjör Ag 27—Ae 27	—
b) 2 avdelningsingenjörer Ag 21—Ae 21	—
c) 1 ingenjör Ag 15—Ae 15	—
d) 1 ingenjörbiträde Ag 12—Ae 12	—
e) 1 kansliskrivare Ag 11—Ae 11	—
f) 1 kontorist Ag 9—Ae 9	—
g) 1 kanslibiträde Ag 7—Ae 7	—
h) 1 expeditionsvakt Ag 7—Ae 7	—
i) 1 kontorsbiträde Ag 5—Ae 5	—
4. Ökning av medelsanvisningen för anställande av extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden	708 800
5. 1962 års löneereglering	
a) generell lönehöjning	862 237
b) lönegradsuppflyttningar	70 512

Ökning

6. Omräkning

a) löneklassuppflyttningar	17 742
b) folkpensionsavgifter	14 530

2 163 085

Avrundat 2 163 000

M o t i v

Den flygtekniska forskningen fortskrider i ett synnerligen snabbt tempo och sätter i ökad utsträckning sin prägel på såväl den militärtekniska utvecklingen som den civila flygindustrien. Vad gäller den militära sidan har nyligen beslutats om utveckling av en ny krigsflygplantyp, 37, vilket lett till en stark ökning av behovet av målforskning avseende denna flygplantyp.

Behovet av civil flygforskning har på senare tid ökat väsentligt på grund av den fortskridande separationen mellan militär och civil flygteknik. Sedan flera år tillbaka konstrueras bemannade krigsflygplan för höga överljudsfarter, men det är alltjämt en öppen fråga, när civil överljudsfart kan komma till stånd. I flygtekniskt ledande länder har man dragit konsekvensen av denna separation mellan den militära och civila flygforskningen och skapat särskilda former för finansiering av den sistnämnda.

Den starka expansion som den internationella civila flygfarkostmarknaden under de senaste decennierna undergått kommer att fortsätta, vilket styrkes av de prognoser som gjorts för den flygburna person- och godstrafiken. I ökad utsträckning kommer sådana transporter att ske luftvägen och i vissa fall kommer de även att dominera över yttransporter.

Svensk industri har sedan länge haft en mycket omfattande produktion av yttransportmedel — fartyg, järnvägsmateriel, bussar, last- och personbilar — både för inhemska behov och för export. Efter hand som flyget övertar en allt större del av olika slags yttransporter kommer troligen en avmattning av den internationella produktionen av dessa transportmedel att äga rum. Det är angeläget för svensk industri att bevaka de framtidsmöjligheter, som den expanderande flygfarkostmarknaden erbjuder, i all synnerhet som det finns skäl att antaga, att produktionen kommer att vara mera inriktad på kvalitet än på massproduktion. Detta talar för att flygindustriens utvecklingsmöjligheter bör ägnas särskild uppmärksamhet från statsmakternas sida.

Den begärda sammanlagda ökningen för budgetåret 1963/64 under anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag utgör 3 200 000 kr. Däri ingår en höjning av den s. k. nettoutgiften — d. v. s. anstaltens utrymme för egen, främst civilt inriktad forskning — med 950 000 kr.; resten motsvaras av ökade inkomster av uppdrag för flygvapnet.

Till stöd för *de särskilda yrkandena* anför försöksanstalten bland annat följande.

Kvaliteten hos de forskare, som kan knytas till försöksanstalten, är av avgörande betydelse för att fullgöra forskningsuppgifterna. Styrelsen fäster därför alldeles särskild vikt vid sin hemställan om inrättande av tre nya forskningschefstjänster.

Den nya supersonisk-hypersoniska vindtunnelanläggningen vid aerodynamiska avdelningen II beräknas tas i bruk under budgetåret 1963/64. Nu begäres för drift av denna anläggning 20 nya tjänster i anslutning till den plan, som redovisades i 1961 års petita. Enligt denna behövdes 32 nya tjänster, varav riksdagen beviljade 12 för budgetåret 1962/63. Bifall till yrkandet om kvarstående 20 tjänster är ett villkor för att den nya anläggningen i tid skall kunna bemannas med personal av tillräcklig omfattning och kvalitet, så att den effektivt kan utnyttjas för försvarets räkning.

1 a) Dessa tre tjänster skall placeras på aerodynamiska avdelningen I, hållfasthetsavdelningen och mättekniska avdelningen.

Forskningschefen på aerodynamiska avdelningen I är avsedd som chef för den teoretiska sektionen. Innehavaren bör vara väl kvalificerad med ingående aerodynamiska kunskaper, särskilt inom de subsoniska och transsoniska hastighetsområdena.

Forskningschefen på hållfasthetsavdelningen skall leda forskningen inom det varmhållfasthetstekniska området. För tjänsten fordras en forskare med ingående hållfasthetstekniska kunskaper och hög vetenskaplig kompetens.

Forskningschefen på mättekniska avdelningen avses bli chef för den planerade sektionen för avancerade mätproblem inom höga supersoniska och hypersoniska hastighets- och temperaturområden.

1 b) Vid hållfasthetsavdelningen bör inrättas ytterligare en befattning i extra ordinarie ställning. Innehavaren skall utföra forskning angående utmattning och leda arbetet inom sektionen för utmattningsprov och dynamiska prov.

Yrkandena under 1 c)—j) avser personal för den nya vindtunneln.

1 c) Förste forskningsingenjören skall utföra forskning framför allt beträffande hypersonisk strömning kring kroppar och vingar.

1 d) De två forskningsingenjörerna skall ha till uppgift att utföra aerodynamiska beräkningar inom höga supersoniska och hypersoniska temperaturområden.

1 e) Dessa avdelningsingenjörer skall vara uppdragsledare inom var sin sektion av avdelningen.

1 f) Två av avdelningsingenjörerna skall syssla med konstruktion av försöksutrustning och service av vindtunnelutrustningen, tre svara för eller biträda vid vindtunnelundersökningar och en placeras på mättekniska avdelningen för utvecklings- och servicearbeten för den nya anläggningens elektroniska utrustning.

1 g) Av dessa ingenjörer skall två biträda vid vindtunnelundersökningar och en arbeta med utveckling och skötsel av vindtunnelns utrustning.

1 h) Två ingenjörer skall arbeta med vindtunnelutrustningens skötsel och två skall biträda vid vindtunnelundersökningar.

1 i—j) Kontoristen och kanslibiträdet behövs för utvärderingsarbeten.

2 a) Denna tjänst är inrättad för forskningsuppgifter och ledning av arbetet på den nya anläggningens sektion för experimentell hypersonisk forskning. De forskningsuppgifter, som faller inom denna sektionens område, är av utomordentligt kvalificerad natur och kräver ingående kunskaper i såväl modern strömningslära och gasdynamik som avancerad mätteknik.

2 b) Befattningshavaren på denna tjänst, som är inrättad från och med den 1 januari 1963, skall vara chef för den teoretiska sektionen, som avses vara gemensam för den nya anläggningen och aerodynamiska avdelningen II. Styrelsen föreslår, att den teoretiska sektionen ej längre skall sortera under aerodynamiska avdelningen II utan givas en självständig ställning vid sidan av de befintliga avdelningarna. Därvid bör chefstjänsten uppflyttas.

3. Ett antal tjänster vid anstalten, vilka är av stadigvarande natur, bör extraordinariesättas.

4. För att anstalten skall kunna effektuera den beräknade beställningsvolymen under 1963/64 och utföra egen forskning i föreslagen omfattning måste mer medel anvisas till anställning av extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden.

Styrelsen upprepar sitt i fjolårets petita framförda önskemål om ändring av anstaltens namn till »flygtekniska forskningsanstalten». Anstaltens starka inriktning på forskning gör den närmast jämförbar med försvarets forskningsanstalt. Forskningsmomentets starka dominans gör även inplaceringen av anstaltens anslag i driftbudgetens tionde huvudtitel under bokstaven D. Provnings- och försöksverksamhet missvisande. Enligt styrelsens mening bör anstalten hänföras till bokstaven E. Teknisk forskning.

Yttrande

Flygförvaltningen bekräftar sin avsikt att för budgetåret 1963/64 direkt och genom svensk flygindustri utlägga beställning av forskning och försök vid flygtekniska försöksanstalten till ett beräknat belopp av cirka 8,4 miljoner kronor. Flygförvaltningen tillstyrker i allt väsentligt styrelsens förslag till upprustning beträffande såväl materiella som personella resurser.

Föredraganden

Under punkten 1 har jag omnämnt huvudskälen till att beredningen av flygtekniska försöksanstaltens anslagsäskanden bör ankomma på mig.

För innevarande budgetår har till avlöningar och omkostnader anvisats sammanlagt 8,4 miljoner kronor. Därav beräknas 7,1 miljoner kronor kom-

ma att återdebiteras anstaltens uppdragsgivare och tillgodoföras anstaltens inkomstsida. Mellanskillnanden, 1,3 miljon kronor, är den s. k. nettoutgiften, som bestämmer anstaltens utrymme för egen forskning. För nästa budgetår beräknar anstaltsstyrelsen att inkomsten av beställningar kommer att uppgå till 9,35 miljoner kronor varav flygvapnet svarar för 8,35. Inkomsterna kommer alltså att öka med 2,25 miljoner kronor.

Någon ökning av nettoutgiften bör enligt min mening ej komma till stånd. Anstalten bör däremot ges resurser för att möta de väntade beställningarna. För driften av den supersonisk-hypersoniska vindtunneln föreslår jag för budgetåret 1963/64, att cirka 340 000 kr. anvisas under anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie personal för inrättande av följande tjänster, nämligen en tjänst som förste forskningsingenjör i Ae 25, en forskningsingenjör i Ae 23 och en i Ag 23, en avdelningsingenjör i Ae 21 och en i Ag 21, tre avdelningsingenjörer i Ae 19 och tre i Ag 19, två ingenjörer i Ae 17 och en i Ag 17, fyra ingenjörer i högst Ae 15, en kontorist i Ae 9 och ett kanslibitråde i Ae 7. Övriga yrkanden om nya tjänster liksom uppflyttning i lönegrad torde lämnas utan bifall.

Beträffande anstaltens yrkanden om extraordinariesättning av vissa tjänster har jag ingen annan erinran att göra än att en ingenjörstjänst i Ag 15 liksom en tjänst som ingenjörssbiträde i Ag 12 bör göras till tjänster som ingenjör i högst Ae 15 och att i stället för extraordinariesättning av en tjänst som kansliskrivare i Ag 11 bör inrättas en tjänst som kontorist i Ae 9. I övrigt bör alltså följande tjänster omändras till extra ordinarie, nämligen en förste forskningsingenjör i Ag 27, två avdelningsingenjörer i Ag 21, en kontorist i Ag 9, ett kanslibitråde i Ag 7, en expeditionsvakt i Ag 7 och ett kontorsbiträde i Ag 5. På grund härav torde cirka 154 000 kr. beräknas under icke-ordinarieposten och anslagsposten för extra tjänstemän m. fl. minskas i motsvarande mån.

Med hänsyn till den väntade beställningsvolymen beräknar jag en ökning under anslagsposten för extra personal med 398 900 kr. Merkostnaderna med anledning av 1962 års lönereglering m. m. beräknar jag till sammanlagt cirka 891 000 kr. För höjda styrelsearvoden beräknar jag 2 700 kr. Jag tillstyrker ej ändring av anstaltens benämning.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit blir ökningarna (340 000 + 398 900 + 891 000 + 2 700 =) avrundat 1 633 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med (6 137 000 + 1 633 000 =) 7 770 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för flygtekniska försöksanstalten som för-anledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	242 100
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	21 300
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	2 540 800
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	3 134 800
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 763 400
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	67 600
	Summa kr. 7 770 000

c) till *Flygtekniska försöksanstalten*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 7 770 000 kr.

[183] 2. Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	2 200 000	2 032 199
1962/63	2 263 000	
1963/64 (förslag)	2 880 000	

Yrkande

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten hemställer, att anslaget höjes med 1 037 000 kr.

	Ökning
1. Ersättning vid utrikes resor	8 000
2. Övriga reseersättningar	2 500
3. Bränsle, el, vatten	800 000
4. Övriga expenser	65 000
5. Anskaffning och underhåll av försöks- och verkstadsutrustning m. m.	135 500
6. Bibliotek	10 000
7. Frakter och transporter	15 000
8. Verkskydd	1 000
	1 037 000

Motiv

1. Styrelsen anser det vara av stor betydelse för svensk flygforskning, att anstalten kan utvidga sina kunskaper genom utbyte av forskningsresultat, ej blott genom mera formellt rapportutbyte utan även genom personliga kontakter mellan svenska och utländska forskare. Under nästa budgetår väntas ca 10 000 kr. av reseersättningsanslaget kunna debiteras uppdragsgivare.

2. Inrikes tjänsteresor utförs till största delen i samband med beställda uppdrag, varvid kostnaderna debiteras uppdragsgivaren.

3. Kostnaderna beräknas bli för bränsle m. m. 70 000 kr., för elström 830 000 kr., varav 326 000 kr. för den nya supersonisk-hypersoniska vind-tunnelanläggningen, samt för vatten 260 000 kr.

4. För städning och bevakning av förhyrda kontorslokaler samt lokaler, som tillkommer i den nya vindtunnelanläggningen, beräknas en kostnadsökning av 15 000 kr. Allmänna expenskostnader väntas stiga med 20 000 kr. För två nya stansar för utökning och komplettering av befintlig hålkortsanläggning beräknas 30 000 kr. bli erforderliga.

5. Den materiel och de halvfabrikat, som anskaffas med medel från denna anslagspost, används i stor utsträckning till modeller och sådana försöksanordningar som byggs upp för varje särskilt försök och kan endast undantagsvis begagnas på nytt. Anskaffningarna för här ifrågavarande ändamål måste öka med verksamheten i övrigt. Av samma anledning kommer reparations- och underhållskostnaderna för anstaltens maskiner, apparater och mätutrustning att öka.

6. Litteraturen inom det flygtekniska området har blivit alltmer omfattande och tillväxer starkt som en följd av den snabba flygtekniska utvecklingen. För att anstalten på ett tillfredsställande sätt skall kunna följa den flygtekniska utvecklingen är det nödvändigt, att litteraturanskaffning sker i större omfattning än nuvarande anslag på 25 000 kr. medger. Anstaltens bibliotek behöver utvidgas på en del gränsområden till flygtekniken såsom matematik, fysik och mätteknik.

7 och 8. Styrelsen beräknar en ökning av dessa poster med 15 000 resp. 1 000 kr. Ökningarna är av automatisk karaktär.

Föredraganden

Anslagsposten Övriga reseersättningar torde enligt anstaltens förslag höjas med 2 500 kr. I anslutning till den väntade belastningen beräknar jag ökningen för bränsle, el och vatten med 500 000 kr., för anskaffning och underhåll av försöks- och verkstadsutrustning m. m. med 62 500 kr. och för frakter och transporter 15 000 kr. Delposten Övriga expenser torde böra höjas med 40 000 kr. Då jag under hand inhämtat att anstalten i fortsättningen ej kommer att ha ansvaret för planläggning av verksskydd bör härför avsedd anslagspost utgå, vilket innebär en minskning med 3 000 kr. I övrigt bör oförändrade belopp beräknas under de skilda posterna. Anslagsökningen blir då 617 000 kr. och anslaget torde i sin helhet böra upptagas med 2 880 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 880 000 kr.

[184] 3. Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	200 000	89 961	135 388
1962/63	300 000		
1963/64 (förslag)	300 000		

Y r k a n d e

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten hemställer, att anslaget höjes med 650 000 kr.

M o t i v

Styrelsen har under en följd av år begärt en relativt betydande höjning av utrustningsanslaget för att täcka de mest angelägna behoven. Anslaget har icke desto mindre sedan budgetåret 1958/59 blivit starkt beskuret, vilket orsakat ett uppdämt behov av utrustning av här ifrågavarande art. Styrelsen har emellertid begränsat sig till att för 1963/64 endast föreslå medel för den mest angelägna utrustningen. Sålunda anges utrustningsbehovet för aerodynamiska avdelningen I uppgå till 230 000 kr., för aerodynamiska avdelningen II 150 000 kr., för hållfasthetsavdelningen 270 000 kr., för mättekniska avdelningen 90 000 kr. och för driftsavdelningen 210 000 kr.

Föredraganden

Någon höjning för nästa budgetår av detta anslag är jag inte beredd att tillstyrka. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

F. Diverse

[185] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	32 000	32 000
1962/63	32 000	
1963/64 (förslag)	32 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor därom anförd hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 32 000 kr.

[186] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond

	Anslag
1962/63	50 000
1963/64 (förslag)	50 000

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor därom anförd hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kr.

[187] 3. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	410 000	415 526
1962/63	450 000	
1963/64 (förslag)	1 129 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor därom anförd hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 129 000 kr.

[188] 4. **Ersättning till försvarets fastighetsfond: Kasernbyggnaders delfond**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	103 950 000	103 964 729
1962/63	112 650 000	
1963/64 (beräknat belopp)	121 282 000	

Fortifikationsförvaltningen har avgivit förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1963/64. Enär prövningen av förslaget icke kunnat slutföras innan statsverkspropositionen avlättes, torde jag få framdeles i särskild ordning anmäla frågan om proposition i ämnet. Med hänsyn härtill bör anslagen till ersättning till fastighetsfonden i riksstatsförslaget upptagas med allenast beräknade belopp. Anslagen kan härvid preliminärt beräknas till 121 282 000 kr. för kasernbyggnaders delfond och 38 700 000 kr. för befästningars delfond. Jag återkommer i det följande till hemställen beträffande anslaget till befästningars delfond och hemställer i detta sammanhang, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till försvarets fastighetsfond: Kasernbyggnaders delfond* för budgetåret 1963/64 beräkna ett förslagsanslag av 121 282 000 kr.

[189] 5. **Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	28 370 000	27 888 646
1962/63	33 125 000	
1963/64 (beräknat belopp) ...	38 700 000	

Under återopande av vad jag anförte under föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond* för budgetåret 1963/64 beräkna ett förslagsanslag av 38 700 000 kr.

[190] 6. Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 500 000	1 500 000
1962/63	1 500 000	
1963/64 (förslag)	1 600 000	

Från detta anslag utgår gottgörelse till försvarets fabriksfond för inom fabriksverket uppkommande kostnader för vidmakthållande i fred av de nytillverkande fabrikernas krigsberedskap. Enligt för innevarande budgetår fastställd stat användes anslaget för täckande av tomgångsförluster vid vissa överdimensionerade produktionsavdelningar, kostnader för undanställda maskiner, som är avsedda för driften under beredskaps- och krigstillstånd, samt kostnader för ammunitionsreservfabrik.

Försvarets fabriksstyrelse (skr. 31/8 1962) hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kr.

Styrelsen framhåller, att beredskapskostnadernas storlek är beroende av sysselsättningsläget vid fabrikerna. Såvitt styrelsen nu kan bedöma synes anslaget böra höjas med 100 000 kr.

Departementschefen

Jag biträder fabriksstyrelsens förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kr.

[191] 7. Ersättning för automobilskatt

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	6 800 000	6 966 037
1962/63	7 500 000	
1963/64 (förslag)	7 700 000	

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kr. Ämbetsverket grundar sina anslagsberäkningar på antalet skattepliktiga fordon av olika slag, som antages vara i krigsmaktens ägo under år 1963, och den beräknade genomsnittliga användningstiden för dessa fordon. Ökningen av medelsbehovet hänför sig till höjt genomsnittsskattebelopp för bil.

Departementschefen

I enlighet med armétygförvaltningens förslag bör anslaget höjas med

100 000 kr. Med hänsyn till belastningen bör anslaget därutöver uppräknas med ytterligare 100 000 kr. Anslaget bör således uppföras med 7 700 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för automobils katt* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 7 700 000 kr.

[192] 8. **Ersättning för rustning och rotering**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	15 000	12 134
1962/63	15 000	
1963/64 (förslag)	15 000	

Anslaget bör jämväl för budgetåret 1963/64 uppföras med 15 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för rustning och rotering* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kr.

[193] 9. **Resestipendier**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	15 000	21 603	11 704
1962/63	5 000		
1963/64 (förslag)	15 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 cirka 5 500 kr. bundna.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget med hänsyn till att reservationen förbrukats höjes med 10 000 kr.

Departementschefen

Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Resestipendier* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kr.

[194] 10. **Vissa nämnder m.m.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	225 000	232 744
1962/63	225 000	
1963/64 (förslag)	275 000	

Från anslaget bestrides under innevarande budgetår kostnader för inskrivningsrådet, riksvärderingsnämnden, de lokala värderingsnämnderna, försvarets skaderegleringsnämnd, totalförsvarets upplysningsnämnd, försvarets personalvårdsnämnd, försvarets centrala arbetarskyddsnämnd, försvarets skolnämnd, sakkunniga för rådgivning i publicitetsfrågor, försvarets fastighetsnämnd, försvarets personalnämnd, försvarets centrala företagsnämnd och socialdelegationen vid försvarets civilförvaltning.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 75 000 kr. Civilförvaltningen anser, att anslaget bör uppräknas bland annat på grund av att antalet nämnder ökats och vissa arvoden höjts från och med innevarande budgetår.

Departementschefen

I likhet med civilförvaltningen anser jag, att en viss uppräkning av anslaget är motiverad. Medel bör därjämte beräknas under anslaget för kostnaderna för den genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 mars och 26 oktober 1962 inrättade militära arbetstidsdelegationen. Kostnaderna för delegationen bestrides under innevarande budgetår från fjärde huvudtitelns reservationsanslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Jag beräknar för sagda ändamål en uppräkning av anslaget med 50 000 kr.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kr.

[195] 11. Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	25 000	25 963	1 485
1962/63	235 000		
1963/64 (förslag)	235 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet obunden.

I enlighet med förslag av fortifikationsförvaltningen bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 235 000 kr.

[196] 12. Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 500 000	2 062 691
1962/63	2 000 000	
1963/64 (förslag)	2 000 000	

Med anledning av förslag av försvarets civilförvaltning finner jag, att anslaget bör uppföras med oförändrat belopp, 2 000 000 kr. Jag beräknar härvid under anslaget medel även för gottgörelser för skador till följd av förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret m. m. Det under innevarande budgetår för detta ändamål uppförda förslagsanslaget Vissa ersättningar för inskränkningar i förfoganderätten till fast egendom kan därvid utgå ur riksstaten från och med nästa budgetår.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kr.

[197] 13. Vissa hälsovårdsåtgärder m. m.

	Anslag
1963/64 (förslag)	80 000

Som framgår av vad jag anført i det föregående vid anmälan av anslaget Armén: Sjukvård m. m. bör kostnaderna för utrotning av ohyra, råttor m. m. anvisas under ett särskilt förslagsanslag, Vissa hälsovårdsåtgärder m. m. Från detta anslag bör även bestridas kostnader för hälsoaffischer, undersökningar av vattentäkter m. m. Anslaget bör för budgetåret 1963/64 uppföras med 80 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa hälsovårdsåtgärder m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kr.

[198] 14. Täckande av vissa medelsbrister

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	10 000	29 429
1962/63	10 000	
1963/64 (förslag)	10 000	

Från detta anslag utgår medel för täckning av såsom propriëbalanser i försvarets civilförvaltnings räkenskaper redovisade medelsbrister.

Civilförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag biträder förslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckande av vissa medelsbrister* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

[199] 15. **Borttagande av pansarhinder m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	300 000	208 629	236 675
1962/63	300 000		
1963/64 (förslag)	300 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet bunden.

Från ifrågavarande anslag bekostas vissa arbeten för borttagande av pansarhinder och andra befästningar, som visat sig vara till hinder för utbyggnad av bostads- och industriområden m. m., samt för uppförande på annan plats av likvärdiga befästningar som ersättning för de borttagna.

I enlighet med förslag av fortifikationsförvaltningen bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Borttagande av pansarhinder m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

[200] 16. **Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	11 500 000	11 797 958
1962/63	12 000 000	
1963/64 (förslag)	13 000 000	

Riksförsäkringsverket (skr. 20/8 1962) hemställer, att anslaget höjes med 1 000 000 kr.

Vissa ersättningar enligt militärsättningsförordningen m. m. har höjts från och med den 1 januari 1963. Den totala årliga kostnaden för höjningarna beräknas till 2 000 000 kr. Under det för innevarande budgetår anvisade anslaget har 1 000 000 kr. beräknats för första halvåret 1963. Anslaget bör för nästa budgetår i enlighet med riksförsäkringsverkets förslag höjas med 1 000 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 000 kr.

[201] 17. **Omskolning av i militärtjänst skadade**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	200 000	202 843
1962/63	200 000	
1963/64 (förslag)	250 000	

Arbetsmarknadsstyrelsen (skr. 3/9 1962) hemställer, att anslaget höjes med 50 000 kr.

Styrelsen utgår vid sina beräkningar från att utbildningsverksamheten under nästa budgetår kommer att få ungefär samma omfattning som under innevarande budgetår. Medelsbehovet under anslaget beräknas dock öka med 50 000 kr. dels med hänsyn till från och med innevarande budgetår höjda hyresbidrag och familjetillägg, dels vid bifall till av styrelsen framlagt förslag om ytterligare förbättringar av utbildningsbidragen.

Departementschefen

Chefen för inrikesdepartementet kommer senare denna dag att föreslå vissa ändrade grunder för bidrag till bland andra militärskadade vid omskolning och yrkesutbildning. Med hänsyn härtill samt till de höjningar av hyresbidrag och familjetillägg som skett från och med innevarande budgetår erfordras en uppräknings av förevarande anslag. Jag beräknar den erforderliga uppräknings till 50 000 kr.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Omskolning av i militärtjänst skadade* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kr.

[202] 18. **Rationaliseringsförsök**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	50 000	—	285 059
1962/63	1 000		
1963/64 (förslag)	50 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1961/62 i sin helhet obunden.

Vid anmälan av försvarets civilförvaltnings omkostnadsanslag i det föregående har jag behandlat en framställning från armétygförvaltningen om inrättande av ett systemkontor och om förhyrande av en datamaskin. Av skäl som anförts i detta sammanhang bör förevarande anslag uppräknas till 50 000 kr., en höjning med 49 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rationaliseringsförsök* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kr.

[203] 19. **Prisundersökningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	50 000	44 636
1962/63	50 000	
1963/64 (förslag)	50 000	

Från detta anslag bestrides kostnaderna för försvarets prisregleringsdelegations verksamhet m. m. samt för insamling och bearbetning av pris-material, sammanställning av indextal m. m.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag biträder förslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Prisundersökningar m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 50 000 kr.

[204] 20. **Bärgning m. m. av regalskeppet Wasa**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	¹ 2 700 000	2 700 000	—
1962/63	3 600 000		
1963/64 (förslag)	1 100 000		

¹ A tilläggsstat I.

För en redogörelse för arbetet med bärgning m. m. av Wasa och Wasanämndens verksamhet torde få hänvisas till propositionerna 1961:176 och 1962:110.

Wasanämnden har i skrivelse den 5 september 1962 lämnat en redogörelse för Wasaprojektets läge och aktuella medelsbehov.

Av de för innevarande budgetår anvisade medlen, 3 600 000 kr., beräknas 2 200 000 kr. åtgå för fullbordande av utställnings- och arbetsområdet vid Wasavarvet och en anläggning för konserveringsarbete på Beckholmen samt för anskaffande av maskiner och annan utrustning för verksamheten. Återstoden avses disponeras för täckande av beräknat driftunderskott.

Verksamheten i samband med Wasa kommer under budgetåret 1963/64 främst att utgöras av konserverings- och restaureringsarbeten. Inom Wasavarvet förbereds en ny utställning som under 1963 skall ersätta den pågående.

Wasanämndens verksamhet vid Wasavarvet är uppdelad på ett kansli, en drifttjänstavdelning, en konserveringsavdelning, en museiavdelning och en avdelning för upplysningsverksamhet. I verksamheten sysselsättes för närvarande 22 helårsanställda tjänstemän, varav två på deltid, samt fem tjänstemän i arvodesbefattningar. Några nämnvärda förändringar härvidlag anses inte komma att ske under nästa budgetår. Vidare sysselsättes guider, i regel universitetsungdom. Antalet anställda arbetare uppgår för närvarande till 10. Därjämte ställs viss handräckningspersonal till förfo-gande genom arbetsmarknadsstyrelsen. En ökning av de två sistnämnda personalkategorierna förväntas under nästa budgetår.

Avlöningskostnaderna för nästa budgetår beräknas komma att uppgå till 880 000 kr. innebärande en ökning med 80 000 kr. i jämförelse med innevarande budgetår. Omkostnaderna beräknas bli lika stora som innevarande budgetår, nämligen 1 100 000 kr. Därvid har nämnden inräknat en viss reserv för oförutsedda utgifter.

Utöver de egentliga driftutgifterna erfordras enligt nämnden medel för särskilda ändamål av engångsnatur. För dykningsarbeten på fyndplatsen beräknas ett belopp av cirka 80 000 kr. Montering av en stödvagga för skeppet torde medföra kostnader med omkring 70 000 kr. Vidare måste bortrostade järnbultar i skrovet ersättas, vilket beräknas kosta cirka 50 000 kr. Slutligen har det visat sig nödvändigt att förse utställningslokalerna med ny golvbeläggning för en kostnad av cirka 20 000 kr. Engångskostnaderna beräknas alltså till sammanlagt 220 000 kr.

Driftutgifterna och engångskostnaderna för nästa budgetår beräknas sålunda till sammanlagt 2 200 000 kr. Inkomsterna beräknas uppgå till 900 000 kr., varav 800 000 kr. för inträdesavgifter till varvet och andra visningsinkomster samt 100 000 kr. för andelar av Stiftelsen Wasa Rediviva, royalty vid försäljning av souvenirer m.m. För innevarande budgetår beräknas inkomsterna uppgå till 800 000 kr. Vidare har nämnden vid sina beräkningar av medelsbehovet balanserat ett överskott av visningsintäkter om 200 000 kr. från innevarande budgetår till nästa budgetår. Medelsbehovet för budgetåret 1963/64 beräknar nämnden således till 1 100 000 kr.

Departementschefen

Jag har inte någon erinran mot Wasanämndens beräkning av medelsbehovet. Anslaget bör således uppföras med 1 100 000 kr. Dessa medel ligger utanför ramen för försvarsutgifterna. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bärgning m.m. av regalskeppet Wasa* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 100 000 kr.

[205] 21. **Inredning m. m. av vissa kontorslokaler.** Efter förslag i proposition 1962: 168 har riksdagen beslutat (SU 1962: 157; rskr. 367), att arméintendenturförvaltningen, marinförvaltningens intendenturavdelning och flygförvaltningens intendenturbyrå skall utgå ur organisationen från och med den 1 juli 1963 samt att från och med sagda dag ett för försvaret gemensamt centralt intendenturverk, benämnt försvarets intendenturverk, skall inrättas. Kungl. Maj:t har den 6 juni 1962 föreskrivit, att för uppgifter sammanhängande med omorganisationen av försvarets centrala intendenturförvaltning skall finnas inrättad en särskild delegation. Kungl. Maj:t har vidare den 19 oktober 1962 föreskrivit, att försvarets intendenturverk provisoriskt skall förläggas till Solna centrum i avbidan på ställningstagande till byggnadsstyrelsens förslag med anledning av Kungl. Maj:ts uppdrag den 18 maj 1962 att närmare utreda förutsättningarna för att förlägga intendenturverket till Märsta. I anslutning härtill har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att, efter samråd med fortifikationsförvaltningen och intendenturförvaltningsdelegationen, gå i författning om förhyrning i Solna centrum av för försvarets intendenturverk erforderliga lokaler. Under budgetåret 1963/64 torde kostnader uppkomma för inredning m. m. av dessa lokaler. Då dessa kostnader ännu inte kan fastställas torde anslag för detta ändamål i statsverkspropositionen böra upptagas med allenast beräknat belopp. Detta bör angivas till 1 000 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Inredning m. m. av vissa kontorslokaler* för budgetåret 1963/64 beräkna ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

[206] 22. **Reglering av prisstegringar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	¹ 80 000 000	² 79 800 000
1962/63	80 000 000	
1963/64 (beräknat belopp) ...	100 000 000	

¹ Härav 20 000 000 kr. på tilläggsstat II.

² Kungl. Maj:ts beslut den 2 och 30 mars samt den 28 juni 1962.

Enligt vad 1962 års försvarskommitté låtit meddela rörande sina ståndpunktstaganden bör samma regler för prisregleringen av försvarsutgifterna som gäller under budgetåret 1962/63 tillämpas jämväl under budgetåret 1963/64 och fyra budgetår framåt. Slutlig ställning till anslagsbeloppets storlek bör emellertid inte tagas förrän ytterligare uppgifter om prisutvecklingen finns tillgängliga. I avbidan härpå bör anslaget uppföras med allenast beräknat belopp. På grundval av nu tillgängliga uppgifter synes ansla-

get böra beräknas till 100 000 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Reglering av prisstegringar* för budgetåret 1963/64 beräkna ett anslag av 100 000 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

[207] Byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten

1963/64 (förslag) 1 575 000

Y r k a n d e

Byggnadsstyrelsen (skr. 15/11 1962) hemställer, att för byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten måtte anvisas 1 575 000 kr. Medlen avses för i det följande angivna byggnadsföretag.

	Kostnad
1. Tillbyggnad av kontorshus	1 100 000
2. Tunnelhall för transsonisk vindtunnel	475 000
	Summa kr. 1 575 000

M o t i v

1. Flygtekniska försöksanstaltens verksamhet kommer att utvidgas väsentligt under de närmaste fyra åren, främst på grund av flygförvaltningens och Svenska Aeroplanaktiebolagets utveckling av en ny flygplantyp 37. Det blir då nödvändigt att utöka personalen, varigenom behov uppkommer av fler kontorslokaler. I den redan påbörjade byggnad, som skall inrymma den nya supersoniska-hypersoniska vindtunneln, inreds kontorsrum för 30 tjänstemän. För att skaffa plats åt ytterligare 80 tjänstemän har byggnadsstyrelsen på Kungl. Maj:ts uppdrag projekterat en tillbyggnad av nu befintlig kontorsbyggnad. Tillbyggnaden kommer att omfatta såväl kontors- som laboratorielokaler. För att bereda utrymme för byggnaden blir det nödvändigt att riva en befintlig enklare garage- och laboratoriebyggnad. Arbetena beräknas kosta 1 100 000 kr. i prisläget den 1 juli 1962. I tidshänseende räknar byggnadsstyrelsen med att bygghandlingar kan färdigställas cirka 6 månader efter det Kungl. Maj:ts uppdrag i detta avseende erhållits. Byggnadstiden beräknas till cirka 10 månader och kommer, om medel anvisas, att falla inom budgetåret 1963/64. Hela beloppet bör därför anvisas för sistnämnda budgetår.

2. För vissa prov i samband med utvecklingen av flygplan typ 37 erfordras en tunnelhall för en transsonisk vindtunnelanläggning vid försöksanstalten. Vindtunnelanläggningen avses att förläggas i omedelbar anslutning till den supersoniska-hypersoniska vindtunnelanläggning som är under uppförande. Tunnelhallen föreslås utförd huvudsakligen i betong för att skydda omgivningen från vibration och störande ljud som förorsakas av

verksamheten. Kostnaderna för tunnelhallen m. m. beräknas, inklusive projekteringskostnader, till 475 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962. I tids-
hänseende räknar byggnadsstyrelsen att cirka 4 månader åtgår för att färdigställa bygghandlingar efter det att Kungl. Maj:ts uppdrag i detta avse-
ende erhållits. Granskningen av dessa jämte infordrande av anbud beräk-
nas ta 3 månader i anspråk och byggnadstiden beräknas till 10 månader. Genom beslut den 7 december 1962 har Kungl. Maj:t uppdragit åt bygg-
nadsstyrelsen att på grundval av ingivet förslag till byggnadsprogram utföra
projektering fram till färdiga bygghandlingar av förenämnda tunnelhall.

Y t t r a n d e

Statskontoret har tidigare vitsordat flygtekniska försöksanstaltens behov
av tillbyggnad av kontorshuset.

Föredraganden

Byggnadsstyrelsen torde inom kort få i uppdrag att färdigställa bygg-
handlingar m. m. för den av styrelsen till och med huvudhandlingar pro-
jekterade kontorstillbyggnaden. Kostnaderna för byggnationen har av bygg-
nadsstyrelsen beräknats till 1 100 000 kr. Jag lämnar denna beräkning utan
erinran. Det är att räkna med att arbetena med tillbyggnaden kommer att
i allt väsentligt äga rum under budgetåret 1963/64. Jämväl arbetena med
den av byggnadsstyrelsen föreslagna tunnelhallen för transsonisk vindtun-
nelanläggning vid försöksanstalten kan beräknas komma till utförande un-
der nästa budgetår. Kostnaderna för tunnelhallen har av byggnadsstyrelsen
beräknats till 475 000 kr. De av byggnadsstyrelsen föreslagna beloppen
för ifrågavarande två byggnadsarbeten bör därför anvisas för nästa bud-
getår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten*
för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av
1 575 000 kr.

Försvarets fonder

A. FÖRSVARETS FASTIGHETSFOND

Kasernbyggnaders delfond

[208] 1. Byggnadsarbeten för gemensamma ändamål. 2. Byggnadsarbeten för armén. 3. Byggnadsarbeten för marinen. 4. Byggnadsarbeten för flygvapnet. 5. Flygfältsarbeten m. m. 6. Markförvärv för övningsfält m. m. Under hänvisning till vad jag anfört under punkt 1 i det föregående får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1963/64 beräkna följande anslag under kasernbyggnaders delfond, nämligen

a) till *Byggnadsarbeten för gemensamma ändamål* ett investeringsanslag av 15 425 000 kr.;

b) till *Byggnadsarbeten för armén* ett investeringsanslag av 42 200 000 kr.;

c) till *Byggnadsarbeten för marinen* ett investeringsanslag av 10 000 000 kr.;

d) till *Byggnadsarbeten för flygvapnet* ett investeringsanslag av 7 400 000 kr.;

e) till *Flygfältsarbeten m. m.* ett investeringsanslag av 18 000 000 kr.;

f) till *Markförvärv för övningsfält m. m.* ett investeringsanslag av 7 600 000 kr.

Befästningars delfond

[209] 7. Berghangarer. 8. Anordnande av vissa drivmedelsförråd. 9. Vissa ammunitionsförråd. 10. Uppställningsplatser för radarstationer. 11. Vissa fortifikatoriska anordningar för kustartilleribatterier. 12. Anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen m. m. 13. Tygmaterielförråd i berg. 14. Bergverkstäder vid flygvapnet. 15. Fullträffsäkra uppehållsplatser. 16. Anläggningar för robotvapen. 17. Övriga befästningsarbeten. 18. Flyttning av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet). 19. Markförvärv för befästningar. Under hänvisning till vad jag anfört under punkt 1 i det föregående får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1963/64 beräkna följande investeringsanslag under befästningars delfond, nämligen

- a) till *Berghangarer* ett investeringsanslag av 2 500 000 kr.;
- b) till *Anordnande av vissa drivmedelsförråd* ett investeringsanslag av 13 900 000 kr.;
- c) till *Vissa ammunitionsförråd* ett investeringsanslag av 15 200 000 kr.;
- d) till *Uppställningsplatser för radarstationer* ett investeringsanslag av 9 300 000 kr.;
- e) till *Vissa fortifikatoriska anordningar för kustartilleribatterier* ett investeringsanslag av 19 500 000 kr.;
- f) till *Anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen m. m.* ett investeringsanslag av 34 700 000 kr.;
- g) till *Tygmaterielförråd i berg* ett investeringsanslag av 1 500 000 kr.;
- h) till *Bergverkstäder vid flygvapnet* ett investeringsanslag av 600 000 kr.;
- i) till *Fullträffsäkra uppehållsplatser* ett investeringsanslag av 5 000 000 kr.;
- j) till *Anläggningar för robotvapen* ett investeringsanslag av 3 800 000 kr.;
- k) till *Övriga befästningsarbeten* ett investeringsanslag av 19 800 000 kr.;
- l) till *Flyttning av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet)* ett investeringsanslag av 30 000 000 kr.;
- m) till *Markförvärv för befästningar* ett investeringsanslag av 1 000 000 kr.

B. FÖRSVARETS FABRIKSFOND

[210] Anskaffning av maskiner och utrustning m. m. för försvarets fabriksverk

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1961/62	2 000 000	3 548 859	1 773 031
1962/63	3 700 000		
1963/64 (förslag)	6 700 000		

Anslaget avses dels för ersättningsanskaffning av maskiner och utrustning samt den nyanskaffning av maskiner som erfordras i samband med den fortlöpande rationaliseringen av driften och upptagande av nya tillverkningar och dels för anskaffning av maskiner i samband med tillkomsten av nya produktionsenheter.

För budgetåret 1959/63 har sammanlagt 10 700 000 kr. anvisats för detta ändamål, varav 1 000 000 kr. avsetts för anskaffning av maskiner och